Bondei Bible Version

The Holy Bible in the Bondei language of Tanzania: Bondei Bible version

Bondei Bible Version

The Holy Bible in the Bondei language of Tanzania: Bondei Bible version

copyright © 2025 The Word for the World International and Bondei Language translation

Language: (Bondei)

Contributor: The Word for the World International

The New Testament in the Bondei Language.
The Word for the World

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 Jul 2025 from source files dated 8 Jul 2025
2101cdea-7b5e-5183-8da3-d1895f0ff18f

Contents

MATAYO 1
Maliko 39
Luka 62
Yohana 103

Mbui Yedi yekuandikwayo ni Matayo
Uwoongoezi

Mbui yedi ekuandikayo Matayo ni mwenga aho ya vitabu vine mwe Diagane Dihya. Vigombekavyo ugima wa Yesu Klistu, kia kimwe cha kitabu icho chetangwa, “Mbui Yedi.” Ziandikwa bada ya ufe wa Yesu, na Matayo na Maliko na Luka na Yohana. Wamanyisi khawamanya Talehe kuwa ni ini Matayo nee kaandika Mbui Yedi inu, Iya yadahika iyandikwa mwe myaka makumi mtandatu bada ya kuvyaigwa Yesu Klistu. Naho hantu ambaho iyandikwa khahamanyika iya wantu wangi wamamaakhanya kuwa iyandikwa uko Palesitina, yadahika ni kwe mzi wa Yelusalemu.

Muandikaji wa kitabu iki ni Matayo ambae nee kawa mtoza ushuu, kabla Yesu khazati kumwetanga awe mhina wakwe. Viyaviya nee akamanyika kwa zina da Lawi. Matayo nekawa wamwe na wamwe wa wagiiwa Yesu kumi dimwe na mbii na nee kawaandikia wasomaji wa Kiyahudi. Inu yaoneka pwii inga ekuuwiiavyo mbui zaidi makumi mtandatu kulawa mwe Diagane da kae. Kakunda koonyesha kuwa Yesu nee Klistu, mwohozi ekusagulwaye ni Muungu ambae waoni wamtamwiizia mbui zakwe. Matayo kaandika mangi yahusuyo Useuta wa Muungu, Wayahudi nee wakamkauwiya Klistu ambae endaawe Seuta wa kisiasa. Matayo ahigana mbui iyo vitana kwa kugombeka mbui za Useuta wa Muungu.

Mbui Yedi ya Matayo ni kitabu kitana cha kuvokea kusoma mwe Diagane Dihya, kwaajii vitumia vifungu kulawa mwe Diagane da kae, kitabu iki chatoza maagane maidi. Matayo kageeza kutongea msimo wa vitabu vya Musa, ambavyo ni vitabu vishano vya bosi vya Diagane dakae. Mabiikizi ya Yesu kwe muima, ambayo yapatikana mwe kitabu cha Matayo 5-7 yadaha kuiganizwa na hada ambaho Muungu ekuwaho amwekha Musa miko, kumbukizi da miko 19:3; 23:33.

Yeumondani

1 Matayo aivoka Mbui Yedi kwa kugombeka kuusu kuvyaigwa kwa Yesu Klistu na Yesu ekuvoka ndima yakwe mwe chando cha 1-4.

Uyu Matayo agombeka ndima ya Yesu na mahinyo mangi ekuhinyayo mwe chando cha 5-25.

Hantu ha kisikiizi ha kitabu cha Matayo yagombeka mbui khuu muno ya ndima ya Yesu mwe ufe wakwe na kuyuyuka kwakwe mwe chando cha 26-28.

Kolwa da Yesu Klistu
Luka 3:23-38

1 Kitabu cha mazina ya wantu wa kolwa
da Yesu Klistu mwana Daudi mwana wa
Ibulahimu.
2 Ibulahimu nekamvyaa Isaka na Isaka
akamvyaa Yakobo na Yakobo akamvyaa
Yuda na wanduguze.
3 Yuda akamvyaa Pelesi na Zela, ambao
mami yao nee ni Tamali, Pelesi akamvyaa
Eziloni na Hesiloni akamvyaa Alamu.
4 Alamu akamvyaa Aminadabu na Aminadabu akamvyaa Nashoni na Nashoni
akamvyaa Salimoni.
5 Salimoni akamvyaa Boazi, na mami
yakwe Boazi nee ni Lahabu, na Boazi
akamvyaa Obedi, na mami yakwe Obedi
nee ni Luti, na Obedi akamvyaa Yese.
6 Nae Yese akamvyaa Seuta Daudi.
Daudi akamvyaa Selemani, mami yakwe
Selemani ni yuda ekuwae mkaza Ulia.
7 Selemani akamvyaa Lehoboamu na
Lehoboamu akamvyaa Abiya na Abiya
akamvyaa Asa.
8 Asa akamvyaa Yehoshafati na
Yehoshafati akamvyaa Yolamu na Yolamu
akamvyaa Uzia.
9 Uzia akamvyaa Yosamu na Yosamu
akamvyaa Ahazi na Ahazi akamvyaa
Ezekia.
10 Ezekia akamvyaa Manase na Manase akamvyaa Amoni na Amoni akamvyaa
Yosia.
11 Yosia akamvyaa Yekonia na wanduguze. Kisingi cha kusamizwa kwa
Wayahudi kuita si ya Babeli.
12 Bada ya kusamizwa na kuita mwe si
ya Babeli, Yekonia akamvyaa Shealitieli na
Shealitieli akamvyaa Zelubabeli.
13 Zelubabeli akamvyaa Abiudi na
Abiudi akamvyaa Eliakimu na Eliakimu
akamvyaa Azoli.
14 Azoli akamvyaa Sadoki na Sadoki
akamvyaa Akimu na Akimu akamvyaa Eliudi.
15 Eliudi akamvyaa Eliazali, na Eliazali
akamvyaa Matani na Matani akamvyaa
Yakobo
16 Yakobo akamvyaa Yusufu muume da
Malia ekuwae mami yakwe da Yesu etangwaye Klistu.
17 Naho kuvokea Ibulahimu adi kubua
kwa seuta Daudi, nee kuwa na vivyazi
kumi dimwe na nne, naho tangia Seuta
Daudi hadi Wayahudi wekudoigwaho
kuita Babeli nee kuwa na vivyazi kumi
dimwe na nne. Naho kuvokea kisingi
wekusamizwaho adi kuvyaigwa kwa Yesu

Klistu nee kuwa na vivyazi kumi dimwe na nne.

Kuvyaigwa kwa Yesu Klistu
Luka 2:1-7

18 Naho kuvyaigwa kwa Yesu Klistu nekuwa ivi, Malia mami yakwe ekuwaho kaombwa na Yusufu. Akini kisingi khawazati kuteguana akaoneka ana ifu kwa udaho wa Muye wa Muungu.
19 Kwaviya Yusufu, ekuwaye akunda kumtegua Malia nekawa mntu yedi, khekukunda kumgea soni hemeso ya wantu, ivyo akakunda kumbada kwa sii.
20 Ekuwaho akamamakhanya mbui iyo, mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe akamwawiiya mwe sozi, nakumwamba "Yusufu mwana Daudi wesekuogoha kumdoa Malia atende mkazio mana kenua ifu kwa udaho wa Muye wa Muungu.
21 Endaavyae mwana kigosi na wendaumwekhe zina da Yesu, kwa viya yee nee mwendae awaohoe wantu wakwe kulawa mwe mavigaviga yao."
22 Naho aya yose yalawiiya ili iiganie ida mbui ya Zumbe ekugombekayo kwembokea kwa muoni wa Muungu
23 "Kauwa mvyee mwenye kiwaa endaenue ifu. Na kuvyaa mwana kigosi, nae endaetangwe Imanueli" mana yakwe, "Muungu hamwe na swie."
24 Naye Yusufu ekwenukaho mwe usisiza akagosoa inga mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe ekumwambavyo, akamdoa mkaziwe adi kaya.
25 Akini khekugonana nae adi Maliamu ekuvyaaho mwana kigosi. Na Yusufu akamwekha zina da Yesu.

2

Wageni kulawa awiyo da zua

1 Yesu kavyaigwa mwe mzi wa Betilehemu phande ya Uyahudi, kisingi cha ugookezi wa Seuta Helode. Ekuvyaigwaho du, wamanyi wa ntoondo kulawa awiyo da zua wakabua mzi wa Yelusalemu,
2 wakauza, "Yuhahi mwana, mwekuvyaigwa, endaeawe Seuta wa Wayahudi?, Kwaviya tiiyona ntoondo yakwe yekulawiiyaho awiyo da zuwa na swie teza kumvika."
3 Seuta Helode ekuyategeezaho ayo, yee na wantu wose wa mzi wa Yelusalemu wakatozwa ni maatu.
4 Naho akawetanga hamwe, waviki wakuu wose na wahinyi wa miko ya Muungu ekumwekhayo Musa akawauza, "Klistu avyaigwa hahi?"
5 Wowo wakamtambaisa, "Avyaigwa mwe mzi wa Betilehemu, uko Uyahudi." Inga muoni wa Muungu ekuandikavyo,
6 " 'Wee Betilehemu si ya Uyahudi,
Wee khio mdodo katu mwe mizi mikuu ya si ya Yudea
Kwaviya aho hako endaalawiiye Seuta mwendae awagookee wantu wangu wa Isilaeli.' "
7 Aho Helode akawetanga kandani awo wamanyi wa ntoondo akawauza, asa kisingi ida ntoondo yekuwalawiiyaho.
8 Naho akawaagiiya waite mwe mzi wa Betilehemu akawamba, "Hitani mkasunguumanye kwa vitana mbui za mwana uyo, mkabinda kumanya mbui zakwe niyeteani mbui zakwe na miye niite nikamvike."
9 Wekubindaho kumtegeeza seuta, awo wamanyi wa ntoondo wakahauka, wakaongweewa na ida ntoondo wekuiyonayo awio da zua adi hantu hada hekuwaho yuda mwana,
10 Wenye umanyi wekuonaho ida ntoondo igooka nawo wakawa na nyemi muno.
11 Wakengia mda nyumbani, wakamwona yuda mwana hamwe na Malia mami yakwe wakakinta mavindi, wakamvika. Naho wakavugua sanduku na kulavya funge zao, zahabu na ubani na mzigi kwaajii ya wana wekwetangwao manemane.
12 Ivyo wakauya mwe si yao kwa sia ntuhu, kwaviya Muungu nee kawahaza mwe sozi wasekuuya kwa Helode.

Kunyiikia Misili

13 Wamanyi wa ntoondo wekuhaukaho mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe akamuawiiya Yusufu mwe sozi akagombeka, "Hauke, mdoe mwana hamwe na mami yakwe mnyiikie Misili. Mwekae uko adi nendaho nikugombeke vituhu, kwaviya Helode aondeza kumkoma uyu mwana."
14 Ivyo, Yusufu akenuka, akamdoa mwana hamwe na mami yakwe wakahauka na kio akaita Misili.
15 Akekaa uko hadi Helode ekuuyaho na nyuma mbui iyo igosoka inga ekwambavyo Zumbe kwa sia ya muoni wakwe iiganie, "Khimwetanga mwanangu kulawa Misili."

Wana wateke wakomwa

16 Helode ekumanyaho wada wamanyi wa ntoondo wamtiiya akakimwa muno. Akaagiiya wana wose wa kigosi wa mzi wa Betilehemu na mizi yose yekuwayo hehi yakwe, kuvokea mwana wa msi umwe adi myaka miidi wakomwe. Bada ya kumanya mbui izo kulawa kwa wada wamanyi wa ntoondo.
17 Nee yekuiganiaho mbui yekugombekwayo kwa sia ya muoni Yelemia,
18 "Mgutio wa ndio na mabwaimbo vitegeezeka uko Lama.
Laheli awaiiya wana wakwe,

Nahodu khakunda kugewa moyo kwaviya
wose wakomwa."

Kuuya kulawa Misili

19 Helode ekuuyaho na nyuma mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe akamuawiiya Yusufu mwe sozi kuda Misili,

20 akamwamba, "Enuka! Mdoe mwana hamwe na mami yakwe, uuye vituhu mwe si ya Isilaeli kwaviya wada wekukundao kumkoma mwana uyo khawana ugima vituhu."

21 Naho Yusufu ekwenukaho, akamdoa mwana hamwe na mami yakwe akauya mwe si ya Isilaeli.

22 Akini Yusufu ekusikiaho kuwa Alikelao mwanawe da Helode nekawa seuta wa si ya Yudea hantu hatati yakwe akaogoha kuita uko. Naho bada ya kuemezwa mwe sozi akaita phande za Galilaya,

23 akasamia mwe mzi wetangwao Nazaleti. Nee ivyo yekuiganiavyo mbui zekugombekwazo kwa sia ya Waoni wa Muungu, "Endaetangwe mntu wa Nazaleti."

3

Yohana Mbatiiza abiikia wantu
Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28

1 Misi ziya Yohana Mbatiiza keza akibiikia mwe nyika ya Uyahudi na akigombeka,

2 "Mhitukieni Muungu na mbade mavigaviga yenu kwamana useuta wa uwanga kwa Muungu uhehi."

3 Yohana uyu ni yuda mwekutamwiiwaye na muoni Isaya ekwambaho,

"Mgutio wa mntu wetanga mwenyika
'Mgosoeyani Zumbe sia yakwe
Nyooshani myemboko yakwe.' "

4 Yohana nee kavaa gwanda dekufumwado kwa mazoya ya mnyama etangwae ngamia na mkwiji wa babu mwe kigudi. Khande yakwe neiwa sige na woki.

5 Naho wantu wakamtimia kulawa mzi wa Yelusalemu, na phande zose za Uyahudi na mizi ya khandakhanda ya zigizigi da mazi da Yolodani.

6 Nawo wakagombeka mavigaviga yao na kubatiizwa mwe zigizigi da mazi da Yolodani.

7 Akini ekuwaonaho Mafalisayo na Masadukayo wangi wamwezea wakunda kubatiizwa, nee awamba, "Nywie uvyazi wa nyoka! Nindai mwekuwahaza mguuke maya yezayo?

8 Naho oneshani kwa ntendwa zenu kuwa mumhitukia Muungu na kubada mavigaviga inga mti uvyaao matunda matana.

9 Naho msekumamakhanya mwe mioyo yenu na kweamba tinae tate ni Ibulahimu. Kwaviya nawamba kwei Muungu adaha kuyagosoa maiwe aya yawe wana wa Ibulahimu.

10 Na hoya diikwa kae mwe mazindo ya miti ivyo kia mti wesaokuvyaa matunda matana wendausengwe na kwasigwa mwe moto.

11 Mie nawabatiiza kwa mazi kwaviya mhituka na kubada mavigaviga. Akini mwe mgongo wangu eza yee mwenye udaho kusima miye, ambae khikundigwa katu kwenua sabana zakwe. Yee enda awabatiize kwa Muye wa Muungu na kwa moto.

12 Ana kiheo mwe mkono wakwe, nae endaahagie hantu ha kuhetea, na kukusanya ubosi wakwe na kuuika mwe taa na mafusi endaayoke moto wesaokukomeka."

Yesu abatiizwa
Maliko 1:9-11; Luka 3:21-22

13 Naho kisingi icho Yesu akalawa mzi wa Galilaya akabua mwe zigizigi da mazi da Yolodani akamtimia Yohana ambatiize.

14 Akini Yohana akaemea akamba, "Mie asa nemkundigwa nibatiizwe na weye, na weye weza aha hangu nikubatiize!"

15 Yesu akamtambaisa, "Eka iwe ivyo isasa, kwaajii inu nee vyeivyo tikundigwavyo kugosoa yada akundayo Muungu. Aho Yohana akazumiiya."

16 Yesu ekubindaho kubatiizwa akalawa mwe mazi, uwanga kwa Muungu kukavuguka nae akoona Muye wa Muungu ukaseeya inga sua na kugooka uwanga yakwe.

17 Naho mgutio kulawa uwanga kwa Muungu ukagombeka, "Uyu nee mwanangu nimkundisae, anieteaye nyemi khuu."

4

Yesu ageezwa
Maliko 1:12-13; Luka 4:1-13

1 Naho Yesu akegalwa na Muye wa Muungu adi he kiwawe na kugeezwa na ibiisi.

2 Bada ya kwekaa misi makumi mane kwehiniza kuda kio na musi na kisiikizi akaumwa ni saa muno.

3 Aho mgeeza akamwezea, na akamgombeka, "Ukawa wee ni Mwana wa Muungu yaagiiye maiwe aya yawe mabumunda."

4 Yesu akamtambaisa, "Iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu, 'Mntu khadaha kwekaa du kwa mabumunda, Iya kwa kia mbui agombekayo Muungu.' "

5 Naho ibiisi akamdoa adi Yelusalemu mzi wa Muungu akamuika uwanga ya mnaa wa Nyumba ya Muungu,
6 akamwamba, “Ikawa wee ni Mwana wa Muungu, etambike asi kwaviya iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu
‘Muungu endaawaagiiye wandima wakwe wa uko uwanga weze,
Wendawakudoe mwe mikono yao,
Usekweza kweumiza muundi wako mwe iwe.’ ”
7 Yesu akatambaisa, “Naho iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu, ‘Usekumgeeza Zumbe, Muungu yako.’ ”
8 Naho Ibiisi akamdoa adi uwanga ya muima wekulehao, akamwonyesha seuta zose za inusi na ukuu wakwe.
9 Akamwamba, “Ivi vyose nendanikwekhe inga ukanikintia mavindi na kunivika.”
10 Aho Yesu akamwamba, “Hauke ibiisi! Iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu ‘Wendaumvikie Zumbe Muungu yako na kumgosoeya ndima yee ikedu!’ ”
11 Aho, ibiisi akambada, na wandima wa uwanga uko kwa Muungu wakamwezea na kumwambiiza.

Yesu avoka ndima si ya Galilaya
Maliko 1:14-15; Luka 4:14-15

12 Yesu ekusikiaho Yohana Mbatiiza kagewa mwe kifungo akaita mwe si ya Galilaya.
13 Yesu khekwekaa Nazaleti iya kaita kwekaa Kapelinaumu mzi wekuwao hehi na tondoo da mazi da Galilaya mwe miyaka ya si ya Zabuloni na Nafutali.
14 Iganie ida mbui ya uwoni wa muoni Isaya inga ikugombekavyo.
15 “Si ya Zabuloni na si ya Nafutali
Kwe sia ya kwembokea tondoo da mazi phande ya Yolodani na
Galilaya si ya wantu wesawokuwa Wayahudi!
16 Wantu wada wekwekaao mwe kiza.
Wauona ung'ao mkuu.
Naho wekwekaao mwe si ya kiza na kuogoha ufe,
Ung'azi uwezea.”
17 Kuvokea kisingi icho, Yesu akavoka kubiikia akagombeka, “Hitukani na mbade mavigaviga yenu kwamana useuta wa uwanga kwa Muungu uhehi.”

Yesu awetanga wahina wakwe wa bosi
Maliko 1:16-20; Luka 5:1-11

18 Kisingi Yesu ekuwaho enda khandakhanda ya tondoo da mazi da Galilaya neawaona wandugu waidi walowa samaki, Simoni etangwae Petulo na Andulea ekuwaye nduguye, newawa wakazitambika nyavu zao mwe mazimshindo kwaviya wowo newawa walowa.
19 Naho Yesu akawamba, “Nitongeani na miye nendaniwagosoe nywie mnietee wantu inga walowa waetavyo samaki kaya.”
20 Aho wakazibada nyavu zao na wakamtongea.
21 Ekuitaho hemeso, akawaona wandugu watuhu waidi Yakobo na Yohana wana wa Zebedayo. Awo newawa mwe ngaawa hamwe na tati yao Zebedayo nee wakagosoa nyavu zao. Yesu akawetanga,
22 ahoaho wakaibada ngaawa hamwe na tati yao, wakamtongea Yesu.

Yesu abiikia wantu na kuhonya watamu
Luka 6:17-19

23 Yesu nekawa akaita kia hantu mwe mzi wa Galilaya, uku akahinya mwe nyumba ya kukintania Wayahudi na kuwaabiikia Mbui Yedi za Useuta wa Muungu na kuhonya kia mbai ya matamu yose wekuwayo nayo wantu.
24 Mbui zakwe zikaambazwa phande zose za si yose ya Siliya. Wekutozwao na matamu mbaimbai na suuba na wenye mazaiko na wagwao mtwi na wekuhooawo, naye Yesu akawahonya.
25 Mazumwezumwe makuu ya wantu kulawa mzi wa Galilaya na mzi wa Dekapoli na Yelusalemu na Yudea na phande ya Zigizigi da mazi da Yolodani wose wakamtongea.

5

Yesu awahinya wantu mwe muima

1 Yesu ekuyaonaho mazumwezumwe ya wantu akakwea kwe muima akekaa. Wahina wakwe nao wakambasa,
2 nae akavoka kuwahinya.

Kinyemi cha kwei
Luka 6:20-23

3 “Wenda wawe na nyemi wada wantu wamanyao kuwa wamkunda Muungu mwe wekazi wao,
Mana useuta wa uwanga uko kwa Muungu ni wao
4 Wenda wawe na nyemi wada wekuwao na hovu,
Mana awo wenda wahongezwe.
5 Wenda wawe na nyemi wada wahuhusi,
Mana wendawahokee si ambayo Muungu ekuwaikiayo kiaga endaawekhe.
6 Wenda wawe na nyemi wada wenye saa na khiu ya kugosoa akundavyo Muungu,
Kwaviya wenda weguswe.
7 Wenda wawe na nyemi wada wenye mbazi,
Kwaviya wenda wafiiwe mbazi.
8 Wenda wawe na nyemi wada wenao moyo mtana,

Kwaviya awo wenda wamwone Muungu.
9 Wenda wawe na nyemi wada waetao uivanisi,
Kwaviya awo wenda wetangwe wana wa Muungu.
10 Wenda wawe na nyemi wada wasuumizwao kwaajii ya kugosoa viya akundavyo Muungu,
Kwaviya Useuta wa uwanga uko kwa Muungu ni wao.
11 "Mwenda muwe na nyemi nywinywi
wantu wendaho wawabee na kuwasu-
umiza na kuwagombeka ya ufyaimi wa
mbai yoyose kwa uhokho kwaajii ya miye.
12 Muwe na nyemi muno kwaviya funge
yenu ni khuu uko uwanga kwa Muungu.
Ivyo nee wekuwasuumizavyo waoni wa Muungu wekuwaaho kisingi khamzati kuwaaho.

Nywie ni inga Munyu na Mng'ao
Maliko 9:50; Luka 14:34-35

13 "Nywie ni munyu wa inusi. Akini
munyu ukaza umwiiye wakwe khaidahika vituhu kuvuza umwiiye wakwe, iya kwasigwa chongoi na kujatwa ni wantu.
14 "Nywie ni ung'azi wa inusi! Mzi
wekuzengwao uwanga ya muima khaudaha kwefisa.
15 Naho wantu khawawasha taa na
kuigubika na nyungu iya waiika uwanga ya kintu cha kuikia taa iyo, ili iwamuikie wantu wose weumo mwe nyumba.
16 Viyaviya mng'ao wenu na uwamuike
wantu, naho waone ntendwa zenu ntana, wamtogoe Tati yenu ekuwaye uwanga uko kwa Muungu.

Miko ya Muungu ekumwekayo Musa

17 "Msekumamakhanya sheza kuiyusa
miko ya Musa na mahinyo ya waoni iya ncheza kuiganiza.
18 Kwaviya nawamba kwei, adi aho
mbingu na inusi zendazemboke, khahana katu hata hantu ekuwaho hadodo he miko ya Musa yendayoiyuswe adi yose yaiganie.
19 Naho mntu yoyose mwendaabade ku-
tongea na kuwahinya wantu ivyo, endaetangwe mdodo muno mwe Useuta wa uwanga kwa Muungu, iya mntu azigosoae na kuzihinya, uyo endaetangwe mkuu mwe Useuta wa Uwanga uko kwa Muungu
20 Nawagombeka, mwakundigwa
muitongee vyedi muno miko ya Muungu kusima viya wekugosoavyo wahinyi wa miko ya Musa na Mafalisayo, ama khivyo khamna mwengie mwe Useuta wa uwanga uko kwa Muungu.

Mahinyo ya kuwahaza wantu wasekuwa na maya
Luka 12:57-59

21 "Mtegeeza wantu waaho kae wekwem-
bigwavyo, 'Usekukoma! Na mntu yoyose endaeakome endaaamuiwe.'
22 Akini miye nawamba, yoyose amki-
mae nduguye wa kigosi hambu wakivyee akundigwa aamuiwe. Na ambae ambea nduguye endaegalwe he mkonga. Amwetangae nduguye, 'Mhezi' akundigwa engie mwe moto wesao kukomeka.
23 Ukegaa malavyo yako uwanga ya ingo
na ahoaho ukamanya khamwevana na nduguyo,
24 bada malavyo yako he meso ya ingo,
na uwite ukevane na nduguyo, nee uuye ulavye malavyo yako.
25 "Evana na mmasa yako kinyio kisingi
mke siai hamwe nae uku mwaita he mkonga, uyo mmasa yako asekweza akakubuza kwa muamua nae muamua akakwekhia kwa maasikai na kugewa mwe kifungo."
26 Kwa kwei nakwamba khunaulawe
umo adi uihe hea ya kisikiizi.

Yesu awahaza kwa mbui ya ukianga

27 "Mtegeeza kuwa wantu nee wem-
bigwa, 'Usekugosoa ukianga.'
28 Akini miye nawamba, endaeamkauwe
mvyee kwa kumtamiiya endaawe kagosoa nae ukianga mwe moyo wakwe.
29 Ziso dako da kuume dikakutenda
ugosoe mavigaviga diuse ukadase hae. Ni ebae kwaza kimamo kimwe cha mwii wako kusima mwii wako wose utambikwe mwe moto wesao kukomeka.
30 Na inga mkono wako wa kuume
ukakutenda ugosoe mavigaviga usenge na uwase hae. Ni ebae hako kwaza kimamo kimwe cha mwii wako, kusima mwii wako wose utambikwe mwe moto wesao kukomeka.

Mahinyo ya kuemeza kubadana
Matayo 19:9; Maliko 10:11-12; Luka 16:18

31 "Naho igombekwa kuwa, 'Mgosi
yoyose ambadae mkaziwe, akundigwa amwekhe bauwa ya kubadana.'
32 Akini miye nawamba mgosi yoyose
khakundigwa kumbada mkaziwe kwa masa yoyose, iya kwa mbui ya ukianga du, akini ambadae mkaziwe kwa masa yoyose amtenda mkaziwe awe mkianga na mgosi yoyose endaeamtegue yuda mvyee mwekubadwa agosoa ukianga.

Mbui ya kuaha

33 "Naho mtegeeza wekwembigwavyo
wantu wa kae kuwa, 'Inga ukaika kiaga chako kwa Muungu wakundigwa ukiiganize.'
34 Iya miye nawamba mwesekuaha
katu iwe uwanga kwa Muungu, kwaviya

uwanga kwa Muungu ni kigoda cha Useuta
wa Muungu,
35 naho msekuahia inusi, kwaviya nee
hantu hakwe Muungu hakuikia miundi,
naho kwa Yelusalemu kwaviya ni mzi wa
Seuta Mkuu.
36 Naho usekuaha kwa mtwi wako
kwaviya khudaha kugosoa hata fii mwenga
iwe size hambu yekung'aayo.
37 Ukagombeka, 'Eehe, naiwe eehe' Na
ukagombeka, 'Khio kwei naiwe khio.' Cho-
chose kitendesacho chalawa kwa yuda ibi-
isi.

Mahinyo ya kuemeza kuihiza
Luka 6:29-30

38 "Mtegeeza nee igombekwa, 'Ziso kwa
ziso, zino kwa zino.'
39 Iya miye nawamba, usekuiha masa
kwa mntu ekukugosoeaye mafyaimi. Mntu
akakutoa kofi funda da kuume, mhituiye
na dakumoso.
40 Mntu akundae kukwegaa mwe
mkonga na kukunda kukudoeya shati dako
mbadie adoe na koti dako.
41 Mntu akakushuutiza kwenua fuushi
dakwe kilomita mwenga, wee wenue kilo-
mita mbii.
42 Akuombezae mwekhe, akundae
kukuazima kintu usekumuemeeya.

Mahinyo ya ukundiso
Luka 6:27-28,32-36

43 "Mtegeeza kuwa nee igombekwa,
'mkundise mmbuya wako na umkime
mmasa yako.'
44 Akini miye nawamba, wakundiseni
wamasa wenu na kuwavika wada wawa-
suumizao nywie,
45 ili mdahe kuwa wana wa tati
yenu mwe uko uwanga kwa Muungu
kwaviya yee aditenda zua diwekhe
mng'ao wakwe kwa wantu wafyaimi na
wantu wedi, na viyaviya fua yanya kwa
wantu wamkundisao Muungu na wantu
wesaokumkundisa Muungu.
46 Mkawakundisa du wada wawakundisao
ivi mwendamwekhigwe kintu yani?
Kwaviya watozao ushuu nao wagosoa
ivyoivyo!
47 Inga mkasagua kugosoa yedi kwa
wambuya wenu du ivi muwatendesa
watuhu kintu chani? Kwaviya ata wantu
wesao kummanya Muungu nao wagosoa
ivyoivyo!
48 Naho mwesekuhungukiwa na kintu
chochose inga Tati yenu wa uwanga kwa
Muungu ambavyo khekuhungukiwa.

6

Kuwaambiza wakiwa

1 "Ekauweni mwesekugosoa inga wakun-
davyo wantu, ili wawatogoe. Kwaviya mk-
agosoa inga ivyo khamnampate funge kwa
Tati yenu mwe uko uwanga kwa Muungu.
2 "Ivyo muwaambizavyo wakiwa, mwe-
sekweambaza kwa wantu, inga wahokho
wagosoavyo mwe nyumba zakukintania
Wayahudi na siai ili wantu wawatogoe.
Kwei nawagombeka, awo wekhigwa kae
funge.
3 Akini wee umuambizavyo mkiwa gosoa
ivyo na mntu yoyose asekumanya.
4 Umuambiize mtu kwesiho mntu ku-
manya na Muungu endaakwekhe funge.

Mahinyo ya kuvika
Luka 11:2-4

5 "Mvikaho msekugosoa inga wahokho,
wowo wakunda kuvika wakawa wagooka
mwe nyumba ya kuvika wayahudi na mwe
sia phanda ili wantu wawakauwe. Kwei
nawamba awo wekhigwa kae funge dao.
6 Akini wee uvikaho engia gati kwako
vugaa uvi, naho umvike Tati yako esae
kuoneka. Nae Tati yako aonae sii, endaak-
wekhe funge.
7 "Naho mvikaho, mwesekutamwiiya
ntamwiizi zesazo kuwa na mana inga
wantu wesao kummanya Muungu,
kwaviya wowo wamamakhanya wen-
dawategeezwe kwa ntamwiizi zao kuwa
nyingi.
8 Naho mwesekuigana nao kwaviya
Tati yenu amanya muyakundayo kabla
khamzati kumwombeza.
9 Naho ivi nemkundigwavyo kuvika,
'Tati yetu mwe uko uwanga kwa Muungu,
Zina dako ditogolwe muno.
10 Useuta wako weze.
Yada ukundayo yagosoke uko uwanga
kwako Muungu na yagosoke mwe
inusi
11 Utekhe khande yetu kia msi.
12 Utiekee masa yetu
Inga swiswi tiwaekeavyo masa wamasa
wetu.
13 Usekutigea mwe mageezo
Akini utihonye na ibiisi kwaviya Useuta
niwako na udaho na ukuu hata misi
zose zesazo na kisiikizi. Pepa.'
14 "Kwaviya mkawaekea wantu masa yao
na Tati yenu wa uko uwanga kwa Muungu
endaawaekee na nywinywi
15 Naho mkesekuwaekea wantu masa
yao na Tati yenu khanaawaekee nywinywi
masa yenu.

Miagiiyo ya kwehiniza kuda

16 "Mwehinizaho kuda khande, mwe-
sekugosoa inga wabakha, wehituao kuwa
wenye hovu na kunyafuisa vyeni vyao,
ili wantu wawaone kuwa wehiniza kuda

khande. Kwei nawamba wapata kae funge zawo.

17 Akini mwehinizaho kuda, esiseni mavuta mwe mitwi yenu na kusunta vyeni vyenu,

18 ili kwehiniza kwenu kuda kwesekumanyika na wantu watuhu, iya Tati yenu ekaae hantu hasii, nae Tati yenu aonae sii endaawekhe funge zenu.

Kiikizo cha uko uwanga kwa Muungu
Luka 12:33-34

19 "Mwesekweikia kiikizo hanu he inusi ambaho sondo na kutu, na wabavi wengia na kubawa.

20 Eikieni kiikizo uko uwanga kwa Muungu ambaho sondo na kutu khawadaha kubananga na wabavi khawadaha kuita kutua na kubawa.

21 Kwaviya hada cheiho kiikizo chako nee wendahouwe moyo wako.

Mng'ao wa mwii
Luka 11:34-36

22 "Ziso ni taa ya mwii. Inga ziso dako ni gima mwii wako wose wendauwe mwe mng'ao.

23 Akini ikawa ziso dako khio gima mwii wako wose wendauwe mwe kiza. Naho mng'ao wekuwao umo mwako ukawa kiza, umanye icho kiza ni chakutisa muno.

Kumkundisa Muungu hambu kukundisa vintu vingi
Luka 16:13; 12:22-31

24 "Khahana mntu adahae kuwagosoeya ndima mazumbe waidi, kwaviya enda amgosoee ndima vitana zumbe yumwe na kumbea mtuhu. Khamdaha kumkundisa Muungu hamwe na vintu vingi."

25 "Ivyo nawamba, msekuwa na matumatu uwanga ya khande na vidomeo hambu mii yenu mvaeni, kwaviya kwekaa kwenu khakukauwiiya khande du na mii yenu khaikauwiiya magwanda.

26 Wakauweni wadege wa uwanga khawahanda na khawabonda na khawana khande mwe taa dodose. Hata ivyo Tati yenu wa uwanga awaisa. Tambe nywie khamna yombe kusima aho?

27 Nindai gatigati yenu mwenye maatu muno adaha kweongeza msi wa kwekaa kwakwe?

28 "Kwambwai mwepisha kwaajii ya magwanda? Kauweni maua ya mzituni yatamavyo, khayagosoa ndima wala khayegosweeya magwanda yakwe.

29 Iya nawamba hata seuta Selemani mwenye na vintu vyakwe vyose khekuwahi kuvikwa vitana inga uwa dimweaho.

30 Naho ikawa Muungu ayavika ivi mani ya mwe minda ambayo ivyeo yaaho na kioi yasigwa mwe moto, Nywie wantu wenye uzumizi mdodo namba nywie enda awagosoee muno?

31 "Aho msekuwa na matumatu, 'Tendatideni? Tendatidomee mbwai? Tendativae mbwai?'

32 Kwaviya ayo yose yaondezwa na wantu wesaokummanya Muungu. Tate yenu wa uwanga amanya ati mwakunda vintu ivyo vyose.

33 Naho vokani kuuondeza Useuta wakwe, na kwekaa viya akundavyo Muungu na ayo yose mwendamwekhigwe na ngeeko.

34 Naho msekuwa na matumatu ya kioi, kwaviya kioi ina yakwe. Kiya msi ina suuba yakwe.

7

Mahazo ya kuemeza kuwaamuia watuhu
Luka 6:37,38,41,42

1 "Msekuwaamwiiya watuhu, msekweza na nywie mkaamwiiwa.

2 Kwaviya mwendavyomuwaamwiiye watuhu nee ivyo na nywie mwendavyomuamwiiwe, na kihimo kiakia muhimiacho watuhu nee icho mwendachomuhimiwe.

3 Kwambwai waona kibasi mwe ziso da nduguyo na ahoaho khuona basi mwe ziso dako?

4 Hambu wadaha viivihi kumwamba nduguyo 'Mwaya eka nikuuse iki kibasi mwe ziso dako kisingi wee mwenye una basi mwe ziso dako?'

5 Mhokho wee usa basi deumo mwe ziso dako naho ndiho wendaho udahe vitana kuusa kibasi mwe ziso da nduguyo.

6 "Msekuwekha makui vintu vya vyekuikwavyo kwajii ya Muungu wasekweza wakahituka na kuwakwacha naho msekuwawasia nguuwe lulu zenu wasekweza kuzijata.

Ombeza na ondeza na kon'ta uvi
Luka 11:9-13

7 "Ombezani nanywi mwendamwekhigwe, na ondezani nanywi mwendampate na ukon'te uvi na mwenda mvuguiwe.

8 Kwaviya mntu yoyose aombezae ekhigwa na aondezae apata na akon'tae uvi avugwiiwa.

9 Tambe kuna yumweaho mwanawe akamwombeza bumunda enda amwekhe iwe?

10 Hambu akamwombeza samaki endaamwekhe mdudu?

11 Ikawa ninywi wenye mavigaviga mwamanya kuwekha wana wenu vintu vitana, haika Tati yenu mwe uwanga kwa Muungu

endaawekhe vintu vitana muno kwa wada
wamuombezao.
12 “Yoyose mkundayo wantu wawag-
osoee na nywie muwagosoee inga ivyo.
Kwaviya inu nee miko ya Musa na mahinyo
ya waoni wa Muungu.

Sia sisii na sia phana
Luka 13:24

13 “Engiani kwa kwembokea uvi msisii,
kwaviya sia iitayo umo mwe ubanasi ni
phana, na sia ya kwengiiya umo ni phana,
na wembokeao sia iyo ni wangi.
14 Iya sia iitayo mwe ugima ni sisii
na uvi wa kwengiiya ni msisii, ni wantu
wachechedu wadahao kuiyona sia iyo.

Mti wamanyika kwa matunda yakwe
Luka 6:43-44

15 “Muwe hae nao waoni wahokho wowo
weza kwenu wakaoneka inga ngoto kwa
chongoi akini kwa ndani ni inga makui
makai ya mzituni.
16 Mwendamuwamanye kwa wayagosoayo
inga timanyavyo mti kulawana na
matunda yakwe. Ivi tambe wantu
watunda zabibu mwe migunga hambu
matunda yetangwayo tini mwe mbigii?
17 Iya mti mtana wavyaa matunda
matana na mti mfyaimu wavyaa matunda
mafyaimu.
18 Mti mtana khaudaha kuvyaa matunda
mafyaimi na mti mfyaimi khaudaha ku-
vyaa matunda matana.
19 Kia mti wesao kuvyaa matunda
matana wenda usengwe na kwasigwa mwe
moto.
20 Ivyo mwendamuwamanye kwa yada
wayagosoayo.

Khiwamanya nywie
Luka 13:25-27

21 “Khio kia mntu anetangae ‘Zumbe,
Zumbe,’ enda engie mwe Useuta wa
uwanga kwa Muungu iya ni yudadu
mgosoa yada ya Tate yangu wa uwanga.
22 Wantu wangi wendawanambe misi
ida, ‘Zumbe, Zumbe! Kwa zina dako tibi-
ikia mbui zako na kwa zina dako tiwaavya
mazaiko na kugosoa vihii vingi.’
23 Aho nenda nimwambe ‘Nchekuwa-
manya nywie katu haukeni aha hangu ny-
wie mgosoao mavigaviga.’

Wazengi waidi
Luka 6:47-49

24 “Ivyo kia mntu ategeezae mbui zangu
na kuzigosoa aigana na mntu mwenye akii,
mwekuzenga nyumba yakwe uwanga ya
iwe kuu.
25 Fua ikanya, mazigizigi ya mazi
yakamema na khusi khai ikeza ikatoa
iyo nyumba. Akini khayokugwa kwaviya
izengwa uwanga ya iwe kuu.
26 “Na yoyose ategeezae mbui zangu
izi na akesekuzitozeeza, aigana na mntu
mhezi mwekuzenga nyumba yakwe
uwanga ya sanga.
27 Fua ikanya, mazigizigi ya mazi
yakamema, khusi khai ikeza na kuitoa iyo
nyumba nayo ikagwa, naho kugwa uko
kuwa kukuu muno.”

Udaho wa Yesu

28 Yesu ekubindaho kugombeka mbui
iyo zumwezumwe da wantu wakahondo-
mazwa na mahinyo yakwe.
29 Kwaviya nee kawa akahinya khio inga
wahinyi wa maagiiyo iya kahinya inga
mwenye udaho.

8

Yesu amhonya mntu mwenye nyoka khuu
Maliko 1:40-45; Luka 5:12-16

1 Yesu ekuseeaho kwe muima na
zumwezumwe da wantu dikambasa.
2 Nee eza mntu yumwe mwenye utamu
wa nyoka khuu na akamkintia mavindi
na kugombeka, “Zumbe ukakunda wadaha
kuning'aza!”
3 Yesu akaunyoosha mkono akamdonta
na kugombeka, “Nakunda, ng'azika!.”
Ahoaho mntu uyo akahona utamu wakwe
wa nyoka khuu.
4 Naho akamwamba, “Kauwa,
usekumwamba mntu yoyose, iya hita
ukeonyeshe kwa mviki na kulavya
malavyo inga akwambavyo Musa, na
wantu wamanye kuwa kuhona.”

Kuzumiia kwa mkuu wa asikai wa Kilumi
Luka 7:1-10

5 Yesu ekuwaho engia mwe mzi wa
Kapelinaumu, asikai mkuu yumwe akam-
basa,
6 na kumwamba, “Zumbe, mndima
yangu kagona kaya ni mtamu wa kuhooa
na ahuma muno.”
7 Yesu akamwamba, “Hita nendaneze
kumhonya.”
8 Uyo mkuu wa asikai akamwamba,
“Zumbe, miye khifaa weye wengie kaya
hangu. Akini wee gombeka mbui du na
mndima yangu endaahone.
9 Kwaviya hata miye ni mntu mkuu
mwenye udaho mkuu, nenao asikai asi
yangu. Nikamwamba yumwe, ‘Hita!’
Nae aita na mtuhu ‘Soo’ Nae eza, naho
nikamwamba mndima wangu, ‘Gosoa
kintu iki!’ Nae agosoa.”
10 Yesu ekusikiaho ayo akahondomaa,
akawagombeka wada wantu wekuwao

wambasa, “Kwei nawamba khizati kumwona mntu mwe si ya Isilaeli mwenye uzumizi inga unu.
11 Iya nawamba kwei wantu wangi wendaweze kulawa awio da zua na engiiyo da zua naho wendawekae he ntafuno hamwe na Ablahamu, na Isaka na Yakobo mwe Useuta wa uwanga kwa Muungu.
12 Iya wada Waisilaeli wose wekukundigwao kuwa mwe Useuta uwo wendawasigwe chongoi mwe kiza, na uko wendawaiye na kuuma meno kwa usungu.”
13 Aho Yesu akamwamba uyo asikai wa Kilumi, hita kaya na iwe inga wekuzumiavyo. Na mndima yakwe akahona saa idaida.

Yesu ahonya wantu wangi
Maliko 1:29-34; Luka 4:38-41

14 Yesu ekubuaho kaya kwa Petulo akamwona mkwewe da Petulo kagona mwe usazi, ana bomubomu kai.
15 Nee Yesu amdonta uyo mmaa mkono nee ahona, akenuka na kuvoka kumwembikia.
16 Yekubuaho guoni, wakamweeteya wantu wangi wekukwewao ni mazaiko, nae akayalavya ayo mazaiko kwa kugombeka mbui yakwe du, na wantu wose wekuwao watamu akawahonya.
17 Kagosoa ivyo ili yada ekugombekayo muoni Isaya yaiganie, “Yee mwenye kadoa unyonge wetu na akayenua matamu yetu.”

Wakundigwao kuwa wahina wa Yesu
Luka 9:57-62

18 Yesu ekuonaho zumwezumwe da wantu dimuikia bunga akawamba wahina wakwe waite phande ya kaidi ya tondoo da mazi.
19 Mhinyi yumwe wa miko akambasa na kumwamba, “Mhinyi miye nenda nikutongee hohose wendako uite.”
20 Yesu akamtambaisa, “Ukwii wana maphanga, wadege wana masasa, iya Mwana wa Mntu khana hantu hakuhumwiiza.”
21 Yumwe wa wahina wakwe akamwamba, “Zumbe unekhe uhusa niite nikamzike tate.”
22 Akini Yesu akamtambaisa, “Nitongee! Wabade wekuuyao na nyuma wawazike wekuuyao na nyuma wao.”

Yesu atwiiza khusi khai
Maliko 4:35-41; Luka 8:22-25

23 Naho Yesu akakwea ngaawa hamwe na wahina wakwe wakahauka wose.
24 Na wekuwaho mwe tambo vuupuu mwe mazimshindo ikalawiiya khusi khai hata mkubwadiso wa mazi ukavoka kugubika ngaawa, iya Yesu nee kagona usisiza.
25 Wahina wakambasa, wakamwenua wakagombeka, “Zumbe, tiohoe tadagamia!”
26 Yesu akawatambaisa, “Kwambwai mwaogoha, nywie wantu wenye uzumizi mdodo?” Ahoaho akenuka akaiwakia ida khusi na mkubwaniso wa mazi twiyani, nee kwatwiiya tui.
27 Wada wantu wakahondomaa na kugombeka, “Uyu ni mntu yevivihi? Hata khusi na mkubwadiso vyamtegeeza!”

Yesu ahonya wantu waidi wenye mazaiko
Maliko 5:1-20; Luka 8:26-39

28 Yesu ekubuaho phande ya kaidi wa si ya Wagelasi na uko nekuwa na wagosi waidi wekuwao na mazaiko wakakintana nae, wowo nee walawiia mwe mbia. Awa nee ni wantu watisao muno, naho khahana mntu mwekudaha kwembokea sia iyo.
29 Wekukintanaho na Yesu nee wavoka kutoa vuzo, “Wakunda mbwai kwetu, wee Mwana wa Muungu? Kweza kutisuumiza kisingi kikundigwacho khakizati kubua?”
30 Hehi na hantu aho nee hawa na tintimo da nguuwe wakaiswa.
31 Nee ayo mazaiko yakamhembeeza Yesu, “Inga ukatilavya utibade tiwengie wada nguuwe.”
32 Yesu akawamba, “Hitani.” Aho wakalawa mwe wantu awo na kuwengiiya wada nguuwe, nee tintimo da nguuwe. Dikaseeya mwe mpoomoko mkai wakengia mwe tondoo da mazi, nguuwe wose wakauya na nyuma mwe mazi.
33 Wada waisi wa awo nguuwe wakaguuka wakaita mwe mzi uko na kuwamba wantu mbui zose zekulawiiazo kwa wada wantu wekuwao wakwewa ni mazaiko.
34 Nee wantu wose mwe mzi uda wakalawa mwe mzi na kumbasa Yesu na wekumuonaho wakamwombeza ahauke mwe si yao.

9

Yesu amhonya mntu mwenye kuohowa
Maliko 2:1-12; Luka 5:17-26

1 Yesu akakwea ngaawa, akadumua ntondoo da mazi na kubua mwe mzi wa Kapelinaumu ekuwaho akekaa.
2 Aho wakamwetea mntu mwenye kuhooa mwii, kagonezwa mwe javi. Yesu ekuonaho uzumizi wao, akamwamba uyo mntu mwe kuhooa, “Ekhe moyo mwanangu! Kuekewa mavigaviga yako.”
3 Naho wamwe wa wahinyi wa miko wakavoka kumamakhanya mwe mioyo yao, “Mntu uyu amdumua Muungu!”
4 Yesu akayamanya wamamakhanyayo, akamba “Kwambwai mwamamakhanya ufyaimi mwe mioyo yenu?

5 Ni dihi dekuhuhado muno, kugombeka,
‘kuekewa mavigaviga, hambu kugombeka,
gooka wende?’
6 Naho, nakunda mmanye Mwana wa
Mntu ana udaho mwe inusi ya kuwaekea
wantu mavigaviga.” Aho akamwamba uyo
mntu mwekuhoowa, “Enuka, udoe javi
dako uite kaya kwako.”
7 Yuda mntu ekuhooae akahauka na
kuita kaya kwakwe.
8 Zumwezumwe da wantu dekuwado
hada, dikahondomaa na kuogoha, wakam-
togoa Muungu ekuwekhae wantu udaho
wa namna iyo.

Yesu amwetanga Matayo
Maliko 2:13-17; Luka 5:27-32

9 Yesu akahauka hantu hada, na
ekuwaho akaita zakwe, akamwoona mntu
yumwe etangwae Matayo, kekaa mwe
kazumba cha kuihiiya ushuu. Nee, Yesu
amwamba, “Nibase.”
Matayo akenuka, akambasa.
10 Yesu ekuwaho kaya kwa Matayo
kekaa ada khande, watoza ushuu wangi
na wenye mavigaviga wakeza na kwekaa
hamwe na Yesu na wahina wakwe.
11 Mafalisayo wekuonaho, wakawamba
wahina wakwe, “Kwambwai mhinyi yenu
ada khande hamwe na watoza ushuu na
wenye mavigaviga?”
12 Yesu ekuwategeezaho, akawatam-
baisa, “Wantu wenye ugima khawakunda
mganga, iya watamu du nee wakundao
mganga.
13 Akini hitani, mkehinye mana ya mbui
inu. ‘Nakunda mbazi khio ntambiko.’
Nchekweza kuwetanga wantu wedi iya
wenye mavigaviga.”

Yesu auzwa kuusu bui ya kwehiniza kuda
Maliko 2:18-22; Luka 5:33-39

14 Naho wahina wa Yohana Mbatiiza
wakamtimia Yesu, na kumuuza, “Swie
na Mafalisayo tehiniza kuda, kwambwai
wahina wako khawehiniza kuda?”
15 Yesu akawatambaisa, “Ivi wekugonek-
wao kwe ndoza wadaha viivihi kutoa
bwaimbo kisingi zumbe wa ndoza yuke
hamwe nao? Havidaika! Iya kisingi chen-
dakibue ambaho zumbe wa wiya endaho
ausigwe gatigati yao, kisingi icho ndiho
wendaho wehinize kuda.
16 “Wantu khawagea kilaka cha gwanda
dihya mwe gwanda dekusakaayo. Kwa
mana kilaka icho chendakitatue diya
gwanda dekusakaayo, na hada heku-
tatukaho endahagenyee. 17 Naho wantu
khawageya divai mphya mwe mikwiji
yekusakaayo, inga akatenda ivyo iyo divai
mphya yendaitatue iyo mikwiji na divai
yendayetike na mikwiji iyo yendaibanike.
Divai mphya yagewa mwe mikwiji ya babu
mihya.”

Mwana kindee wa Mkuu yumwe na mmaa yumwe wahonywa
Maliko 5:21-43; Luka 8:40-56

18 Yesu ekuwaho akagombeka ayo, mkuu
yumwe wa Wakiyahudi neabuwa, akamk-
intia mavindi na kugombeka, “Mwanangu
ya kindee kauya kae na nyuma isasa ivi.
Akini tite ukamwikie mkono, nae endaa-
tende mgima.”
19 Yesu akahauka akatongeana nae, nao
wahina wakwe wakamtongea.
20 Kisingi ichoicho, mmaa yumwe,
mwekuwa na utamu wa mtuo kwa kisingi
cha myaka kumi dimwe na mbii, nee
amtongea Yesu kwa nyuma, akadonta
msao wa gwanda dakwe.
21 Kwaviya nee kegombekea mwe moyo
wakwe, “Nikadonta du gwanda dakwe,
nendanihone.”
22 Yesu nee ahituka akamwona,
akamwamba, “Ekhe moyo biti yangu!
Uzumizi wako ukuohoa.” Mmaa uyo
akahona saa idaida.
23 Naho Yesu akengia nyumbani kwa
yuda mkuu. Na ekuwaonaho wantu
wavuzia fiimbi na zumwezumwe kuu da
wantu wakatoa bwaimbo,
24 akagombeka, “Haukeni aha! Mndee
uyu khekuuya na nyuma, kagonadu.”
Nawo nee wamseka.
25 Naho, zumwezumwe da wantu deku-
uswaho, Yesu akengia mda ndani, akam-
toza mkono uyo mndee, nae akenuka.
26 Mbui iyo ikaambazika mwe si ida yose.

Yesu awahonya matuntu waidi

27 Yesu ekuwaho ahauka hantu aho,
matuntu waidi wakambasa na kutoa vuzo,
“Mwana wa Daudi, utifiiye mbazi!”
28 Yesu ekwengiaho nyumbani, wantu
awo waidi wakamtimia, nae akawauza,
“Ivi, mwazumiiya nadaha kutenda mbui
iyo?”
Nao nee wamtambaisa, “Eehe, Zumbe.”
29 Aho Yesu akayadonta meso yao,
akawamba, “Naiwe inga mzuumiavyo!”
30 Meso yao yakagubulwa. Nee Yesu
akawahaza muno, “Mwesekumwamba
mntu yoyose mbui inu!”
31 Iya wowo wakalawa na kuambaza
mbui zakwe Yesu mwe si ida yose.

Yesu amhonya bubu

32 Wantu wada waidi wekuwaho waka-
hauka, watuhu wakamwetea Yesu mntu
yumwe mwekuwa mbubu naho kakwewa
ni zaiko.
33 Ahoaho uyo zaiko dekulavigwaho,
mntu uyo mwekuwa mbubu akavoka ku-
tamwiiya vituhu. Wantu wakahondomaa

na kugombeka, "Mbui inga inu khaizati kulawiiya kwa wantu wa Isilaeli!"
34 Iya Mafalisayo wakagombeka, "Ayagu-usa mazaiko kwa udaho wa mkuu wa mazaiko."

Yesu awafiiya mbazi wantu

35 Yesu akavuiiya mizi yose mikuu na phaamo zose, akahinya he nyumba ya kuk-intania Wayahudi na kubiikia Mbui Yedi za Useuta wa Muungu, na kuwahonya wantu matamu yose.
36 Na ekuwaonaho wantu, zumwezumwe kwa zumwezumwe, akawafiiya mbazi kwaajii newasokea muno na wenye maatumaatu inga ngoto wesao kuwa na muisi.
37 Ivyo akawamba wahina wakwe, "Ubosi ni mwingi, iya wagosozi wandima niwacheche.
38 Ivyo mwombezeni mwenye uwo ubosi aagiiye wagosozi wa ndima wabonde ubosi wakwe."

10

Yesu awagiiya wahina wakwe kumi dimwe na mbii
Maliko 3:13-19; Luka 6:12-16

1 Naho Yesu akawetanga wahina wakwe kumi dimwe na waidi na kuwekha udaho wakulavya mazaiko na kuhonya matamu yose.
2 Mazina ya awo waagiiwa kumi dimwe na mbii, Wabosi ni Simoni etangwae Petulo na Andulea nduguye na Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana nduguye,
3 Filipo na Batiomayo, na Tomasi na Matayo mwekuwa mtoza ushuu na Yakobo mwana wa Alifayo na Tadei,
4 Simoni ambae nekawa mtoanaji kwaa-jii ya si yakwe hambu zelote na Yuda Isikaliote mwekumhituka Yesu.

Ekuwaagiiacho kuita kugosoa
Maliko 6:7-13; Luka 9:1-6

5 Yesu akawaagiiya awo waagiiwa kumi dimwe na mbii na kuwekha miagiiyo inu, "Mwesekuita kwa wantu wesao kuwa Wayahudi, naho mwesekwengiya mwe mizi ya Wasamalia.
6 Iya hitani kwa wantu wa Isilaeli wek-wagao inga ngoto.
7 Na mwiitaho bikiani ivi, 'Useuta wa uwanga kwa Muungu uhehi!'
8 Wahonyeni watamu na wekuyao na nyuma wayuyuseni, na wasunteni wenye utamu wa nyoka na lavyeni mazaiko. Mwekhigwa bue na nywie lavyeni bue.
9 Mwesekudoa mwe mikwiji yenu za-habu, wala hea wala sensi za shaba.
10 Mwesekudoa mfuko wa ntambo wa kuombezea vintu siai, wala gwanda da hakiba nawala sabana wala ngoda. Kwaviya mgosozi wa ndima akundigwa ekhigwe maiho yakwe.
11 "Mkengia mwe mzi wowose mkuu hambu phaamo yoyose, ondezani mntu ambae akunda kuwahokea na ekaeni aho hake adi mwendaho mhauke hantu aho.
12 Mwengiaho mwe nyumba iyo ugusani wenyezi wakwe, na kuwamba, 'Uivanisa uwe nanywi.'
13 Inga waaho wantu wedi umo ndani mkawaombee Muungu awajaiye, ati khawana wawe awo wantu wedi Muungu khana awajaiye.
14 Inga mntu yoyose akaemea kuwa-hokea hambu kuwategeeza, naho mlawaho mwe nyumba iyo hambu mzi uwo kung'untani sanga ya mwe miundi yenu inga hazo kwao.
15 Kwei nawagombeka, msi wakua-muiwa mzi uwo wenda wekhigwe sugusa khuu kusima ida yekwekhigwayo ya mizi ya Sodoma na Gomola.

Masumiizo yezayo
Maliko 13:9-13; Luka 21:12-17

16 "Isasa miye nawaagiiya inga ngoto gatigati ya makui ya mzituni. Muwe na unyanyi inga nyoka na muwe wahuhusi inga sua.
17 Ekaeni hae na wantu, kwaviya wen-dawamigwiye na kuwegaa mwe mikonga, na wenda wamitoe ngoda mwe nyumba ya kukintania Wayahudi.
18 Mwendamwegalwe hemeso ya wa-gookezi na Maseuta kwaajii yangu, ili mdahe kuwagombeka wowo mbui zangu na kwa wantu wesao kuwa Wayahudi.
19 Naho wendahowawegae he mikonga msekuogoha mwendavyo mgombeke, kwaviya saa idaida mwenda mwekhigwe yakugombeka.
20 Kwaviya khio nywie mwendaom-gombeke, iya ni Muye wa Muungu wa Tati yenu nee endaeagombeke umo mwenu.
21 "Ndugu endamhituke nduguye akomwe, na tate endaamhituke mwanawe, wana nao wenda wawahituke wavywazi wao wakomwe.
22 Wantu wose khawana wawakundise kwaajii yangu. Akini mwenda azizimize adi kisiikizi nee mwendaaoholwe.
23 Wantu wakasumiiza mwe mzi unu guukani mzi mtuhu. Nawamba kwei, khamna mbindiize mizi yose ya wantu wa si ya Isilaeli hadi Mwana wa Mntu endaho eze.
24 "Mhina khadaha kumwemboka mhinyi yakwe, na mndima nae khadaha kumwemboka zumbe yakwe.
25 Yadahika mhina kuwa inga mhinyi yakwe na yadahika mndima kuwa inga zumbe yakwe. Ikawa wanetanga miye

mkuu yenu Beelizebuli, Ivi nywie khawana
wawetange mazina mafyaimi muno.

Akundigwae kuogolwa ni Muungu na khio mntu
Luka 12:2-7

26 “Naho msekuwaogoha wantu awo,
kwaviya kia mbui yekugubikwayo
yendaigubulwe, na kia chekufiswacho
chendakioneke.
27 Niwagombekayo nywie kandani
myagombeke he wazo. Kiya ni-
wanong'onezacho nawakunda mkitamwi-
iye kwa mgutio kiya mntu ategeeze.
28 Msekuwaogoha wada waukomao
mwii, akini khawadaha kuukoma muye.
Mwakundigwa kumwogoha Muungu
adahae kudagamiza mwii hamwe na muye
mwe moto wesao kukomeka.
29 Wadege waidi wadodo watagwa kwa
sensi mwenga ndodo. Akini ata yumwe
aho kagwa asi kwesiho Tate yenu ku-
manya.
30 Hata ntaazia ya fii za mitwi yenu
Muungu azimanya.
31 Kwa iyo msekuogoha nywie ni watana
he meso ya Muungu kusima wadege wangi.

Kumzumiia na kumuemea Klistu
Luka 12:8-9

32 “Na yoyose mwendaye anizumiiye
hemeso ya wantu, miye nami nendanimzu-
miiye hemeso ya Tate yangu wa uwanga
kwa Muungu.
33 Iya yoyose mwendayeaniemee hemeso
ya wantu, na miye nenda nimuemee
hemeso ya Tate yangu wa uwanga kwa
Muungu.

Nchekueta uivanisi iya khondo
Luka 12:51-53; 14:26-27

34 “Msekumamakhanya kuwa ncheza
kueta uivanisa mwe inusi iya ncheza kueta
khondo.
35 Kwaviya ncheza kueta kutokwevana
kwa mntu na tati yakwe biti na mami
yakwe, mkaza mwana na mame vyaa
khawana wevane.
36 Na mmasa wa mntu ni wantu wakaya
kwakwe.
37 “Amkundisae tate hambu mami yakwe
kusima anikundisavyo miye, khadaha
kuwa hamwe na miye na akundisae
wanawe kusima miye, khadaha kuwa
mhina wangu.
38 Mntu mwesaekuudoa mhamba wakwe
na kunitongea khadaha kuwa mhina
wangu.
39 Mntu akundae kuuhonya ugima
wakwe endaawaze, akini endaeawaze
ugima wakwe kwaajii yangu wenda
wekhigwe.

Wendao wahokee funge
Maliko 9:41

40 “Na yoyose awahokea nywie anihokea
miye. Na yoyose anihokea miye, amhokea
yuda mwekuniagiiya.
41 Na yoyose amhokeaye Muoni kwaajii
ni Muoni, endaahokee funge da Muoni.
Na yoyose amhokeaye mntu agosoaye yada
akundayo Muungu, endaekhigwe funge
idaida ambayo wekhingwa wada ambao
wagosoa akundayo Muungu.
42 Nawagombeka kwei, yoyose mwenda
amwekhe yumwe aho wa wadodo awa
kikombe cha mazi ya pheho kwaajii ni
mhina yangu, haika khana akose katu
kwekhigwa funge dakwe.”

11

Wahina kulawa kwa Yohana Mbatiiza
Luka 7:18-35

1 Yesu ekubindaho kuwekha miagiiyo
wahina wakwe, akalawa aho, akaita
kuhinya na kubiikia mwe mizi yao uko
Galilaya.
2 Yohana ekuwaho mwe kifungo nee
asikia mbui za Klistu, akawaagiiya wahina
wakwe, waite kumuuza,
3 weye nee yuda ezae, hambu
timkauwiye mtuhu?
4 Yesu akawatambaisa, “Hitani mkam-
gombekee Yohana mbui mtegeezazo na
kuziona,
5 matuntu waona, wesaokudaha kwenda
wenda, na viziba wategeeza, na wenye
utamu wa nyoka wasuntika na wekuuyao
na nyuma wayuyuswa, na wakiwa wabi-
ikiwa Mbui Yedi.
6 Endaawe na nyemi mntu yuda ambae
khana maatu na miye.”
7 Wada wahina wa Yohana wekuwaho
wakahauka, Yesu akavoka kugombeka na
dia zumwezumwe kuusu Yohana, Mbat-
iiza. Akawauza, “Mwekuitaho kuda he
nyika, mwita kukauwa mbwai? Ivi nee
mkakunda kuona inde dikasingiswa ni
khusi?
8 Inga khivyo, mwiita kukauwa mb-
wai? Mwiita kukauwa mntu mwekwe-
hasika magwanda matana? Wantu we-
hasikao magwanda inga ayo, wekaa mwe
nyumba ya Maseuta.
9 Naho, mwita kukauwa mbwai? Muoni
wa Muungu? Haika nawamba, nee mwiita
kumuona mntu ekuwaye mkuu kusima
muoni.
10 Uyo nee ambae mbui zakwe ziandikwa
mwe Maandiko ya Muungu, ‘Kauwa na-
muagiiya mwagiiwa yangu aniongweee,
mwendayeagosoe sia he meso yako.’
11 Nagombeka kwei mwa wantu weku-
vyaigwao na wavyee, khazati kulawiiya

mntu mkuu inga Yohana Mbatiiza, akini ambae ni mdodo muno mwe useuta wa uwanga kwa Muungu, ni mkuu kusima Yohana
12 Kuvokea kisingi cha Yohana Mbatiiza adi isasa Useuta wa uwanga kwa Muungu wapatikana kwa nguvu, naho wantu wenye udaho wageeza kuudoa.
13 Kwaviya miko ya Musa na waoni wose na wazitamwiiya mbui za useuta wa Muungu wendavyo uwe kwa kisingi iki.
14 Ikawa mwakunda kuzumia ido, yee Yohana nee uyo Eliya ambae waoni newawa wakagombeka endaeze.
15 Yee mwenye magutwi na ategeeze!
16 "Akini nikiiganiye na mbwai kivyazi iki? Kiigana na wana wekaao gwiiyo, wawetangao wezwao na kuwagombeka,
17 'Nee tiwatoea ngoma na wala khamwekuvina, na titoa wiya za bwaimbo na wala khamwekuiya.'
18 Kwaviya Yohana Mbatiiza keza akehiniza kuda na wala kuidomea divai, nao wakamwamba, 'Kakwewa na mazaiko.'
19 Mwana wa Mntu keza, ada khande na kudomea, nao wakamwamba. 'Mkauweni uyu ni mmeo, na ni mkozi, wambuya wakwe ni watoza ushuu na wenye mavigaviga!' Ata ivyo unyanyi wa Muungu imanyika kuwa niyedi kulawana na ndima yakwe."

Mizi ya wantu wesao kuzumiiya
Luka 10:13-15

20 Ndiho Yesu akavoka kuihaza mizi ida ambayo kaigosweeya vihii vingi kusima kutuhu, kwaviya wantu wakwe khawakubada mavigaviga.
21 Wendawakione wantu wa Kolozini! Wendawakione wantu wa Betisaida! Inga vihii vyekugosokavyo aha henu ati nee vigosoka kuda Tilo na Sidoni, wantu wakwe newavaa kae magwanda ya gunia na kwesisa mazeu na kuonyesha wabada mavigaviga.
22 Nagombeka kwei yendaiwe ihuha kwa wantu wa mizi ya Tilo na Sidoni kuzizimiza mwe msi wa kuamuiwa wa Muungu kusima aha henu.
23 Na nywie wantu wa Kapelinaumu, ivi wenda wenulwe adi uwanga kwa Muungu? Eehe, wenda useezwe adi si ya wekuyao nyuma, kwaviya inga vihii vyekugosokavyo aho hako inga nevigosoka mwe Sodoma mzi uwo neukeaho adi ivyeo.
24 Akini nagombeka kwei, msi wakuamwiiwa weye wenda wekhigwe sugusa khuu kusima ya Sodoma.

Sooni hangu mhumuize
Luka 10:21-22

25 Kisingi icho Yesu akagombeka, "Nakutogoa ee Tate, Zumbe wa uwanga na wa inusi, kwaviya kuwafisa wenye unyanyi na umanyi, na ukawagubwiiya wana wadodo.
26 Eehe, Tate nee vyekukutamiavyo.
27 "Tate yangu kanekha vintu vyose. Khahana ammanyae Mwana iya Tate, nawala ammanyae Tate iya Mwana, na yoyose yuda ambae Mwana akunda kumgubwiiya uyo endaammanye Tate.
28 "Sooni aha hangu nywie nyose muangadikao na kuzamiwa na mafuushi, na miye nendaniwahumwiize.
29 Mzumiye kuongoewa na miye inga viya njeku afungwaho nila kisingi cha kuima, mkehine kulawa kwangu, kwaviya miye niyedi naho ni mnyenyekevu wa moyo, na nywie mwenda mwekhigwe nyemi.
30 Kwaviya yendaiwe vihufu kwenu kwamana mahinyo yangu ni mahufu."

12

Zumbe wa msi wa kuhumwiiza
Maliko 2:23-28; Luka 6:1-5

1 Kisingi icho Yesu akembokea kwe minda ya uhemba msi wa kuhumwiiza. Aho wahina wakwe wakawa nasaa, kusenga uhemba, wakada khokhoo zakwe.
2 Mafalisayo wekuonaho ayo, wakamwamba Yesu, "Kauwa, wahina wako wagosoa mbui yesayokukundigwa kugosoka mwe Msi wa Kuhumwiiza."
3 Yesu akawatambaisa, "Khamzati kusoma ekugosoavyo Daudi hamwe na weziwe kisingi wekuwaho na saa?
4 Yee kengia mwe nyumba ya Muungu akada yada mabumunda yekuikwayo hemeso ya Muungu. Khio yee wala wada weziwe khawekukundigwa kuda yada mabumunda iya nee yakundigwa kuigwa na waviki wowodu ikedu.
5 Tambe khamzati kusoma mwe miko, Waviki wakuu newawa wakabananga miko ya Msi wa Kuhumwiiza nao khawamamakhanywa kuwa wana masa?
6 Iya nawagombeka kwei, aha yuaho mkuu kusima nyumba ya Muungu.
7 Inga nee mmanya mana ya mbui inu, 'Nakunda mbazi nawala khio ntambiko.' Khamwekuwa mkawaamuiiya wantu wesaokukoa masa,
8 kwaviya Mwana wa Mntu nee Zumbe wa Msi wa kuhumwiiza."

Mntu mwekuhoowa mkono
Maliko 3:1-6; Luka 6:6-11

9 Yesu akahauka hantu aho, na kwengia mwe nyumba yao yakukintania Wayahudi.
10 Nekuwa na mntu yumwe mwenye mkono wekuhoao. Naho, wantu wakamuuza Yesu, "Kulawana na miko yetu, ivi

ni vitana kuohoa mntu Msi wa Kuhumwi-
iza? Wamuuza ivyo wapate kumuamuiiya
masa."
11 Yesu akawamba, "Ni ndai gatigati yenu
mwenye ngoto yumwe, na yuda ngoto ak-
engia mwe tubwi Msi wa Kuhumwiiza, ivi
khanaamtoze na kumlavya?
12 Nakunda mmanye du, mntu ana
yombe muno kusima ngoto! Aho ni vitana
kugosoa matana Msi wa Kuhumwiiza."
13 Naho akamwamba yuda mntu, "Uny-
ooshe uwo mkono."
Akanyoosha, nao ukawa mgima inga uda
mtuhu.
14 Aho, Mafalisayo wakalawa chongoi na
kufanyanya wendavyowadahe kumkoma
Yesu.

Mndima mwekusagulwa ni Muungu

15 Akini Yesu ekumanyaho mamakhanyi
zao, hantu hada akahalawa. Wantu wangi
wakamtongea, akawahonya watamu wose.
16 Akawaemeza wasekumwamba mntu
mbui zakwe.
17 Ili yada ekwambayo Muoni Isaya
yaiganie,
18 "Kauwa mndima yangu nekumsaguae,
Mkundiswa wangu nitamiwae nae
mwe moyo.
Nenda niike Muye wangu,
Nae enda aiyambaze miamuiyo kwa si
zose.
19 Khana aete uhigano na wantu wala ku-
toa vuzo,
Wala mgutio wakwe khauna
utegeezeke siai.
20 Lasi dekuhondekado khanaadibonde,
Wala utambi wa koloboi ufufutikao
mosi khanaaukome
Adi endaho atende uwamuiyo wa kwei
ugooke wenye,
21 Na wantu wose wendawamkauwi-
iye."

Yesu na Belizebuli
Maliko 3:20-30; Luka 11:14-23

22 Aho wantu wakamwetea Yesu mntu
mwekuwae ni tuntu naho khadaha ku-
tamwiiya uku kakwewa ni mazaiko. Yesu
nee amhonya ata akadaha kutamwiiya na
kuona.
23 Zumwezumwe dose da wantu dika-
hondomaa na kugombeka, "Ivi yadahika
ikawa nee Mwana wa Daudi?"
24 Akini Mafalisayo wekusikiaho ayo,
newamba, "Mntu uyu ayaguusa mazaiko
kwa udaho wa Belizebuli mkuu wa
mazaiko."
25 Yesu, akawamanya mamakhanyo
zao, akawamba, "Useuta wowose weku-
panganikao vizumwezumwe vihiganavyo
khaudaha kwekaisa, naho mzi wowose
hambu kaya yoyose yekupanganikayo
vizumwezumwe vihiganavyo khavina
vigooke.
26 Ikawa Ibiisi amguusa Ibiisi mweziwe
ahigana mwenye. Aho useuta wakwe
wenda ugooke viivihi?
27 Nywie mwamba ati naguusa mazaiko
kwa udaho wa Belizebuli mkuu wa
mazaiko. Awo wana wenu wayaguusa
kwa udaho wa ndai? Kwaajii iyo wao nee
wendao awaamuiye nywinywi.
28 Akini ikawa nayaguusa mazaiko kwa
udaho wa Muye wa Muungu, aho mmanye
Useuta wa Muungu ubua kae henu.
29 "Yadahika viivihi mntu kwengia mwe
nyumba ya mntu mwenye nguvu na
kumhoka vintu vyakwe, kwesaho kuvoka
kumzengeteza sigi uyo mntu mwenye
nguvu? Akimzengeteza kae aho ndiho
endahoadahe kumhoka mai zakwe.
30 "Mntu yoyose mwese kuwa hamwe na
miye ahigana na miye naho mtu yoyose
mwesaekuika wantu hamwe na miye na
kuwegaa kwa Muungu mtu uyo amwagan-
isa.
31 Kwaajii iyo nawamba, wantu wenda
waekewe mavigaviga yao hamwe na kufuu
zao, akini khawana waekewe mavigaviga
ya kumbea Muye wa Muungu.
32 Nae agombekae mbui ya kuhigana na
Mwana wa Mntu enda aekewe, akini yuda
agombekae mbui ya kuhigana na Muye wa
Muungu khana aekewe mwe si inu wala
ida yezayo.

Mti na matunda yakwe
Luka 6:43-45

33 "Ukauweni mti uwe mtana na
matunda yakwe yenda yawe matana na
ugosoeni mti kuwa mfyaimi na matunda
yakwe yenda yawe mafyaimi, kwaviya mti
wamanyika kwa matunda yakwe.
34 Nywie uvyazi wa mdudu mwadaha
viivihi kugombeka mbui ntana kisingi
nywinywi wenye ni wenye mavigav-
iga? Kwaviya mntu agombeka yada
yekumemayo mwe moyo wakwe.
35 Mntu yedi ulavya mbui zedi mwe
moyo wakwe na mntu mfyaimi hulavya
mbui zakwe za ufyaimi kwe moyo wakwe
wa ufyaimi.
36 "Iya nawamba, mwe msi wakuamuiwa
wantu wenda wakundigwe kutambaisa ku-
usu kia mbui wekugombekayo.
37 Kwaviya kwayada ugombekayo
wendautaaziwe kuwa uyedi hemeso ya
Muungu na kwa kugombeka wendaua-
muiwe."

Kukunda ntangio
Maliko 8:11-12; Luka 11:29-32

38 Wamwe wa wahinyi wa Miko na
Mafalisayo wakamwamba Yesu, "Mhinyi
takunda kuona ntangio kulawa kwako."

39 Iya yee akawatambaisa, “Kivyazi
chesacho kutama na cha ukianga chaon-
deza ntangio! Iya khakina chekhigwe
ntangio iya ntangio wa Yona muoni wa
Muungu.
40 Kwaviya inga Yona ekuwavyo mwe ifu
da samaki etangwae Nyangumi, nee ivyo
Mwana wa Mntu endavyoekae asi ya sanga
kwa misi mitatu kio na musi.
41 Wantu wa Ninawi wenda wagooke
msi wa kuamuiwa hamwe na uvyazi unu
na kuwaamuiiya, kwaviya wowo wayaeka
mavigaviga kwa mabiikizi ya Yona, kauwa
hanu yuaho ambae ni mkuu kusima Yona!
42 Maikia wa kusini endaagooke kisingi
cha uamuiyo na kukiamuiya kivyazi iki,
kwaviya yee kalawiiya kisikiizi cha inusi,
kutegeeza umanyi wa Selemani, akeza
kutegeeza mbui za umanyi wa Selemani
na aha yuaho ekuwae mkuu kusima Sele-
mani.

Kuuya kwa zaiko
Luka 11:24-26

43 “Zaiko dimlawaho mntu, daangadika
angadika mwe hantu hesiho na mazi
dikoondeza hantu hakuhumwiiza akini
kadipata,
44 aho egombekea mwenye, ‘Nenda ni-
iuiye ida nyumba yangu nekulawayo.’ Iya
auyaho na kuibwiiya ibue ihagiwa na
kuhambwa vitana.
45 Aho, aita kuwaeta mazaiko mfun-
gate wafyaimi kusima yee, nao wengia
nakwekaa umo. Nae hali ya kisiikizi
ya mntu yuda yatenda ya ufyaimi muno
kusima ya bosi. Nee yendavyoiwe mwe
uvyazi unu wa mavigaviga.”

Mmaa na wanduguze da Yesu
Maliko 3:31-35; Luka 8:19-21

46 Yesu ekuwaho atamwiiya na
zumwezumwe da wantu, mami yakwe na
wanduguze wakabua na kugooka chongoi
na kukunda kutamwiiya nae.
47 Aho mntu yumwe akamwamba,
“Mhinyi, mami yako na wanduguzo wa-
gooka uko chongoi wakunda kutamwiiya
nawe.”
48 Yesu akamtambaisa, “Mmaa yangu
nindai, na wandugu zangu ni wakina
ndai?”
49 Ahoaho akenua mkono kwa wahina
wakwe, akagombeka, “Awa nee mmaa
yangu na wandugu zangu!
50 Mana yoyose agosoae akundavyo Tate
yangu wa uwanga kwa Muungu, uyo nee
kaka yangu na umbu dangu na mmaa
yangu.”

13

Msimo wa muimi
Maliko 4:1-9; Luka 8:4-8

1 Msi uwouwo Yesu akalawa mwe
nyumba ida, akaita na kwekaa khan-
dakhanda ya mazimshindo.
2 Zumwezumwe kuu da wantu
wakamwekaiya bunga nee Yesu akakwea
mwe ngaawa na kwekaa. Nawo wantu
wose wakagooka khandakhanda ya
mazimshindo,
3 nae Yesu akatamwiiya nawo mbui
nyingi muno kwa misimo.
“Tegeezani, muimi kaita kuhanda
mbeyu.
4 Ekuwaho akahanda mbeyu mwe mnda,
mbeyu ntuhu zikagwa khandakhanda ya
sia, wadege wakeza na kuzida.
5 Ntuhu zikagwa hantu ha uwongo
wekuwao uwanga ya iwe, ahoaho
zikaoneka kuhota kwa kinyio.
6 Iya zua dekusomookaho, mitengea
iyo ikahya na kwaviya mazindo yakwe
khayokwengia asi muno, zikanyaa.
7 Mbeyu ntuhu zikagwa gatigati ya miwa,
miwa iyo ikakuwa na kufintafinta ida
mitengea.
8 Naho mbeyu ntuhu zikagwa he uwongo
ntana, na mitengea yakwe ikavyaa khokoo
makumi kumi na ntuhu makumi mtandatu
na ntuhu makumi matatu.”
9 Yesu akawamba, “Mwenye magutwi na
ategeeze!”

Kuhinya kwa misimo
Maliko 4:10-12; Luka 8:9-10

10 Naho wahina wakamtimia na ku-
muuza Yesu, “Kwa mbwai wagombeka na
wantu kwa misimo?”
11 Yesu akawatambaisa, “Muungu
kawekha nywie udaho wa kumanya
sii za Useuta wakwe, akini wowo
khamwekwekhigwa udaho wa kumanya
ayo yose.
12 Mntu yeyose ambae amanya kuusu
Useuta wa Muungu, Muungu endaamgosoe
kwevana muno, iya mtu esayekumanya ata
kidodo, Muungu endaadoe ata kiya kidodo
akimanyacho.
13 Nagombeka nao kwa misimo, kwaa-
jii wakauwa niyagosoayo, iya wegosoa
khawaona, na wategeeza nihinyayo, iya
wegosoa khawava.
14 Yaigania kwao yada ekugombekayo
muoni Isaya,
‘Wantu awa wendawategeeze na kutegeeza
akini khamnamnive;
Kukauwa mwenda mkauwe, wala kham-
namuone,
15 Kwaajii akii za wantu awa zihuuzuka
Waziba magutwi yao
Meso yao wayafumba.

Ama khivyo nee woona kwa meso yao,
Nee wategeeza kwa magutwi yao,
Nee wamanya kwa akii zao,
Na kunihitukia agombeka Zumbe na miye nee kiwahonya.'
16 "Mwenda muwe na nyemi nywie, kwaviya meso yenu, kwaajii yakauwa na magutwi yenu kwaajii ya tegeeza.
17 Kwei nawamba, Waoni wangi na wantu wedi watamiwa kuyaona yada mwekuyaonayo nywie, iya khwekuyaona, na nee watamiwa muno kutegeeza yada myategeezayo iya khawekuyategeeza.

Yesu asosoa msimo wa muimi
Maliko 4:13-20; Luka 8:11-15

18 "Naho tegeezani mana ya msimo wa yuda mntu ekuwaye ahanda mbeyu.
19 Mntu yoyose ategeezae mbui inu ya Useuta wa Muungu kwesiho kuva, aigana na zia mbeyu zekugwazo siai. Yuda Ibiisi eza na kumhoka kia chekuhandwacho mwe moyo wakwe.
20 Ida mbeyu zekugwiswazo mwe uwongo wekuwao uwanga ya iwe ni mntu yuda ateegeeza Mbui ya Muungu na ahoaho huihokea kwa nyemi.
21 Iya kwaviya khana mazindo yenye udaho ndani yakwe, ida mbui yekaa kisingi kijihi. Ilawiiaho suuba hambu masuumizo kwaajii ya mbui iyo, yee afa maya.
22 Ida mbeyu yekugwayo mwe miwa ni yuda mntu ategeezae mbui, akini maangadiko ya inusi na usongeezi wa mai yaifintafinta ida mbui na kuigosoa yesekuvyaa matunda.
23 Ida mbeyu yekuhandwayo mwe uwongo mtana ni sawa na mntu ategeezae mbui iyo na kuiva, nae avyaa matunda, makumi kumi mtuhu makumi mtandatu na mtuhu makumi matatu."

Msimo wa ndago

24 Yesu akawamba wantu msimo mtuhu, "Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mntu mwekuhanda mbeyu ntana mwe mnda wakwe.
25 Iya wantu wekuwaho wagona akeza mmasa wakwe akahanda ndago gatigati ya mnda wa uhemba, akaita.
26 Naho mbeyu zekuhotaho na mitengea ikakuwa na kuvoka kuvyaa, viyaviya ndago ikavoka kuoneka.
27 Wandima wa yuda mwenye mnda wakamwezea na kumwamba, 'Mkuu khwekuhanda mbeyu ntana mweunu mnda wako? Inu ndago ilawiiya hahi?'
28 Yee akawatambaisa 'Mmasa nee mwekutenda ivyo.' Wandima wakwe wakamuuza, 'Ivi, wakunda tiite tikayang'oe?'
29 Iya akagombeka 'mwesekuita kuyausa kwaviya kisingi muusaho mainde, mwadaha kuusa ndago hamwe na uhemba.'
30 Ekani uhemba na mainde vikue vyose hamwe adi kisingi cha ubosi. Kisingi icho nenda niwambe wabosi, wavoke kuika hamwe mainde, wayafunge matitamatita yokwe moto wakabinda waike hamwe na uhemba na kuika mwe taa."

Msimo wa mbeyu yetangwayo haladali
Maliko 4:30-32; Luka 13:18-19

31 Yesu akawamba wantu msimo mtuhu, "Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mbeyu yetangwayo haladali ekuidoayo mntu yumwe, akaihanda mwe mnda wakwe.
32 Mbeyu iyo ni ndodo kusima mbeyu zose, akini ihotaho yawa mtenge mkuu kusima mitengea yose, naho yakuwa na kutenda mti mkuu na wadege wawezea mti uwo na kuzenga masasa mwe matambi yakwe."

Msimo wa hamila
Luka 13:20,21

33 Yesu akawagombeka msimo mtuhu, "Useuta wa uwanga wa Muungu waigana na hamila ekudoayo mvyee yumwe, akaihanganya mwe madebe yakwe maidi ya unga wa ngano na hindi, ata unga wose ukaumuka."

Kwa mbwai Yesu atumia misimo
Maliko 4:33-34

34 Yesu nee kawamba ayo zumwezumwe da wantu kwa misimo. Na khekuwamba dodose kwesiho misimo.
35 Ili mbui yekugombekwayo na Muoni iiganie,
"Nenda nigombeke nao kwa misimo,
Nendaniyatamwiize yada yekufiswayo tangia kuumbwa kwa inusi."

Yesu asosooa msimo wa mainde

36 Naho Yesu akadiaga dia zumwezumwe da wantu, akengia nyumbani. Wahina wakwe wakamtimia na kumwamba, "Tisosoee mana ya uda msimo wa mainde za mwe mnda."
37 Yesu akawatambaisa, "Mhasi wa zia mbeyu ntana ni Mwana wa Mntu,
38 uda mnda ni inusi. Zia mbeyu ntana ni wantu wada ambao Useuta ni wao. Akini yada mainde ni wada wantu wa Ibiisi,
39 mmasa mwe kuhanda ida mainde ni Ibiisi, ubosi ni kisikiizi cha inusi wabondaji ni wandima wa uwanga kwa Muungu.
40 Inga viya muonavyo mainde yaikwavyo hamwe na kokwa moto, nee ivyo vyendavyo viwe mwe kisikiizi cha inusi.
41 Mwana wa Mntu enda awaagiiye wandima wakwe wa uwanga kwa Muungu wawaike hamwe wantu kulawa mwe Useuta wakwe, na wada wose wawatendao

wantu wagosoe mavigaviga na wada wose wagosoao ubanasi,
42 na kuwatambika mwe tanuli da moto, na uko wendawaiye na kuuma meno kwaajii maumevu makai.
43 Naho wada wantu wekugosoayo yada yamtamiayo Muungu wendawang'ae inga zua mwe Useuta wa Tate yao. Mwenye magutwi na ategeeze!

Msimo wa kiikizo chekufiswacho

44 "Useuta wa uwanga wa Muungu waigana na kiikizo chekufiswacho mwe mnda. Mntu yumwe ekuiyonaho akaifisa vituhu, akawa na kinyemi muno akenda kutaga vintu vyose ekuwavyo navyo, na akaugua uda mnda."

Msimo wa shanga zetangwazo lulu

45 "Naho Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mtabiashaa yumwe mwoondeza lulu ntana,
46 na ekupataho lulu mwenga ya hea nyingi muno, akenda kutaga vyose ekuwavyo navyo, akaigua ida lulu."

Msimo wa wavu wakulowa samaki

47 "Naho, Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na wavu wekwasigwao na walowa samaki mwe mazimshindo, ukagwiiya samaki wa kia mbai,
48 Wekumemaho, wantu wakaubuuta adi khandakhanda ya mazimshindo, wakekaa na kuwasaguwa samaki watana na kuwaika mwe majumu yao na samaki wafyaimi wakasigwa."
49 Nee ivyo vyendavyoviwe kisikiizi cha inusi, wandima wa uwanga kwa Muungu wendawalawiiye, na kuwabahua wantu wafyaimi na wantu wedi,
50 nakuwasa awo wafyaimi mwe tanuli da moto. Uko wendawaiye na kuuma meno kwa maumevu makai.

Kiikizo kihya na cha kae

51 Yesu akawauza, "Ivi, mbui izi mzimanya zose?"
Wakamtambaisa, "Eehe."
52 Nae akawamba, "Nee ivyo, kia mhinyi wa miko ya Musa awaye mhina wa Useuta wa Muungu aigana na mwenye kaya alavyae kiikizo chakwe cha vintu vihya na vya kae."

Yesu aemewa uko Nazaleti
Maliko 6:1-6; Luka 4:16-30

53 Yesu ekubindaho kutamwiiya misimo iyo akahauka hantu aho,
54 akaita mwe mzi wakwe. Uko akawa awahinya wantu mwe nyumba ya kukintania Wayahudi ata wakahondomaa, wakamba, "Uyu kaipata hahi akii nyingi ivi," wakauza, "Na udaho wa kugosoa vihii?
55 Uyu khio yuda mwana seemaa? Mami yakwe khio yuda etangwae Maliamu na wanduguze khio Yakobo na Yusufu na Simoni na Yuda?
56 Naho umbuze wose khawekaa hamwe na swie? Naho khayapata hahi aya yose?"
57 Wakamuemea.
Iya Yesu akawamba, "Muoni atunywa na kia hantu kwesiho wantu wa mwe si yakwe na kaya kwakwe."
58 Nae khekugosoa vihii vingi uko, kwaajii ya kwesekuzumiiya kwao.

14

Ufe wa Yohana Mbatiiza
Maliko 6:14-29; Luka 9:7-9

1 Kisingi icho Seuta Helode ekuwae mgookezi wa si ya Galilaya nee kategeeza mbui za Yesu.
2 Akawagombeka wandima wakwe, "Uyo nee Yohana Mbatiiza, ekuyuyukae, nee mana ana udaho wakugosoa mbui za vihii uumo mwakwe."
3 Helode nee kamgwiiya Yohana Mbatiiza akamzengeteza minyololo na akamwengiza mwe geeza kwaajii ya Helodia mkaza Filipo nduguye da Helode.
4 Kwaajii Yohana Mbatiiza kamwamba Helode, "Khio vitana kumdoa Helodia awe mkazio!"
5 Helode nee kakunda kumkoma Yohana Mbatiiza, iya nee akawaogoha Wayahudi, kwaajii wao wenye nee wakamanya kuwa Yohana Mbatiiza nekawa Muoni wa Muungu.
6 Ata yekubuaho sikukhuu ya kuvyaigwa kwakwe Helode, mwana kindee wa Helodia akavina hemeso ya wageni wekugonekwao. Adi Helode akatamiwa muno,
7 ata akaika kiaga kwa kuaha, "Nenda nikwekhe chochose wendacho uniombeze."
8 Uyo mndee nee kanchochewa kae na mami yakwe akamba. "Nekha mtwi wa Yohana Mbatiiza mwe chano!"
9 Seuta Helode akaungumia mwe moyo wakwe akini kwaajii ya kuaaha kwakwe hemeso ya wada wageni wekuwao he ntafuno akaagiiya ekhigwe.
10 Helode akaagiiya mntu kuda mwe geeza Yohana mbatiiza adumue mtwi.
11 Mtwi wake ukaetwa uikwa mwe chano, wakamwekha yuda mwana kindee, nae akamwegaiya mami yakwe.
12 Wahina wakwe Yohana Mbatiiza wakeza mwe geeza na kuudoa mwii wakwe na kuugea mwe mbia. Wekubindaho wakaita na kumwamba Yesu.

Yesu awekha khande wantu elufu shano
Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14

13 Yesu ekusikiaho mbui ya Yohana Mbat-
iiza akahauka hantu hada kwa ngaawa,
akaita hantu hesiho wantu yee ukedu.
Wantu wakamtimia kwa miundi kulawa
mwe mizi yao.
14 Aho ekuseaho khandakhanda ya maz-
imshindo akoona zumwezumwe kuu da
wantu, akawafiiya mbazi na akawahonya
watamu wao.
15 Zuwa dekuswaho wahina wakwe
wakambasa na kugombeka, “Hantu aha
khahana wantu wekaisao aha na saa
zemboka kae. Agana na awa wantu ili
waite mwe mizi wakeguiye khande.”
16 Yesu akawatambaisa, “Khawakundigwa
kuhauka wekheni nywinywi khande.”
17 Iya wao wakamtambaisa, “Tina mabu-
munda mashano na samaki waidi du.”
18 Yesu akawamba, “Nieteyani hanu.”
19 Akawakunda wantu wekae asi
mwe mani. Yesu akayadoa yada
mabumunda mashano na wada samaki
waidi, akakauwa uwanga kwa Muungu,
akavijaiya na kubendua yada mabumunda
aho akawekha wahina wakwe ayo
mabumunda na wada samaki, na wahina
wakwe wakawekha wada wantu.
20 Wantu wose wakada na kweguta.
Aho wahina wakadodoa phuguntio, na
wakamemeeza ngahu kumi dimwe na
mbii.
21 Wantu wekudao ntaazia yao nee
ni wagosi elufu shano kwesiho kutaazia
wavyee na wana.

Yesu enda uwanga ya mazi
Maliko 6:45-52; Yohana 6:15-21

22 Ahoaho Yesu akawamba wahina
wakwe wengie mwe ngaawa waongoe na
kuita phande ya kaidi ya tondoo da mazi,
kisingi yee aagana na zumwezumwe da
wantu.
23 Ekubindaho kuwaaga, akakwea mwe
muima yee ukedu kuvika. Na yekubuwaho
guoni yee nekekaa uko ikedu kidege,
24 kwa kisingi icho ida ngaawa nee igati-
gati ya tondoo da mazi yakubwaniswa
na mazi kwaajii khusi khai nee yaikindia
ngaawa.
25 Kio, hehi na kucha, Yesu akawatimia
wahina wakwe uku enda uwanga ya mazi.
26 Wahina wakwe wekumwonaho ak-
enda uwanga ya mazi wakaogoha muno,
wakagombeka, “Ni mzimu!” Wakatoa vuzo
kwa ukeng'enta.
27 Ahoaho Yesu akagombeka nao, “Twi-
iyani, ni miye, msekuogoha!”
28 Petulo akamwamba, “Zumbe, ikawa ni
wee kwei, nambia nende uwanga ya mazi
neze aho hako.”
29 Yesu akamtambaisa, “Soo!” Aho
Petulo akaseeya mwe ida ngaawa, akenda
uwanga ya mazi na kumtimia Yesu.
30 Akini ekuonaho khusi khai akengiwa
ni matu nae akavoka kudidimia mwe mazi,
uku atoa vuzo, “Zumbe niohoe!”
31 Ahoaho Yesu akanyoosha mkono
wakwe na kumtoza, akamwamba, “Wee
mwenye uzumizi mcheche kwambwai
kuwa na maatu?”
32 Nao wekwengiaho mwe ngaawa, khusi
ikaeka.
33 Wose wekuwao mda mwe ngaawa
wakakinta mavindi na kwemwenamia na
kugombeka, “Ni kwei wee ni Mwana wa
Muungu.”

Yesu ahonya watamu uko Genesaleti
Maliko 6:53-56

34 Wekubindaho kudumua tondoo da
mazi, wakabua si ya Genesaleti.
35 Wantu wekummanyaho Yesu,
wakaambaza mbui zakwe mwe si yose
na mizi yekuwayo hehi na mzi uda, ivyo
wakamwetea Yesu watamu wose.
36 Wakamwombeza awaekee wadonte
msao wa nguo yakwe, na wose wekudon-
tao wakahona.

15

Mahinyo ya waongweezi wetu wa kae
Maliko 7:1-13

1 Naho, Mafalisayo na wahinyi wa miko
ya Musa wakabua kulawa Yelusalemu,
wakamtimia Yesu na kumuuza,
2 “Kwambwai wahina wako khawapati-
iza mahinyo tekuyahokeayo kwa waon-
goweezi wetu wa kae? Khawasunta inga
mazweeya yetu yakundavyo!”
3 Yesu akawatambaisa, “Kwambwai ny-
wie nanywi khampatiiza miko ya Muungu
iya mwayabasa mahinyo yenu wenye?
4 Kwaviya Muungu kagombeka, ‘Na
mntu yoyose amtunyae tati yake na mami
yake na mntu yoyose amdumuae tati
yakwe hambu mami yakwe, yakundigwa
akomwe.’
5 Iya nywie mwahinya inga mntu akawa
na kintu ambacho chadaha kumwambiiza
tati yakwe au mami yakwe, iya akamba,
‘Kintu iki ni cha Muungu,’
6 nywie wagombeka khudaha kum-
tunya tati yako kwa kumuambiiza kwa
kumwekha kintu icho! Ivyo nee mbeavyo
Mbui ya Muungu kwa kutongea mahinyo
yenu wenye.
7 Nywie wabakha! Muoni Isaya kaambiza
vyedi kwenu nywinywi,
8 ‘Muungu amba Wantu awa wanitunya
kwa ntamwiizi zao,
Iya mwe mioyo yao wahae na miye.
9 Kunivika kwao khakuwaambiiza dodose,

Kwaviya mahinyo wahinyayo ni wantu ni
du wekuyagoayo wao wenye!' "

Mbui zimtendazo mntu asekuzumiiwa kuwa hemeso ya
Maliko 7:14-23

10 Yesu akawetanga wada zumwezumwe
da wantu, akagombeka, "Tegeezani, na
mnive!
11 Kintu kimtendacho mntu asekuzumi-
iwa kuwa he meso ya Muungu khio via
vyengiavyo mwe muomo, iya ntamwiizi
zimlawazo mwe muomo. Ivyo nee vimten-
davyo mntu asekuzumiiwa kuwa he meso
ya Muungu."
12 Aho wahina wakambasa nakumwamba,
"Ivi, wamanya kuwa Mafalisayo wakimwa
muno wekutegeezaho mbui zako?"
13 Yesu akawatambaisa, "Kintu chochose
ambacho Tate yangu wa uwanga kwa
Muungu khekuhanda chendaking'olwe."
14 Wabadeni wenye, wowo ni matuntu na
waongweeya matuntu. Inga tuntu akam-
wongoeya tuntu mweziwe, wose waidi
wendawengiye mwe tubwi.
15 Petulo akamba, "Tisosoee msimo uwo."
16 Yesu akawamba, "Hata nywie kham-
manya?
17 Ivi khammanya kuwa kia chengia-
cho kanwai chengia mweifu na kulavigwa
chongoi na kuita nkii?
18 Iya mbui zilawazo kanwai zalawa
mwe moyo na mbui izo nee zimtendazo
mntu asekuzumiiwa kuwa he meso ya
Muungu.
19 Kwaviya umo mwe moyo wa mntu
kwalawa fanyanyi za ufyaimi na uko-
maji na ukianga na kianga na ubavi na
ugombekaji wa uhokho na kuwagombekea
watuhu mafyaimi.
20 Ayo nee yamtendayo mntu asekuzumi-
iwa ni Muungu."

Mmaa kulawa si ya Kanaani azumiiaye
Maliko 7:24-30

21 Yesu akahauka hantu hada akaita mwe
si ambazo ni hehi na mizi ya Tilo na Sidoni,
22 Aho mvyee yumwe ekuwae ni
mkanaani ambae nee kawa akekaa mwe
si iyo akamtimia Yesu, nakutoa mgutio,
"Zumbe, Mwana wa Daudi, unifiiye mbazi!
Mwanangu wa kivyee apishwapishwa ni
mazaiko."
23 Iya Yesu khekumwandua mbui yoyose.
Aho, wahina wakwe wakambasa Yesu, na
kumwamba, "Umwambe aite kwaviya ati-
basabasa na kutitoeya vuzo!"
24 Yesu akamtambaisa, "Khiagiiwa kwaa-
jii ya wantu wa si ya Isilaeli wakwagao inga
ngoto."
25 Iya yuda mmaa akeza na kukinta
mavindi hemeso ya Yesu na kumwamba,
"Zumbe, niambiize!"
26 Yesu akamtambaisa, "Khio vitana ku-
doa khande ya wana na kuwatambikia
makui."
27 Yuda mmaa akamtambaisa, "Ni kwei
Zumbe, akini hata makui yada phuguntio
zigwiswazo kulawa he meza za mazumbe
wao."
28 Aho Yesu akamtambaisa, "Mmaa
uzumizi wako ni mkuu na itende inga
wekukundavyo." Yuda mdee akahona
kisingi ichoicho.

Yesu awahonya wantu wangi

29 Yesu akahauka na kuita khan-
dakhanda ya tondoo da mazi ya Galilaya.
Aho akakwea mwe muima akekaa uko.
30 Zumwezumwe kuu da wantu
dikamwezea, wakamuetea wantu weku-
viao na matuntu na wekuviao miundi
na mabubu na watuhu watamu wangi,
wakawaika hemeso yakwe Yesu nae
akawahonya.
31 Awo wantu wakahondomaa wekuon-
aho mabubu watamwiiya na wekuviao mi-
undi wenda na matuntu waona, wantu
wakamtogoa Muungu wa wantu wa Isi-
laeli.

Yesu awekha khande wantu elufu nne
Maliko 8:1-10

32 Aho Yesu akawetanga wahina wakwe
akagombeka, "Nawafiiya mbazi wantu awa
kwaajii wawa na miye misi mitatu, naho
khawana khande. Khikunda kuwabada
waite na saa, wasekweza kugwa msae siai."
33 Wahina wakwe wakamwamba, "Hantu
hanu khahana wantu, tendatiipatie kuhi
khande ya kuigania wantu wose awa?"
34 Yesu akawauza, "Mnayo mabumunda
mangahi?"

Wakamtambaisa, "Tinayo mabumunda
mfungate na visamaki vidodo naho ni
vicheche."
35 Aho akawamba wada wantu wekae
asi.
36 Akayadoa yada mabumunda mfun-
gate na via visamaki vicheche, akamtogoa
Muungu, akavibendua, akawekha wahina,
nao wakawapangia wada wantu.
37 Wose wakada na kweguta. Wahina
wakwe wakaika hamwe phuguntio vya
vyekusigaavyo wakamemeeza ngahu
mfungate.
38 Awo wekudao nee wawa wagosidu
elufu nne kwesaho kutaazia wavyee na
wana.
39 Aho, Yesu akaagana na wada wantu
akengia mwe ngaawa, akaita phande za
Magadani.

16

Wantu wakunda ntangio na vihii
Maliko 8:11-13; Luka 12:54-56

1 Mafalisayo na Masadukayo wakamwezea Yesu, na kumgeeza kwa kumwoombeza awagosoee ntangio kulawa uwanga kwa Muungu.

2 Akawatambaisa akawamba, “Ibuaho guoni mwagombeka, ‘Hali ya hewa yendaiwe ni ntana kwaviya maangwi ni mekhundu.’

3 Na keokeo mwagombeka, ‘Ivyeo fua yendainye kwaajii ni yasize nahodu mazunde yatanda.’ Naho nywie mwamanya muno kusoma misimu na kuikauwa hali ya uwanga, iya khammanya ntangio zilawiiyazo kisingi iki.

4 Kivyazi cha wantu wabanasi na chesacho kuwa na uzumizi! Chakunda ntangio, akini khakina chekhigwe ntangio yoyose, iya ida ntangio ya Yona, Yesu akawabada, akaita.”

Hamila ya Mafalisayo na Masadukayo
Maliko 8:14-21

5 Wahina wakwe wekubuaho phande ya kaidi ya tondoo da mazi, wakakumbuka wajaa kudoa mabumunda.

6 Yesu akawamba, “Kauwani, na muiyemee hamila ya Mafalisayo na Masadukayo.”

7 Akini wakauzana wowo kwa wowo, “Tambe agombeka ivyo kwakuwa khatekudoa mabumunda.”

8 Yesu akamanya yada wekuwayo watamwiiya akawamba, “Nywie wantu wenye uzumizi mdodo! Kwambwai mwauzanauzana kwa kwesekuwa na mabumunda

9 Ivi khamzati kuniva? Khamkumbuka nekubenduaho yada mabumunda mashano kwaajii ya wada wantu elufu shano? Mmemeeza ngahu nyingahi ya vyekusigaavyo?

10 Hambu yada mabumunda mfungate wekudao wada wantu elufu nne, nee mwiika hamwe ngahu nyingahi ya vyekusigaavyo.

11 Kwambwai mwavotwa kumanya miye nchekuwa nikatamwiiya mbui ya mabumunda? Ekauweni na hamila ya Mafalisayo na Masadukayo!”

12 Aho wahina wakamanya kuwa kawamba waemee khio hamila ya mabumunda, iya mahinyo ya Mafalisayo na Masadukayo.

Petulo agombeka pwii kuwa Yesu ni Mwana wa Muungu
Maliko 8:27-30; Luka 9:18-21

13 Yesu ekubuaho phande za Kaisalia Filipi, akawauza wahina wakwe, “Wantu wagombeka Mwana wa Mntu kuwa nindai?”

14 Wakamtambaisa, “Watuhu wamba ni Yohana Mbatiiza na watuhu wamba ni Eliya na watuhu wamba ni Jelemia hambu yumwe wa Waoni.”

15 Yesu akawauza, “Ivi, nywinywi mwambaze, miye nindai?”

16 Simoni Petulo akamtambaisa, “Wee nee Klistu, Mwana wa Muungu ekuwaye na ugima.”

17 Yesu akagombeka, “Wenda uwe na nyemi Simoni mwana wa Yona, kwaviya khahana mntu yoyose mwekukugubwiiya mbui inu, iya Tate yangu wa uwanga kwa Muungu ekukugubuiaye mbui izi.

18 Ivyo nakwamba, wee nee Petulo na uwanga ya iwe idi nendanizenge zumwezumwe da wantu wamzumiiyao Klistu, na udaho wa ufe khaunaudahe kudivota.

19 Nendanikwekhe funguo za Useuta wa uwanga kwa Muungu, na dodose wendadoudivugae mwe inusi dendadiwe divugalwa uko uwanga kwa Muungu, na dodose wendado udivugue mwe inusi dendadiwe divugulwa uko uwanga kwa Muungu.”

20 Aho akawaemeza wahina wakwe wasekumwamba mntu yoyose kuwa yee nee mwekusagulwa ni Muungu.

Yesu egombekea usuumizi hamwe na ufe wakwe
Maliko 8:31; 9:1; Luka 9:22-27

21 Tangia kisingi icho Yesu akavoka kuwamanyisa pwii wahina wakwe, kuwa nakundigwa niite Yelusalemu na uko nendanekhigwe usuumizi mwingi kulawa kwa wadaa na Waviki wakuu na wahinyi wa miko na nendanikomwe, na msi wa ntatu nendaniyuyuke.

22 Aho Petulo akamdoa khandai akavoka kumwakia Yesu, “Zumbe isekuwa ivyo, mbui iyo khaina ikubwiiye!”

23 Yesu akahituka na kumwamba Petulo, “Hauke he meso yangu, Ibiisi! Wee ukikindio changu. Moyo wako khaumamakanya yekuwayo ya Muungu iya ya wantu.”

24 Aho Yesu akawamba wahina wakwe, “Mntu yoyose akakunda kunitongea yakundigwa eemee mwenye na audoe mhamba wakwe anitongee.

25 Kwaviya mntu akakunda kuuhonya ugima wakwe mwenye, endaawaze,

26 na mntu endae awaze ugima wakwe kwaajii yangu endaekhigwe. Ivi, mntu endaafaidike mbwai akekhigwa vintu vyose vya inusi uku akawaza ugima wakwe? Hambu mntu endaalavye kintu chani kiwe badala yakwe?

[27] Kwaviya, Mwana wa Mntu endaeze na udeeko wa Tati yakwe hamwe na wandima wa uwanga kwa Muungu na aho ndiho endahoamwiihe kiya mntu kwa kadii ya ntendwa zakwe.
[28] Nawamba kwei, wauko watuhu hanu ambao khawana wauye na nyuma kabla ya kumoona Mwana wa Mntu akeza mwe useuta wakwe."

17

Yesu ahituka cheni
Maliko 9:2-13; Luka 9:28-36

[1] Yekwembokaho misi mtandatu, Yesu akawadoa Petulo na Yakobo na Yohana nduguye akaita nao hadi uwanga ya muima uko nee wawa ikedu.
[2] Wekuwaho uko Yesu akahituka cheni hemeso yao. Cheni chakwe kikang'ang'azika inga zuwa na magwanda yakwe yakang'ang'azika inga ung'azi.
[3] Naho wada wahina watatu nee wawaona Musa na Eliya wakatamwiiya na Yesu.
[4] Aho Petulo akamwamba Yesu, "Zumbe, nivitana sie kuwa hanu! Ukakunda nendanizenge makumbi matatu. Dimwe dako na dimwe da Musa na kitudu cha Eliya."
[5] Ekuwaho bado agombeka, zunde dekung'aado dikawagubika, na mgutio ukategeezeka kulawa mwe dia zunde, "Uyu ni Mwanangu nimkundisae, nitamiwae nae, mtegeezeni yee."
[6] Wahina wekutegeezavyo ivyo, nee wakagwa asi na kugonea maifu, wakaogoha muno
[7] Yesu akawezea akawadonta, akawamba, "Gookani msekuogoha!"
[8] Wekukauwaho uwanga khawekumwona mntu mtuhu, iya Yesu ikedu.
[9] Aho wekuwaho waseeya mwe muima Yesu akawaemeza, "Wasekumwamba mntu mbui wekuonazo adi Mwana wa Mntu endaho ayuyuke."
[10] Aho wahina wakamuuza, "Kwa mbwai wahinyi wa miko wagombeka kuwa yakundigwa Eliya avoke kweza?"
[11] Yesu akawatambaisa, "Ni kwei, yakundigwa Eliya avoke kweza na kuika vitana mbui zose."
[12] Akini nawamba Eliya keza kae, iya wantu khawekummanya, iya wakamgosoeya mbui za ufyaimi inga wakundavyo. Viyaviya Mwana wa Mntu enda asuumizwe mwe mikono yao.
[13] Aho awo wahina wakamanya kuwa nee akawamba mbui za Yohana Mbatiiza.

Yesu amhonya mbwanga mwenye mazaiko
Maliko 9:14-29; Luka 9:37-43a

[14] Wekudibwiiyaho vituhu dia zumwezumwe da wantu, mntu yumwe akamwezea Yesu na kumkintia mavindi,
[15] akagombeka, "Zumbe mfiiye mbazi mwanangu kwaviya agwa mtwi naho asumiiya muno, maa nyingi agwa mwe moto na mwe mazi.
[16] Khiwaetea wahina wako iya khawekudaha kumhonya."
[17] Yesu akawatambaisa, "Nywie wantu wa kivyazi iki chesacho kuzumiiya, chekuatukacho! Nenda nekae na nyie adi ini? Nendaniwazizimize ata ini? Mweteni hanu uyo mbwanga."
[18] Aho Yesu akadiwakia ido zaiko nado dikamlawa yuda mbwanga akahona kisingi kia kia.
[19] Aho wahina wakwe wakamtimia Yesu hantu kwesiho wantu, wakamuuza, "Kwa mbwai sie khatokudaha kumlavya yuda zaiko?"
[20] Yesu akawatambaisa kwaajii ya uzumizi wenu mdodo. Nawamba kwei, ati nee muwa na uzumizi inga khokhoo ya haladali nee mkawamba muima unu hauke aha uite hada, nao wendauhauke. Ivyo khahana mbui yoyose yesayokudahika kwenu.
[21] Mbui inga inu khaidahika iya kwa kuvika na kwa kwehiniza kuda.

Yesu agombeka vituhu mbui ya ufe wakwe na kuyuyuka kwakwe
Maliko 9:30-32; Luka 9:43b-45

[22] Yesu ekuwaho na wahina wakwe uko Galilaya akawamba, "Mwana wa Mntu enda alavigwe kwa wantu.
[23] Nao wenda wamkome na msi wa ntatu enda ayuyuke." Wahina wakwe wakaungumia muno.

Kuiha kodi ya Nyumba ya Muungu

[24] Yesu na wahina wakwe wekubuwaho Kapelanaumu, wadoao kodi he Nyumba ya Muungu wakamwezea Petulo na kumuuza, "Wee, ivi mhinyi yenu khaiha kodi ya Nyumba ya Muungu?"
[25] Petulo akatambaisa, "Eehe yee aiha."
Aho, Petulo ekwengiaho mda ndani ya nyumba hata khazati kutamwiiya mbui, Yesu akavoka kumuuza, "Simoni, wee waona viivihi? Maseuta wa inusi wadoa kodi kulawa kwa kinandai? Kulawa kwa wantu wa si yao hambu kwa wageni?"
[26] Petulo akatambaisa, "Kulawa kwa wageni."
Yesu akamwamba, "Inga ni ivyo wenye si yao khawakundigwa kuiha kodi.
[27] Iya khatikunda kuwasefua moyo, hita mwe tondoo da mazi ukatambike ndoano, samaki wa bosi endaeatozwe mgubue muomo wakwe wenda umbwiiye heya idoe ukaihe kodi yako na yangu."

18

Mkuu nindai?
Maliko 9:33-37; Luka 9:46-48

1 Kisingi kiya wahina wakamwezea Yesu,
na kumuuza, "Nindai mkuu muno mwe
useuta wa uwanga kwa Muungu?"
2 Yesu akamwetanga mwana mdodo na
kumgoosa gatigati yao,
3 Aho akawagombeka, "Nawamba kwei,
mkesekuhituka na kuwa inga wana kham-
namwengiye katu mwe useuta wa uwanga
kwa Muungu.
4 Kwaiyo mntu yoyose ajinyenyeekeshae
inga mwana uyu, nee endae awe mkuu
kusima wose mwe useuta wa Muungu.
5 Yuda amhokeaye mwana kwaajii
yangu, endaawe anihokea miye.

Kuwahosa watuhu kugosoa mavigaviga
Maliko 9:42-48; Luka 17:1-2

6 "Iya inga mntu yoyose mwendae am-
tende yumwe wa wadodo awa wanizumi-
iao agosoe mavigaviga, ni ebae mntu uyo
azengetezwe iwe kuu da kubundugia mwe
singo yakwe na kutambikwa mwe kina
kilehacho cha mazimshindo. 7 Mmbwii
yenu wantu wa Inusi inu kwaajii ya yada
yaetayo wantu kugosoa mavigaviga! Mbui
izo nlazima yawe aho, iya mmbwii yakwe
mntu yuda ambae endaagosoe.
8 "Inga mkono hambu muundi wako
ukakutenda kugosoa mavigaviga usenge
na uwase hae. Ni ebae kwako kwen-
gia mwe ugima kwesiho mkono hambu
muundi, kusima kwasigwa mwe moto we-
sao kukomeka misi yose kwesiho kisiikizi
ukawa na mikono miidi na miundi yako
miidi.
9 Na ziso dako dikakutenda ugosoe mav-
igaviga, ding'oe na kudasa hae. Ni ebae
kwako kwengia mwe ugima ukawa na ziso
dimwe kusima kwengia mwe moto misi
yose kwesaho kukomeka ukawa na meso
yako yose maidi.

Msimo wa ngoto mwekwaga
Luka 15:3-7

10 "Ekauweni, msekumbea wamwe
wa wadodo awa. Kwaviya nawamba,
wandima wao wa uko uwanga kwa
Muungu, misi yose wahamwe na Tate
yangu uko uwanga kwa Muungu.
11 Kwaviya Mwana wa Mntu keza kuo-
hoa wada wakwagao.
12 "Mwaona viivihi? Mntu akawa na
ngoto makumi kumi, akaga yumwe endaa-
tende viivihi? Ivi khana awabade wada
makumi kenda na kenda kwe muima, na
nakuita kumwondeza yuda yumwe mwek-
waga?
13 Nawamba kwei endaho amuone, en-
daawe na nyemi nae uyo kusima wada
makumi kenda na kenda ambao khawek-
waga.
14 Ivyoivyo na Tate yangu wa uwanga
kwa Muungu khakunda hata yumwe wa
wadodo awa age.

Kumhaza nduguyo ekukugosoeaye masa

15 "Nduguyo mkese kwevana, um-
base na umhaze mkawa nywie waidi
du. Akakutegeeza wendauwe nduguyo
kumpata.
16 Ikawa ata khekukutegeeza doa mtu
yumwe hambu waidi, inga Maandiko
yagombekavyo, 'kia masa yendayaonoke
kuwa ni kwei kwa uvuhuzi wa wantu
waidi hambu watatu, masa yaamulwe.'
17 Akese kuwategeeza awo wavuhuzi
waidi hambu watatu, wagombeke
zumwezumwe da wantu wekumzumi-
iyao Klistu. Na inga khanaaditegeeze
zumwezumwe da wantu wamzumiiao
Klistu na awe kwako inga wantu wesao
kummanya Muungu hambu watozao
ushuu.

Kuvugua na kuvugaa

18 "Kwei nawamba, mbui mwenda-
zomzivugue mwe inusi zendazivugalwe na
uko uwanga kwa Muungu, na mbui zenda-
zomzivugae mwe inusi zendazivugulwe na
uko uwanga kwa Muungu.
19 "Nawagombekea vituhu waidi gatigati
yenu wakevana hanu he inusi kuusu mbui
yoyose waiyombezayo, Tate yangu wa uko
uwanga endaagosoe mbui iyo.
20 Kwaviya hohose hada wakintanaho
waidi hambu watatu kwa zina dangu, miye
ni ahoaho gatigati yao."

Msimo wa mndima mwesekuekea

21 Naho Petulo akamwezea Yesu na ku-
muuza, "Zumbe, ndugu yangu akaendeea
kunikosea maa nyingahi na miye nimfiiye
mbazi? Hambu, ata maa mfungate?"
22 Yesu akamtambaisa, "Khigombeka
maa mfungate iya mfungate maa makumi
mfungate."
23 Kwaivyo Useuta wa Muungu wadaha
kuiganywa na seuta yumwe mwe kukunda
kugosoa ntaazia ya hea na wandima
wakwe.
24 Ekuvokaho kugosoa ntaazia zakwe
mntu yumwe mwekuwa adaiwa vifuko
magana kumi vya zahabu, akaetwa
kwakwe.
25 Ekuvotwaho kuiha deni ido, ivyo seuta
yake akakunda yee atagwe na mkaziwe
atagwe hamwe na wanawe watagwe na
vyose ekuwavyo navyo vitagwe ili dia deni
diihwe.
26 Yuda mndima akakinta mavindi na
kumhembeeza yuda seuta na kugombeka,

"unizizimizie, nami nenda nikuihe deni dako dose."
27 Yuda Mkuu wa uyo mndima akamfiiya mbazi na akamuekea deni dakwe dose akambada aite zakwe.
28 "Iya uyo mndima ekuwaho alawa chongoi, akakintana na mndima ekuwae amdai ntii makumi kumi ya madini yetangwayo feza. Akamfuntia na kumkeda kongomeo na kumwamba niihe kia nikudaiacho.
29 Yuda mndima mweziwe akakinta mavindi na kumhembeeza akagombeka, 'Naombeza unizizimize, nami nendanikuihe deni dako dose.'
30 Akini akaemea na akamwegaa he kifungo hadi endahoaihe ido deni.
31 Wandima weziwe wekuonaho ayo yekuawiiayo wakakimwa muno, nao wakaita nakumgombeka seuta yao kiya kintu chekulawiiacho.
32 Aho yuda seuta akamwetanga yuda mndima, akamwamba, 'wee ni mndima mfyaimi muno! Kuniombeza nikakufiiya mbazi na miye nikakufiiya mbazi deni dako dose.'
33 Ivi weye, khwekukundigwa kumfiiya mbazi mndima mwezio inga nekukufiiavyo mbazi?
34 Aho, uyo seuta akakimwa muno akamwekhiiza kwa asikai mageeza wamsuumize adi endahoaihe deni dose."
35 Na Yesu akaedeea kugombeka, "Tate yangu wa uwanga kwa Muungu nee endavyoawagoswee ivyo inga kia yumwe yenu khana amfiiye mbazi nduguye kwa moyo wakwe wose."

19

Yesu ahinya mahinyo ya talaka
Maliko 10:1-12

1 Yesu ekubindaho kutamwiiya mbui izo, akahauka Galilaya akaita Uyahudi, phande ya zigizigi da mazi da Yolodani.
2 Zumwezumwe da wantu dikamtongea, nae akawahonya uko.
3 Mafalisayo wakamwezea, wakamuuza kwa kumgeeza, "Vyafaa mgosi kumbada mkaziwe kwa masa yoyose?"
4 Yesu akawatambaisa, "Khamwekusoma mwe Maandiko ya Muungu kuwa Muungu mwe kumuumba mntu, kuvokea aho bosi kagosoa mgosi na mvyee,
5 na akagombeka, 'Kwaajii uyo mgosi endaabadane na tati yakwe na mami yakwe, na endaaungane na mkaziwe, nao awa waidi wenda wawe mwii umwe.'
6 Kwaivyo, wowo khio waidi vituhu iya ni mwii umwe. Ivyo ekukintanisacho Muungu mntu asekukibahua."
7 Akini wowo wakamuuza, "Kwambwai Musa katiagiiya mvyee ekhigwe bauwa na kubadwa?"
8 Yesu akawatambaisa, Musa kawekha uhusa kuwabada wavyee wenu kwaajii mioyo yenu itoga. Iya khayokuwa ivyo kuvokea aho bosi.
9 Na isasa nawambeni, yoyose ambadae mkaziwe kwesiho mbui ya ukianga na akategua mvyee mtuhu agosoa kianga.
10 Wahina wakwe wakamwamba, "Ikawa mbui ya mgosi na mvyee niivyo, ni ebae mtu asekutegua."
11 Yesu akawamba, "Khio wose wadahao kuhokea hinyizo idi, kwesiho kwa wada ambao Muungu kawaambiza kugosoa ivyo.
12 Kwaviya wauko mabunyenge wekuvyaigwao na mami zao na wauko mabunyenge wekugosolwao na wantu na wauko mabunyenge wekwetendao kuwa mabunyenge kwaajii ya Useuta wa Muungu. Adahae kuhokea hinyizo ido na aihokee."

Yesu awajaiya wana wadodo
Maliko 10:13-16; Luka 18:15-17

13 Wamwe wa wantu wakamwetea wana wadodo awaikie mikono na kuwavika. Akini wahina wakawawakia.
14 Yesu akagombeka "Waekeni awo wana weze hangu, naho msekuwakindia, kwaviya Useuta wa uwanga kwa Muungu ni wa wantu wekuwao inga wana awa."
15 Ekubindaho kuwaikia mikono nee ahauka hantu aho.

Mbwanga mwenye vintu vingi
Maliko 10:17-31; Luka 18:18-30

16 Mntu yumwe akamwezea Yesu akamwamba, "Mhinyi, nigosoe mbui yani yedi nekhigwe ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi?"
17 Yesu akamtambaisa, "Mbona waniuza kuusu mbui yedi? Kuna yumwedu ambae ni yedi. Ukakunda kwengia mwe ugima toza amli."
18 Yuda mntu akamuuza, "Amli ni zihi?" Yesu akamwamba, "Usekukoma na usekugosoa kianga na usekubawa na wesekugombeka uhokho,
19 watunye tati yako na mami yako na mkunde mwezio inga wekundavyo mwenye."
20 Uyo mbwanga akamwamba, "Ayo yose khiyatozeeza. Ivi khihungukiwa na mbwai?"
21 Yesu akamwamba, "Inga ukakunda kuwa mwiganizi, hita ukatage vintu vyako vyose na izo hea ukawekhe wakiwa, nawe wendauwe na kiikizo uwanga kwa Muungu, ukabinda soo unitongee."

22 Yuda mbwanga ekusikiaho ayo, akahauka kwa kuungumia kwaajii nekawa na vintu vingi.

23 Aho Yesu akawamba wahina wakwe, “Kwei nawamba indaiwe khavidahika muno kwa mwenye vintu vingi kwengia mwe Useuta wa uwanga kwa Muungu.

24 Naho nawamba ni vihufu ngamia kwemboka mwe ntundu ya singano kusima mwenye vintu vingi kwengia mwe Useuta wa Muungu.”

25 Wada wahina wakwe wekusikiaho ivyo wakahondomaa muno wakauzana, “Nindai adahae kuoholwa?”

26 Yesu akawakauwa, akagombeka, “Kwa mntu mbui inu khaidahika, iya kwa Muungu mbui zose zadahika.”

27 Aho Petulo akagombeka, “Na swiswi tibada vyose takutongea, tinda tipate mbwai?”

28 Yesu akawamba, “Nawamba kwei, Mwana wa Mntu endahoekae mwe kigoda kikuu cha Useuta mwe inusi mphya, nywinywi mwekunitongeao mnda mwekae mwe vigoda kumi dimwe na mbii mkaamuiya mbai kumi dimwe na mbii ya Isilaeli.

29 Kiya mwekubada nyumba yakwe, hambu ndugu yakwe hambu umbu dakwe hambu tati yakwe hambu mmaa yakwe hambu wanawe hambu minda yakwe kwaajii yangu, endaahokee mamia na ngeeko, na kwekhigwa ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.

30 Iya ambao ni wabosi wendawawe wa kisikiizi na ambao ni wa kisikiizi wendawawe wa bosi.

20

Msimo wa waimi mwe mnda wa mizabibu

1 “Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mntu mwenye mnda wa mizabibu, mwekulawa keokeo da mtungaihu kwaajii ya kuwekha waimi ndima mwe mnda wakwe.

2 Akevana nao kuwaiha sensi mwenga ya madini yetagwayo feza kwa msi umwe, nee awegaa mwe mnda wakwe wa mizabibu.

3 Akalawa mwe saa tantu da keo akawabwiiya wantu watuhu wagooka gwiiyo, khawana ndima,

4 akawagombeka, ‘Hitani na nywie mkagosoe ndima mwe mnda wangu wa mizabibu, na miye nenda niwekhe kiya kikundigwacho kuihwa.’

5 Nawo wakaita. Uyo mwenye mnda akalawa vituhu mwe saa mtandatu na saa kenda, akatenda ivyo.

6 Ata zua dekuswaho akalawa vituhu akawabwiiya wantu watuhu wagooka hada gwiiyo. Aho akawauza, ‘Mbona mgooka hanu musi ngima kwesiho ndima?’

7 Wakamtambaisa, ‘Kwaviya khahana mntu mwekutekha ndima.’ Nae akawamba, ‘Hitani na nywie mkagosoe ndima mwe mnda wangu wa mizabibu.’

8 “Zua dekuswaho, uyo mwenye mnda akamwamba mgookezi wakwe, ‘Wetange wandima uwahihe maiho yao, uvoke na wada wekugosoao ndima mda wa kisikiizi na uwabindiizie wada wekuvokaho ndima.’

9 Wada wandima wakeza wada wekugosoao ndima zua diswa kae wakahokea kia yumwe maiho ya sensi mwenga ya madini yetangwayo feza.

10 Wada wa bosi wekubuaho, wakamamakhanya wenda wekhigwe na ngeeko, akini hata wowo wakekhigwa sensi mwenga mwenga ya madini yetangwayo feza.

11 Wakahokea yada maiho na kuvoka kumng'ung'uzikia yuda mwenye mnda.

12 Wakamba, ‘Wantu awa weza guoni na wagosoa ndima kwa mda wa saa dimwe du, mbona kutiiha sawa nao, kisingi swie tizizimiza ndima ngumu na zua kai?’

13 Naho yuda mwenye mnda akamtambaisa yumwe aho, ‘Mbuyangu nchekukukonya kintu! Ivi, tambe khatekwevana kuwaiha misi yose maiho ya sensi mwenga kwa msi umwe?

14 Doa kiya wekukundigwacho kuihwa na uite. Nakunda kumwekha uyu wa kisikiizi inga nikukuihavyo wee.

15 Ivi khikundigwa kugosoa kiya nikundacho na ni vintu vyangu mwenye? Hambu waona kinyuu kwa viya khiwa yedi?’ ”

16 Yesu akabindiizia kwa kugombeka, “Ivyo, wakisikiizi wendawawe wa bosi na wabosi wendawawe wa kisikiizi.”

Yesu agombeka maa ya ntatu mbui ya ufe na uyuyuko wakwe

Maliko 10:32-34; Luka 18:31-34

17 Yesu ekuwaho akaita Yelusalemu hamwe na wahina wakwe wangi, na wekuwaho siai akawadoa wada wahina wakwe kumi dimwe na mbii kuwegaa khandani na kutamwiia nawo wowo ikedu,

18 “Tegeezani! Taita Yelusalemu na uko Mwana wa Mntu endaekhiizwe kwa waviki wakuu na wahinyi wa miko, nao wendawamuamuiye akomwe.

19 Wenda wamwekhiize kwa wantu wesao kuwa Wayahudi, nawo wendawambee na endaatoigwe ngoda na kusuumizwa na kugong'ondewa he mhamba, iya bada ya misi mitatu endaayuyuswe.”

Mmaa akunda wanawe wekhigwe ukuu

Maliko 10:35-45

20 Aho mkaza Zebedayo hamwe na wanawe waidi ambao ni Yakobo na Yohana wakamwezea Yesu, wakakinta mavindi hemeso yakwe na kumwombeza kintu.

21 Yesu akamuuza, “Wakunda mbwai?” Uyo mmaa akamtambaisa, “Niikia kiaga wendaho wengie mwe Useuta wako, awa wanangu waidi nakunda wekae, yumwe phande yako ya kuume na mtuhu phande yako ya kumoso.”

22 Yesu akamtambaisa, “Khammanya mwaombeza mbwai. Ivi mwadaha kudomea kikombe iki cha usuumizi nendacho nidomee miye?”

Wakatambaisa, “Tadaha.”

23 Yesu akawamba, “Kwei kikombe changu cha masuumizo mwenda mkidomee, iya kwekaa phande ya kuume hambu kumoso kwangu iyo khiyo ndima yangu kuwekha, mbui iyo wendawekhigwe wada wekuikiwao kae ni Tate yangu.”

24 Wada wahina watuhu kumi dimwe wekutegeezaho ayo, wakakimwa kwaajii ya awo ndugu waidi.

25 Ivyo Yesu akawetanga wose, na akawamba, “Mwamanya kuwa wagookezi wa si ntuhu uwagookea wantu wao kwa nguvu na wakuu wao wawatumikisha wekuwao asi yao.

26 Iya kwenu isekuwa ivyo, na mntu akundae kuwa mkuu gatigati yenu yakundigwa awe mndima wa wose,

27 na akundae kuwa wa bosi gatigati yenu, akundigwa awe mndima yenu.

28 Inga ivyoivyo, Mwana wa Mntu khekweza kugosoewa, iya kuwagosoea na kulavya ugima wakwe na ili wantu wangi waoholwe.”

Yesu awahonya matuntu waidi
Maliko 10:47-52; Luka 18:35-43

29 Kisingi Yesu na wahina wakwe wekuwaho wakahauka mwe mzi wa Yeliko, zumwezumwe kuu da wantu dikamtongea.

30 Matuntu waidi wekuwao wekaa khandakhanda ya sia, wekusikiaho kuwa Yesu emboka aho, wakatoa mgutio, “Zumbe, Mwana Daudi utifiiye mbazi!”

31 Dia zumwezumwe da wantu dikawaegezea na kuwakunda wanyamae. Iya wowo wakatendesa kutoa mgutio, “Zumbe, Mwana wa Daudi utifiiye mbazi!”

32 Yesu akagooka, akawetanga na kuwauza, “Mwaonda niwagoswee mbwai?”

33 Wakamtambaisa, “Zumbe, takunda meso yetu yagubuke.”

34 Yesu akawafiiya mbazi na kuyadonta meso yao, ahoaho meso yao yakadaha kuona, na wao wakamtongea.

21

Yesu engia mzi wa Yelusalemu kwa kinyemi
Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19

1 Yesu na wahina wakwe wekubuaho hehi na Yelusalemu na kubua hantu hetangwaho Betifage mwe muima wa Mizaituni, akawaagiiya wahina wakwe waidi,

2 akawamba, “Hitani adi mwe mzi weiho hemeso yenu na aho mwendamumbwiiye phunda kazengetezwa uzigi na mwanawe kazengetezwa uzigi khandai yakwe wavugueni mkawaete.

3 Inga mntu akawauza kwambwai mwawadoa phunda, mmwambe, Zumbe awakunda, na mwenye phunda endaawekhe kinyio.”

4 Mbui inu igosoka ili yada yekugombekwayo na Muoni wa Muungu yaiganyie,

5 “Wagombekeni wantu wa mzi wa Sayuni,
Kauwa, Seuta yako akwezea!
Ni mhuhusi, nae eza akawa kekaa uwanga ya phunda,
Mwana phunda.”

6 Ivyo wada wahina wakaita wakagosoa inga Yesu ekuwaagiiavyo.

7 Wakamweta yuda phunda na mwanawe, wakatandika nguo zao uwanga ya phunda na Yesu akekaa uwanga yakwe.

8 Zumwezumwe kuu da wantu wakatandaza nguo zao mwe sia na wantu watuhu wakasenga matambi madodo dodo ya miti nayo wakayatandaza mwe sia.

9 Zumwezumwe da wantu wekuongoao na wada wamtongeao wakatoa mgutio, “Atogolwe Mwana wa Daudi! Ajaiwe uyo ezae kwa zina da Zumbe! Atogolwe Muungu uwanga!”

10 Yesu ekwengiaho Yelusalemu mzi wose wakawa na matumatu. Wantu wakawa wauzana, “Uyu ni nindai?”

11 Wantu mwe dia zumwezumwe wakagombeka, “Uyu ni Yesu, yuda muoni kulawa Nazaleti mzi wa Galilaya.”

Yesu aita he Nyumba ya Muungu
Maliko 11:15-19; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22

12 Aho, Yesu akengia he Nyumba ya Muungu, na kuwaguusa wose wekuwao wakagua na kutaga vintu he Nyumba ya Muungu. Akazihitua meza za wada wekuwao wahitua hea, na vigoda vya wada wekuwao wataga sua.

13 Akawamba, “Iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu, ‘Nyumba yangu indaiwe nyumba ya kuvika.’ Iya nywie mwiitenda phanga da wabavi!”

14 Wantu wekuwao matuntu na wekuviao wakambasa uko kwe Nyumba ya Muungu, nae Yesu akawahonya.

15 Aho, waviki wakuu na wahinyi wa
miko wakakimwa muno wekuonaho vihii
ekugosoavyo Yesu hamwe na kuwategeeza
wana wekuwavyo walavya mgutio kwe
Nyumba ya Muungu wakamba, "Atogolwe
Mwana Daudi."
16 Ivyo wakamwamba, "Ivi, wategeeza
wambavyo?"

Yesu akawatambaisa, "Eehe, nategeeza!"

Ivi khamzati kusoma Maandiko aya?
"Kwa miomo ya wana wadodo na wateke,
Muungu kawagosoa wamtogoe yee."
17 Aho Yesu akawabada, akalawa chon-
goi ya mzi na kuita mwe phaamo ya Besa-
nia, na akagona uko.

Yesu aubadia lazi mti wetangwao mtini
Maliko 11:12-14,20-24

18 Keokeo da mtungaihu Yesu ekuwaho
auya mwe mzi neekawa na saa.
19 Akoona mtini khandakhanda ya sia,
akautimia hehi, akini khekuona tunda do-
dose iya manidu. Ahoaho akaugombeka
uda mtini, "Wesekuvyaa vituhu matunda
misi yose!" Aho uwo mtini ukanyaa.
20 Wahina wakwe wekuonaho mbui iyo
wakahondomaa, wakamuuza, "Iwa viivihi
mti unu wa mtini unyaa kinyio?"
21 Yesu akawatambaisa, "Nawamba kwei,
inga mkazumiiya na mkesekuwa na matu-
matu, mwadaha khio du kugosoa ivyo kwa
yada yekugosokanayo kwa unu mtini, iya
ata mkawamba muima unu halawe uke-
tambike mwe mazimshindo, inda igosoke
ivyo.
22 Na mkazumiiya, dodose mwen-
dado muombeze kwa kuvika, mwenda
mwekhigwe."

Yesu auzwa mbui ya udaho wakwe
Maliko 11:27-33; Luka 20:1-8

23 Yesu ekwengiaho, he Nyumba
ya Muungu wagookezi wa waviki na
wadaa wa wantu wakamwezea ekuwaho
akahinya na kugombeka, "Wagosoa mbui
izi kwa udaho wani, nae ni ndai mwe
kukwekha udaho unu?"
24 Yesu akawatambaisa, "Na miye
nendaniwauze mbui mwenga, mkanita-
mbaisa, na miye nendaniwambe nagosoa
mbui izi kwa udaho wani.
25 Ubatiizo wa Yohana, ulawa kuhi?
Ulawa kwa Muungu hambu ulawa kwa
wantu?" Wakavoka kuuzana wowo kwa
wowo, "Tikamba ulawa kwa Muungu, en-
daatiuze, mbona khamwekumzumiiya?"
26 Iya tikamba, "Ulawa kwa wantu, tao-
goha zumwezumwe da wantu kwaviya
wose wammanya Yohana Mbatiiza kuwa ni
muoni wa Muungu."
27 Kwaiyo wakamtambaisa, "Swie khati-
manya."

Nae Yesu akawamba, "Wala na miye
khina niwambie ni kwa udaho wani na-
tenda mbui izi."

Msimo wa wana waidi wa kigosi

28 "Nywie mwamamaakhanya viivihi?
Mntu yumwe nee ana wana waidi
wakigosi. Akamwamba yuda wa bosi,
'Mwanangu, ivyeo hita kwe mnda wa
mizabibu ukaime.'
29 Yuda mwana akamtambaisa, 'Miye
khina niite,' bada ya mda akamamakhanya
na akaita.
30 Nee yuda tate akambasa mwanawe
mtuhu akamwamba viyaviya. Yee akatam-
baisa, 'Nenda niite Tate,' iya khekuita.
31 Gatigati ya awo wana waidi ni yuhi
mwe kugosoa kida ekukundacho Tati yao?"

Wakamtambaisa, "Ni yuda wa bosi."

Yesu akawamba, "Watoza ushuu na
wakiyanga wao wendawaongoe kwengia
mwe Useuta wa Muungu."
32 Kwaviya Yohana Mbatiiza keza
kwenu na kuwaonyesha sia yedi, iya
khamwekumzumiiya, akini watoza ushuu
na wakiyanga wamzumiia. Nywie hata
mwe kuonaho ayo, khamwekuhituka na
khamwekuzumiiya.

Misimo waimi mwe mnda wa mizabibu
Maliko 12:1-12; Luka 20:9-19

33 Yesu akamba, "Tegeezani msimo
mtuhu. Nee kuwa na mntu yumwe
mwenye mnda wa mizabibu. Akadizengea
buha na akafuka tubwi mda ndani da
kukamwiiya divai, na akazenga mnaa.
Naho akawekha waimi uwo mnda, na
akatamba na kuita si ya hae."
34 Kisingi cha ubosi chekubuaho,
akawaagiiya wandima wakwe kwa wada
waimi wakadoe hantu ha ubosi wakwe.
35 Wada waimi wakawagwiiya awo
wandima, yumwe wakamtoa na yumwe
wakamkoma na mtuhu wakamtoa maiwe.
36 Uyo mntu akawaagiiya wandima
watuhu, wangi na wangi kusima wada wa
ntambo ya bosi. Wada waimi wakawag-
osweeya ya viyaviya inga wezwao wa bosi.
37 Kisikiizi akamwagiiya mwanawe
kwao, uku amamaakhanya, na ku-
gombeka, "Wendawamtunye mwanangu."
38 Iya wada waimi wekumwonaho ni
mwanawe wakegombekea wowo kwa
wowo, "Uyu nee mpazi na timkome na
upazi wakwe tiudoe swie!"
39 Ahoaho wakamgwiiya na kumlavya
chongoi ya uda mnda wa mizabibu na
kumkoma.
40 Yesu akawauza, "Yuda mwenye mnda,
endahoeze andaawatende mbwai wada
waimi?"
41 Wowo wakamtambaisa, "Haika, en-
daawakome na uda mnda enda awekhe

waimi watuhu, wendao wamwekhe hantu ha ubosi kwa kisingi chakwe."
42 Yesu akawamba, "Khamzati kusoma mwe Maandiko yagombekavyo?
'Iwe wekuemeado wazengi
Isasa diwa iwe kuu da khandakhanda.
Zumbe nee mwe kugosoa mbui inu,
Nayo ni kiozo muno umu mwetu!'
43 "Nawagombeka," "Useuta wa Muungu wendauusigwe aha henu na kwekhigwa wantu wa si ntuhu wada wagosoao yada yamtamizayo Muungu."
44 Yesu akaendeea kugombeka, "Yee endaeagwe mwe iwe idi endaabondeke bondeke ntii, iya yuda dendaedimgwiiye endaahondeke muno."
45 Wagookezi wa waviki wakuu na Mafalisayo wekutegeezaho misimo iyo wakamanya nee akawagombekea wowo.
46 Wakoondeza sia ya kumgwiiya, iya wakaogoha zumwezumwe da wantu kwaviya wantu nee wamkauwa Yesu kuwa ni muoni.

22

Msimo wa ndoza
Luka 14:15-24

1 Yesu akagombeka nao vituhu wada wantu kwa misimo.
2 "Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na zumbe yumwe mwekumgosoeya mwanawe ntafuno ya ndoza.
3 Akawaagiiya wandima na kuwetanga wekugonekwao weze kwe ndoza, iya wekugonekwao khawakukunda kweza.
4 Naho akawaagiiya wandima vituhu wawambe wada wekugonekwao, 'Isasa ntafuno iikwa kae khande. Na nyama za njeku na wesao kudahaa vitana kia kintu kiikwa kae!'
5 Iya wowo khawekupatiiza, wakahauka, yumwe kaita tanga kwakwe na mtuhu kwe biashaa zakwe,
6 na watuhu wakawagwiiya wakawatoa na kuwakoma.
7 Yuda Seuta akakimwa, akawaagiiya maasikai wakwe wakawadagamize wada wakomaji na kuubananga mzi wao kwa moto.
8 Aho akawamba wandima wakwe, 'Ntafuno ya ndoza itayali, iya wekugonekwao wakaemea kweza.
9 Hitani mwe baabaa na wowose wendao muwabwiiye wetangani weze kwe ndoza,'
10 wada wandima wakalawa na kuita mwe baabaa, wakawaika hamwe wantu wose, wafyaimi na wedi. Nyumba ya ndoza ikamema wageni.
11 "Seuta ekwengiaho kuwakauwa wageni akamwona mntu yumwe ambae khekuvaa gwanda da ndoza.
12 Seuta akamuuza, 'Mmbuya, kwengia viivihi uku khuna gwanda da ndoza?' Yuda mntu khekuwa na dakugombeka.
13 Ahoaho Seuta akawamba wandima, 'Mzengetezeni sigi za mwe miundi na mwe mikono mkamwase chongoi kwe kiza, uko endaaiye na kuuma meno.' "
14 Yesu akabindiizia kwa kugombeka, "Wantu wekwetangwao ni wangi, iya wekusagulwao niwacheche."

Yesu auzwa mbui kuiha ushuu
Maliko 12:13-17; Luka 20:26

15 Nee Mafalisayo wakahauka na kuita sia ya kuteganya wendavyo wamgwiye Yesu kwa ntamwiizi zakwe.
16 Aho wakawaagiiya wahina wao hamwe na wahina wa kizumwezumwe cha Mahelode. Wakamuuza, "Mhinyi, tamanya wee ni mntu yedi na wahinya sia ya Muungu ya wantu kugosoa yekuwayo yedi, khumwogoha mntu yoyose kwamana ya ukuu wakwe na ukuu wakwe kwako khio kintu.
17 Haya tambie wee waona viivihi? Ni vyedi kumuiha ushuu kwa seuta mkuu wa Lumi hambu tisekumuiha?"
18 Yesu akamanya nteganyi zao za ufyaimi akawagombeka, "Nywie ni wahokho, kwambwai mwanigeeza kwa kunihega?
19 Nionyeshani iyo sensi iihayo ushuu." Nawo wakamwekha sensi mwenga.
20 Ahoaho, Yesu akamuuza, "Cheni na magondo aya ni ya ndai?"
21 Wakatambaisa, "Ni seuta mkuu wa lumi." Aho Yesu akawamba, "Ya seuta mkuu wa lumi mwekheni seuta mkuu wa lumi na ya Muungu mwekheni Muungu."
22 Wekusikiavyo ivyo nee wahondomaa, wakambada wakaita.

Yesu auzwa mbui ya uyuyuko
Maliko 12:18-27; Luka 20:27-40

23 Msi uwouwo wamwe wa Masadukayo wagombekao wekufao khawayuyuka vituhu wakamtimia Yesu.
24 Na kumwamba, "Mhinyi, Musa kagombeka mntu inga akategua na akauya na nyuma na khekubada mwana, yakundigwa nduguye amtegue uyo mvyee mwekufiiwa ni mgosi, ili ampatie wana.
25 Hanu hetu nee kuwa na wandugu mfungate. Wabosi kategua nee auya na nyuma na khekujaiwa mwana, akadoigwa ni nduguye uyo mvyee mwekufiiwa ni mgosi.
26 Vikagosoka ivyoivyo kwa ndugu wakaidi na wantatu, adi wose mfungate.
27 Bada ya ndugu ao wose kuuya na nyuma na yuda mvyee nae akauya na nyuma.

28 Wendaho ubue uwo msi wa uyuyuko wendaho wayuyuke mvyee uyo endaawe ni mkaza ndai wamwe wa wada wandugu mfungate? Kwaviya wose mfungate nee wamtegua."
29 Yesu akawatambaisa, "Nywie mwaga kwaajii khammanya Maandiko ya Muungu wala udaho wa Muungu.
30 Kisingi wantu wendaho wayuyuke khawana wategulwe wala kutegua, iya wendawawe inga wandima wa uwanga kwa Muungu.
31 Iya kwa ida mbui ya wantu kuyuyuka tambe khamzati kusoma yada ekuwagombekayo Muungu?
32 'Miye ni Muungu wa Iblahimu na Muungu wa Isaka na Muungu wa Yakobo!' Yee khie Muungu wa wekuuyao na nyuma, iya ni Muungu waugima."
33 Yada mazumwezumwe ya wantu yekutegeezaho mahinyo yakwe wakahondomazwa muno.

Amli kuu
Maliko 12:28-34; Luka 10:25-28

34 Mafalisayo wekusikiaho kuwa Yesu kawatwiiza Masadukayo, na wakakintana hamwe.
35 Yumwe wa Mafalisayo ambae amanya miko, akamuuza Yesu kwa kumgeeza.
36 "Mhinyi mwe miko ni amli ihi yekuwayo khuu?"
37 Yesu akamtambaisa, " 'Mkundise Zumbe Muungu yako kwa moyo wako wose na muye wako wose na kwa akii zako zose.'
38 Inu nee amli khuu na ya bosi.
39 Yakaidi yaigana na inu, 'Mkundise mntu yoyose inga wekundisavyo wee mwenye.'
40 Miko yose ya Musa na mahinyizo ya Waoni zizengwa na amli izi mbii."

Mbui ya Klistu mwohozi
Maliko 12:35-37; Luka 20:41-44

41 Kisingi Mafalisayo wekukintanaho hamwe, Yesu akawauza.
42 "Nywie mwaona viivihi kuusu klistu mwohozi? Yee ni mwana wa ndai?"
Wakamtambaisa, "Yee ni mwana ya Daudi."
43 Yesu akawauza, "Yadahika viivihi Daudi akaongweewa na Muye wa Muungu amwetange Klistu ni 'Zumbe?' Kwaviya kagombeka,
44 'Zumbe kamwamba Zumbe yangu,
Ekaa he mkono wangu wa kuume
Adi nendaho niwavote wamasa wako.'
45 Akawa Daudi amwetanga Klistu 'Zumbe', yadahika viivihi Daudi kuwa mwanawe?"
46 Khahana mntu yoyose mwekudaha kumtambaisa Yesu mbui iyo, na kuvokea msi uwo khahana mwekudaha kugeeza kumuuza vituhu dodose.

23

Yesu awaakia wahinyi wa Miko na Mafalisayo
Maliko 12:38-39; Luka 11:43,46; 20:45-46

1 Naho Yesu akawamba wada wantu wangi na wangi wekuwao aho, hamwe na wahina,
2 "Wahinyi wa Miko na Mafalisayo nee wekwekhigwao udaho wakusosoa miko ya Musa.
3 Ivyo tozani na mtongee dodose wendado wawagombekee. Iya mwesekutongea yada wayagosoayo, kwaviya wowo khawayatongea yada wayahinyayo.
4 Wadoa maafuushi yazamayo na kuwabadika wantu mwe mawega, akini wowo wenye khawakunda kuidon'ta hata kwa chaa wadahe kuyenua.
5 Wao wagosoacho mbui zao zose ili kwakweonyesha he meso ya wantu. Kwaviya wavaa kwenye vyeni vyao na mwe mikono yao ntii khuu za babu ambavyo viandikwa miko ya Musa, na kuomeea mafundo mwe magwanda yao.
6 Wakunda kwekaa phasi za kutunywa mwe ntafuno na vigoda vya kutunywa mwe Nyumba za kukintania Wayahudi.
7 Wakunda kuuguswa kwa kutunywa gwiiyo na nakwetangwa na wantu. 'Mhinyi.'
8 Iya nywie wantu wasekuwetanga 'Mhinyi.' Kwaviya mhinyi yenu ni yumwedu, na nywie wose ni ndugu.
9 Nahodu mwesekumwetanga mntu yoyose 'Tate' hanu mwe inusi kwaviya Tate yenu ni yumwedu, mweuko uwanga kwa Muungu.
10 Naho mwesekwetangwa 'Wagookezi,' Kwaviya mgookezi yenu ni yumwedu nee Klistu.
11 Na mntu yoyose ambae akunda kuwa mgookezi, akundigwa awe awagosoeya ndima wenziwe.
12 Na mntu yoyose egosoaye kuwa mkuu Muungu enda amtende mdodo na yoyose etendae mdodo Muungu enda amtende mkuu.

Yesu awawakia wahokho
Maliko 12:40; Luka 11:39-42,44,52; 20:47

13 "Mmbwii yenu, wahinyi wa miko na Mafalisayo mwekuwao wahokho! Uvi muuvugaa wa Useuta wa Muungu hemeso ya wantu. Nywie wenye khamwengia umo, naho khamuwabada watuhu wakundao kwengia wengie.

14 Mmbwii yenu wahinyi wa miko na
Mafalisayo nywie wahokho! Mwada
khande mwe nyumba za wavyee wekufi-
wao ni wagosi, nywie mwetenda kuwa ni
wedi mwavika kisingi kileacho. Kwaajii
iyo mwenda mwekhigwe sugusa khai.
15 "Mmbwii yenu, wahinyi wa miko
na Mafalisayo, wahokho! Mwatamba
mwe mazimshindo na mwesanga khavu
ili mmuohoe mntu esae kuwa Myahudi
awe Myahudi mkabinda awatongea nywie,
iya mkabinda kumpata mwamgosoa awe
mntu akundigwae kuita mwe si ya moto
wesao kukomeka inga nywie wenye.
16 "Mmbwii yenu, wagookezi matuntu!
Nywie mwahinya, 'mntu akaaha kwa
Nyumba ya Muungu khio kintu, iya akaaha
kwa zahabu yekuwayo mwe Nyumba ya
Muungu kuaha kwakwe kwenda kumtoze.'
17 Nywie matuntu wahezi! Kihi ambacho
ni cha mana muno, ni zahabu hambu
Nyumba ya Muungu yekugosoayo iyo za-
habu iwe ya Muungu!
18 Naho mwahinya mntu akaaha kwa
ingo da kulaviya malavyo khio kintu, iya
akaaha kwa funge ikuikwayo uwanga ya
ingo, kuaha kwakwe uko kwamtoza.
19 Nywie matuntu kweikwei! Ni kihi
chekuwacho kikuu muno. Ni funge hambu
ingo ambado dagosoa iyo funge iwe ya
Muungu.
20 Kwaiyo mntu aahae kwa ingo da
kulaviya malavyo, kuaha kwa ido ingo na
vintu vyose vyekuwavyo uwanga yakwe.
21 Na aahae kwa Nyumba ya Muungu,
kaaha kwa iyo Nyumba ya Muungu na
yuda ekaae ndani yakwe.
22 Na aahae kwa uwanga kwa uwanga
kwa Muungu, aaha kwa kigoda cha kiseuta
cha Muungu na kwa uyo ekaae uwanga
yakwe.
23 "Mmbwii yao, wahinyi wa miko na
Mafalisayo, wahokho! Mwawatoza wantu
zaka ya mani ya halufu ntana, na binzali,
na bwache, na uku mwabada mbui za mi-
agiiyo inga viya haki na mbazi na uzumizi.
Aya nee asa mkundigwayo kuyagosoa na
mwesekujaa yada matuhu.
24 Wagookezi matuntu! Mwalavya
nisi mwe vyakudomeea, akini mwakhia
ngamia!
25 "Mmbwii yenu Wahinyi wa Miko na
Mafalisayo wahokho! Mwasunta kikombe
na kalai kwa chongoi, iya ndani mwabada
kumema vintu mwe kupatavyo kwa kuwa-
hoka wantu na uchoyo.
26 Nywie Mafalisayo matuntu! Vokani
kusunta kikombe ndani, na chongoi chen-
dakiwe kisuntika.
27 "Mmbwii yao wahinyi wa miko na
Mafalisayo nyie wahokho! Mwaigana
na mambia yekusiswayo nchokaa ambayo
kwa chongoi yakaulwa kuwa ni matana,
akini umo ndani yamema mavuha ya
vimba na kia namna ya usama.
28 Viyaviya kwa chongoi nywie
mwaonekana kuwa ni wantu wedi, akini
kwa ndani mmema uhokho na kia namna
ya ufyaimi.

Yesu awamba mafalisayo sugusa yao yezayo

Luka 11:47-51

29 "Mmbwii yenu wahinyi wa miko
na Mafalisayo, wahokho. Mwayazengea
mambia ya waoni na mwayazengea na
kuhamba mbia za wantu wedi,
30 nywie mwagombeka, inga nee tiwaaho
kisingi cha wadaa wetu nee khatoku-
tongeana nao mwe ukomaji wa waoni!"
31 Ivyo mwesemea wenye kuwa nywie ni
uvyaigwa wa wantu wekukomao waoni
32 Aya iiganizeni ndima ida wadaa wenu
wekuivokayo.
33 Enywi uvyazi wa mdudu mwenye
sumu! Mwendamdahe viivihi kuhepa su-
gusa ya si ya moto wesao kukomeka misi
yose kwesiho kiisikizi?
34 Nee mana miye nawegaiiya nyie
waoni, wantu wenye akii na wahinyi,
mwenda muwakome na kuwagong'ondea
he mhamba na wamwe wao, na watuhu
mwendamuwatoe ngoda mwe nyumba za
kukintania Wayahudi na kuwaguusa kwa
kia mzi.
35 Ivyo lawama yose inda iwapate kwaa-
jii ya phome yose ya wantu wedi wa
Muungu yekwetiwayo uwanga ya inusi,
kuvokea phome ya Abeli ambae khekuwa
na hatia hadi ida ya Zakalia, mwana wa
Balakia ambae mumkoma he Nyumba ya
Muungu gatigati ya hantu hang'azi ha ingo.
36 Nawamba kwei, wantu wa kivyazi iki
chendachekhigwe sugusa kwaajii ya mbui
izi.

Yesu ekuwakundisavyo wantu wa Yelusalemu

Luka 13:34-35

37 "Nywie wantu wa Yelusalemu! Nywie
wantu wa Yelusalemu! Uwakomae waoni
wa Muungu na kuwatambikia maiwe
wada wose wekuagiiwao aha hako. Maa
nyingahi khigeeza kuwaika hamwe wana
wako kwangu, inga via nguku awatami-
iavyo wanawe asi ya mawawa yakwe,
akini khamwekukunda.
38 Kauwa Muungu endaaibade Nyumba
yenu yenda ibomolwe na kubadwa ukiwa.
39 Nakwamba, khuna unikauwe vituhu
hadi kisingi wendaho ugombeke, 'Ajaiwe
uyo ezae kwa zina da Zumbe.' "

24

Yesu atamwiiya kubanangwa kwa Nyumba ya Muungu
Maliko 13:1-2; Luka 21:5-6

1 Yesu akalawa he Nyumba ya Muungu,
wahina wakwe wakamtimia na kum-
wonyesha mazengo ya Nyumba ya
Muungu.
2 Yesu akawamba, "Ni sawa, mwadaha
kuyakauwa aya yose! Kwei nawamba,
khahana hata iwe dimwe dendado disigae
uwanga ya iwe tuhu, kia iwe dendadibo-
molwe."

Suuba na usuumizi
Maliko 13:3-13; Luka 21:7-19

3 Yesu ekuwaho kekaa he muima wa
Mizaituni, wahina wakwe wakamtimia
Yesu ili wawe ikedu, wakamuuza, "Tambie,
mbui izi zendazilawiiye ini, na ni ntangio
ihi ya kweza kwako na ntangio ya kisikiizi
cha inusi ni mbwai."
4 Yesu akawatambaisa, "Kuwani meso
mntu asekuwatiiya.
5 Kwaviya wangi wendaweze na wen-
dawatumiye zina dangu na kugombeka,
'Miye nee Klistu, nao wenda wawatiiye
wangi.' "
6 Mwenda mtegeeze mbui za khondo
na ufukufuku wa khondo kauweni
mwesekuogoha, kwaviya aya yakundigwa
yalawiiye, iya kia kisikiizi chenye khak-
izati.
7 Wantu wa si mwenga wenda watoane
khondo na wantu wa si ntuhu, wantu wa
useuta umwe wenda watoane khondo na
wantu wa useuta mtuhu. Kwendakuwe
na saa na mizingizo mwe hantu mbaimbai
mwe inusi.
8 Yose ayo ni inga usungu wa bosi wa
kwefungua mwana.
9 "Naho mwenda muemewe na wantu na
kuwasuumiza na kukomwa. Wantu wa Si
zose wenda wawakime kwaajii kunizumiia
miye.
10 Naho wangi wenda wabade kuzumiia
kwao na wendawahitukane na khawana
wakundisane katu.
11 Wendawalawiiye waoni wangi wa
uhokho, nao wenda wawatiiye wantu
wangi.
12 Naho ukundiso wa wantu wangi
wenda uhungue, kwaajii mavigaviga
yenda yawe yamema.
13 Na yoyose endaeagooke mwe untinti-
mavu adi kisikiizi, uyo nee endaeaoholwe.
14 Mbui Yedi ya useuta wa Muungu inda
ibiikiwe mwe inusi yose, ili wantu wose
waimanye nee kisikiizi chendahocheze.

Suuba khuu
Maliko 13:14-23; Luka 21:20-24

15 "Ivyo mwendaho muone mbui ya
kutisa na dietado ubanasi, digooka he
Nyumba ya Muungu inga ekugombekavyo
muoni Danieli, ivyo kia asomaye na
amanye mbui iyo."
16 Aho, wada wekaao Uyahudi waguukie
he miima.
17 Yoyose mwe uwanga ya taa da nyumba
yakwe asekuseeya kudoa chochose kulawa
mwe nyumba yakwe.
18 Ekuwae tanga asekuuya kaya kudoa
gwanda dakwe.
19 Mmbwii yao wakina mmaa wekwen-
uao maifu na waokhesao misi iyo!
20 Ombezani Muungu kuguuka kwenu
kusekuwa kisingi cha khusi hambu Msi wa
Kuhumuiza.
21 Kwaviya kisingi icho chendakiwe na
suuba khuu ambayo khaizati kulawiia ku-
vokea aho bosi wa inusi adi ivyeo, wala
khakina kilawiiye vituhu.
22 Iya Muungu kahunguza misi izo, inga
khekugosoa ivyo khahana mntu ambae
nee kaoholwa, na Muungu kazihunguza
kwaajii ya wantu wakwe ekuwasaguwao.
23 "Kisingi icho mntu yoyose akawamba,
'Klistu, yuhanu!' Hambu 'Yuhada,'
msekuzumiiya."
24 Kwaviya wendawalawiiye wantu
wetangao Klistu akini khio, naho
wendawalawiiye waoni wa uhokho.
Wendawagosoe ntangio na vihii vikuu
vya kudaha kuwaza, vikadahika hata
wekusagulwao ni Muungu.
25 Kauwani! Khibindiiza kuwahaza kae
kabla mbui izo khazizati kulawiia.
26 "Kwaiyo, mntu yoyose akawamba,
'Klistu yuuko he nyika, msekuita.'
Hambu wakagombeka, 'Klistu yuuko gati,
msekuzumiiya.'
27 Kwaviya inga umbauwa umuikavyo
kulawa awiyo da zua adi engiiyo da zua,
nee ivyo vyendavyoviwe kweza kwakwe
Mwana wa Mntu.
28 "Hada weiho mzoga, neaho wakin-
tanaho tai.

Kweza kwakwe Mwana wa Mntu
Maliko 13:24-27; Luka 21:25-28

29 "Maa misi iyo za suuba zendaho zem-
boke, Muungu endaadihitue zuwa kuwa
kiza na mweenge nayo khaina ilavye
mng'ao na ntoondo zendazigwe kulawa
uwanga, viyaviya endaazisingise nguvu za
uwanga.
30 Aho wenda uoneke ntangio ya Mwana
wa Mntu uwanga kwa Muungu na wantu
wose mwe inusi wenda watoe bwaimbo,
wenda wamwone Mwana wa Mntu akeza
uwanga ya maangwi ya uwanga kwa
Muungu kwa udaho na ukuu mwingi.

31 Nae endaawaagiiye wandima wa uwanga kwa Muungu uku watoa gunda divumado muno, nao wendawawaike hamwe wekusagulwao ni Muungu kulawa phande zose nne za inusi, kulawa kisikizi iki cha inusi adi kisikizi kituhu cha inusu.

Kwehinya kulawa kwa mti wetangwao mtini

Maliko 13:28-31; Luka 21:29-33

32 “Mwehinye kulawa kwa mti wa mkuyu, muonaho matambi yakwe yamema mani, mwamanya kisingi cha fua kibua.

33 Ivyoivyo, mwonaho mbui izo zikagosoka mmanye kuwa Seuta yuhehi muno.

34 Nawamba kwei, wantu wa kivyazi iki khauna wemboke kabla ya mbui izo khazizati kulawiiya.

35 Uwanga kwa Muungu na inusi zendazemboke, iya mbui zangu khazina zemboke katu.

Khahana amanyae msi wala saa

Maliko 13:32-37; Luka 17:32-37; Luka 17:26-30,34-36

36 “Kwa mbui ya msi uda na saa ida khahana amanyae, ata wandima wa uwanga kwa Muungu wala Mwana, iya Tate ikedu nee amanyae msi uwo.

37 Inga yekuwavyo kisingi cha Nuhu, nee vyendavyoviwe kweza kwakwe Mwana wa Mntu.

38 Kwaviya kisingi icho, kabla ya mazi mangi kuigubika inusi, wantu neewawa wakada na kudomea, wakategua na kutegulwa, hadi Nuhu ekwengiaho mwe ida Safina.

39 Khawokumanya kuna mbwai hadi yada mazi mangi yekulawiiyaho, kuwakumba wose. Nee vendavyoviwe kisingi Mwana wa Mntu endahoeze.

40 Kisingi icho wantu waidi wendawawe tanga yumwe endaadoigwe na mtuhu endaabadwe.

41 Wavyee waidi wendawawe wakabunduga khande, yumwe endaadoigwe na mtuhu endaabadwe.

42 Ekauweni, kwaviya khammanya msi endahoeze Zumbe yenu.

43 Iya mmanye mbui inu, inga mwenye nyumba ati nee kamanya msi mbavi endahoabue, nee akacheeza, wala khekuwa aibadie nyumba yakwe itulwe.

44 Viyaviya nanywi mwekae meso, kwaviya Mwana wa Mntu endaeze saa mwesayokuikauwiya.

Mndima mkwei na mwesekuwa mkwei

Luka 12:41-48

45 “Nindai mndima mkwei na mwenye akii, ambae zumbe yakwe endaamwiike agookee weziwe na awekhe khande kwa kisingi chakwe?

46 Yendaiwe vyedi mndima uyo ambae zumbe yakwe endahoeze endaambwiiye agosoa ivyo.

47 Nawamba kwei, endaamwiike mndima uyo agookee vintu vyakwe vyose.

48 Inga mndima ni mfyaimi akegombekea mwe moyo, ‘Zumbe yangu endaacheewe kuuya,’

49 nae akavoka kuwatoa wandima weziwe, na kuvoka kuda na kudomea hamwe na wakozi,

50 zumbe yakwe mndima uyo endaeze msi ambao mndima khamkauwiiya na saa ida ambayo khaimanya.

51 Endaamsuumize vifyaimi na kumwiika hamwe na wahokho. Uko kwendakuwe na ndio na kuuma meno kwa usungu.

25

Msimo wa wandee kumi dimwe

1 “Useuta wa Muungu wendauigane na wandee kumi dimwe wekudoao taa zao, na wakaita kumhokea zumbe wa ndoza.”

2 Washano nee niwahezi na washano wawa wenye akii.

3 Wada wahezi wadoa taa zao, iya khawekudoa mavuta ya kuomeea,

4 Iya wada wenye akii wadoa taa zao na mavuta ya kuomeea mwe nchupa zao.

5 Kwaviya mteguzi kacheewa kweza, wada wandee wose wakasikha na wakagona.

6 “Kio kikuu kukawa na vuzo, ‘Homgwiiyo, homgwiiyo! Mteguzi eza, hitani mkamhokee.’

7 Aho wada wandee wose wakenuka wakaziika vitana taa zao.

8 Wada wahezi wakawamba wada wenye akii, ‘Tipangieni mavuta kwaviya taa zetu zafa.’

9 Akini wada wenye akii wakawamba, ‘Khayanayatitoshe nywie na swiswi! Ni ebae mwiite kwa watagao mavuta mkague wenye!’

10 Aho wada wandee wahezi, wakaita kugua mavuta. Uku nyuma mteguzi akabua, na wada wekuwao watayali wakengia hamwe nae mwe nyumba ya wiya, na uvi ukavugalwa.

11 “Yekwembokaho ayo wada wandee watuhu wakeza, na kwetanga. ‘Zumbe, Zumbe, tivuguiye uvi!’

12 Akini yee akawatambaisa, ‘Nawamba kwei,’ khiwamanya nywie.”

13 Ahoaho Yesu akawamba, “Ekauweni, kwaviya khammanya msi wala saa.

Msimo wa wandima watatu

Luka 19:11-27

14 “Naho Useuta wa Muungu inga mntu yumwe mwe kukunda kutamba, akawetanga wandima wakwe, akawekha vintu vyakwe.

15 Akamwekha kadii ya udaho wa kia yumwe, yumwe vifuko vya hea vishano na mtuhu vifuko vya hea viidi na mtuhu kifuko cha hea kimwe, na ahoaho akatamba.

16 Yuda mwe kwekhigwa vifuko vya hea vishano akazigosoeya biashaa zikavyaa vifuko vya hea vishano ntuhu.

17 Viavia yuda mwe kwekhigwa vifuko vya hea viidi nazo zikavyaa vifuko vya hea vituhu.

18 Iya yuda mwe kwekhigwa kifuko cha hea kimwe, yee akaita akafuka tubwi na kuifukia kia kifuko cha hea ya zumbe yakwe.

19 “Yekwembokaho kisingi kilehacho, yuda zumbe wa wada wandima akauya, na kugosoa ntaazia nao.

20 Yuda mndima mwe kwekhigwa vifuko vishano vya hea akeza uku kaeta vifuko vishano vya hea zekuongezekazo. Akagombeka. ‘Zumbe kunekha vifuko vishano vya hea, kauwa kiongeza mituhu mishano.’

21 Zumbe wakwe akamwamba, ‘Vyedi mndima yedi, nee kuwa yedi kwa vintu vicheche, ninda nikuike uwe mgookezi kwa vintu vingi. Soo ushiiki nyemi ya zumbe yako!’

22 Yuda mwekwekhigwa vifuko viidi vya hea mbii nae akeza. Akagombeka, ‘Zumbe kunekha vifuko viidi vya heya mbii. Kauwa kieta vifuko vituhu viidi.’

23 Zumbe yakwe akamtambaisa, ‘Kutenda vyedi muno mndima yedi na kuwa mzumiiwa mwe mbui ndodo, nendanikuike kuwa yedi kwa vintu vingi. Soo ushiiki mwe nyemi ya zumbe yako!’

24 Naho yuda mndima mwekwekhigwa kifuko kimwe cha heya akeza na kugombeka, ‘Zumbe, namanya kuwa wee ni mntu utogae, wabonda kwesiho kuhanda na kukisanya kwesiho kwetiya mbeyu.

25 Khikuogoha kwaza kifiko chako cha hea, na khiifisa kifuko kimwe cha heya yako mwe sanga. Doa kifuko kimwe cha heya yako.’

26 Zumbe yakwe akamwamba, ‘Wee ni mndima mfyaimi na mbwa! Kumanya kuwa, miye nabonda hantu ambaho nchekuhanda, nadoa hantu ambaho nchekwetiya mbeyu.

27 Kukundingwa kuika kifuko cha hea kwa walavyao nyongeza, na miye mwe kifuko changu nee khipata nyongeza.

28 Haya mhokeni icho kifuko cha hea mkamwekhe yuda mwenye vifuko kumi.

29 Kwaviya mwena endaekhigwe na ngeeko. Na yuda mwesena hata kia enacho endaahokwe.

30 Mtambikeni uyu mndima mfyaimi chongoi mwe kiza! Uko kundakuwe na ndio na kuuma meno kwa usungu.’

Kuamwiiwa kwa kisikiizi

31 “Mwana wa Mntu endahoeze na ukuu wakwe na wandima wa Muungu wakawa hamwe nae, aho endaekae mwe kigoda chakwe cha Useuta na ukuu.

32 Wantu wa si zose wendawakintane hemeso yakwe, nae enda awaike wantu inga via mwiisi awaikavyo ngoto hantu hakwe na mbuzi hantu hakwe.

33 Aho endaawaiike ngoto phande ya kuume na mbuzi phande ya kumoso.

34 Naho Seuta endaawambe wada wa phande ya kuume, ‘Sooni nywie mwekujaiwao na Tate yangu, hokeani Useuta mwekuikiwao kae kuvokea kugosolwa kwa inusi.

35 Kwaviya nekhiwa na saa, mkanekha khande, na nekhiwa na khiu mkanidomeza na nekhiwa mgeni mkanihokea,

36 nekhiwa mwazi mkanivika magwanda na nekhiwa mtamu mkeza kunikauwa na nekhiwa mwe kifungoni mkeza kunivuiiya.’

37 Aho awo wantu wedi wenda wamtambaise na kumwamba, ‘Zumbe ni ini, tekukuonaho una saa tikakwekha khande hambu ukawa na khiu tikakudomeza mazi?

38 Ni ini tekukuonaho umgeni na swie tikakuhokea na tekukuonaho umwazi tikakuvika magwanda?

39 Na ni ini tikuona ukawa mtamu tikeza kukukauwa hambu wekuwaho mwe kifungo tikeza kukuvuiiya.’

40 Nae Seuta endaawatambaise, ‘Kwei nawamba, chochose mwekuwagosweado wamwe wa awa wandugu zangu mnigosweeya miye!’

41 “Ahoaho endaawambe wada wekuwao phande yakwe ya kumoso, haukeni aha hangu, nywie mwe kubadiwao lazi, hitani mwe moto wa misi zose kwesaho kukomeka na wekuikwao kae kwaajii ya ibiisi na wandima wakwe!

42 Kwaviya nekhiwa na saa khamwekunekha khande na nekhiwa na khiu khamwekunidomeza mazi;

43 Nekhiwa mgeni nywie khamwekunihokea, na nekhiwa mwazi khamwekunivika magwanda na nekhiwa mtamu khamwekweza kunikauwa, na nekhiwa mwe khiwa mwe kifungo khamwekweza kunivuiiya.”

44 Wowo wenda wamtambaise, “Zumbe, ni ini, tekukuonaho una saa na khiu,

hambu ukawa mgeni na umwazi, na ukawa mtamu, na ukawa mwe kifungo, khatikweza kukuambiza?"
45 Nae endaawatambaise, "Nawamba kwei kiya mwekuemeavyo kumwambiiza yumwe wa wadodo awa mwemea kuniambiiza miye."
46 "Awa wendawaite kwe usuumizi wa misi zose zesazo kuwa na kisiikizi, na wada wantu wedi wenda waite kwe ugima wa misi zose zesazo kuwa na kisiikizi."

26

Nteganyi za kumkoma Yesu
Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53

1 Yesu ekubindaho kuwahinya ayo yose, akawamba wahina wakwe,
2 "Mwamanya kuwa bada ya misi miidi indaiwe ni sikukhuu ya Pasaka, na Mwana wa Mntu endaalavigwe ili agong'ondewe mwe mhamba."
3 Naho wagookezi wa waviki wakakintana hamwe kwe ukumbi wa Mviki Mkuu zina dake Kayafa.
4 Wakagosoa nteganyi wendavyo wamgwiiye kwa sii kwa unyanyi na kumkoma.
5 Iya wakamba, "Isekuwa kisingi cha sikukhuu ama khivyo kunda kulawiiye khumbizi kwa wantu."

Yesu etiiwa mavuta uko Besania
Maliko 14:3-9; Yohana 12:1-8

6 Yesu ekuwaho Besania kaya kwa Simoni, mwekuwa na utamu wa nyoka.
7 Mvyee yumwe mwekuwa na nchupa ya iwe yetangwayo alibasta yenye mavuta yanukhiayo vitana ya yombe khuu, akamtimia hada Yesu ekwekaaho ada khande, na akamwetiiya ayo mavuta mwe mtwi.
8 Wahina wakwe wekuonaho ayo wakakimwa na kugombeka, "Kwambwai taza hea ivi!
9 Mavuta aya nee yatagwa kwa yombe khuu, na hea izo wekhigwe wakiwa."
10 Yesu akamanya mamakhanyi zao, akawamba, "Kwambwai mwampisha uyu mvyee? Yee kanigosoeya mbui yedi.
11 Wakiwa mnao misi yose, iya miye khamna muwe nami misi yose.
12 Mvyee uyu kanitiiya mavuta ili niwe tayali kwa maziko yangu.
13 Nawambeni kwei, hohose mweinusi ambaho Mbui Yedi yendaibiikiwe, kintu iki ekugosoacho mvyee uyu chendakitamwiiwe kwa khumbuso yakwe."

Yuda Isikaliote amhituka Yesu
Maliko 14:10-11; Luka 22:3-6

14 Naho Yuda Isikaliote, yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi, akaita kwa wagookezi wa waviki,
15 akawamba, "Mwendamnekhe mbwahi nendahonimhituke Yesu kwenu?" Wakamtaazia ntii makumi matatu ya madini ya feza.
16 Kuvokea kisingi icho Yuda Isikaliote akaondeza phasi ya kumhituka Yesu.

Yesu ada khande ya Pasaka hamwe na wahina wakwe
Maliko 14:12-21; Luka 22:7-23; Yohana 13:21-30

17 Msi wa bosi ya sikukhuu ya mabumunda yesayo kugewa hamila, wahina wakaita kwa Yesu na kumuuza, "Wakunda tikuikie kuhi khande ya Pasaka?"
18 Yee akawatambaisa, "Hitani mwe mzi kwa mntu yumwe, na mmwambe, 'Mhinyi amba kisingi changu kibua, mwe nyumba yako nakunda niide khande ya Pasaka hamwe na wahina wangu.' "
19 Wahina wakatenda inga Yesu ekuwaagiiavyo, wakaandaa khande ya Pasaka.
20 Yekubuaho guoni, akekaa asi hamwe na wahina wakwe kumi dimwe na waidi.
21 Wekuwaho wakada, Yesu akawamba, "Nawambeni kwei, yumwe yenu endaanihituke."
22 Wahina wakaungumia muno, wakavoka kuuza yumweyumwe, "Ni miye Zumbe?"
23 Yesu akawatambaisa, "Agintae bumunda hamwe na miye mwe wiga nee endae anihituke.
24 Mwana wa Mntu aita zakwe inga Maandiko yagombekavyo, iya mmbwii yakwe mntu yuda amhitukae Mwana wa Mntu! Neeiwa ebae kwa mntu uyo inga khekuvyaigwa."
25 Yuda Isikaliote ambae nee mwe kumhituka akamuuza, "Mhinyi! Ivi ni miye?" Yesu akamtambaisa, "Eehe weye mwenye kugombeka".

Khande ya Zumbe
Maliko 14:22-26; Luka 22:14-20; 1 Wakolinto 11:23-25

26 Wekuwaho wakada, Yesu akadoa bumunda akamtogoa Muungu, akadibendua akawekha wahina wakwe akamba, "Doani mde unu nee mwii wangu."
27 Akakidoa kikombe cha divai akamtogoa Muungu akawekha akamba, domeani wose,
28 "Inu nee phome yangu iyonyeshayo Agane dangu ni dakwei, phome yetiwayo kwaajii ya wantu wangi kwa kuwausia mavigaviga.
29 Nawamba, khina nidomee vituhu divai ya mzabibu adi msi uda nendaho nidomee mphya hamwe na nywinywi mwe Useuta wa Tate yangu."

30 Wekubindaho kutoa wiya, wakahauka wakaita mwe muima wa mizeituni.

Yesu amba pwii Petulo endavyoamuemee

Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38

31 Aho Yesu akagombeka, "Kio cha ivyeo nywie wose mwendamniguuke kwaviya Maandiko yagombeka, 'Muungu endaamtoe mwiisi na tintimo da ngoto dendadiangadike.'

32 Iya bada ya miye kuyuyuka nendaniwaongwee uko Galilaya."

33 Petulo akamwamba Yesu, "Wose wakakubada miye katu khinanikubade."

34 Yesu akamwamba Petulo, "Kwei nakwamba, kio iki zogoo khadizati kukema wendauniemee maa ntatu."

35 Petulo akamwamba, "Hata nikakudigwa niuye na nyuma hamwe nawe khinanikubade katu." Wada wahina watuhu wose wakatamwiiya viyaviya.

Yesu avika uko Getisemane

Maliko 14:32-42; Luka 22:39-46

36 Yesu akaita hamwe na wahina wakwe adi hantu ekwetangwaho Getisemani akawamba, "Ekaeni hanu, miye naita kuvika."

37 Akamdoa Petulo hamwe na wada wana waidi wa Zebedayo, akavoka kuwa na usungu na uku aona kiyangayanga,

38 aho akawamba, "Nina usungu muno mwe moyo ata nihehi na kuuya na nyuma, ekaeni hanu na msekugona na muwe hamwe na miye."

39 Aho akaita mbee kidogo akagonea ifu, akavika akamba, "Tate yangu, usekutenda nengie mwe masuumizo yezayo isasa, khio inga nikundavyo miye iya inga ukundavyo wee."

40 Akawatimia wada wahina akawabwiia wagona, neamuuza Petulo, "Yaani khamwekudaha kucheeza hamwe na miye hata saa dimwe?

41 Msekugona iya vikani msekweza kwengia mwe mageezo. Kwaviya muye wakunda akini mwii unyong'onyea."

42 Akaita vituhu maa ya kaidi akavika, "Eee Tate yangu, ikawa khaidahika kuyembokea maasumizo haya makuu, naho ugosoe ukundavyo wee."

43 Akawatimia vituhu akawabwiiya wagona, kwaviya nee watozwa muno na usisiza.

44 Aho akawabada, akaita vituhu kuvika maa ya ntatu kwa mbui idaida.

45 Naho akawaitiya wada wahina, akawamba, "Mke mgonie na kuhumwiza? Kauwani, saa ibua na Mwana wa Mntu endaalavigwe kwa wantu wenye mavigaviga.

46 Enukani, titeni! Kauwani, eza yuda endaeanihituke."

Yesu agwiwa

Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12

47 Ekuwaho ake kugombeka, Yuda Isikaliote yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi akabua, uku katongeana na zumwezumwe kuu da wantu wenye malungu na mapaange wekuwao waagiiwa na wagookezi wa waviki na wagookezi wa Wayahudi.

48 Yuda Isikaliote mwe kukunda kumhituka Yesu akawekha awo wantu ntangio, "Mntu uyo nendae nimuuguse kwa kumuumbatia uyo mgwiyeni."

49 Yuda Isikaliote akamtimia Yesu hehi akamuugusa, "Mhinyi nakuugusa!" Nee amuumbatia.

50 Yesu akamwamba, "Mbuyangu gosoa wekwezeado." Aho wada wantu wakamtimia nee wamfuntia na kumgwiiya Yesu.

51 Yumwe wa wada wekuwao hamwe na Yesu akasomoa tuni dakwe khuu, akamsenga gutwi mtumwa wa mviki mkuu.

52 Yesu akamwamba, "Vuza tuni dako mwe kisafuo, kwaviya yoyose atumiae tuni kwa kukoma wantu, endaauye na nyuma kwa tuni.

53 Ivi tambe khammanya kuwa nadaha kumwombeza uwambiizi Tate yangu akanietea mazumwezumwe kumi dimwe na mbii ya wandima wakwe wa Muungu?

54 Iya nikagosoa ivyo Maandiko ya Muungu yendayaiganie viivihi?"

55 Kisingi ichoicho Yesu akadigombeka ido zumwezumwe da wantu, "Ivi mweza kunigwiiya kwa mapaange na malungu inga miye nibagaa? Kia msi nekhiwa he Nyumba ya Muungu nikahinya, na khamwekunigwiiya!

56 Iya aya yose yagosoka ili Maandiko wekuandikayo waoni yaiganie." Nee wahina wose wakambada na kumguuka.

Yesu hemeso ya Mkonga

Maliko 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yohana 18:13-14,19-24

57 Wada wantu wekumgwiiyao Yesu wakamwegaa he nyumba ya mviki mkuu ekwetangwae Kayafa, wekukintanikaho wahinyi wa miko na wagookezi wa Wayahudi.

58 Petulo akamtongea kwa hae adi kwe ukumbi da mviki mkuu, akengia mwe buha da ida nyumba hamwe na wagoji adahe kukauwa mbui zendavyozilawiiye.

59 Wagookezi wa mkonga na waviki wakuu wakaondeza uvuhuzi wa uhokho wadahe kumkoea masa Yesu ili wamkome.

60 Iya khawekupata uvuhuzi wowose, etiho nee weza wavuhuzi wangi wa uhokho. Kisikiizi wakeza wavuhuzi waidi,
61 wakamba, "Mntu uyu kagombeka, 'Nadaha kuituwa Nyumba ya Muungu na kuizenga kwa misi mitatu.' "

62 Mviki mkuu akagooka na kumuuza Yesu, "Wee khuna chakutambaisa kwa aya wagombekayo wantu awa?"
63 Iya Yesu yee khekuandua dodose. Mviki mkuu akamwamba, "Nakuahiza kwa Muungu wa ugima, tambe ati wee nee Klistu, Mwana wa Muungu!"

64 Yesu akamtambaisa, "Inga wekugombekavyo miye nee uyo. Iya nawamba, kuvokea isasa mwendammuone Mwana wa Mntu kekaa phande ya kuume ya yuda mwenye udaho, akeza uwanga ya mazunde ya uwanga kwa Muungu."

65 Aho mviki mkuu akatatua gwanda dakwe akamba, "Kambea Muungu takunda wavuhuzi wani vituhu? Nywie wenye mtegeeza ekumbeavyo Muungu.
66 Nywie mwaona viivihi?"

Wowo wakamtambaisa, "Akundigwa auye na nyuma!"

67 Ahoaho wakamswiiya ovu mwe cheni na watuhu wakamtoa ngumi na watuhu vibao,
68 wakamwamba, ati wee nee klistu "Otea! Ni ndai mwekukutoa!"

Petulo amuemea Yesu
Maliko 14:66-72; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18,25-27

69 Kisingi Petulo nekekaa chongoi he buha. Mndima yumwe wa kivyee wa Mviki Mkuu akamwezea na kumwamba, "Wee namba ne uhamwe na Yesu wa Galilaya."

70 Petulo akaemea hemeso ya wose akamba, "Khimanya wagombeka mbwai."
71 Ekuwaho akalawa he uvi, mndima mtuhu wa kivyee ekumwonaho, akawamba wada wekuwao hada, "Mntu uyu nekawa na Yesu wa Nazaleti."

72 Petulo akaemea vituhu kwa kuaha, "Khimmanya mntu uyo."

73 Kisingi kidogo, wantu wekuwao hada wakambasa Petulo na kumwamba, "Ata wee, ni yumwe yao, kwaviya ata viya ugombekavyo kwakumanyisa."

74 Aho Petulo akavoka kweswiiya ute na kweahiza na kugombeka, "Khimmanya mntu uyo!" Ahoaho zogoo akakema,
75 aho Petulo akaikumbuka ida mbui ekwembigwayo ni Yesu, "Zogoo khadizati kukema wenda uniemee maa ntatu." Aho akalawa chongoi na akavoka kuiya kwa usungu.

27

Yesu egalwa kwa Pilato
Maliko 15:1; Luka 23:1-2; Yohana 18:28-32

1 Kwekuchaho wagookezi wa Waviki wose na waongoezi wa Wayahudi wakakintana vituhu ili wagosoe nteganyi wadahe kumkoma Yesu.
2 Wakamzengeteza phingu na kumwegaa kwa Pilato, mwekuwa mgookezi wa Kilumi.

Kuuya na nyuma kwa Yuda Isikaliote
Ntendwa 1:18-19

3 Yuda Isikaliote mwekumhituka Yesu, ekuonaho Yesu kabindakae kuamuiwa, akamema usungu na akawavuzia wagookezi wa waviki wakuu zia ntii za makumi matatu ya madini ya feza.
4 Akawamba, "Khikoa masa kwa kumlavya mntu mwesekuwa na masa yoyose akomwe."
Iya wowo wakamtambaisa, "Yatiambiiza mbwai swie? Ivyo umanye wee mwenye!"
5 Nee atambika zia ntii za madini ya feza he nyumba ya Muungu na kulawa chongoi na kuita kwetungika.
6 Waviki wakuu wakadoa zia ntii za madini za feza wakamba, "Khaifaa kuika hamwe madini aya ya feza na madini yalavigwayo mwe Nyumba ya Muungu kwaviya ntii izi za madini ya feza zilavigwa kwaajii ya kumkoma mntu."
7 Wekubindaho kumamakhanya wakevana kugua mnda wa kiongo hawe hantu hauzisi ha wanyika.
8 Nee mana adi ivyeo mnda uwo wetangwa mnda wa phome.
9 Nee yaigania ida mbui yekwegombekwayo na Muoni Yelemia, kuwa, "Wakadoa ziya ntii za makumi matatu ya madini ya feza, yombe yekupangwayo na wantu wa Isilaeli,
10 wakaziguiya mnda wa kiongo, inga Zumbe ekuniagiiavyo."

Yesu hemeso ya Pilato
Maliko 15:2-5; Luka 23:3-5; Yohana 18:33-38

11 Yesu ekuwaho kagooka hemeso ya Pilato ekuwaye mgookezi wa Kilumi, akamuuza, "Wee nee Seuta wa Wayahudi?" Yesu akagombeka, "Inga wekugombekavyo miye nee uyo."
12 Iya wagookezi wa waviki na wadaa wekumwahiavyo masa khekutambaisa mbui.
13 Ivyo Pilato akamuuza, "Ivi khutegeeza mbui ambazo wazigombeka?"
14 Iya Yesu khekuandua ata mbui mwenga, ata uyo mgookezi wa Kilumi akahondomaa muno.

Yesu aamuiwa kukomwa

Maliko 15:6-15; Luka 23:13-25; Yohana 18:39; 19:16

15 Neiwa kawaida kisingi cha sikukhuu ya Pasaka mgookezi wa Kilumi awavugwiiya zumwezumwe da wantu mfungwa yumwe wamkundae.

16 Kisingi icho nekuwa na mfungwa yumwe ekuwaye mntu mfyaimi, zina dakwe Balaba.

17 Ivyo wantu wekukintanikaho hamwe, Pilato akawauza, “Mwakunda ni wavugwiiye yuhi gatigati ya awa waidi, Balaba hambu Yesu etangwae Klistu?”

18 Kagombeka ivyo, kwaviya kamanya wamueta kwakwe kwaajii ya kinyuu.

19 Pilato ekuwaho kekaa mwe kigoda chakwe cha kuamuiya, mkaziwe akamwetea bauwa inu. “Usekumgosoa kintu chochose mntu uyu yedi, na kwaviya ivyeo khisuumizwa muno mwe sozi kwaajii yakwe.”

20 Iya waviki wakuu na wadaa wakawanchochea dia zumwezumwe da wantu wamwombeze Balaba aekewe na Yesu akomwe.

21 Pilato akawauza, “Gatigati ya awa waidi ni yuhi mumkundae niwavugwiiye?” Wakatambaisa, “Balaba!”

22 Pilato akawauza, “Isasa mwaonda nimtende viivihi na Yesu mwetangwae Klistu?”

Wose wakagombeka, “Agong'ondewe he mhamba!”

23 Pilato akawauza, “Kwa mbwai? Ni ufyaimi wani ekugosoao?”

Wowo wakaendeea kutoa mgutio, “Agong'ondewe he mhamba!”

24 Pilato ekuonaho kuwa khadaha kugosoa dodose na kwaviya khumbizi zavoka kulawiiya, akadoa mazi na akasunta mikono hemeso ya dia zumwezumwe da wantu, akamba, “Mie khimo mwe mbui ya kumkoma mntu uyu, mbwii yenu wenye.”

25 Wantu wose wakamba, “Kwa mbui inu tiigosoayo, Muungu na atekhe sugusa swie hamwe na wana wetu!”

26 Aho Pilato akawavuguiya Balaba kulawa he kifungo, na akagombeka Yesu atoigwe na ngoda yekwegosolwayo na babu da kiboko, na akamlavya agong'ondewe he mhamba.

Asikai wamhega Yesu

Maliko 15:16-20; Yohana 19:1-3

27 Wakamwegaa gati mwe nyumba ya ugookezi, na maasikai wose wakamzunguka.

28 Wakamhambua gwanda dakwe, wakamhasika joho dekhundu.

29 Wakagosoa kintu inga khofia seuta yekugosolwayo na miwa wakamhasika mwe mtwi, wakamwiikia ngoda mwe mkono wakwe kuume. Wakakinta mavindi hemeso yakwe, wakambea kwa kumwamba, “Takuugusa Seuta wa Wayahudi!”

30 Wakamswiiya ovu, wakadoa ida ngoda wekumwekhayo mwe mkono wakwe na kumtoa nayo mwe mtwi

31 Wekubindaho kumgosoeya ayo, wakamhambua dia gwanda na kumhasika nguo zakwe, na wakamwegaa kumgong'ondea mwe mhamba.

Yesu agong'ondewa he mhamba

Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27

32 Wekuwaho wakaita kumng'ondea he mhamba wakamuona mntu yumwe zina dakwe Simoni, mwenyezi wa Kilene. Aho asikai wa Wakilumi wakamshuutiza kuudoa mhamba wakwe Yesu.

33 Wekubuaho hantu hetangwaho Goligota mana yakwe, hantu hafufu da mtwi,

34 wakamwekha divai yekuhanganywayo na nyongo. Iya Yesu ekuionjaho akaemea kuidomea.

35 Wakamgong'ondea he mhamba, naho nguo zakwe wakapangana kwa kuzitoea kula

36 Wakekaa, wakawa wamuinda.

37 Uwanga ya mtwi wakwe kwe mhamba nee kuikwa kibao chekuandikwacho, “Uyu ni Yesu, Zumbe wa Wayahudi.”

38 Viyaviya mabagaa waidi nee wagong'ondewa kia yumwe na mhamba wakwe, yumwe phande ya kuume na mtuhu phande ya kumoso.

39 Wantu wekuwao wakemboka hehi na aho wakamdumua na kusingisa mitwi yao kwa kumseka na kugombeka,

40 “Wee kwevuna, wadaha kuitua Nyumba ya Muungu na kuizenga kwa misi mitatu! Inga wee ni Mwana wa Muungu, eohoe mwenye na usee mwenye kulawa aho he mhamba!”

41 Viyaviya, wagookezi wa waviki na wahinyi wa miko na waongoezi wa Wayahudi wakamhega na kugombeka.

42 “Kawaohoa watuhu, akini kweohoa mwenye khadaha! Ati yee ni Seuta wa wantu wa Isilaeli! Na asee mwe mhamba, na swie tenda timzumiiye!

43 Kamkauwiya Muungu, na isasa Muungu amwoohoe inga amkunda, kwaviya kagombeka, ‘Mie ni Mwana wa Muungu.’ ”

44 Ata wada wahokaji wekugong'ondewao hamwe nae wakamdumua viyaviya.

Yesu auya na nyuma

Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30

45 Kuvokea saa mtandatu, musi adi saa
kenda, si yose nenikiza du.
46 Yekubuaho saa kenda Yesu akaiya kwa
mgutio mkuu, “Eloi, Eloi, Lama sabaki-
tani?” Yaani, “Muungu yangu, Muungu
yangu, mbona kunibada?”
47 Iya wantu wada wekugookao hada
wekutegeezaho ivyo wakagombeka,
“Amwetanga Elia.”
48 Yumwe awo akaguuka na akadoa
dodoki akadiginta mwe divai yekusasayo,
akaiika uwanga ya lasi, na akamwekha
adomee.
49 Watuhu wakagombeka, “Eka tikauwe
ati Elia endaeze kumwoohoa.”
50 Naho Yesu akaiya vituhu kwa mgutio
mkuu na akauya na nyuma.
51 Ahoaho pazia da Nyumba ya Muungu
dikatatuka ntii mbii, kulawa uwanga hadi
asi, na inusi ikazingiza na maiwe makuu
yakabondekabondeka,
52 mambiya yakavuguka na wantu wa
Muungu wakayuyuswa.
53 Bada ya kuyuyuka kwakwe Yesu,
wakalawa mwe mambiya na wakengia mzi
wa Muungu na wantu wangi wakawaona.
54 Yuda mkuu wa maasikai hamwe
na weziwe wekuwao wakamuinda Yesu
wekuonaho zingizo da inusi na zia
mbui zekulawiiazo wakaogoha muno na
wakagombeka kwei, “Mntu uyu neekawa
Mwana wa Muungu.”
55 Hantu aho newaaho wavyee wangi
wakamkauwa kwa hae. Awo nee wada
wekumtongeao Yesu kulawa Galilaya
wakamwambiiza.
56 Gatigati yao nee ni Maliamu mntu wa
Magidala na Maliamu mami yao da Yakobo
na Yusufu, hamwe na mami yao wana wa
Zebedayo.

Uzisi wa Yesu

Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42

57 Yekubuaho guoni, akeza mntu yumwe
mwenye vintu vingi zina dakwe Yusufu
mwenyezi wa mzi wa Alimataya. Yee naye
nekawa mhina wa Yesu,
58 akambasa Pilato akauombeza mwii wa
Yesu. Aho Pilato akamba ekhigwe.
59 Yusufu akaudoa uda mwii
akauzengeteza sanda yekung'aayo muno,
60 akauiika mwe mbia dihya ekudis-
ongoado mwe iwe kuu, akadoa iwe kuu na
kudiika he uvi, na akahauka zakwe.
61 Maliamu mntu wa Magidala na
Maliamu yuda mtuhu, newekaa kukauwa
mbia da Yesu.

Mbiya daindwa

62 Kioi yakwe, yaani Msi wa Kuhumwi-
iza, Waviki wakuu na Mafalisayo wakam-
basa Pilato,
63 wakamwamba, “Mkuu tikumbuka
kuwa, ‘Yuda mtiizi katigombeka, kisingi
khazati kuuya na nyuma, bada misi mitatu
nendaniyuyuke.’
64 Kwaiyo agiiya ido mbiya diindwe adi
misi mitatu ili wahina wakwe wasekweza
kumbawa, na kuwamba wantu kayuyuka.
Uhokho hunu wa kisikiizi wendauwe wa
ufyaimi muno kusima uda wa bosi.”
65 Pilato akawamba. “Haya, mnao wain-
daji na waite mkadiinde mmanyavyo.”
66 Ivyo wakaita na wagoji ili kudiinda dia
mbia vitana, na wakaika alama mwe dia
mbia na aho waika asikali wainde.

28

Kuyuyuka kwa Yesu

Maliko 16:1-10; Luka 24:1-12; Yohana 20:1-10

1 Wekwembokaho Msi wa Kuhumwi-
iza na yekubuwaho keo muno msi wa
Jumapili. Maliamu mntu wa Magidala na
yuda Maliamu mtuhu wakaita kudikauwa
dia mbia.
2 Vuu puu, kukalawiiya zingizo kuu da
inusi mndima wa Zumbe akaseeya kulawa
uwanga kwa Muungu akaditongoosa dia
iwe na akadekaiya.
3 Akoonekana inga umweko na nguo za-
kwe nezing'aa chwee.
4 Wagoji wa dia mbiya wakakama kwa
ukeng'enta mkuu wakawa inga wekuuyao
na nyuma.
5 Iya yuda mndima wa uwanga kwa
Muungu akawamba wada wavyee,
“Nyie mwesekuogoha! Namanya mwa
mwondeza Yesu mwekugong'ondewa he
mhamba.
6 Hanu khayuho kwaviya kayuyuka inga
ekugombekavyo. Sooni mhakauwe hantu
hekuwaho mwii wakwe ugonezwa.
7 Naho hitani kinyionyio mkawambe
wahina wakwe kuwa kayuyuka na isasa
awaongoeya kuita Galilaya, uko mwenda-
mumwone. Aya miye khigombeka kae.”
8 Awo wavyee wakahauka hada he
mbiya uku wamema ukeng'enta na nyemi
muno, wakaita uku waguuka wakawambe
wahina wakwe mbui iyo.
9 Vuu puu, Yesu akakintana nawo ak-
agombeka, “Mwaona vihi.” Awo wavyee
wakamtimia na kukinta mavindi hemeso
yakwe wakatoza miundi yakwe wakavika.
10 Nee Yesu awamba, “Mwesekuogoha!
Hitani mkawambe wandugu zangu waite
Galilaya na uko wenda wanione.”

Wagoji waita kugombeka yada wekuyaonayo

11 Kisingi wada wavyee wekuwaho
wakaita zao siai, wamwe na wamwe wa
asikai wekuwao wainda mbiya wakaita

mwe mzi na kuwatamwiiziya wagookezi wa waviki kia kintu chekulawiiacho.
12 Awo wagookezi wa waviki kukintana hamwe na waongoezi wa Wayahudi na kugosoa nteganyi yao, na wakawekha wada asikai hea nyingi muno,
13 wakawamba, “Nywie mwenda mgombeke ivi, ‘Wahina wakwe nee weza na kio, wakaudoa mwii wakwe kisingi swie nee tigona.’
14 Inga mbui izi zikambwiiya mgookezi Pilato swie tendatigombeke nae na nywie khamnampate tatizo dodose.”
15 Wada wagoji wakazidoa zia hea inga wekuhinywavyo. Mbui iyo ikaambazika gatigati ya Wayahudi hadi ivyeo.

Yesu awalawiiya wahina wakwe

Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Ntendwa 1:6-8

16 Wada wahina kumi dimwe na mwenga wakaita Galilaya kwe uda muima inga ekuwaagiiavyo Yesu.
17 Akini watuhu newawa khawazumiiya kuwa kwei nee ni Yesu.
18 Yesu akeza hehi na kuwamba, “Nchekhigwa udaho wose wa uko uwanga kwa Muungu na mwe inusi.
19 Hitani mkawagosoe wantu wa si zose wawe wahina wangu, mkawabatiiza kwa zina da Tate na da Mwana na Muye wa Muungu.
20 Wahinyeni kutoza miagiiyo yangu nikuwekhayo. Na miye ni hamwe na nywie misi yose, adi kisingi cha kisikiizi.”

Mbui Yedi inga yekuandikwavyo ni Maliko Uwongoezi

Mbui Yedi kulawana na Maliko ni mwenga aho ya vitabu vine mwe agane dihya, vigombekavyo ugima wa Yesu Klistu. Kiya yumwe aho etangwa mbui ntana ionyeshayo Mbui Zedi na zekuandikwazo bada ya ufe wa Yesu na Matayo, Maiko, Luka na Yohana.

Mbui Yedi kulawana na Maliko ni njihi muno kusima zose nne. Yagombekwa kuwa iyandikwa bada ya kuvyaigwa Yesu, wekusomao wangi wamba iyandikwa uko Lumi kwa kusudi da kukunda waklistu wa Kilumi uko. Maliko amanyika inga Yohana Maliko nekawa hamwe na muagiiwa Paolo na Balinaba, akini ntunyo yakwe iumizwa kisingi kabada ntambo yao ya kuambaza Mbui ya Muungu Ntendwa 13:13 badae Maliko akamanyika inga mmbuya wahehi wa Petulo 1 Petulo 5:13. Inga Maliko khekumwona Yesu akini wekusomao wazumiiya na nee wamba Maliko kaandika mbui nyingi mno za Petulo na ido ne vokeo da Mbui Yedi, kuigana na Maliko mwe Mbui ya Maliko amanya uhina wakwe kwa Yesu kisingi cha kisikizi.

Yeumondani

- Maliko ivokea mwe kitabu cha Maliko 1:1-13.
- Naho Maliko atiambiza mbui za Yesu kisingi ekuwaho Galilaya, Maliko 1:14 - 8:21.
- Naho ahadisia uwanga ya ntambo ya Yesu kuita Yelusalemu mwe Maliko 8:22 - 10:52.
- Maliko abindiza kwa kuandika kisingi Yesu uko Yelusalemu hamwe na ufe wakwe na kuyuyuka, Maliko 11:1 - 16:8.

Yohana Mbatiiza abiikia wantu
Matayo 3:1-12; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28

1 Inu ni Mbui Yedi ya Yesu Klistu, Mwana wa Muungu.
2 Ivoka inga yekuandikwavyo he kitabu cha muoni wa Muungu etangwaye Isaya,
"Muungu akagombeka, 'Namuagiiya mndima yangu
Akuongwee, endaye akugoswee sia yako.'
3 Mgutio wa mntu wetanga mwenyika
'Mgosoeyani Zumbe sia yakwe Nyooshani myemboko yakwe.' "
4 Yohana mbatiiza kalawiiya mwe nyika, akawabiikia wantu na kuwabatiiza na kuwamba, "Waeke mavigaviga na Muungu endaawaekee mavigaviga yao."
5 Wantu wose kulawa si ya Uyahudi na wada wa mzi wa Yelusalemu, wakambasa kumtegeeza Yohana na kubada mavigaviga yao, nee wabatizwa mwe zigizigi da mazi Yolodani.
6 Yohana kavaa gwanda dekugosolwado na mazoya ya mnyama mwetangwa ngamia, na mshipi wa babu mwe kigudi chakwe, naho khande yakwe ne nsige na woki.
7 Akawamba wantu, "Eza mntu kwe mgongo wangu mwenye udaho kusima miye. Naho miye khikundigwa ata kwenama na kuchopoa sigi za sabana zakwe.
8 Miye nabatiiza kwa mazi, akini yee endaawabatiize kwa Muye wa Muungu."

Kubatiizwa na kugeezwa kwa Yesu
Matayo 3:13; 4:11; Luka 3:21-22; 4:1-13

9 Misi ida Yesu akatimia kulawa Nazaleti mzi wa Galilaya, akabatizwa ni Yohana mwe zigizigi da mazi Yolodani.
10 Ahoaho ekulawaho mwe mazi, Yesu akaona uwanga kwa Muungu kuvuguka na Muye wa Muungu ukaseeya inga suwa uwanga yakwe.
11 Mgutio ukategeezeka kulawa uwanga kwa Muungu, "Uyu ne mwanangu nimkundaye, nitamiwaye naye."
12 Ahoaho Muye wa Muungu ukamuongoeeya kuita he kiwawe.
13 Akekaa uko kwa misi makumi mane, akageezwa ni Ibiisi. Kekaa uko hamwe na wanyama wa mzituni, naho wandima wa uwanga wa Muungu wamuambiza.

Yesu awetanga walowa wane
Matayo 4:12-22; Luka 4:14-15; 5:1-11

14 Yohana ekuikwaho mwe kifungo, Yesu akaita mwe si ya Galilaya, akabiikia Mbui Yedi ya Muungu.
15 Akagombeka, "Kisingi kibua, Useuta wa Muungu uhehi! Hitukani mzumiiye Mbui Yedi!"
16 Naho Yesu ekuwaho akemboka khandakhanda ya tondoo da mazi ya Galilaya, nee awaona wavuvi waidi, Simoni na nduguye Anduleya, walowa
samaki. 17 Yesu akawamba, "Nitongeani miye, nendaniwatende muwaete wantu kwangu inga walowa waetavyo samaki."
18 Aho wakazibada nyavu zao wakamtongea.
19 Ekuitaho mbee kidodo nee awaona Yakobo na nduguye Yohana wana wa Zebedayo. Wowo pia newawa mwe ngaawa yao, naho ne wakagosoa nyavu zao.
20 Ahoaho Yesu akawetanga, wakambada tati yao Zebedayo mwe ngaawa hamwe na wandima wakwe na kumtongea Yesu.

Yesu amhonya mntu mwenye mazaiko
Luka 4:31-37

21 Yesu na wahina wakwe nee waita
mzi wa Kapelinaumu. Msi wekwezao wa
Kuhumwiiza, Yesu akengia mwe Nyumba
ya kukintania Wayahudi, nee avoka
kuhinya wantu.
22 Wantu wose wekumtegeezaho nee wa-
hondomaa kwa mahinyo yakwe, kwaviya
khekuwa akahinya inga wahinyi wa miko,
iya inga mntu mwenye udaho.
23 Mwe Nyumba ya kukintania
Wayahudi akaawiiya mntu yumwe
mwekuwa na mazaiko, nee agutia,
24 "Una mbwai na swie, Yesu wa Nazaleti?
Kweza kutidagamiza? Namanya wee u
ndai? Wee ni Mntu Mtana wa Muungu!"
25 Yesu akadiwakia ido zaiko, "Nyamaa
muawe mntu uyu!"
26 Dia zaiko dikamgea ugwa mtwi, akaiya
kwa mgutio mkuu akamlawa.
27 Wantu wose wakahondomaa
wakauzana, "Inu ivivihi? Uwo ni mahinyo
mahya? Kwaviya kwa udaho mntu uyu
alavya mazaiko, naho yamtegeeza!"
28 Nee mbui za Yesu zikaambazwa mwe
si yose ya Galilaya.

Yesu awahonya wantu wangi
Matayo 8:14-17; Luka 4:38-41

29 Wakalawa he Nyumba ya kukintania
Wayahudi, wakaita mwenga kwa mwenga
kaya kwa Simoni na Anduleya na Yakobo
na Yohana wakaita hamwe nawo.
30 Naho mkwewe da Simoni ya kivyee
nee yumwe usazi ni mtamu ana bombom
kai, Yesu ekubuaho wakamwamba mbui
zakwe.
31 Yesu akamtimia hehi yakwe, akamtoza
mkono uyo mvyee, akamwenua na ahoaho
homa ikamwekea. Akavoka kuwagosoeya
ndima.
32 Guoni zua dekuswaho, wakamwe-
gaiya Yesu watamu wose na wekukwewao
mazaiko.
33 Wantu wose wa mzi uda wakakintana
chongoi ya uvi.
34 Yesu akawahonya wantu wangi
wekuwao na tamu mbaimbai na akaguusa
mazaiko mangi. Naho khekuwaekea
watamwiiye kintu chochose kwaviya
wammanya yee ni ndai.

Yesu abiikia mwe mzi wa Galilaya
Luka 4:42-44

35 Keokeo da mtungaihu, Yesu akalawa
akaita hantu kwesaho wantu kuvika.
36 Simoni na weziwe wakaita kumoon-
deza,
37 wekumwonaho wakamwamba, "Kiya
mntu akoondeza."
38 Yesu akawatambaisa, "Titeni he mizi
mituhu yahehi nikabiikie uko, miye ncheza
kwaajii iyo."
39 Naho akaita si yose ya Galilaya,
akabiikia mwe Nyumba ya kukintania
Wayahudi na kuwaakia mazaiko.

Yesu amhonya mntu mwenye utamu wa nyoka
Matayo 8:1-4; Luka 5:12-16

40 Mntu yumwe mwekuwa na utamu
wa nyoka akambasa Yesu, akamheembeza
na kumkintia mavindi na kumwamba,
"Ukakunda, wadaha kuning'aza."
41 Yesu akamwonea mbazi, akenua
mkono wakwe na kumdonta. Nee
amwamba, "Nakunda, ng'azika!
42 Ahoaho utamu wa nyoka ukamuekea
yuda mntu, akang'azika."
43 Naho Yesu akamwamba aite
kinyionyio na kumwamba,
44 "Tegeeza, usekumwamba mntu yoyose
mbui inu. Akini hita ukeonyeshe kwa
mviki, na kwaajii ya kung'aa kwako
ukalavye mviko inga ekugombekavyo
Musa koonyesha kuhona."
45 Akini yuda mntu akaita na akavoka
kuambaza mbui izo kiya hantu, hata Yesu
khekudaha kwengia mwe mzi wowose
kwa kweonyesha. Nee ekaa chongoi kwe-
saho wantu, nee ivyo wantu wakambasa
kulawa kiya phande.

2

Yesu amhonya mntu mwekuohoa
Matayo 9:1-8; Luka 5:17-26

1 Yekwembokaho misi micheche, Yesu
akauya mwe mzi wa Kapelinaumu wantu
wakategeeza yukaya.
2 Aho wakeza wantu wangi na kumema
hewazo adi kwe uvi. Yesu nee awabiikia
mbui zakwe,
3 kisingi ichoicho wantu wane nee
wabua wakamwenua mntu yumwe
mwekuhooa, wakamwegaa kwa Yesu.
4 Kwaajii ya zumwezumwe da wantu
dekumemado, khawekudaha kubua
hehi na Yesu. Ivyo wakabovoa hantu
ha chusi yekuwayo uwanga ya hantu
ekuwaho Yesu, nee waseeza javi da yuda
mwekuhooa.
5 Yesu ekuonaho kuzumiiya kwao,
akamwamba yuda mwekuhooa,
"Mwanangu, kuekewa mavigaviga yako."
6 Wahinyi watuhu wa miko newawa
mwe nyumba ida wekaa, wakama-
makhanya mwe mioyo yao,
7 "Haikuka mbwahi ata agombeka ivi?
Kamdumua Muungu! Khahana mdaha
kuekea mntu mavigaviga iya Muungu
ikedu!"

8 Yesu akamanya wamamakhanyavyo mwe mioyo yao nee awauza, “Kwa mbwai mwamamakhanya ivyo mwe mioyo yenu?

9 Vyedi ni vihi, kumwamba mntu mwekuhooa, ‘Kuekewa mavigaviga yako’, hambu kugombeka, ‘Enuka wetwike javi dako wende?’

10 Akini mmanye Mwana wa Mntu ana udaho wa kuekea wantu mavigaviga yao mwe inusi.” Nee Yesu amwamba yuda mntu mwekuhooa,

11 “Nakwamba, gooka, wetwike javi dako uite kaya!”

12 Ahoaho wantu wose nee wamkauwa yuda mntu akenuka, na kudoa kilago chakwe, akahauka. Wantu wose nee wahondomaa na kumtogoa Muungu wakamba, “Khatizati kuona katu mbui inga inu!”

Yesu amwetanga Lawi
Matayo 9:9-13; Luka 5:27-32

13 Yesu akaita vituhu khandakhanda ya tondoo da mazi ya Galilaya. Zumwezumwe da wantu dikambasa, nee avoka kuwahinya.

14 Ekuwaho akemboka, nee amwona Lawi mwana wa Alifayo, kekaa mwe kazumba ka kuihia kodi. Yesu akamwamba, “Nitongea.” Lawi akagooka akamtongea.

15 Kisingi kwemboka Yesu nee kekaa mwe nyumba ya Lawi, akada khande. Watoza ushuu na wada wagosoao mavigaviga nee wakambasa Yesu, na wangi wao wawa wekaa hamwe na wahina wakwe.

16 Wamwe wa wahinyi wa miko, wekuwao Mafalisayo, wekumuonaho Yesu ada hamwe na wagosoa mavigaviga na watoza ushuu, nee wawauza wahina wakwe, “Kwambwai ada na watoza ushuu na wagosoa mavigaviga?”

17 Yesu ekuwategeezaho, nee agombeka, “Wantu wesao kuhuma khawakunda mganga akini wamkundao ni wada wahumao. Nchekweza kuwetanga wedi, iya wenye mavigaviga.”

Mbui ya kwehiniza kuda
Matayo 9:14-17; Luka 5:33-39

18 Kisingi kimwe wahina wa Yohana mbatiiza hamwe na wahina wa Mafalisayo nee wehiniza kuda. Naho wantu wakeza wakamuuza Yesu, “Kwambwai wahina wa Yohana na wa Mafalisayo wehiniza kuda, akini wahina wako khawehiniza kuda?”

19 Yesu akatambaisa, “Wantu wekugonekwao kwe wiya wadaha viivihi kwehiniza kuda ikawa zumbe wa wiya yu hamwe nao? Khawadaha kwehiniza kuda wakawa hamwe na zumbe wa wiya.

20 Akini kisingi chendakibue zumbe wa wiya endaho ausigwe gatigati yao, aho wendawehinize kuda.

21 “Khahana mntu msenga kilaka kihya na kukibwikabwika mwe nguo yekusakaayo, inga akatenda ivyo iko kilaka kihya chendakitatue nguo yekusakaayo, naho yendaibanike muno.

22 Naho khahana wantu wageayo divai mhya mwe mikwiji ya babu yekusakaayo, inga wakagosoa ivyo divai yendaitatue mikwiji ya babu, na divai hamwe na mikwiji ya babu yendaibanike. Divai mhya yagewa mwe mikwiji mihya.”

Yesu ahinya mbui ya Msi wa Kuhumwiiza
Matayo 12:1-8; Luka 6:1-5

23 Msi umwe wa Kuhumwiiza, Yesu na wahina wakwe wekuwaho wemboka mwe minda ya uhemba, wekuwaho wakenda wahina wakwe wakavoka kusenga uhemba.

24 Mafalisayo wakamuuza Yesu, “Kauwa, ni viivihi wagosoa mbui ziemewazo kugosoa Msi wa Kuhumwiiza?”

25 Yesu nee awatambaisa, “Khamzati kusoma ekugosoavyo Daudi hamwe na weziwe kisingi wekuwaho na saa?

26 Yee akengia mwe Nyumba ya Muungu akada yada mabumunda yekuikwayo hemeso ya Muungu. Mbui inu igosoka kisingi cha Abiazali, nekawa Mviki Mkuu. Na ni waviki wowodu wakukundigwao wade mabumunda ayo, akini Daudi kada na kuwekha na weziwe.”

27 Naho Yesu akawamba, “Msi wa Kuhumwiiza uikwa kwaajii ya wantu na khio wantu kwaajii ya Msi wa Kuhumwiiza.

28 Ivyo Mwana wa Mntu ana udaho ata wa Msi wa Kuhumwiiza.”

3

Yesu amhonya mntu mwenye mkono wekuhooao
Matayo 12:9-14; Luka 6:6-11

1 Naho Yesu akengia vituhu mwe Nyumba ya kuvikia Wayahudi, nemuwa na mntu mwekuhooa mkono.

2 Umo wantu watuhu wakamgoja amhonye mntu uyo Msi wa Kuhumwiiza ili wadahe kumuahiya masa.

3 Yesu akamwamba uyo mntu mwekuhooa mkono, “Soo aha gooka hemeso ya kia yumwe.”

4 Naho akawauza, “Kulawana na miko yetu takundigwa kugosoa mbwai Msi wa Kuhumwiiza? Kuohoa ugima au kukoma?” Akini wowo khawekuandua dodose!

5 Aho Yesu akawafuiya meso kwa maya, akaugumia, kwaajii ya mioyo yao itogayo.

Naho amwamba yuda mntu, “Enua mkono wako!” Naye akenua mkono wakwe, ukatenda mgima vituhu.

6 Ahoaho Mafalisayo wakalawa chongoi, wakakintana hamwe na kizumwezumwe cha Helode wakaondeza sia ihi wendayo wamkome Yesu.

Zumwezumwe da wantu khandakhanda ya tondoo da mazi.

7 Yesu hamwe na wahina wakwe, wakahauka na kuita khandakhanda ya tondoo da mazi. Na zumwezumwe da wantu kulawa si ya Galilaya dikambasa,

8 wekusikiaho mbui zose ekugosoazo, zumwezumwe da wantu dikamwezea kulawa Uyahudi na Yelusalemu na Idumea na si zose zekuwazo awio da zua da zigizigi da mazi Yolodani hamwe na wada wa hehi wa si ya Tilo na Sidoni.

9 Yesu akawamba wahina wakwe wamuikie ngaawa kwaviya wantu wasekumfintafinta.

10 Kwaviya ne kawahonya watamu wangi, na watamu wose ne wamfintafinta wadahe kumdonta.

11 Na kia mwenye zaiko ekumuonaho Yesu, aketambika ahosi hemeso yakwe na kugombeka, “Wee ni Mwana wa Muungu.”

12 Akini Yesu akayaemeza kwa ukai yada mazaiko yasekuwamba wantu kuwa yee ni ndai.

Yesu asagua waagiiwa kumi dimwe na waidi

Matayo 10:1-4; Luka 6:12-16

13 Yesu ne akwea kwe kiima akawetanga wada ekuwakundao ne wambasa.

14 Naho ne awasagua wantu kumi dimwe na waidi na akawetanga waagiiwa, wekae naye awaagiiye kubiikia wantu,

15 na wawe na udaho wa kulavya mazaiko.

16 Aho kumi dimwe na waidi wekusagulwao ni awa, Simoni mwekwekhigwa zina da Petulo,

17 Yakobo na kakie Yohana wana wa Zebedayo, Yesu akawekha zina Boanege mana yakwe, “Wantu wa tuntumo.”

18 Andulea na Filipo na Batolomayo na Matayo na Tomasi na Yakobo mwana wa Alifayo na Tadayo na Simoni mtoanaji wa si yakwe.

19 Yuda Isikaliyote mwekumhituka Yesu.

Yesu na Belizebuli

Matayo 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10

20 Naho Yesu akauya kaya na zumwezumwe da wantu dikakintana vituhu, ata Yesu na wahina wakwe khawekupata phasi ya kuda khande.

21 Nduguze wekusikiaho mbui iyo wakenda kumdoa kwaajii wantu ne wamba, “Ana kiau.”

22 Wamwe wa Wahinyi wa Miko kulawa Yelusalemu wakamba, Kakwewa Belizebuli! Mkuu wa mazaiko awalavya wantu mazaiko kwa udaho wa mkuu wa mazaiko.

23 Yesu akawetanga, akagombeka nao kwa simo, “Ibiisi adaha viivihi kumguusa Ibiisi mweziwe?”

24 Inga wantu wa useuta umwe wakatoana khondo wenye kwa wenye, useuta wendaugwe.

25 Wantu wa kaya mwenga wakesekwevana kaya iyo yendaidagamie.

26 Kwaivyo useuta wa Ibiisi ukepanga vizumwezumwe khaudaha kwekaisa iya wendaudagamie.

27 “Khahana mntu adahae kwengia mwe nyumba ya mntu mwenye mdundugo na kuvidoa vintu vyakwe, avoke kutoana na kumzengeteza yuda mntu mwenye mdundugo nae akamvota endaadahe kuvidoa vintu vyakwe.”

28 “Kwei nawamba, wantu wadaha kuekewa mavigaviga yao hamwe na kumbea Muungu.”

29 Akini mntu agombekaye yesayokutama kwa Muye wa Muungu khana aekewe katu, endaawe na mavigaviga ya kae na kae.

30 Yesu kagombeka ivyo kwaajii wantu watuhu ne wamba, “Ana mazaiko.”

Mami yakwe da Yesu na wanduguze

Matayo 12:46-50; Luka 8:19-21

31 Mami yakwe da Yesu na wanduguze wakabua aho, wakagooka chongoi wakamwagiiya mntu kumwetanga Yesu.

32 Zumwezumwe da wantu diwa dekaa aho wekaa bunga. Naho wantu wakamwamba, “Kauwa mami yako na wanduguzo wauko chongoi, wakwetanga.”

33 Yesu akawatambaisa, “Mmaa na wandugu zangu ni wakina ndai?”

34 Aho akawakauwa wada wantu wekuwao wekaa bunga akamba, “Awa ne mmaa yangu na wandugu zangu!

35 Mntu yoyose agosoaye akundavyo Muungu, uyo ne kaka yangu na umbu dangu na mmaa yangu.”

4

Msimo wa mntu mhanda mbeyu

Matayo 13:1-9; Luka 8:4-8

1 Yesu ne avoka vituhu kuhinya khandakhanda ya tondoo da mazi ya Galilaya. Zumwezumwe da wantu wangi dikaika bunga naho akengia mwe ngaawa na kwekaa, wantu wose wekaa mwe sanga khandakhanda ya tondoo da mazi.

[2] Akawahinya mbui nyingi kwa simo, na mwe mahinyo yakwe akawamba.
[3] "Tegeezani! Mntu mhanda mbeyu kenda kwetia mbeyu."
[4] Ekuaho aketia mbeyu ntuhu zigwa khandakhanda ya sia ne wadege weza wakazida.
[5] Ntuhu zikagwa mwe iwe kwesiho na sanga, zikahota aho, kwaviya sanga nee ncheche.
[6] Zua dekulawaho mbeyu ziya zikanyaa, kwaviya mazindo yakwe khayokuwa na udaho.
[7] Mbeyu ntuhu nezagwa mwe miwa, ida miwa neyakua na kuzifintafinta ziya mbeyu naho khazokuvyaa.
[8] Na mbeyu ntuhu zikagwa mwe sanga ntana, ne zakua na kuvyaa vitana, mwenga makumi matatu na mwenga makumi mtandatu, na mwenga makumi kumi.
[9] Yesu akagombeka, "Mwenye magutwi na ategeeze."

Yesu agombeka mana ya simo
Matayo 13:10-17; Luka 8:9-10

[10] Yesu ekuwaho ikedu wamwe wa wada wekumtegeezao hamwe na wahina wakwe kumi dimwe na waidi ne wambasa na kumuuza kia ekutamwiacho kwa simo.
[11] Yesu akawatambaisa, "Nywie mwekhigwa kumanya sii zose za Useuta wa Muungu, akini kwa wada weuko chongoi wenda wembigwe kia kintu kwa simo,
[12] ili,

'Wakaue kwei, akini wasekuona
Wategeeze kwei, akini wasekumanya.
Ama khivyo ne wamhitukia Muungu, wakaekewa.' "

Yesu asosoa msimo wa mhanda mbeyu
Matayo 13:18-23; Luka 8:11-15

[13] Naho Yesu akawauza, "Nyie khammanya msimo unu? Mwadaha viivihi kumanya simo tuhu?"
[14] Mbeyu ihandwayo na mntu ahandae mbeyu ni mbui ya Muungu.
[15] Wantu watuhu ni inga viya mbeyu zekwetiwazo siai. Ahoaho wategeezaho ida mbui ya Muungu, Ibiisi eza na kuiusa mwe mioyo yao.
[16] Wantu watuhu nao ni inga mbeyu zekwetiwazo mwe maiwe. Ahoaho wategeezaho mbui ida wakaihokea kwa kinyemi.
[17] Akini khaviwengia nakuwa na mazindo mwe mioyo yao. Mbui ida yekaa kwa misi micheche na kisingi cha suuba kikalawiiya, ahoaho mntu uyu hufa maya.
[18] Wantu watuhu inga mbeyu zekugwazo he miwa. Uwo ni msimo wa wada wekutegezao ida mbui,
[19] akini maatu ya mwe inusi na utiizi wa mai, na kukunda muno vintu vingi zikawengia mwe mioyo yao, zafintafinta ida mbui ya Muungu na kuvota kuvyaa matunda.
[20] Akini watuhu inga mbeyu zekwetiwazo he sanga ntana. Aho wategeeza ida mbui ya Muungu, wakaihokea na kuvyaa matunda watuhu makumi matatu, watuhu makumi mtandatu na watuhu makumi kumi.

Koloboi yekugubikwayo
Luka 8:16-18

[21] Yesu akaendeea kuwamba, "Uwo wantu wadaha kuwasha koloboi na kwengiza nyumbani na kuigubika kwa biga au kuika mzungui? Aah! Waiika uwanga ya kiango.
[22] Naho kintu chochose chekufiswacho chenda kioneke, na chochose chekugubikwacho chenda kigubulwe.
[23] Mwenye magutwi ya kutegeeza na ategeeze!"
[24] Naho akamba, "Tegeezani vitana kwa kia mtegeezacho! Miko idaida mtumiayo kuamuiiya watuhu, Muungu enda azitumie kuamuiiya nywie, nayo ata kai muno.
[25] Kwaviya mwena endaamemezewe, na mwesena endaahokwe kiya kidodo enacho."

Msimo wa mbeyu ihotayo na kukua

[26] Yesu akaendeea kugombeka, "Useuta wa Muungu inga yezayo mntu ahanda mbeyu mwe mnda.
[27] Kio agona, musi yu meso na kisingi icho mbeyu yahota na kukua yee mwenye khamanya vyekugosokavyo.
[28] Kwaviya sanga yenye yagosoa mimea kukua na kuvyaa, uvoka kulavya zani teke, naho dakua suke na kulawiiya uhemba wekudahayo.
[29] Uhemba ukabinda kudahaa, mntu uyo adoa nyengo na kuvoka kusenga, kwaajii kisingi cha ubosi kibua."

Msimo wa mbeyu ya haladani
Matayo 13:31-32,34; Luka 13:18-19

[30] Naho Yesu akagombeka, "Tiuiganye na mbwai Useuta wa Muungu? Tiutamwiize kwa simo zihi?
[31] Waigana na mbeyu ya haladani, ambayo ni ndodo kwesima zose zihandwazo mwe inusi.
[32] Akini ikabinda kuhandwa, yahota na kutenda ziti kuu kwesima yose mwe mnda. Naho matambi yakwe yawa makuu hata wadege wa uwanga wazenga masasa yao mwe matambi yakwe."
[33] Yesu akawabiikia mbui zakwe kwa simo tuhu nyingi inga izo, akatamwiiana nao kadii wekudahavyo kumanya.

34 Khekutamwiiya nao chochose iya kwa simo, akini ekuaho hamwe na wahina wakwe ikedu akawamba kia kintu.

Yesu atuiza khusi khai
Matayo 8:23-27; Luka 8:22-25

35 Msi udauda, guoni Yesu akagombeka na wahina wakwe, "Titeni phande ntuhu ya tondoo da mazi."
36 Aho wakabada dia zumwezumwe da wantu, wahina wakwe wakengia mwe ngaawa ekuwayo Yesu. Viyaviya ngaawa ntuhu zikambasa.
37 Khusi khai ikaawiya, mkubwaniso wa mazi ikatoa ida ngaawa, nayo ika-
voka kumema mazi. 38 Yesu ne yun-
yuma ya ngaawa, naho kagonea mwe kigonea, wahina wakwe wakamwenua na kumwamba, "Mhinyi kwa mbwai khutipatiiza khuona inga tinda tiuye na nyuma?"
39 Yesu akenuka na kuiwakia ida khusi na kuyamba mawimbi, "Nyamaa! Twiiya!" Ahoaho khusi ikaeka, ne kwatwiiya tui.
40 Yesu akawauza wahina wakwe, "Kwa mbwai mwaogoha? Khamzati kuzumiiya du?"
41 Naho wakaogoha muno, wakauzana wenye, "Uyu nndai? Hadi khusi na mawimbi vyamtegeeza!"

5

Yesu amhonya mntu mwenye mazaiko
Matayo 8:28-34; Luka 8:26-39

1 Yesu na wahina wakwe wakabua phande ya kaidi ya tondoo da mazi ya Galilaya mwe si ya Wagelasi.
2 Ahoaho Yesu ekuseeaho mwe ngaawa akakintana na mntu yumwe mwenye mazaiko kaawiiya he mambia.
3 Mntu yuda ne akekaa kwe mambia na khahana mntu mwekudaha kumtoza na kumzengeteza minyololo.
4 Maa nyingi wamzengeteza kwa phingu mwe mikono na minyololo mwe miundi, akini kia maa akadaha kuidumua iyo minyololo na izo phingu, naho khahana mntu mwekudaha kumuemeza.
5 Msi na kio ne akekaa mwe mambia na kwe miima akagutia na kwesengasenga na maiwe.
6 Ekumuonaho Yesu kwa hae, akamguukia, akamwenamia.
7 Akamba kwa mgutio mkuu, "Una mbwai nami?, Yesu Mwana wa Muungu mwe uko uwanga muno! Nakuhembeza kwa zina da Muungu wesekunisuumiza!"
8 Akagombeka ivyo kwaviya Yesu nekawa kamwamba, "Ee zaiko mlaweni mntu uyu!"
9 Aho, Yesu akamuuza, "Zina dako ni ndai?" Ne amtambaisa, "Zina dangu ni hindoo kwaviya ti wangi."
10 Naho akamhembeeza Yesu asekuwaguusa mwe si ida.
11 Hehi na aho ne kuwa na tintimo kuu da nguuwe uisi he mpoomoko wa muima.
12 Aho mazaiko yada yakamhembeza Yesu na kumwamba, "Tegae tikengie kwa wada nguuwe."
13 Naye akayekha uhusa, aho yada mazaiko yakamlawa mntu yuda, yakawengiia wada nguuwe. Tintimo dose ido da nguuwe ne diwa elufu mbii dikaseeya mwe uda mpoomoko mkai dikengia mwe tondoo da mazi.
14 Waisi wa wada nguuwe, ne waguuka na kuambaza mbui ida mwe mizi na mwe minda. Wantu wakaita wakauwe yekulawiayo.
15 Ne wamtimia Yesu, wakammbuiya mntu yudayuda mwekuwa kakwewa na hindoo da mazaiko kekaa asi, kavaa nguo, na akii zakwe zimuuiya, wantu wose wakaogoha.
16 Na wada wekuonaho mbui ida ne wawamba wantu watuhu, chekulawiacho kwa yuda mntu mwekuwa na mazaiko hamwe na mbui za wada nguuwe.
17 Aho, wantu wakamhembeza Yesu alawe mwe si yao.
18 Yesu ekuwaho akwea mwe ngaawa yuda mntu mwekuwa na mazaiko akamhembeza waite wose.
19 Akini Yesu akamweemeza, naho akamwamba, "Hita kwenu kaya kwa wanduguzo ukagombeke yada yose Zumbe ekukugosoeavyo na kukufiia mbazi."
20 Aho yuda mntu akaita na kuvoka kubiikia Dekapoli mana yakwe ni si ya mizi kumi dimwe, mbui zose Yesu ekumgosoeavyo. Wantu wose wakahondomaa.

Yesu awahonya mwana Yailo na mvyee yumwe
Matayo 9:18-26; Luka 8:40-56

21 Yesu akaita vituhu phande ya kaidi ya tondoo da mazi kwa ngaawa. Zumwezumwe da wantu dikammemea hemeso yakwe, naye ne kagooka khandakhanda ya tondoo da mazi.
22 Aho akeza mntu yumwe etangwa Yailo yumwe wa wakuu wa Nyumba ya kuvikia Wayahudi, ekumuonaho Yesu akakinta mavindi hemeso yakwe.
23 Akamhembeeza akamba, "Mwanangu wa kivyee mdodo ni mtamu yu hehi na kuuya na nyuma. Nakuhembeza tite ukamuikie mikono yako adahe kuhona na aendeee kwekaa."
24 Aho, Yesu akahauka hamwe naye. Wantu wangi wakamtongea Yesu na kumfintafinta kia phande.

25 Aho ne hawa na mvyee yumwe mwekuwa na utamu wa mtuo kwa kisingi cha myaka kumi dimwe na miidi.

26 Mvyee uyo ne kaangadika muno kuita kwa waganga wangi. Na etiho kaza mai zakwe zose, akini khekuona ebae, iya kaendeea kuwa mtamu muno.

27 Naye uyo mvyee ne kasikia mbui za Yesu ne ahenya gatigati ya dia zumwezumwe da wantu. Akamlawiiya Yesu kwa nyuma na kudonta nguo yakwe.

28 Kwaviya ne kegombekea mwe moyo wakwe, “Nikadonta nguo yakwe, nenda nihone.”

29 Ahoaho utamu wa mtuo ukanyaa, akeona mwe mwii wakwe kahona utamu wakwe.

30 Ahoaho, Yesu akamanya udaho umlawa. Neahitukia dia zumwezumwe da wantu na kuwauza, “Nndai mwekudonta nguo yangu?”

31 Wahina wakwe wakamtambaisa, “Woona wantu wakufintafinta, naho wauza ni ndai mwekukudonta?”

32 Akini Yesu akakauwa phande zose amwone nndai mwekumdonta.

33 Aho yuda mvyee akamanya yekumlawiayo, akeaviiza, akakama kwa kuogoha, aketambika asi hemeso ya Yesu, na kugombeka yose yekumlawiayo.

34 Yesu akamwamba, “Mwanangu kuzumiiya kwako kukuhonya, hita kwa utuivu naho utende mgima.”

35 Yesu ekuwaaho agombeka, ne weza wantu kulawa kwa Yailo mkuu wa Nyumba ya kuvikia Wayahudi, wakamwamba, “Mwanao kauya na nyuma kae, kwambwai wampisha mhinyi?”

36 Akini, Yesu khekuwaanduwa wekugombekacho nee amwamba yuda mkuu wa Nyumba ya kuvikia Wayahudi, “Usekuogoha, wee zumiiya du.”

37 Yesu khekukunda mntu yoyose amtongee, iya Petulo na Yakobo na Yohana nduguye Yakobo.

38 Wekubuaho mwe nyumba ya Yailo, Yesu ne aona wantu waketambikatambika asi wakiiya na kutoa bwaimbo.

39 Yesu ne engia gati, na kugombeka, “Kwa mbwai mwetambikatambika na kuiiya? Mndee khekuuya na nyuma, kagona.”

40 Akini wowo wakamseka. Aho akawalavya wose chongoi, akamdoa tati yakwe na mami yakwe da yuda mwana na wahina wakwe watatu, wakengia mwe chumba wekumwikacho yuda mndee.

41 Naho akamtoza mkono, na kumwamba, “Talita, komu,” Mana yakwe “Mndee mdodo nakwamba enuka!”

42 Ahoaho mndee yuda akagooka, na kuvoka kuita. Mndee yuda ne kawa na myaka kumi dimwe na miidi. Aho wantu wakahondomaa muno kwa dekulawiado.

43 Akini Yesu akawaemeza wasekugombeka kwa mntu yoyose ida mbui. Naho akawamba wamwekhe khande yuda mndee.

6

Yesu aemewa uko Nazaleti
Matayo 13:53-58; Luka 4:16-30

1 Yesu akalawa hada, akaita mwe mzi wakwe na wahina wakwe ne wamtongea.

2 Msi wa Kuhumwiiza wekubuaho, akavoka kuhinya mwe Nyumba ya kuvikia Wayahudi. Wantu wangi wekumtegeezao wakahondomaa wakauza, “Uwo mbui izi kazilavia kuhi? Ni udaho uhi ekwekhigwao? Naho agosoa viivihi tangio izi?

3 Uwo uyu khii yuda seemaa, mwana Maliamu, wanduguze ni Yakobo na Yusufu na Yuda na Simoni? Na maumbuze wekaa ahaaha hetu?” Wantu ne wawa na matumatu nae.

4 Yesu akawamba, “Muoni wa Muungu akundwa kia hantu iya mwe si yakwe na kwa wanduguze na kaya kwakwe khakundwa.”

5 Khekugosoa tangio zozose hada, iya akaika mikono kwa watamu wacheche, ne awahonya.

6 Yesu akahondomaa muno, kwaviya wantu khawokuzumiia.

Yesu awagiiya wahina kumi dimwe na waidi
Matayo 10:5-15; Luka 9:1-6

Naho Yesu neaita mizi ya hehi, akahinya wantu.

7 Akawetanga wada wahina kumi dimwe na waidi, akavoka kuwaagiia waidiwaidi. Ne awekha udaho wa kuguusa mazaiko.

8 Akagombeka, “Msekudoa kintu chochose mwe ntambo yenu iya ngoda du. Msekudoa khande, mkwiji wala hea.

9 Vaani sabana, akini mwesekudoa gwanda tuhu.”

10 Vituhu akawamba, “Kaya yoyose mwendayo mhokewe ekaani umo na msekusamasama kuita kaya tuhu hadi mwendaho mhauke mwe mzi uwo.

11 Hantu hohose wantu wendawo wawaemee kuwahokea au kuwategeeza, haukeni aho na kung'unteni sanga ya mwe miundi yenu inga hinyo kwao.”

12 Awo wakahauka na kuwabiikia wantu wamhitukie Muungu.

13 Wakaguusa mazaiko mangi na kuwasisa mavuta ya mizaituni watamu wangi na kuwahonya.

Ufe wa Yohana mbatiiza
Matayo 14:1-12; Luka 9:7-9

14 Naho, Seuta Helode ekutegeezaho mbui izi kwaviya togoo za Yesu ne ziambazwa kia hantu. Wantu watuhu ne wakagombeka, “Yohana mbatiiza kayuyuka kulawa mwe wekufao, ne mana udaho wa kugosoa vihii wagosoa ndima.”

15 Wantu watuhu wakagombeka, “Uyu ni Eliya” Na wantu watuhu ne wagombeka, “Uyu ni Muoni wa Muungu inga yumwe wa Waoni wa Muungu wa kae.”

16 Akini Helode ekusikiaho akagombeka, “Uyu ni Yohana mbatiiza! Nekumsengae mtwi, tambe kayuyuka!”

17 Aho bosi Helode mwenye kakunda Yohana Mbatiiza agwiwe na aikwe mwe kifungo. Helode katenda ivyo kwaajii ya Helodia, mvyee uyo ne nimkaza Filipo, nduguye Helode.

18 Kwaviya Yohana ne kamwamba Helode, “Khio vitana kumdoa mkaza nduguyo.”

19 Aho Helodiya akakimwa muno na Yohana na akakunda kumkoma, akini khekudaha kumkoma.

20 Helode ne akamuogoha Yohana kwaviya kamanya Yohana ni mntu mtana na yedi, ivyo akamkindia asekukomwa. Helode kakundisa kumtegeeza Yohana, akini ekumtegezaho, akahungumia muno mwe moyo wakwe.

21 Msi umwe Helodia akapata phasi kisingi cha sikukhuu ya khumbuso da kuvyaigwa kwakwe Helode. Helode kawagosoeya ntafuno wadaa waongoezi na wakuu wa mahindoo hamwe na wagookezi wose wa Galilaya.

22 Aho mwana kivyee wa Helodiya akengia akavina, akawatamiza muno Helode na wageni wakwe. Seuta Helode akamwamba yuda mndee, “Niombeza dodose ukundado, nami nenda nikwekhe.”

23 Naho akamwahiiya, “Chochose wendacho uniombeze, nenda nikwekhe hata ntii ya useuta wangu.”

24 Aho uyo mndee akalawa kumuuza mami yakwe, “Niombeze mbwai?”

Mmaa yakwe akamtambaisa, “Ombeza mtwi wa Yohana Mbatiiza.”

25 Yuda mndee akamuuiya seuta kinyionyio na kumwombeza, “Nakunda unekhe isasa mtwi wa Yohana Mbatiiza mwe chano.”

26 Seuta akoona usungu, akini kwaviya ya kuaha kwakwe na kwaviya ya wageni wose wekuwao mwe ntafuno, khekudaha kumuemeea.

27 Aho seuta akamwagiiya asikai kueta mtwi wa Yohana Mbatiiza. Asikai akaita akamdumua mtwi Yohana Mbatiiza.

28 Yuda asikali akaueta mtwi mwe chano, akamwekha yuda mndee, na mndee naye akamwekha mami yakwe.

29 Wahina wa Yohana Mbatiiza wekusikiaho mbui ida, ne waita wakaudoa mwii wakwe wakaugea mwe mbia.

Yesu awekha khande wantu elufu shano

Matayo 14:13-21; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14

30 Wada waagiiwa wakauya wakakintana hemeso ya Yesu na kumwamba yose wekugosoayo na kuhinya.

31 Yesu akawamba, “Titeni swie ikedu kwesiho wantu mkahumwiize” kagombeka ivyo kwaviya ne hana wantu wangi, wekuwao wabua aho na kuhauka hata Yesu na wahina wakwe khawokudaha kuwa na phasi ya kuda khande.

32 Aho wakahauka wowodu kwa ngaawa na kuita kwesiho wantu.

33 Akini wantu wangi wakawaoona wakaita naho wakawamanya. Ne wantu kulawa kia mzi wakaguuka na kuongoa kubua ekuako aita Yesu na wahina wakwe.

34 Yesu ekuseeaho mwe ngaawa, ne aona zumwezumwe da wantu, akawafiia mbazi, kwaviya ne wawa inga ngoto wesao kuwa na muiisi. Akavoka kuwahinya mbui nyingi na nyingi.

35 Wahina wakwe wakambasa Yesu wakamwamba, “Hantu aha nihe kiwawe na zua daswa.

36 Wabade wantu awa waite mwe minda na mwe mizi ya hehi, wakague khande.”

37 Akini Yesu akawatambaisa, “Wekheni nywie khande.” Ne wamuuza, “Khuona inga tendatikundigwe tiwe na mshahaa wa mntu wa miongo minane idahe kugua mabumunda na kuwekha wantu wade?”

38 Yesu akawauza, “Mna mabumunda mangahi? Hitani mkakauwe.” Wekumanyaho, wakamwamba, “Kuna mabumunda mashano na samaki waidi.”

39 Aho Yesu akagombeka na wahina wakwe wawaike wantu vizumwezumwe na kwekaa asi he mani.

40 Ne wekaa mwe vizumwezumwe vya wantu makumi kumi na vizumwezumwe vya makumi mashano.

41 Naho Yesu akadoa yada mabumunda mashano na wada samaki waidi, akakauwa uwanga kwa Muungu, akavijaiya, ne abendua yada mabumunda na kuwekha wahina wakwe wawapangie wantu. Na wada samaki waidi wawapangie wose.

42 Wantu wose ne wada na kweguta.

43 Wahina wakwe wakadodoa phugutio za vyekusigaavyo vya mabumunda na samaki wakamemeeza ngahu kumi dimwe na mbii.

44 Wekudao ida mikate ne wawa wagosi elufu shano.

Yesu enda uwanga ya mazi
Matayo 14:22-33; Yohana 6:15-21

45 Ahoaho Yesu akawamba wahina wakwe wakwee mwe ngaawa wamuongoee kuita Betisaida, phande ya kaidi ya tondoo da mazi, kisingi yee aaga zumwezumwe da wantu.

46 Ekubindaho kuagana nao, ne aita mwe muima kuvika Muungu.

47 Yekubuaho guoni, ngaawa ne igatigati ya tondoo da mazi, akini Yesu ne awa ikedu mwe sanga khavu.

48 Aho akoona wahina wakwe mwe ngaawa wakepisha kwa kutoa makasia, kwaviya ne wakahigana na khusi. Hehi na kucha, Yesu akawabasa wahina uku enda uwanga ya mazi, akakunda kuwemboka.

49 Akini wekumuonaho akenda uwanga ya mazi, ne wammamakhanya ni mzimu, wakakema.

50 Kwaviya wose wekumuonaho ne waogoha muno. Ahoaho Yesu akagombeka nao, "Twiiyani msekuogoha! Ni mie!"

51 Naho akengia mwe ngaawa wekuwamo na khusi ikatwiiya, wahina wakwe ne wahondomaa muno.

52 Kwaviya ne khawazati kumanya mana ya yada mabumunda wekudao wantu elufu shano.

Yesu awahonya watamu uko mwe si ya Genesaleti
Matayo 14:34-36

53 Wakemboka phande ya kaidi ya tondoo da mazi wakabua mwe si ya Genezaleti, aho ne wagea kigomogomo.

54 Wekulawaho mwe ngaawa, wantu naho wakammanya Yesu.

55 Naho wakaita kinyionyio mwe si yose, wakawenua watamu mwe vilago vyao ne wamwegaiya Yesu, hohose hada wekutegeezaho yuaho.

56 Kia hantu Yesu ekubuaho, mwe mizi na mwe minda, wantu ne wawaika watamu wao wazoi, Wakamhembeeza wadon'te du msao wa nguo yakwe, na wose wekumdontao nee wahona.

7

Mahinyo ya mababa
Matayo 15:1-9

1 Wamwe wa Mafalisayo na Wahinyi wa Miko wekuwao walawa Yelusalemu ne wakintana hemeso ya Yesu.

2 Wakoona wamwe wa wahina wa Yesu wada khande kwa mikono yao kwesiho kusunta inga ikundingwavyo na Miko ya Wayahudi.

3 Mafalisayo na Wayahudi wose watozeeza mahinyo wekuyahokeayo kwa wadaa wao, khawada khande yoyose hadi wasunte mikono yao vitana kubua mwe kiko.

4 Naho khawada chochose kulawa gwiiyo hadi wasunte mikono. Viyaviya watozeeza mahinyo matuhu wekuhokeayo kuvokea kae, inga viya wasuntavyo vikombe na nyungu na via vya shaba.

5 Aho wada Mafalisayo na Wahinyi wa Miko wakamuuza Yesu, "Kwa mbwai wahina wako khawatongea mahinyo ya wadaa? Iya wada khande kwesiho kusunta mikono?"

6 Yesu akawatambaisa, "Muoni Isaya ne koona kwei kwenu nywie wabakha inga viya ekugondavyo, Muungu kagombeka, 'Wantu awa wanitegeeza mwe miomo yao, iya mioyo yao ihae na mie.

7 Naho wanivikia buwe, kwaviya mbui wazihinyazo ni miagiiyo ya kiuntudu wakigombeka ayo ni mahinyo ya Muungu!'

8 "Nyie mwabada Miko ya Muungu na kutongea miagiiyo ya wantu."

9 Yesu akatendesa kugombeka, "Nyie mwadaha kuiemea kwa unyanyi Miko ya Muungu kwaajii ya kutongea mahinyo yenu!

10 Mana Musa kagombeka, 'Wategeezeni tati zenu na mami zenu naho mntu yoyose amdumuae tati yakwe au mami yakwe yakundigwa akomwe.'

11 Akini nywie mwahinya, inga mntu mwenacho kintu kidahacho kumwambiiza tati yakwe au mami yakwe, akini akamba kintu icho ni 'Kolobani' yani ni funge kwa Muungu.

12 Naho kheshuutiza vituhu kumwambiiza tati yakwe au mami yakwe.

13 Ivi ne mbeavyo mbui za Muungu, kwaajii ya mahinyo mhokezanayo. Naho mwagosoa mbui nyingi inga izi."

Mbui zimtendazo mntu asekukudigwa na Muungu
Matayo 15:10-20

14 Yesu ne awetanga vituhu zumwezumwe da wantu, akawamba, "Nitegeezani nyose, mmanye."

15 Khakuna kintu chengiacho kwa mntu kidahacho kumtenda asekukundigwa na Muungu, akini kilawacho ndani ya mntu nee kimtendacho mntu asekukudigwa na Muungu.

16 Mwenye magutwi ya kutegeeza na ategeeze!

17 Ekubadaho zumwezumwe da wantu na kwengia kaya, wahina wakwe wakamuuza mana ya msimo uwo.

18 Yesu akagombeka, "Hata nywie khamna umanyi? Khammanya kintu kimwengiacho mntu kulawa chongoi khakidaha kumtenda mntu asekukudigwa hemeso ya Muungu,

19 kwaviya khachekumwegia mwe moyo wakwe iya mwe ifu, naho chalawa chongoi mwe mwii." Kwa kugombeka ivyo, Yesu kauusu khande zose ziigwe.

20 Akatendesa kugombeka, "Kimlawacho mntu ndani yakwe ne kimtendacho asekukudigwa hemeso ya Muungu.

21 Kwaviya mwe moyo wa mntu kwalawa mbui zesazo kutama, na ukianga na ubavi na ukomaji,

22 na kianga na choyo na ubanasi na utiizi na umeo wa mai na kinyuu na kubea na kibui na ubahau.

23 Mbui zose izo zalawa mwe moyo wa mntu na kumtenda asekukudigwa hemeso ya Muungu."

Kuzumiiya kwa mvyee yumwe
Matayo 15:21-28

24 Yesu akahauka aho na kuita mwe si ya hehi na mzi wa Tilo. Uko akengia mwe kaya mwenga na khekukunda mntu yoyose ammanye, akini khekudaha kwefisa.

25 Aho mvyee yumwe kawa na mwanaye wa kindee mwekuwa na zaiko, ekutegezavyo mbui za Yesu akeza hada na aketambika asi hemeso ya Yesu.

26 Mvyee yuda khekuwa Myahudi, iya nee ni mwenyezi wa Silofoinike mwe si ya Siliya. Aho akamheembeza Yesu amlavye mazaiko yuda mwanawe.

27 Akini Yesu akamtambaisa, "Eka wana wegute, kwaviya khio vitana kudoa khande ya wana na kuwasia makui."

28 Yuda mvyee ne amtambaisa, "Zumbe" ni vitana, "Akini hata makui nayo yeaho asi ya meza yadaha kudodoa phugutio za khande vyekusigazwavyo."

29 Naho Yesu ne agombeka, "Kwaajii ya kutambaisa ivyo, hita kaya, naho wenda umbwiie mwanao zaiko dimlawa!"

30 Aho yuda mvyee akauya kaya na kumbwiia mwanawe kagona mwe usazi na dia zaiko dimlawa kae.

Yesu amhonya mntu mwenye kisita kikai na kiziba

31 Yesu ne alawa mwe mihaka ya mzi wa Tilo akemboka gatigati ya Sidoni akaita Dekapoli mana yakwe si ya mizi kumi, kwembokea tondoo da mazi ya Galilaya.

32 Aho wakamwegaiiya mwenye kisita kikai na kiziba, wakamheembeza amuiikie mikono.

33 Yesu akamuusa mwe dia zumwezumwe da wantu, akamgea vyaa mwe magutwi ya yuda mntu, ne aswa ovu mwe vyaa vyakwe na kumdonta mwe ulimi wakwe.

34 Naho akakauwa uwanga, akatoa mhezemuko akamwamba, "Efata," Mana yakwe, "Vuguka."

35 Ahoaho magutwi yakwe yakavuguka na ulimi wakwe ukaegea na kuvoka kutamwiiya vitana.

36 Yesu ne awaemeza wantu wasekumwamba mntu yoyose mbui izo. Akini ekuwaemezavyo ne watendesaho kuziambaza mbui izo.

37 Wantu wose wakahondomaa muno, wakagombeka, "Kagosoa yose matana kawajaiya viziba kutegeeza na mabubu kudaha kugombeka!"

8

Yesu awekha khande wantu elufu nne
Matayo 15:32-39

1 Kisingi icho, zumwezumwe da wantu dikakintana vituhu, na khawekuwa na khande. Aho, Yesu akawetanga wahina wakwe akawamba,

2 "Nawafiiya mbazi wantu awa kwaviya wawa na mie kwa misi mitatu, naho khawana khande.

3 Nikawabada waite kaya kwesaho kuda wenda wagwe msae siai, kwaviya watuhu walawa hae."

4 Wahina wakwe wakamuuza, "Hanu he kiwawe tendatikundigwe tipatie kuhi mabumunda ya kuwegusa wantu wose awa?"

5 Yesu akawauza, "Mna mabumunda mangahi?" Wakamtambaisa, "Tina mabumunda mfungate."

6 Aho Yesu akawamba wantu wekae asi, akayadoa yada mabumunda mfungate, akamtogoa Muungu, akayabendua yada mabumunda, akawekha wahina wakwe wawapangie wantu, ne wawapangia.

7 Naho kuwa na samaki wacheche. Yesu akamtogoa Muungu, na kuwekha wahina wakwe wawapangie wantu viyaviya.

8 Wantu wose wakada, na kweguta. Ne wahina wakwe wakadodoa phugutio za khande za vyekusigaavyo na kumemeeza ngahu mfungate.

9 Naho wekudao khande wabua wantu elufu nne, Yesu akabadana nao.

10 Ahoaho akakwea ngaawa hamwe na wahina wakwe na kuita mzi wa Dalumanuta.

Mafalisayo wakunda tangio
Matayo 12:38-42; 16:1-4

11 Wamwe wa Mafalisayo wakambasa Yesu na kuvoka kutambaisana nae. Wakamgeeza, wakakunda agosee tangio koonesha kuwa udaho wakwe walawa uwanga kwa Muungu.

12 Akini Yesu akoona usungu mwe moyo wakwe akagombeka, "Ni kwambwai wantu wa uvyazi unu wakunda tangio? Kwei nawamba khahana tangio zozose zendazo mwekhigwe uvyazi unu."

13 Aho akawabada na akakwea vituhu ngaawa, akavoka ntambo ya kuita phande ya kaidi ya mazimshindo.

Hamila ya Mafalisayo na Helode
Matayo 16:5-12

14 Wahina wakwe wajaa kudoa mabumunda ya kuiganyia. Ne wawa na bumunda dimwe mwe ngaawa.

15 Yesu akawaemeza, “Kauwani muno, na mwekae hae na hamila ya Mafalisayo na hamila ya Helode.”

16 Wahina wakavoka kuuzana, “Agombeka ivi kwaviya khatina mabumunda.”

17 Yesu kamanya ayo ne awamba, “Kwambwai mwauzana mbui ya kwesekupata mabumunda? Nyie khammanya au khamna umanyi? Kwambwai mioyo yenu yatoga?

18 Mna meso akini khamdaha kuona? Mna magutwi akini khamdaha kutegeeza? Khambukhua?

19 Kisingi kiya nikubenduaho yada mabumunda mashano na kuwekha wantu elufu shano? Mdodoa ngahu nyingahi za phugutio za khade za vyekusigaavyo?” Wahina wakatambaisa, “Ni ngahu kumi dimwe na viidi.”

20 Yesu akawauza, “Na hada nikubenduao yada mabumunda mfungate na kuwekha wantu elufu nne wakada, mdodoa ngahu nyingahi za phugutio za khande za vyekusigaavyo?” Ne wamtambaisa, “Ni ngahu mfungate.”

21 Aho akawauza, “Khamzati kumanya?”

Yesu amhonya mntu tuntu uko Betisaida

22 Yesu akabua mzi wetangwao Betisaida hamwe na wahinyi wakwe. Uko wantu wakamwegaiya mntu tuntu, wakamheembeza amdonte.

23 Yesu akamtoza mkono yuda tuntu na kumlavya chongoi ya mzi. Akamswiia ovu mwe meso, akamwiikia mikono kwe meso na kumuuza, “Wadaha koona chochose?”

24 Yuda tuntu akakauwa na kugombeka, “Naona wantu wakenda inga miti yendayo.”

25 Naho Yesu akamwiikia vituhu mikono yakwe mwe meso ya yuda tuntu, naye yuda mntu akafua meso, ne meso yakavuguka, koona kwakwe kukamuuiya akoona kia kintu pwii.

26 Yesu akamwamba aite kaya na kumuemeza, “Naho usekwengia mwe mzi.”

Petulo agombeka pwii Yesu ne Klistu
Matayo 16:13-20; Luka 9:18-21

27 Naho Yesu na wahina wakwe wakaita mwe mizi ya hehi na Kaisalia Filipi. Wekuwaho siai Yesu akawauza wahina wakwe, “Wantu wamba mie nndai?”

28 Wakamtambaisa, “Watuhu wamba wee ni Yohana mbatiiza, watuhu wamba u Eliya na watuhu wamba ni yumwe wa Waoni wa Muungu.”

29 Yesu akawauza, “Na nywie mwamba mie nndai?” Petulo akagombeka, “Wee ne Klistu.”

30 Naho Yesu akawaemeza wasekugombeka kwa mntu yoyose mbui zakwe.

Yesu agombeka mbui ya suuba, ufe na kuyuyuka kwakwe
Matayo 16:21-28; Luka 9:22-27

31 Naho Yesu akavoka kuwahinya wahina wakwe, nlazima Mwana wa Mntu ekhigwe usuumizi mwingi na kuemewa na wadaa na Waviki wakuu na Wahinyi wa Miko. Enda akomwe, akini mwe msi wa ntatu enda ayuyuke.

32 Yesu kagombeka mbui ida pwiii. Aho Petulo akamdoa Yesu khandani, na kuvoka kumuakia.

33 Akini Yesu akahituka na kuwakauwa wahina wakwe, akamuakia Petulo na akamba, “Hauke hemeso yangu Ibiisi wee! Umamakhanyo wako khio wa Muungu iya ni wa kiuntu.”

34 Naho akawetanga zumwezumwe da wantu hamwe na wahina wakwe akawamba, “Inga mntu yoyose akakunda kunitongea nlazima eemee mwenye, enue mhamba wakwe anitongee.

35 Kwaviya mntu yoyose akundae kuohoa ugima wakwe mwenye enda awaze, akini mntu mwaza ugima wakwe kwaajii ya mie na kwaajii ya Mbui Yedi za Muungu enda ayaohoe.

36 Mntu enda ekhigwe mbwai inga akekhigwa vintu vyose vya inusi na kuwaza ugima wakwe?

37 Khahana kintu wendacho ukilavye ili uupate ugima?

38 Mntu yoyose mwenda anionee soni mie na mahinyo yangu, mwe uvyazi unu wa kianga na cha mavigaviga, Mwana wa Mntu enda amuonee soni mntu uyo, kisingi endaho auye he ukuu wa Tati yakwe hamwe na wandima wa Muungu wa uwanga.”

9

1 Yesu akatendesa kugombeka, “Nawamba kwei, kuna wantu watuhu aha khawana wauye na nyuma, hadi wendaho wauone Useuta wa Muungu ukeza kwa udaho.”

Yesu ahituka cheni
Matayo 17:1-13; Luka 9:28-36

2 Yekwembokaho misi mtandatu, Yesu akawadoa Petulo na Yakobo na Yohana,

akaita nao uwanga ya muima ulehao kwe-
saho wantu. Uko Yesu akahituka cheni
hemeso yao.
3 Nguo zakwe zikang'aa pee, ung'ao
wakwe khahana mnyukuaji yoyose mwe
inusi mdaha kunyukuua nguo zing'ae inga
izo.
4 Naho Eliya na Musa wakalawiia
wakatamwiiya na Yesu.
5 Petulo akamwamba Yesu, “Mhinyi, ni
vitana sie tiwe aha. Ebae tikazenga
makumbi matatu, dimwe dako, dimwe da
Musa na dimwe da Eliya.”
6 Petulo na weziwe wakaogoha muno
hata wasekumanya da kugombeka.
7 Naho kukalawia zunde dikawagubika,
na mgutio ukategeezeka kulawa mwe dia
zunde, “Uyu ne Mwanangu wa kigosi
nimkundaye mtegeezeni.”
8 Ahoaho wahina wakakaua vituhu,
akini khawekumwona mntu mtuhu iya
Yesu ikedu.
9 Aho wekuwaho wakaseea ku-
lawa kwe muima, Yesu akawaemeza,
wasekumwamba mntu mbui zozose
wekuzionazo, adi aho Mwana wa Mntu
endaho ayuyuke.
10 Aho wakatoza miagiiyo iyo, akini
wakauzana, mana ya kuyuyuka ni mbwai?
11 Wahina wakamuuza Yesu, “Kwamb-
wai Wahinyi wa Miko wagombeka, Eliya
akundigwa avoke kweza?”
12 Yesu akawatambaisa, “Ni kwei, Eliya
avoke kweza na kuika mbui zose vi-
tana. Ata ivyo kwambwai iandikwa mwe
Maandiko ya Mungu, Mwana wa Mntu
enda asumizwe muno na kubewa?
13 Akini nawamba Eliya keza kae naho
wakamgosoa wakundavyo inga Maandiko
yekugombekavyo kwaajii yakwe.”

Yesu amhonya mbwanga mwenye mazaiko
Matayo 17:14-21; Luka 9:37-43a

14 Naho wekuwabwiaho wada wahina
watuhu, ne waona zumwezumwe kuu da
wantu diwaikia bunga. Na wamwe wa
Wahinyi wa Miko watambaisana nawo.
15 Ahoaho wada wantu wekum-
wonaho Yesu, wakahondomaa muno,
wakamguukia na kumuugusa.
16 Yesu akawauza wahina wakwe,
“Mwatambaisana mbwai?”
17 Aho mntu yumwe mwe dia
zumwezumwe akagombeka, “Mhinyi
khimueta mwanangu kwaviya ana
mazaiko yekumgosoayo asekudaha ku-
tamwiiya.
18 Naho zaiko ido dikamkwea mwanangu
damgwisa asi na kumtenda alawe fuo mwe
kanwa, na akeuma meno naho akakama
mwii wose. Kiwamba wahina wako
walavye ido zaiko, akini khawekudaha.”
19 Yesu akagombeka, “Nywie kivyazi
chesacho kuzumiiya! Nenda nekae na
nywie hata ini? Nenda niwazizimize hata
ini? Mweeteni hangu!”
20 Naho wakamweta yuda mbwanga kwa
Yesu. Na dia zaiko dekumuonaho Yesu
dikamsingisa, yuda mbwanga akagwa asi,
akagaagaa ne alawa fuo mwe kanwa.
21 Yesu akamuuza tate ya yuda mb-
wanga, “Mazaiko aya yamvoka ini?” Nee
amtambaisa, “Kuvokea udodo wakwe.
22 Maa zose zaiko idi damgwisa mwe
moto na mwe mazi, ili dimkome. Inga
ukadaha tifiiye mbazi na kutiambiza!”
23 Yesu akagombeka, “Ati ukadaha, Mbui
zose zadahika kwa yuda azumiiae.”
24 Aho tati yakwe yuda mbwanga akatoa
vuzo kwa mgutio mkuu, na akamba
“Nakuzumiia, niambiza kwesekudaha
kuzumiiya.”
25 Yesu ekuonaho zumwezumwe da
wantu dagenyea hemeso yakwe, ne
amwamba dia zaiko, “Wee zaiko umgosoae
mwana uyu asekudaha kugombeka
na kutenda kiziba, nakwamba mlawe
mbwanga uyu usekumuuwiya vituhu!”
26 Aho zaiko dia ne dagutia na kumgea
ugwa mtwi na kumgwisa yuda mbwanga
asi na kumlawa. Yuda mbwanga akekaa
inga kimba hata watuhu ne wamba,
“Kauya na nyuma!”
27 Akini Yesu akamtoza mkono yuda mb-
wanga, akamwenua, ne agooka.
28 Aho, Yesu akengia kaya, wahina
wakwe wakamuuza wekuwaho ikedu,
“Kwambwai swie khatekudaha kumlavya
yuda zaiko?”
29 Yesu akawamba, “Zaiko inga idi khadi-
daha kulawa, kwesiho kuvika.”

Yesu agombeka vituhu ufe wakwe
Matayo 17:22-23; Luka 9:43b-45

30 Yesu na wahina wakwe walawa hada,
ne waita wakembokea Galilaya, Yesu
khekukunda wantu wowose wamanye
weiho,
31 kwaviya ne awahinya wahina wakwe,
akawamba, “Mwana wa Mntu enda egalwe
kwa wantu wendao wamkome. Akini bada
ya msi wa ntatu enda ayuyuke.”
32 Akini wahina wakwe khawokumanya
mahinyo yada na wakaogoha kumuuza.

Nndai mwekuwa Mkuu?
Matayo 18:1-5; Luka 9:46-48

33 Naho wakabua Kapelinaumu, ekuaho
kaya, Yesu akawauza wahina wakwe, “Ne
mkatambaisana mbwai mwe sia?”
34 Akini khawokuandua, kwaviya ne
wakatambaisana wakamba nndai mkuu
gatigati yao.

35 Yesu akekaa asi, akawetanga wada wahina wakwe kumi dimwe na waidi na kuwamba, “Mntu akakunda awe mgookezi akundigwa awe wa kisikizi na mndima wa wose.”

36 Naho akamdoa mwana mdodo akamgoosa gatigati yao, akamuumbatia na kuwamba,

37 “Mntu yoyose amhokeae mwana inga uyu kwa zina dangu anihokea mie, naho mntu anihokeaye mie, khanihokea miedu iya amhokeea yuda mwekuniagiiya.”

Mwesekuhigana na swie yu hamwe na swie

Luka 9:49-50

38 Yohana akamwamba Yesu, “Mhinyi, timuona mntu yumwe akalavya zaiko kwazina dako, nee tageeza kumweemeza kwaviya khayuko hamwe na swie.”

39 Akini Yesu akagombeka, “Msekumweemeza, kwaviya khahana mntu agosoae tangio kwa zina dangu, na ahoaho akagombeka ufyaimu wa mbui zangu.”

40 Kwaviya mntu yoyose esaye kuhigana nasi, yu hamwe na swie.

41 Nagombeka kwei mntu yoyose endae amyekhe kikombe cha mazi ya kudomea kwaviya nywie ni wantu wa Klistu, na kwei enda ahokee funge.

Mageezo ya kugosoa mavigaviga

Matayo 18:6-9; Luka 17:1-2

42 Mntu yoyose endae amkindie yumwe wa awa wadodo wanizumiiyao agosoe mavigaviga ni ebae kwa mntu uyo azongomezwe he singo yakwe iwe kuu da kubundugia na kutambikwa mwe mazimshindo.

43 Mkono wako ukakutenda kugosoa mavigaviga, uusenge. Ebae wengie mwe ugima kwesaho mkono umwe, kusima na mikono miidi na kwengia mwe moto wa misi yose wesao kukomeka.

44 Umo minyula yakwe khaifa na moto wa misi yose kwesiho kisiikizi.

45 Na muundi wako ukakutenda kugosoa mavigaviga uusenge! Ebae kwengia mwe ugima kwesaho muundi umwe kusima na miundi yose miidi na kutambikwa mwe moto wa kae na kae.

46 Uko mafunyo yakwe khayafa na moto wa misi yose wesao kukomeka.

47 Ziso dako dikakutenda ugosoe mavigaviga diuse. Ebae kwengia mwe Uzumbe wa Muungu na ziso dimwe kusima na meso yose maidi na kutambwikwa mwe moto wa kae na kae.

48 Minyula yakwe khaifa na moto wa misi yose kwesiho kisiikizi.

49 Kwaviya kiya yumwe enda agewe munyu kwa moto.

50 “Munyu ni mtana akini inga ikabanika inda ikweezwe na mbwai? Muwe na munyu mwe mioyo yenu na kwekaisa kwevana gatigati yenu.”

10

Yesu auzwa mbui ya kuteguana na kubadana.

Matayo 19:1-12; Luka 16:18

1 Yesu akalawa hada na kuita si ya Uyahudi, akadumua zigizigi da mazi da wa Yolodani. Zumwezumwe da wantu dikambasa vituhu, ne awahinya vituhu inga viya agosoavyo.

2 Aho Mafalisayo watuhu wakambasa na kumuuza kwa kumgeeza wakagombeka, “Miko yamuekea mgosi kumbada mkaziwe?”

3 Yesu akawatambaisa kwa kuwauza. “Musa kawekha mwiko wani?”

4 Wowo wakagombeka, “Musa katiagiiya kuwa mgosi aluusiwa kuandika bauwa ya kumbada mkaziwe.”

5 Yesu akawamba, “Musa kagonda mwiko uwo, kwaajii ya kutoga kwa mioyo yenu.”

6 Akini kuvokea kugosolwa inusi, Muungu kaumba mgosi na mvyee.

7 Ivyo mgosi enda ambade tati yakwe na mami yakwe, enda awe hamwe na mkaziwe.

8 Na awa waidi wenda wawe mwii umwe. Kwaivyo wowo khio waidi vituhu iya mwii umwe.

9 Naho, ekukintanisacho Muungu, mntu asekukibahua.

10 Wekwengiaho kaya vituhu, wahina wakwe ne wamuuza Yesu mbui ida.

11 Akawamba, “Mgosi yoyose ambadae mkaziwe na kutegua mvyee mtuhu, agosoa kianga.

12 Mvyee naye akambada mgosi yakwe na kutegulwa na mgosi mtuhu, yee nae agosoa kianga.”

Yesu awajaiya wana wadodo

Matayo 19:13-15; Luka 18:15-17

13 Wantu wakamwetea Yesu wana wadodo awadonte, akini wahina wakwe wakawaemeza wantu wada.

14 Yesu ekuonaho ivyo akakimwa, akawamba wahina wakwe, “Waekeeni wana wadodo weze hangu, naho msekuwakindia, kwaviya Uzumbe wa Muungu ni kwa wantu inga awa wana wadodo.

15 Nawamba kwei, mntu yoyose mwesekuuhokea Useuta wa Muungu inga mwana mdodo, khana engie umo.”

16 Akawahokea wana wada akawaumbatia na kuwaikia mikono kwa kuwajaiya.

Mntu mwekuwa na mai nyingi
Matayo 19:16-30; Luka 18:18-30

17 Yesu ekuvokaho ntambo yakwe, mntu yumwe nee amguukia, akakin'ta mavindi hemeso yakwe, akamuuza, “Mhinyi yedi, nitende viivihi nidahe kuhokea ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi?”

18 Yesu akamtambaisa, “Kwambwai wanetanga yedi? Khahana mntu yedi iya Muungu ikedu.

19 Miko waimanya, ‘Usekuwa mkianga, Usekukoma, Usekubawa, Usekugombeka uhonko, Usekutiiya Wategeeze tati yako na mami yako.’ ”

20 Nee amtambaisa, “Mhinyi, ayo yose khiyatozeeza kuvokea udodo wangu.”

21 Yesu akamkauwa akamkundisa akamwamba, “Kuhungukiwa na kintu kimwe. Hita ukatage vyose wenavyo navyo uwekhe hea wakiwa, nawe wenda uwe na utajii mwingi uwanga kwa Muungu naho unibase.”

22 Ekutegeezavyo ayo, ne agumia, na kuhauka kwa usungu, kwaviya ne kawa na mai nyingi.

23 Yesu akamagaza magaza kia phande na kuwamba wahina wakwe, “Yenda iwe vyatoga kwa mwenye mai kwengia mwe Useuta wa Muungu!”

24 Wahina wakwe wakahondomaa kwa ida mbui, akini Yesu akawamba vituhu, “Wanangu, vyatoga muno kwa wenye mai kwengia mwe Useuta wa Muungu!

25 Vyadahika ng'ombe kwengia mwe ntundu ya singano iya khaidaika kwa mntu mwe mai kwengia kwe Useuta wa Muungu.”

26 Wahina ne wahondomaa na kuuzana, “Nndai mwenda adahae kuoholwa?”

27 Yesu akawafuiya meso na kuwamba, “Kwa wantu khavidahika, akini kwa Muungu vintu vyose vyadahika.”

28 Naho Petulo akamwamba, “Kauwa, tibada vyose, tikakutongea weye.”

29 Yesu akagombeka, “Nawamba kwei, kia mntu mwekubada kaya, na wanduguze wa kigosi na maumbu zakwe na mami yakwe na tati yakwe na wanawe na minda yakwe kwaajii ya mie na Mbui Zedi,

30 enda ahokee maa mia kisingi cha isasa, kaya na wanduguze wa kigosi na maumbu na mame na wana na minda hamwe na suuba. Na mwe kisingi chezacho enda ahokee ugima wa kae na kae.

31 Akini wantu wangi wabosi wenda wawe wa kisikizi, na wakisikizi wenda wawe wabosi.”

Yesu agombeka maa ya ntatu mbui ya ufe na kuyuyuka kwakwe
Matayo 20:17-19; Luka 18:31-34

32 Naho wawa siai kuita Yelusalemu, na Yesu ne mwekuwaongweea, wahina wakwe wakamema maatu, na wantu wekuwatongeao nee waogoha. Yesu akawadoa wada wahina kumi dimwe na waidi akavoka kuwamba mbui zendazo zimlawie.

33 “Tegeezani, taita Yelusalemu uko Mwana wa Mntu enda ekhiizwe kwa Waviki Wakuu na Wahinyi wa Miko wendao wamuamwiie akomwe na kumwekhiiza kwa wantu wesiho Wayahudi.

34 Naho wenda wambee na kumswiia ovu na kumtoa na koto na kumkoma, akini mwe msi wa ntatu enda ayuyuke.”

Yakobo na Yohana weegaa ombezo kwa Yesu
Matayo 20:20-28

35 Naho, Yakobo na Yohana wana wa Zebedayo, ne wambasa Yesu na kumwamba, “Mhinyi, takunda utigosoee kintu tendacho tiombeze.”

36 Yesu akawauza, “Mwonda niwagosoee mbwai?”

37 Ne wamtambaisa, “Hada wendaho wekae mwe kigoda chako cha ukuu cha Uzumbe, takunda tekae hamwe nawe, utigosoe kwekaa yumwe phande yako ya kumuso na mtuhu phande yako ya kuume.”

38 Yesu akawamba, “Khammanya ido mdiombezado. Mwadaha kuzizimiza kusuubikaa inga nendavyo nisuubike? Naho mwenda muwe tayali kuuya na nyuma inga nendavyo niuye na nyuma?”

39 Wakamtambaisa, “Tadaha” Yesu akawamba, “Suuba nendazo nipate mwendamzizimize kusuubika kwei, naho kwei mwenda muuye na nyuma inga nendavyo niuye na nyuma mie.

40 Akini khidaha kusagua ni yuhi endae ekae phande ya kuume hambu kumoso kwangu. Ni Muungu ne ahiganyaye yuhi ekae phande ya kuume hambu kumoso kwa wada ekuwasaguao.”

41 Wada wahina watuhu kumi dimwe wekutegeezaho mbui ida wekuombezayo Yakobo na Yohana ne wakimwa.

42 Yesu akawetanga wose na kugombeka, “Mwamanya kuwa wada wamamakhanywao kuwa waongoezi wa si wawagookea wantu wao kwa mdundugo, na wakuu awo wawashuutiza wantu wao.

43 Akini kwenu isekuwa ivyo, iya akundae kuwa mkuu gatigati yenu akundigwa awe mndima yenu.

44 Mntu yoyose akundae kuwa mwoongoezi wa wantu, akundigwa awe mndima wa wose.

45 Kwaviya Mwana wa Mntu khekweza kugosoewa ndima, iya keza kugosoea

wantu ndima na kulavya ugima wakwe kwajii ya kuohoa wantu wangi.”

Yesu amhonya Batimayo tuntu
Matayo 20:29-34; Luka 18:35-43

46 Naho wakabua Yeliko, Yesu ekuwaho akahauka mwe mzi uwo na wahina wakwe hamwe na zumwezumwe da wantu, tuntu yumwe etangwaye Batimayo mwana wa Timayo ne kekaa khandakhanda ya sia akaombeza.

47 Batimayo ekusikiaho Yesu Mnazaleti emboka hantu aho, ne avoka kukema, “Yesu! Mwana wa Daudi! Nifiie mbazi!”

48 Wantu wangi wakamwakia na kumwamba anyamae, akini ne aendeea kukema, “Mwana wa Daudi, nifiiye mbazi!”

49 Yesu nee kagooka na kugombeka, “Mwetangeni.” Wakamwetanga yuda tuntu, nee wamwamba, “Ekhe moyo! Gooka akwetanga.”

50 Akatambika gwanda dakwe, akahauka kinyinyio na kumbasa Yesu.

51 Yesu ne amuuza, “Wakunda nikugosoee mbwai?” Uyo tuntu akamwamba, “Mhinyi, nakunda nione.”

52 Yesu akamwamba, “Hita kuzumiiya kwako kukuhonya.” Ahoaho akoona, akamtongea Yesu na kuita nae.

11

Yesu engia Yelusalemu kwa nyemi
Matayo 21:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19

1 Wekuwaho wa hehi na Yelusalemu, hehi ya mizi ya Betifage na Besaniya, kwe muima wa mizaituni. Yesu akawaagiia wahina wakwe waidi.

2 Akawamba, “Hitani mwe mzi wehehi yenu. Mkabua uko mwenda mbwiie mwanaphunda kazengetezwa, naho khazati kugosoewa ndima. Mchopoeni mkamweete.

3 Ati mntu akawauza, ‘Kwambwai mwagosoa ivi?’ Mmwambe, ‘Zumbe amkunda na enda amvuze isasa.’ ”

4 Naho, wakaita, wakambwiiya mwanaphunda siai kafungwa he uvi. Wekuwaho wamchopoa,

5 wamwe wa wantu wekuwaho wagooka aho wakawauza, “Kwambwai mwamchopoa uyo mwanaphunda?”

6 Wahina wakawatambaisa inga viya wekwembigwavyo ni Yesu, naho wakawaeka waite.

7 Wakamwegaiiya Yesu yuda mwanaphunda, wakatandika nguo uwanga ya yuda mwanaphunda, Yesu ne ekaa uwanga yakwe.

8 Wantu wangi watandaza nguo zao siai, watuhu nao watandaza vihuto vya miti wekusengayo mwe minda kwaajii ya kumtogoa.

9 Wantu wose wekuongoao na wada wekuwabasao, wakalavya mgutio wakagombeka, “Zumbe atogolwe! Ajaiwe yuda ezae kwa zina da Zumbe!

10 Ujaiwe Uzumbe wezao wa zumbe Daudi tati yetu! Atogolwe Muungu mwe uko uwanga muno!”

11 Yesu akengia mwe mzi wa Yelusalemu, akaita mwe Nyumba ya Muungu na kukauwa kia kintu. Akini kwaviya ne diswa, akaita mwe mzi wa Besaniya hamwe na wahina wakwe kumi dimwe na waidi.

Yesu aubadia lazi mti wa mtini
Matayo 21:18-19

12 Msi wekutongeao wekuwaho wakauya kulawa Besaniya, Yesu akaumwa nsaa.

13 Aho kwa hae akaona mti umanyikanao kwa zina da mtini wenye mani mangi, ne aubasa aukaue inga enda apate tini. Ekubuaho akaubwiia khauna tini iya manidu, kwaviya kisingi chakwe cha kuvyaa khakizati kubua.

14 Aho Yesu akawamba mtini, “Kuvokea ivyeo hadi misi zose khahana mntu endae ade tini kulawa kwako vituhu.” Na wahina wakwe wakaitegeeza mbui iyo.

Yesu engia he Nyumba ya Muungu
Matayo 21:12-17; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22

15 Wakabua mzi wa Yelusalemu, Yesu akengia mwe Nyumba ya Muungu akavoka kuwaguusa wantu wose wekuwaho wakataga na kugua vintu. Akahitua meza za wada wabadiishao hea na kugwisa viti vya wada watagao suwa,

16 khekukunda mntu yoyose kwembokea kwe buha da Nyumba ya Muungu kudoa kintu chochose.

17 Naho ne awahinya, “Igondwa, ‘Nyumba yangu yetangwa Nyumba ya kuvikia kwaajii ya wantu wa si zose!’ Akini nywie muitenda phanga da wahokaji.”

18 Waviki wakuu hamwe na Wahinyi wa Miko, wekutegezavyo mbui izo, wakavoka kuondeza sia ya kumkoma Yesu. Akini wakamuogoha Yesu kwaajii ya wantu wose wekuhondomaao kwa mahinyo yakwe.

19 Ikubuaho guoni, Yesu na wahina wakwe wakahauka mwe mzi uda.

Mahinyo kulawa mwe mti wa mtini
Matayo 21:20-22

20 Keokeo da mtungaihu, wekuwaho wakemboka ne wauwona uda mtini unyaa wose hadi kwe sina.

21 Petulo akakumbuka akamwamba Yesu, “Mhinyi, kaua uda mtini wekuubadiao lazi, unyaa!”

22 Yesu akatambaisa, "Mzumieni Muungu."
23 Nawamba kwei mntu akawamba muima unu, ng'oka uketambike mwe mazimshindo naye khana matumatu mwe moyo wakwe, akini akazumiia mbui zose agombekazo zagosoka, enda agosoewe mbui iyo.
24 Kwaajii iyo nawagombekani, mvikaho na kuombeza kintu chochose, zumiani kwamba mkihokea, nacho chenda kiwe chenu.
25 Nyie mgookaho kuvika, mwekeeni kia mntu mwekukubanangia chochose, ili Tati yenu mwe uwanga awaekee masa yenu.
26 Akini mwesekuwaekea watuhu, hata Tati yenu mwe uko uwanga kwa Muungu khana awaekee masa yenu.

Udaho wa Yesu
Matayo 21:23-27; Luka 20:1-8

27 Naho wakabua Yelusalemu vituhu, Yesu ekuwaho akaita he Nyumba ya Muungu, Waviki wakuu na Wahinyi wa Miko na wadaa waongoezi wakambasa,
28 wakamuuza, "Ni kwa udaho uhi wagosoa mbui izi? Naho nndai mwekukwekha udaho wa kugosoa mbui izi?"
29 Yesu akawatambaisa, "Nendaniwauze mbui mwenga, mkanitambaisa nami nendaniwambe nagosoa aya kwa udaho wa ndai.
30 Nigombekani, udaho wa ubatiizo wa Yohana walawa kwa Muungu au walawa kwa wantu?"
31 Wakavoka kuuzana, "Tikamba walawa uko uwanga kwa Muungu endaatiuze, 'Kwambwai khamwekumzumiia Yohana?'
32 Na tikamba, 'Ulawiiya kwa wantu.' " Wakaogoha zumwezumwe da wantu kwaajii wose wamzumiiya Yohana kwei ni muoni wa Muungu.
33 Aho wakamtambaisa Yesu, "Swie khatimanya." Yesu akawamba, "Mie nami khinaniwambe nagosoa mbui izi kwa udaho wa ndai."

12

Msimo wa mnda wa mizabibu na waimi
Matayo 21:33-46; Luka 20:9-19

1 Naho Yesu akavoka kugombeka nao kwa misimo, "Mntu yumwe kaima mnda wa mizabibu akazenga ukanto, na gatigati akagosoa hantu ha kukamuiia divai, akazenga mnaa aho. Naho akauazima uda mnda kwa waimi akatamba kuita si
ya hae." 2 Kisingi cha ubosi chekubuaho,
akamwagiiya mndima wakwe kwa wada waimi, amwetee fungu dakwe da ubosi da yuda mwenye mnda.
3 Wada waimi wakamgwiiya, yuda mndima wakamtoa na kumvuza bue.
4 Mwenye mnda akamwagiiya mndima mtuhu, uyu nae wakamtoa mwe mtwi na kumtenda vyesavyo kutama.
5 Yuda mwenye mnda akamwagiiya mndima mtuhu, awo waimi wakamkoma na mwenye mnda akawaagiiya watuhu wangi, wakatoigwa na wangi wakakomwa.
6 Mwenye mnda akasigaa na mntu yumwe ni mwanawe amkundisae. Nae akamwagiiya uyo akagombeka, "Wenda wamtunye mwanangu!"
7 Akini wada waimi wakaambizana, "Uyo ne mpazi haya timkome, upazi utende wetu."
8 Kwaiyo wakamgwiiya, wakamkoma na kumtambika chongoi ya uda mnda wa mizabibu.
9 Aho Yesu akawauza, "Mwenye mnda endaatende viivihi? Endaeze awadagamize awo waimi na kuazimisha mnda uwo wa mizabibu kwa waimi watuhu.
10 Khamzati kusoma Maandiko aya? 'Iwe dekuemewado na wazengi isasa diwa iwe kuu da khandani.
11 Zumbe ne mwekugosoa mbui inu, nado ni utangio kwetu!' "
12 Waviki wakuu, Wahinyi wa Miko na wadaa wamanya yakuwa msimo uwo wawausu, wakageeza kumgwiya akini wakaogoha zumwezumwe da wantu aho wakambada wakaita.

Kuiha kodi kwa Seuta mkuu wa Lumi
Matayo 22:15-22; Luka 20:20-26

13 Naho, wamwe wa Mafalisayo na kizumwezumwe cha Helode, wakaagiiwa kwa Yesu wamtege kwa mbui zakwe.
14 Wakambasa Yesu wakamwamba, "Mhinyi tamanya wee ni mntu mzumizi, ugombekaye ukwei. Naho khukauwa ukuu wa mntu yoyose, akini wahinya kwei sia ya Muungu. Ni vyedi kuiha kodi kwa Seuta mkuu wa Lumi? Tiihe hambu tesekuiha?"
15 Akini Yesu ne amanya uhokho wao. Akawatambaisa, "Kwa mbwai mwanigeeza? Nekhani sensi niikauwe."
16 Wakamwegaiya sensi mwenga ne awauza, "Cheni na idi zina ni da ndai?" Ne wamtambaisa, "Ni vya Seuta mkuu wa Lumi."
17 Aho Yesu akawamba, "Ni vyedi mwekheni Seuta mkuu wa Lumi ayo yakwe na Muungu mwekheni yakwe." Wakahondomazwa muno nae.

Mbui ya uyuyuko
Matayo 22:23-33; Luka 20:27-40

18 Naho, wamwe wa Masadukayo wamba khakuna kuyuyuka, wakambasa Yesu na kumuuza,
19 "Mhinyi, Musa katiagiiya ivi, 'Mntu akauya na nyuma na kumbada mkaziwe

kwesiho kuvyaa. Nduguye akundigwa amdoe yuda mvyee mwekufiwa ni mgosi, adahe kumvyaia wana.'

20 Naho nekuwa na ndugu mfungate, yuda wa bosi kategua, akauya na nyuma kwesiho kubada mwana.

21 Ndugu wakaidi naye akampaa yuda mvyee mwekufiwa ni mgosi, akini yee naye akauya na nyuma kwesiho kubada mwana. Viyaviya ndugu wa ntatu akauya na nyuma.

22 Wose mfungate wakauya na nyuma kwesiho kubada mwana. Ne yuda mvyee naye mwekufiwa ni mgosi akauya na nyuma.

23 Aho, msi wantu wendaho wayuyuke, mvyee uyo endaawe mkaza ndai? Kwaviya wose mfungate ne wamtegua."

24 Yesu akawatambaisa, "Nyie mwaga kwaviya khammanya Maandiko ya Muungu wala udaho wa Muungu.

25 Kwaviya wantu wendaho wayuyuke, khawana wategue wala kutegulwa, iya wendawawe inga wandima wa uwanga wa Muungu.

26 Akini mbui ya kuyuyuka kwa wekufao, khamzati kusoma mwe kitabu cha Musa hantu ambaho kada katundugua kekuwacho chaka moto? Muungu akamwamba Musa, 'Mie ni Muungu wa Ibulahimu na Muungu wa Isaka na Muungu wa Yakobo.'

27 Yee ni Muungu wa wantu wagima, na khio Muungu wa wada wekuuyao na nyuma. Ivyo mbanikiwa muno!"

Mwiko mkuu
Matayo 22:34-40; Luka 10:25-28

28 Mhinyi yumwe wa miko akabua hada, akategeeza wahiganavyo. Ekuonaho Yesu kawatambaisa vitana yuda Sadukayo, ne ambasa Yesu na kumuuza, "Mwe amli zose ni ihi ya bosi?"

29 Yesu akamtambaisa, "Mwiko mkuu ni unu, 'Tegeezani nywie wantu wa Isilaeli! Zumbe Muungu yetu ni yumwe Zumbe ikedu.

30 Mkunde Zumbe Muungu yako kwa moyo wako wose, kwa muye wako wose, na kwa akii zako zose na kwa mdundugo wako wose.'

31 Ya kaidi ni inu, 'Mkunde mwenzio inga wekundisavyo mwenye.' Khahana mwiko mkuu mtuhu kusima inu miidi."

32 Aho yuda Mhinyi wa Miko akamwamba Yesu, "Kugombeka vyedi Mhinyi! Muungu ni yumwe du na khahana Muungu mtuhu inga yee.

33 Naho yakundigwa mntu amkundise Muungu kwa moyo wose na kwa muye wose na kwa akii zose na kwa udaho wose, na kumkundisa mwenzio inga wekundisavyo mwenye. Mbui inu ni ntana kusima malavyo na ntambiko."

34 Yesu ekuonaho yuda mntu kamtambaisa kwa kutintimaa akamwamba, "Wee khuho hae na Uzumbe wa Muungu." Bada ya mbui ida khahana mntu yoyose mwekudaha kumuuza vituhu mbui yoyose.

Klistu ekusagulwaye ni Muungu nndai
Matayo 22:41-46; Luka 20:41-44

35 Naho kisingi Yesu ekuwaho akahinya kwe Nyumba ya Muungu, akawauza, Wahinyi wa Miko wamba Klistu ni mwana Daudi?

36 "Daudi mwenye akaongoewa na Muye wa Muungu akagombeka. 'Zumbe akamwamba Zumbe yangu, ekaa mkono wangu wa kudiiya, hadi nendaho niwaike wamasa wako asi he miundi yako.'

37 Daudi mwenye amwetanga Klistu Zumbe, aho Klistu endaawe viivihi mwanawe?"

Yesu awamba wantu kwekaa hae na Wahinyi wa Miko
Matayo 23:1-36; Luka 20:45-47

Zumwezumwe da wantu ne wakamtegeeza Yesu kwa kinyemi.

38 Yesu ekuwaho awahinya ne awamba, "Ekaani hae na Wahinyi wa Miko, wakundao kwemboka emboka wevaia khanzu zilehazo na kuuguswa ni wantu kwa tunyo mwe gwiiyo, wakunda kwekaa hantu ha tunyo he Nyumba ya kukintania Wayahudi,

39 Wakunda kwekaa viti vya hemeso mwe Nyumba ya kuvikia Wayahudi na kwekhigwa phasi ha ntunyo mwe ntafuno.

40 Wawakonya wavyee wekufiwao ni wagosi naho wegosoa kuvika kisingi kilehacho! Msi wa kuamuiwa wendawekhigwe sugusa khai!"

Malavyo ya mmaa mwekufiwa ni mgosi
Luka 21:1-4

41 Yesu ekuwaho kekaa hehi na ntezu ya kuikia malavyo. Akawakauwa wantu wangi waavyavyo hea na kuika mwe ntezu ya Nyumba ya Muungu. Wantu wenye mai nyingi walavya hea nyingi.

42 Aho ne eza mmaa yumwe mkiwa mwekufiwa ni mgosi, akalavya sensi mbii za shaba.

43 Aho Yesu akawetanga wahina wakwe akawamba, "Nawamba kwei mmaa uyu mkiwa mwekufiwa ni mgosi kagea hea nyingi mwe ntezu ya malavyo kusima wose wekulavyao.

44 Kwaviya Watuhu wose walavya mai zekuwamemeazo, akini uyu mmaa mwe

ukiwa wakwe kalavya vyose ekuwavyonavyo hata kia chakumwambiza mwe ugima wakwe."

13

Yesu agombeka kubomolwa kwa Nyumba ya Muungu

Matayo 24:1-2; Luka 21:5-6

1 Yesu ekuwaho akalawa mwe Nyumba
ya Muungu, mhina wakwe yumwe akamwamba, "Mhinyi, kauwa maiwe aya na mazengo yekuwavyo matana muno!"
2 Yesu akamwamba, "Wayaona mazengo
aya makuu? Khahana hata iwe dimwe dendado disigae uwanga ya ntuhu, yose yenda yatulwe."

Suuba na usuumizi

Matayo 24:1-2; Luka 21:7-19

3 Yesu ekuwaho kekaa kwe muima
wa Mizaituni na kukauwa Nyumba ya Muungu, Petulo na Yakobo na Yohana na Andulea wakamuuza kwesiho wantu.
4 "Tambie mbui izo zendazilawie ini? Na
utangio wakwe ni uhi wendaoutimanyise mbui izi zihehi kubua?"
5 Yesu akavoka kuwamba, "Ekauweni
mwesekutiiwa ni mntu yoyose."
6 Wangi wendaweze na kwetanga kwa
zina dangu, kia yumwe endaagombeke, "Mie nee Klistu!" Naho wendawawatiie wantu wangi.
7 Mwendaho mtegeeze mbui ya khondo
kwa hae na vuzo da khondo kwa hehi, mwesekuwa na maatu. Mbui izo zakundigwa zilawie, akini mbui iyo khaizati kubua.
8 Wantu wa si mwenga wendawatowane
na wantu wa si ntuhu, wantu wa useuta umwe wendawatoane na wantu wa useuta mtuhu, naho kia hantu hendahawe na mizingizo ya inusi na baa da saa. Mbui izi inga usungu wa bosi wa kuvyaa mwana.
9 Akini nywie mwekae meso, kwaviya
wendawawegae mwe kifungo na kuwatoa mwe Nyumba ya kuvikia Wayahudi. Mwendamwegalwe hemeso ya wagookezi na maseuta kwaajii yangu, ili muwambe Mbui Yedi.
10 Akini yakundigwa Mbui Yedi ya
Muungu ivoke kubiikiwa kwa wantu wa si zose, kabla khakizati kubua kisingi cha kisikizi.
11 Naho wendaho wawagwiiye na
kuwegaa ha kuamuiwa, msekuogoha mwendamgombeke mbwai, mda wendaho ubue dodose mwendado mwekhigwe gombekani. Kwaviya khio nywie mgombekao iya ni Muye wa Muungu.
12 Mntu endaamhituke nduguye
akomwe, na tate endaamhituke mwanawe. Wana nao wendawawahituke wavyazi wao na kuwakoma.
13 Wantu wose wendawakimwe na ny-
wie Kwaajii yangu, iya mwendaazizimize adi kubua kisikizi ne endaye aoholwe.

Suuba khuu

Matayo 24:15-28; Luka 21:20-24

14 Muonaho ufyaimu ugooka hantu
kwesiho hakwe, mmanyisi na amanye mana yakwe aho, wada weiho Uyahudi waguukie kwe miima.
15 Yuda mwe uwanga ya nyumba
asekuseea asi kwengia mwe nyumba yakwe kudoa kintu chochose.
16 Mntu mwekuwa mwe mnda asekuuya
kaya kudoa nguo yakwe.
17 Wendawakione wavyee wekwenuao
maifu na wada waokhesao msi uwo!
18 Mwombezeni Muungu mbui izo ze-
sekulawia kisingi cha pheho.
19 Kwaviya kisingi icho chendakiwe cha
suuba khuu na khakizati kulawiiya kuvokea aho Muungu ekugosoavyo inusi hadi ivyeo, naho khayezakulawiiya vituhu.
20 Inga Zumbe khekuwa ahunguzie
misi izo khahana mntu mwendayeaoholwe, akini kwaajii ya wantu wakwe ekuwasaguao Zumbe kahunguza misi izo.
21 "Naho mntu yoyose akawamba,
Kauwani, Klistu yuaha, au yu kuda! Msekuzumiia."
22 Kwaviya wendawalawie maklistu wa
utiizi na waoni wa utiizi, wendawagosoe vihii na viozo, kwaajii ya kuwaza hata wada wekusagulwao ni Muungu, inga vikadahika.
23 Akini nywie mwekae meso! Kwaviya
khiwagombekea mbui zose zekuwazo khazizati kulawiiya.

Kweza kwakwe Mwana wa Mntu

Matayo 24:29-31; Luka 21:25-28

24 "Mwe misi izo, suuba khuu ikem-
boka, zua dendadigewe kiza na mweenge khauna ung'ae."
25 Ntoondo zendazigwe kulawa uwanga
na mdundugo wa uwanga kwe mazunde wendausingisike.
26 Aho Mwana wa Mntu endaalawie
akeza mwe mazunde kwa udaho na ukuu.
27 Naye endaawagiiye wandima wa
uwanga kwa Muungu kuwaika hamwe wantu wose wekusagulwao ni Muungu, kulawiiya phande zose nne za inusi, kulawiiya kisikizi cha inusi hadi kisikizi cha mmbingu.

Msimo wa mtini

Matayo 24:31-35; Luka 21:29-33

28 "Kauwani msimo wa mti wa mtini na
mwehinye. Aho matambi yakwe yavoka

kutenda mateke na kulavya mani, mmanye kisingi cha ubosi kihehi."
29 Viyaviya muonaho mbui izo zikalawia, mmanye Mwana wa Mntu yu hehi kwe uvi kweza.
30 Nawamba kwei, kivyazi iki khakinachemboke hadi mbui zose izo zendahozilawie.
31 Mmbingu na inusi zendazemboke, akini mbui zangu khazina zemboke katu.

Khahana mntu amanyae msi na saa
Matayo 24:36-44

32 Akini khahana mntu amanyae msi na saa hata wandima wa uwanga kwa Muungu, na Mwana khamanya, iya Tate ikedu ne amanyae.
33 Muwe tayali kwaviya khammanya kisingi icho chenda kibue ini.
34 Yendaiwe inga mntu alawaye kaya na kuita ntambo akawabadia wandima wakwe waikaue na waigookee, kia yumwe akamwekha ndima yakwe yakugosoa, akamwamba yuda semgoja "Asekugona."
35 Mwekae tayali kwaviya khammanya mwenye kaya endaauye ini, yadahika ni guoni, kio kikuu, keokeo da mtungaihu au keo.
36 Mwekae tayali ili akeza vuupu asekweza akawabwiiya mgona.
37 Niwambavyo nywie nawamba wose, mwekae tayali!

14

Nteganyi za kumkoma Yesu
Matayo 26:1-5; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53

1 Nezisigaa misi miidi kabla khaizati kubua sikukhuu ya Pasaka na ya mabumunda yesayokugewa hamila. Waviki wakuu na wahinyi wa miko wakaondeza sia ya kumgwiiya Yesu kwa unyanyi na kumkoma.
2 Akini wakamba, "Tesekumgwiya kisingi cha sikukhuu ya Pasaka, wantu wesekweza wakatikweea khumbizi."

Yesu etiiwa malashi uko Besaniya
Matayo 26:6-13; Yohana 12:1-8

3 Yesu ne yumwe mzi wa Besaniya, mwe nyumba ya Simoni mntu mwekuwa na utamu wa nyoka. Aho Yesu ekuwaho akada khande ne engia mvyee yumwe mwekuwa na nchupa ya iwe yetangwayo alibasta yenye mavuta yanukhiayo vitana ya hela nyingi. Akaitua ida nchupa na kumwetiia mavuta Yesu mwe mtwi.
4 Wamwe wa wantu wekuwaho aho wakakimwa na mbui ida wakauzana, "Kwambwai mavuta aya matana yaga buebue?
5 Mavuta ayo ne yadahika kutangwa kwa sensi nyingi na sensi izo wakekhigwa wakiwa!" Wakamwakia yuda mvyee.
6 Akini Yesu akawamba, "Mweekeni kwambwai mwampisha? Kanigosweea mbui ntana.
7 Wakiwa mnao misi yose, mwadaha kuwaambiza kisingi chochose mkundacho. Akini mie khinaniwe hamwe na nywie misi yose.
8 Mvyee uyu kagosoa viya ekudahavyo, kaongoa kuusisa mwii wangu mavuta kwaajii ya kuandaia maziko yangu.
9 Nawambeni kwei, hantu hohose mwe inusi Mbui Yedi yendaho ibiikiwe, mbui inu ekugosoayo uyu mvyee yenda itamwiiwe kwa khumbuso da yuda mvyee."

Yuda akubai kumhituka Yesu
Matayo 26:14-16; Luka 22:3-6

10 Naho Yuda Isikaliote yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi, akaita kwa waviki wakuu ili kumhituka Yesu.
11 Waviki wakuu wekutegeezaho mbui izo, ne wawa na nyemi, wakamwikia kiaga cha kumwekha hela. Aho Yuda akavoka kuondeza phasi ya kumhituka Yesu.

Yesu ada khande ya sikukhuu ya Pasaka na wahina wakwe
Matayo 26:17-25; Luka 22:7-14; Yohana 13:21-30

12 Mwe msi wa bosi mwe sikukhuu ya mabumunda yesayokugewa hamila, kisingi ambaho mwanangoto wa Pasaka adumulwa singo, wahina wakwe wakamuuza Yesu, "Wakunda tikwikie hahi ntafuno ya Pasaka?"
13 Naho Yesu akawagiiya wahina wakwe waidi, akawamba, "Hitani kwe mzi na umo mwendamkintane na mgosi yumwe kenua biga da mazi. Mtongeeni,
14 hadi mwe kaya endayoengie, mkamwambe mwenye kaya, 'Mhinyi amba, nihahi gati nendaho nidiie khande ya Pasaka hamwe na wahina wangu?'
15 Naye enda awonyeshe gati khuu yeuko uwanga kwe goofa chekuikwacho tayali, tiikieni umo."
16 Wahina wakahauka wakaita kwe mzi, wakabwiiya kia kintu nsawa inga Yesu ekuwagombekeavyo. Ne waiika ntafuno ya sikukhuu ya Pasaka.
17 Yekubuaho guoni Yesu akabua hamwe na wahina wakwe kumi dimwe na waidi.
18 Wekuwaho wakada khande Yesu akawamba, "Kwei nawamba yumwe yenu mda nami, enda anihituke."
19 Wada wahina wakagumia mioyo wakamuuza Yesu yumweyumwe, "Hambu, ni mie?"
20 Yesu akawatambaisa, "Ni yumwe gatigati yenu nywie kumi dimwe na waidi,

ni yuda agintae bumunda hamwe na mie
mwe bakui.
21 Kwei Mwana wa Mntu aita kuuya
na nyuma inga yekuandikwavyo mwe
Maandiko ya Muungu, akini endaakione
mntu yuda amhitukae Mwana wa Mntu!
Ebae mntu uyo khekuwa avyaigiwe!"

Ntafuno ya Zumbe

Matayo 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Wakolinto 11:23-25

22 Wekuwaho wakada, Yesu akadoa
bumunda akatogoa, akadibendua na
kuwekha wahina wakwe, akamba, "Doani
unu nee mwii wangu."
23 Naho akadoa kikombe cha divai,
akamtogoa Muungu na akawekha wose
wakadomea kulawa mwe kikombe icho.
24 Akawamba, "Inu ne phome yangu ya
Agane yetikayo kwaajii ya wantu wangi."
25 Nawamba kwei, "Khinanidomee vi-
tuhu divai inu ya mzabibu hadi misi ida
nendayo nidomee uhya mwe Uzumbe wa
Muungu."
26 Naho wakatoa wiya, wakahauka
wakaita kwe Muima wa Mizaituni.

Yesu aongoea kugombeka Petulo enda amuemee

Matayo 26:31-35; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38

27 Yesu akawamba wahina wakwe,
"Nywie nyose mwendamnibade, kwaviya
Maandiko ya Muungu yamba 'Nenda
nimtoe mwiisi, na ngoto zenda ziangadike
uko na uko.'
28 Akini nendaho niyuyuke nenda ni-
waongoee kuda Galilaya."
29 Petulo akamwamba Yesu, "Inga wose
wendaho wakubade, mie khina nikubade
katu!"
30 Yesu akamwamba Petulo, "Kwei
nakwamba kio iki, zogoo khadizatikukema
maa mbii, wendauniemee maa ntatu."
31 Akini petulo akaendeea kugombeka,
"Hata inga nikakudigwa niuye na nyuma
hamwe nawe, khina nikubade katu." Naho
Wahina wose wakagombeka inga ivyo.

Yesu avika he kamnda ka Gesemane

Matayo 26:35-46; Luka 22:39-46

32 Aho, wakabua he kamnda wetang-
wao Gesemane, Yesu akawamba wahina
wakwe, "Ekaani aha, kisingi mie navika."
33 Naho akawadoa Petulo, na Yakobo na
Yohana. Akavoka kuugumia muno mwe
moyo wakwe na kuangadika.
34 Ne awamba, "Nina usungu mno mwe
moyo wangu hehi na kunikoma. Mwekae
aha na mwekae meso."
35 Akaita mbee kidodo, aketambika asi
akagonea ifu, akavika amba, ati ikadahika
asekwembokea mda uwo wa suuba.
36 Akagombeka, "Abba, Tate mbui zose
kwako zadahika. Uniusie kikombe iki, iya
khio inga nikundavyo mie iya ukundavyo
weye."
37 Naho akauya na kuwabwiiya
wada wahina wakwe watatu wagona,
akawamba Petulo, "Simoni, kugona?
Khamwekudaha kwekaa meso hata saa
mwenga?"
38 Naho akawamba, "Mwekae meso
na kuvika mwesekweza kwengia mwe
mageezo. Muye wakunda, iya mwii
khauna udaho."
39 Akenda kuvika vituhu na kuuiya mbui
ziyaziya.
40 Naho akauya vituhu, akawabwiiya
wagona kwaviya meso yao ne yamema
usisiza, khawokumanya da kumtambaisa.
41 Ekwezaho maa ya ntatu akawamba,
"Khamzati kwenuka na kuhumwiiza? Isasa
enukani! Mda ubua kauwa, Mwana wa
Mntu agewa mwe mikono ya wagosoao
mavigaviga.
42 Enukani! Titeni! Kauwani, yuda mntu
endaeanihituke yuhehi."

Yesu agwiwa

Matayo 26:47-56; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12

43 Yesu ekuwaho agombeka, Yuda,
yumwe wa wada wahina kumi dimwe
na waidi akabua, keza hamwe na
zumwezumwe da wantu wekwenuao
mapaange na malungu. Wantu awo ne
waagiiwa na waviki wakuu na wahinyi wa
miko hamwe na wadaa wagookezi.
44 Naho Yuda Isikaliote nee kawekha
utangio, "Nendaye nimuumbatie uyo mg-
wiieni na kumwiika asi ya ugoja."
45 Yuda Isikaliote ekubuaho akaita kwa
Yesu, akamwamba "Mhinyi!" Naho aka-
muumbatia.
46 Wada wantu wakamgwiya Yesu na
kumwiika asi ya ugoja.
47 Yumwe da wada wekuwaho wagooka
aho hamwe na Yesu, akasomoa paange
dakwe akamtoa yumwe wa wandima wa
mviki mkuu, akamsenga gutwi.
48 Naho Yesu akawamba, "Uwo mweza
na mapaange na malungu kunigwiiya inga
mie ni mhokaji?
49 Kia msi ni hamwe nanywi kahinya
mwe Nyumba ya Muungu, khamwekunig-
wiya, akini isasa yakundigwa Maandiko ya
Muungu yaiganie."
50 Aho wahina wakwe wose wakambada
na kuguuka.
51 Nekuwa na mbwanga yumwe
ekuwaye akambasa Yesu nekavaa shuka
ing'aayo. Naho wakageeza kumgwiiya.
52 Akini yee akachopoka na kuwabadia
shuka ing'aayo, akaguuka kwesaho nguo.

Yesu hemeso ya Baaza

Matayo 26:57-68; Luka 22:54-55, 63-71; Yohana 18:13-14,19-24

53 Naho Yesu akegalwa mwe kaya ya mviki mkuu, aho akakintana na waviki wakuu wose, wadaa na wahinyi wa miko ne wakintana.

54 Petulo akambasa Yesu kwa hae, akengia mda mwe buha da mviki mkuu, akekaa hamwe na wasemgoja aotea moto.

55 Waviki wakuu na wantu wose wa baaza kuu wakoondeza, mbui zendazo zimtende Yesu akomwe, akini khawekupata.

56 Wantu wangi nee wagooka na kugombeka uhokho, akini mbui zao khazekuhigana.

57 Naho watuhu wakagooka wakagombeka uhokho,

58 “Timtegeeza mntu uyu akagombeka, ‘Nenda niibanange Nyumba inu ya Muungu yekuzengwayo na wantu, na kwa misi mitatu nendaniizenga tuhu yesayokuzengwa na wantu.’ ”

59 Akini ata ivyo mbui zao khazekwevana.

60 Nee Mviki Mkuu akagooka hemeso yao akamuuza Yesu, “Wee khutambaisa mbui? Wantu awa waona mbwai kwako?”

61 Akini yee akanyamaa khekuandua hata mbui mwenga. Mviki Mkuu akamuuza vituhu, “Uwo wee nee Klistu, Mwana wa Muungu Mkuu?”

62 Yesu akatambaisa, “Ehe, nee mie, na nywie mwendammwoone Mwana wa Mntu kekaa phande ya kuume ya Muungu mwenye udaho, eza na maangwi ya uwanga.”

63 Aho Mviki Mkuu akatatua khanzu yakwe, akamba, “Taonda mbui yani vituhu za kumkoea masa?”

64 Mtegeezeni amdumuavyo Muungu. Nyie mwaona vivihi? Wose wakakunda akomwe.

65 Aho wamwe wa wantu wakavoka kumswiia ovu, wakamfunga buye, wakamtoa na kumwamba, “Otea ni ndai mwekukutoa!” Hata wakinasemgoja wakamdoa, wakamtoa vibao.

Petulo amuemea Yesu

Matayo 26:69-75; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18, 25-27

66 Petulo ekuwaho yu ahosi kwe buha, yumwe wa wandima wa kivyee wa Mviki Mkuu akeza.

67 Ekumuonaho Petulo aotea moto, akamkauwa akamwamba, “Hata wee nee uhamwe na Yesu Mnazaleti.”

68 Akini Petulo akaemea, “Hangi na khimanya ugombekayo!” Naho Petulo akahauka akaita hantu ha kwengiia, aho zogoo dikakema.

69 Yuda mndima ekumwonaho vituhu Petulo akavoka vituhu kuwamba wantu wekuwao wagooka aho, “Mntu uyu ni yumwe yao.”

70 Petulo akaemea vituhu. Mda mcheche wantu wekuwaho wagooka aho wakamwamba Petulo, “Kwei wee ni yumwe yao, kwaajii wee ni Mgalilaya.”

71 Iya Petulo akavoka kweyapiza na kuaha akamba, “Miye khimmanya mntu uyu mgombekaye mbui zakwe.”

72 Aho zogoo akakema maa ya kaidi, Petulo akakumbuka viya Yesu ekuwavyo kamwamba, “Zogoo khadizati kukema maa mbii, wendauniemee maa ntatu.” Petulo akahomokeza mesozi.

15

Yesu egalwa kwa Pilato

Matayo 27:1-2, 11-14; Luka 23:1-5; Yohana 18:28-38

1 Kwekuchaho waviki wakuu na wadaa na wahinyi wa miko na Baaza kuu dose, wakamgea phingu Yesu wakamwegaa na kumwekhiiza kwa Pilato.

2 Pilato akamuuza Yesu, “Wee ni Seuta wa Wayahudi?” Yesu akamtambaisa, “Eeh inga ugombekavyo wee!”

3 Waviki wakuu wakamuahia Yesu kwa mbui nyingi.

4 Pilato akamuuza vituhu Yesu, “khuna da kutambaisa? Kauwa wakusakiavyo mbui nyingi kwaajii yako.”

5 Akini Yesu khekutambaisa mbui hata Pilato akahondomaa.

Yesu amwiiwa ufe

Matayo 27:15-26; Luka 23:13-25; Yohana 18:39; 19:16

6 Kia kisingi cha sikukhuu ya Pasaka, Pilato kawa na mazweea ya kuwavuguiya mfungwa yumwe wamkundaye.

7 Kisingi icho nekuwa na mntu yumwe etangwae Balaba, nee kafungwa hamwe na wantu wekuaho waemea uongooezi, naho nee wagosoa ukomaji kwe khumbizi.

8 Wantu wangi wakaita kwa Pilato wakamwombeza awagosoee inga yekuwavyo akawagosoea.

9 Pilato akawauza, “Mwakunda niwavuguiye Seuta wa Wayahudi?”

10 Pilato kagombeka ivyo kwaajii kamanya pwii waviki wakuu wamwegaa Yesu kwakwe kwaajii ya kinyuu.

11 Akini waviki wakuu wakawatenda wantu watoe vuzo ili wamwombeze Pilato awavuguiye Balaba.

12 Pilato akawauza wantu vituhu, isasa mwakunda nigosoe mbwai mntu uyu mwetangwae Seuta wa Wayahudi?

13 Wantu wose wakatowa mgutio vituhu, “Mgong'ondeni kwe mhamba!”

14 Akini Pilato akawauza, “Kwambwai! Kagosoa ufyaimu wani?” Akini wowo wakaendeea kutoa mgutio, “Mgong'ondeni he mhamba!”

15 Pilato akakunda kutamiza dia zumwezumwe da wantu. Aho nee amwekea Balaba kulawa mwe kifungo. Akakunda Yesu atoigwe ngoda wakabinda wamgong'ondee he mhamba.

Asikai wambea Yesu

Matayo 27:27; Yohana 19:2-3

16 Naho asikai wakamwegaa Yesu mwe buha da nyumba ya mkuu wa si ya Yudea, aho wakakintana kikosi kigima cha asikai.

17 Wakamvika gwanda da zambalau, wakagosoa kintu inga khofia ya useuta yekugosolwayo na miwa, wakamwiikia Yesu mwe mtwi wakwe.

18 Wakavoka kumuugusa, “Mwinyi Seuta wa Wayahudi!”

19 Wakamtoa kwa ngoda ya lasi mwe mtwi, wakamswiia ovu, wakamkintia mavindi na kumwenamia.

20 Wekubindaho kumbea, wakamhambua dia gwanda da zambalau, wakamvika nguo zakwe, naho wakamlavya chongoi, wakamwegaa kumgong'ondea mwe mhamba.

Yesu agong'ondewa he mhamba

Matayo 27:32-44; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27

21 Wekuwaho siai, wakakintana na mntu yumwe etangwae Simoni, mwenyezi wa Kilene. Yee nee ni tate yao Alekizanda na Lufo na kisingi icho ne akalawa chongoi ya mzi. Nee asikai wamshutiza audoe mhamba wa Yesu.

22 Naho wakamwegaa Yesu adi hantu hetangwaho Goligota, mana yakwe hantu ha Fufu da Mtwi.

23 Wakamwekha divai yekuhanganywayo na mzigi wetangwao manemane, akini yee akaemea kuidomea.

24 Nee wamgong'ondea he mhamba, wakapangana nguo zakwe na kuzitoea kula kia yumwe adoe yakwe.

25 Neiwa saa ntatu da keo wekumgong'ondeavyo he mhamba.

26 Nee yagondwa masa yakwe ni, “Seuta wa Wayahudi.”

27 Wamgong'ondea he mhamba na wahokaji waidi kia yumwe mhamba wakwe, yumwe phande ya kudiiya na mtuhu phande ya kumoso.

28 Aho Maandiko ya Muungu yakaigania yambayo, “Kaikwa kundi dimwe hamwe na wahokaji.”

29 Wantu wekuwao wemboka hantu hada wakamdumua wakasingisa mitwi yao na kugombeka, Ehee! Wee mtua Nyumba ya Muungu na kuizenga kwa misi mitatu.

30 Isasa weohoe mwenye seea he mhamba!

31 Na viyaviya waviki wakuu hamwe na wahinyi wa miko wakammbea wakamba, “Kawaohoa wantu watuhu akini khadaha kweohoa mwenye!”

32 Ati yee ni Klistu ekusagulwae ni Muungu, Seuta wa Isilaeli! Na asee kulawa he mhamba tione na kumzumiia hata wada wantu wekugong'ondwao wose he mhamba nae wakamdumua.

Yesu auya na nyuma he Mhamba

Matendo 27:45-56; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30

33 Kuvokea saa mtandatu wa musi adi saa kenda kiza kikuu kikagwa mwe si yose.

34 Saa kenda guoni Yesu akaiya kwa mgutio mkuu, akamba, “Eloi, Eloi, lama, Sabakitani?” Mana yakwe, “Muungu yangu, Muungu yangu mbona kunibada?”

35 Wamwe wa wantu wekugookao hada wekutegezaho ivyo wakamba, “Tegeeza! Amwetanga Elia.”

36 Mntu yumwe akamgukia akaginta dodoki mwe divai yekusasayo, akaika uwanga ya lasi akamwekha adomee akamba, “Hembu timkaue ati Elia endaeze amseeze he mhamba!”

37 Yesu akakema kwa mgutio mkuu, akauya na nyuma.

38 Nee pazia kuu da Nyumba ya Muungu dikatatuka ntii mbii kulawa uwanga hadi asi.

39 Mkuu wa maasikai ekuwaye kagooka hemeso ya mhamba wa Yesu, ekuonaho Yesu kauya na nyuma kwa namna iyo, akamba kwei mntu uyu nekawa Mwana wa Muungu.

40 Wawa aho wavyee wekukauwao kwa hae gatigati yao nee ni Maliamu Magidalena na Salome na Maliamu mami yakwe Yakobo mvunawe da Yusufu.

41 Awa ne wambasa Yesu ekuwaho Galilaya na kumwambiza. Nekuwa na wavyee watuhu wangi na wangi wekwezao Yelusalemu hamwe nae.

Yesu agewa mwe mbia

Matayo 27:57-61; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42

42 Kisingi cha guoni ne kibua kae, na iyo neiwa msi wa maandaiyo yani msi uongoao Msi wa Kuhumwiiza.

43 Aho akeza Yusufu mwenyezi wa Alimatayo ne ni mntu wa Baaza kuu da Wayahudi, mtunywa muno. Yee pia nee akakauwiya kweza kwa Useuta wa Muungu. Nee aita kwa Pilato kwesiho kumwogoha, akamwombeza ekhigwe mwii wa Yesu.
44 Pilato akahondomaa ekusikiaho kuwa Yesu kabindiikia kae kuuya na nyuma. Nee akamwetanga mkuu wa maasikai na kumuuza ati Yesu kauya kae na nyuma mwandoose.
45 Pilato ekwembigwaho na uyo mkuu wa maasikai Yesu kauya kae na nyuma, akamkunda Yusufu adoe mwii wakwe.
46 Aho Yusufu akagua sanda, akauseeza asi uwo mwii akauvungavunga sanda. Akauwiika mwe mbia dekuwado digosolwa kwe iwe cha ukuu naho akatongoosa iwe kuu hemeso ya uvi.
47 Na Maliamu Magidalena na Maliamu mami yakwe da Yusufu wakahaona aho ekugonezwaho.

16

Kuyuyuka kwa Yesu

Matayo 28:1-8; Luka 24:1-12; Yohana 20:1-10

1 Msi wa Kuhumwiiza yekwembokayo Maliamu Magidalena na Salome na Maliamu mami yakwe da Yakobo wakagua mavuta matana, ili wakausise mwii wa Yesu.
2 Keo da mtungaihu msi wa bosi wa juma wakabua he mbia zua dekuvokaho kulawa.
3 Naho wekuwaho siai nee watamwiiya, “Nndai mwendaatiusie dia iwe he uvi wa mbia?”
4 Akini wekukauwaho wakoona iwe diusigwa kae nado nee diwa kuu muno.
5 Wekwengiaho mda mwe mbia wakomwona mbwanga yumwe kavaa khanzu yekung'aayo kekaa phande ya kuume wakahondomaa muno.
6 Akini uyo mbwanga akawamba, “Msekuhondomaa. Mwamwondeza Yesu wa Nazaleti mwekugong'ondewa he mhamba. Kayuyuka, khayuho aha, kauwani hantu ekugonezwaho.
7 Hitani mkawambe wahina wakwe hamwe na Petulo awaongweea kuita Galilaya. Uko mwendammwone inga ekuwagombekeavyo.”
8 Naho wakalawa hada he mbia na uguuko, mana nee wakazingiza kwa maatu na kuhondomaa khawekumgombekea mntu yoyose mbui iyo, kwaajii waogoha mno.

Yesu amwawiiya Maliamu mntu wa Magidala

Matayo 28:9-10; Yohana 20:11-18

9 Yesu ekuyuyukaho msi wa bosi wa juma aho akeonyesha kwa Maliamu Magidalena, ambae Yesu kamlavya mazaiko mfungate.
10 Maliamu Magidalena akaita, akawamanyisa wada wekuwaho wakitongeana na Yesu na kisingi icho newawa na bwaimbo na kuiya.
11 Akini wekusikiaho Yesu yu mgima ati Maliamu Magidalena kamwoona, khawokumzumiiya.

Yesu awalawiiya wahina waidi

Luka 24:13-35

12 Yekwembokaho ayo Yesu akawalawia wahina waidi kwa cheni kituhu. Wahina awo newawa wakaita chongoi ya mzi.
13 Naho wakaita kuwamba wezwao akini wowo khawokuwazumiiya.

Yesu awalawiia wahina kumi dimwe na mwenga

Matayo 28:16-20; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Matendo 1:6-8

14 Mda mcheche Yesu akawalawia wahina kumi dimwe na mwenga wekuwaho hamwe wakada khande. Akawaakia muno kwaajii ya kwesekuzumiiya kwao na khani zao, mana khawokuwazumiiya wada wekuwao wamwona bada ya kuyuyuka.
15 Aho akawamba, “Hitani mwe inusi yose mkabiikie Mbui Yedi kwa wantu wose.
16 Mwendaazumiiye na kubatizwa endaaoholwe. Mwesekuzumiiya endaaamuiiwe.
17 Na vihii ivi vyenda vitongeane na wada wazumiiyao kwa zina dangu. Wenda walavye mazaiko na wendawatamwiiye kwa vitamwiiwavyo vihya.
18 Wendawatoze nyoka au kudomea kintu chochose cha kukoma khakina kiwakome, wendawawaikie watamu mikono nao wendawahone.”

Yesu adoigwa kwe maangwi

Luka 24:50-53; Matendo 1:9-11

19 Naho Zumbe Yesu ekubindaho kugombeka nao akadoigwa kwe maangwi akekaa phande ya kuume ya Muungu.
20 Wahina wakaita wakabiikia kia hantu, Zumbe akagosoa ndima hamwe nao kuika vitana mbui izo kwa vihii vyekutongeanavyo nao.

Mbui Yedi inga yekuandikwavyo ni Luka

Uwoongoezi

Mbui yedi kulawana na Luka ni mwenga ya vitabu vine mwe Diyagane dihya vitamwiiza ugima wa Yesu Klistu. Kiya kimwe chetangwa injili mana yakwe Mbui Yedi. Vitabu ivyo viandikwa na Matayo na Maliko na Luka na Yohana kisingi Yesu ekuyaho na bada kuuya na nyuma kwa Yesu. Luka khekuandika du mbui ya ugima wa Yesu, akini pia kaandika mbui zekugosolwazo na wahina wa Yesu bada kuuya na nyuma na kuyuyuka kwakwe, mwe kitabu chetangwacho Ntendwa ya Wagiiwa. Khahana mntu amanyae ukwei ni kitabu iki kiandikwa hambu kisingi kihi kitabu iki kiandikwa akini wamanyi wangi wevana kugombeka yadahika kiandikwa myaka ya makumi mfungate kuvokea ekuvyaigwaho Klistu.

Muandikaji ni Luka, ambae viyaviya nekawa bwana mganga, uandikaji wakwe na ekutamwiiavyo vyoonyesha mntu uyo ni mmanyi. Luka nee kakunda kutamwiiza vitana mbui zenye zekuwazo ya ugima wa Yesu, akitamwiiza mbui inga zekulawiiavyo, ili watuhu wadahe kumanya kwa utana wasomaho Luka 1:1-3 Luka khekuwa Myahudi Wakolosai 4:10-14 na kaandika mwe hali ambayo wantu wesao kuwa Wayahudi wadahe kumanya. Inu yaoneka pwii viya ekugombekavyo mazweeya ya Kiyahudi Luka 1:8.

Mbui yedi yekuandikwayo na Luka yaigana na kitabu cha Matayo na Maliko, kwaviya vyagombeka mbui ziazia vituhu kwa kuigana. Gatigati mwe vitabu vitatu, Luka alavya mbui zigombekazo kuvyaigwa kwa Yohana Mbatiiza. Luka naho agombeka mbui ya kuekewa mavigaviga chando 3:3, 11:4, 17:3-4, 23:34, 24:47 na mviko chando 3:21; 5:16; 6:12; 11:1-12; 22:32.

Yeumondani

- Luka agombeka Mbui Yedi na kugombeka kwa mbwai kaandika kitabu icho, mwe chando cha 1:1-4.
- Naho akagombeka kuvyaigwa kwa Yesu na agombeka Yesu ekujiikavyo kwa ndima yakwe aha mwe inusi 1:5 - 4:13.
- Naho Luka yagombeka ndima ekugosoazo Yesu hasa vihii na mahinyo yakwe 4:14 - 21:38.
- Kisiikizi, Luka abindiiza kwa kugombeka ni viivihi Yesu ekuuyaho na nyuma na kugewa mwe mbia na kuyuyuka kwakwe, mwe chando mbii 22-24.

1 Mkuu Teofilo.
Kwaviya, wantu wangi wekaa na kuandika mbui ziya zekulawiiyazo umu mwetu.
2 Waandika inga tekugombekwavyo na wada wekuonao mbui izo kwa meso yao kuvokea aho bosi mwe ndima ya Yesu. Awo nee wekubiikiyao mbui ya Yesu.
3 Ivyo mkuu Teofilo, tekubindaho kusunguumanya mbui inu kwa akii kuvokea aho bosi, khiona ni vitana na miye nikuandikie mbui izi kwa vitana,
4 nawe udahe kumanya ukwei wa mbui zose wekuhinywazo.

Kuvyaigwa kwa Yohana Mbatiiza kwa ambizwa

5 Kisingi Helode ekuwaho seuta wa si ya Yudea nekuwa na mviki yumwe zina dakwe Zakalia, wa kizumwezumwe cha uviki cha Abiya. Mkaziwe nee aketangwa Elizabeti, nae nekawa wakolwa da mviki Haluna.
6 Wose waidi wekaa inga viya wekukundigwavyo ni Muungu, wekaa kwa kutongea miko na miagiiyo yose ya Zumbe kwesaho waa.
7 Khawokuwa na wana kwaviya Elizabeti nee khana uvyazi, na wose waidi nee ni wadaa.
8 Msi umwe, Zakalia yekuwaho zamu yakwe ya kugosoa ndima ya uviki mwe Nyumba ya Muungu,
9 kulawana na mazweeya ya waviki, Zakalia akasagulwa kwa kutoewa kula kwengiya mwe Nyumba ya Zumbe kufukiza ubani. Ivyo Zakalia akengia mwe Nyumba ya Muungu.
10 Zumwezumwe kuu da wantu nee wakintana chongoi wakavika kisingi icho cha kufukiza ubani.
11 Mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe akamwawiiya uko gati, akagooka phande ya kuume wa ingo da kufukizia ubani.
12 Zakalia ekumuonaho yuda mndima wa uko uwanga kwa Muungu, akavituka na akaogoha muno.
13 Iya mndima wa uko uwanga kwa Muungu akamwamba, Zakalia, "Usekuogoha Kwaviya Muungu kautegeeza uviki wako, na mkazio Elizabeti endaakuvyaiye mwana kigosi, nawe wendaumwetange zina dakwe Yohana.
14 Nawe wendauwe na kinyemi kikuu na wantu wose wendawawe na kinyemi kwaajii ya kuvyaigwa kwakwe.
15 Endaawe mkuu hemeso ya Zumbe. Khanaadomee divai wala phombe, naho

endaamemeezwe Muye wa Muungu kuvokea mwe ifu da mami yakwe.
16 Endaawavuze wantu wangi wa Isilaeli kwa Zumbe Muungu yao.
17 Endaamwongwee Zumbe, naho endaawe na udaho na muye inga viya Eliya. Endaawaike hamwe vituhu tate na wana wao, endaawagoswee wesaokuzumiiya wawe na umanyi wa wantu wedi, na kumwiikia Zumbe wantu wendaowawe tayali kumhokea."
18 Zakalia akamwamba yuda mndima wa uko uwanga kwa Muungu, "Nendanimanye viivihi mbui inu ati niya kwei? Kwaviya miye ni mdaa, naho mkazangu nae ni mdaa."
19 Mndima wa uko uwanga kwa Muungu akamtambaisa, "Miye ni Gablieli, mndima wa Muungu na khiagiiwa nitamwiiye nawe nikwambe mbui yedi.
20 Kwaviya khwekuzumiiya mbui zangu zendazozilawiiye kwa kisingi chakwe. Ivyo khaunaudahe kutamwiiya adi ayo nekugombekayo yendahoyaiganie."
21 Kisingi kiya, wada wantu wekuwao wakamhafiiza Zakalia uku wahondomaa kwa kucheewa kulawa kwakwe mwe Nyumba ya Muungu.
22 Ekulawaho chongoi khekudaha kutamwiiya kwaajii nekawa akatamwiiya nao kwa utangio. Wantu wakamanya kinagaubaga kuna ekuonado mwe Nyumba ya Muungu. Kwaviya nee atamwiiya nao kwa mikono.
23 Zamu yakwe ya kugosoa ndima yakwe yekusiaho, akauya kaya kwakwe.
24 Kisingi kwemboka, Elizabeti akenua ifu, nae khekulawa kaya kwakwe kwa kisingi cha miongo mishano.
25 Akagombeka, "Zumbe ivi nee ekunigosweeavyo kisingi iki, kanikauwa na kuniusia soni yangu ya kwesekuvyaa nekuwayo nayo hemeso ya wantu."

Kuvyaigwa kwa Yesu kwaambizwa

26 Yekubuwaho muongo wa mtandatu, mndima wa uko uwanga kwa Muungu etangwaye Gablieli nekaagiiwa ni Muungu aite kwe mzi zina dakwe Nazaleti uko si ya Galilaya,
27 kwa mndee yumwe mwenye kiwaa etangwae Malia, mwekuwaye kaombwa na mntu yumwe zina dakwe Yusufu wa kolwa da Daudi.
28 Mndima wa uko uwanga kwa Muungu akamlawiiya Malia akamuugusa, "Ewe mwekujaiwaye wedi na Muungu, Zumbe yu hamwe nawe."
29 Malia ekusikiaho mbui izo neawa na maatu, akamamakhanya mbui izi zina mana yani?
30 Mndima wa uko uwanga kwa Muungu akamwamba Malia, "Usekuogoha kwaviya Muungu kakujaiya wedi wakwe,
31 Wendawenue ifu, naho wendauvyae mwana kigosi, na zina dakwe wendaumwetange Yesu.
32 Uyo endaatende mkuu naho endaetangwe Mwana wa Muungu ekuwaye uko uwanga wa vyose. Zumbe Muungu endaamwekhe kigoda cha useuta cha Daudi tati yake.
33 Endaawe seuta wa kolwa da Yakobo kwa misi yose kwesiho kisiikizi, naho useuta wakwe khaunauwe na kisiikizi."
34 Malia akamtambaisa yuda mndima wa uko uwanga kwa Muungu, "Yadahika viivihi, mbui iyo mana miye nina kiwaa?"
35 Mndima wa uko uwanga kwa Muungu akamtambaisa, "Muye wa Muungu wendaukwezee, na udaho wa Muungu ekuwaye mkuu wa vintu vyose wendaukugubike inga kizui. Kwaajii iyo mwana endaeavyaigwe endaawe Mng'azi naye endaetangwe Mwana wa Muungu.
36 Naho umanye Elizabeti nduguyo nae kenua ifu etiho ni mdaa, na isasa ni muongo mtandatu kwakwe, yee ambae wantu wammanya kuwa khadaha kuvyaa,
37 kwaviya khahana mbui yesayokudahika kwa Muungu."
38 Naho Malia akagombeka, "Miye ni mndima wa Zumbe, igosoke mbui inga wekugombekavyo." Yuda mndima wa uko uwanga kwa Muungu akaita.

Malia amvuiya Elizabeti

39 Mwe kisingi kiya Malia akafunga ntambo kuita kwa kinyionyio mwe mzi umwe weuko mwe miima ya Yudea.
40 Aho akengia mwe nyumba ya Zakalia akamuugusa Elizabeti.
41 Ahoaho Elizabeti ekusikiaho uugusi wa Malia mwana mwekuwa mwe ifu dakwe Elizabeti akehituahitua. Naho udaho wa Muye wa Muungu ukamwezea Elizabeti.
42 Naho akagombeka kwa mgutio mkuu, "Wee kujaiwa kusima wavyee wose, na mwana wendayeumvyae kajaiwa.
43 Miye nndai hata mmaa wa Zumbe yangu abue hangu?
44 Nakwamba, vuupu nekutegeezaho uugusi wako mwana mwe ifu dangu akawa nanyemi na kwehituahitua.
45 Kujaiwa wee mwekuzumiiya kuwa yendayawe kwei yada Zumbe ekugombekayo."

Wiya wa ntogoo wa Malia

46 Malia akamba.
"Muye wangu wamtogoa Zumbe,
47 Muye wangu unanyemi kwaajii ya
Muungu Mwohozi yangu,

48 Kwaajii kanikumbuka, miye mndima wakwe mdodo!
Ivyo kuvokea isasa wantu wose, wendawanetange mwenye kujaiwa,
49 Kwaviya Muungu mwenye udaho, kanigosoeya mbui khuu.
Zina dakwe ni ng'azi.
50 Mbazi zakwe kwa wantu wamvikiao,
Kwekaa kwa vyekuvyaigwavyo na vyekuvyaigwavyo,
51 Kagosoa mbui khuu kwa mkono wakwe,
Kawasambaatisha wenao vibui umamakhanyi ya mioyo yao.
52 Akawaseeza maseuta wakuu kulawa he vigoda vyao vya useuta,
Kawenua wekuwao wadodo.
53 Wenaosaa endaaweguse vintu vitana,
Na wenye vintu vingi endaawause mikono yebue.
54 Kamwambiza Isilaeli, mndima yakwe,
Akakumbuka kuwafiiya mbazi.
55 Inga ekuwaikiavyo kiaga baba zetu, Ibulahimu
Na vyekuvyaigwavyo vyakwe misi yose kwesiho kisiikizi!"
56 Malia akekaa na nduguye Elizabeti
kwa kisingi kibuacho miongo mitatu, naho
akauya kaya kwakwe.

Kuvyaigwa kwa Yohana Mbatiiza

57 Kisingi cha kwefungua kwakwe Eliza-
beti kikabua, akefungua mwana kigosi.
58 Wantu wa hehi yakwe na wanduguze
wekumanyaho mbui inu ati Zumbe kam-
fiiya mbazi muno, wakawa na kinyemi
hamwe naye.
59 Mwana ekubuwaho msi wanane
wakeza kumgwisa. Wakakunda kumwe-
tanga Zakalia zina da tati yakwe.
60 Akini mami yakwe akamba, "Khivyo!
Zina dakwe endaetangwe Yohana."
61 Wakamwamba, "Khahana yoyose mwe
kolwa dako mwe zina inga ido?"
62 Naho wakamwamba kwa ntangio ya
mikono tati yakwe, wamanye mwana en-
daekigwe zina dani.
63 Zakalia akaombeza kibao cha
kuandikiya, akaandika ivi, "Zina dakwe
ni Yohana." Wose wakahondomaa!
64 Ahoaho Zakalia akadaha kutamwiiya
vituhu, naho akavoka kumtogoa Muungu.
65 Wantu wahehi yakwe wose wakao-
goha muno, na mbui iyo ikaambazika kiya
hantu mwe miima ya si ya Yudea.
66 Na wose wekusikiaho mbui iyo, waka-
mamakhanya mwe mioyo yao na kweuza,
"Mwana uyu endaawe mntu yevii vihi?"
Kwaajii udaho wa Zumbe neuwa hamwe
naye.

Uwoni wa Zakalia

67 Zakalia tati yakwe da Yohana, akezewa
na udaho wa Muye wa Muungu, naye
akatamwiiya uwoni unu.
68 "Atogolwe Zumbe Muungu wa Isilaeli!
Kwaajii kawezea na kuwaohowa wantu wakwe.
69 Katekha mwohozi mwenye udaho,
Uvyaigwa wa Daudi mndima wakwe.
70 Katiikia kiaga aho kae, kwa sia ya waoni wang'azi,
71 Kamba endaatiohowe kulawa kwa wamasa wetu.
Na kulawa kwa wada wose wesaokutikunda.
72 Akagombeka endaawaonee mbazi wadaa wetu
Na kukumbuka diyagane dakwe ng'azi.
73 Kiaga ekumwekhacho Ibulahimu baba yetu.
74 Tioholwe mwe mikono ya wamasa wetu,
Tidahe kumgosoeya ndima kwesaho kuogoha.
75 Ili tiwe wazumizi kwa Muungu, na kuwa wantu wategeezao miagiiyo yakwe.
Misi yose ya ugima wetu.
76 Nawe mwanangu, wendawetangwe Muoni wa Muungu ekuwaye uko uwanga wa vintu vyose,
Wendaumuongwee Zumbe ukamuikie
Vitana sia yakwe.
77 Wendauwabiikie wantu kuwa wendawaoholwe
Kwa kuekewa mavigaviga yao.
78 Ukundiso wa Muungu na mbazi zakwe zating'azia inga zua diawiado kulawa uwanga.
79 Kwetu swie he kiza na kizui cha ufe, na ung'azi unu wendautumwikie na kutuongweeya mwe sia ya uivanisa."
80 Yuda mwana neakuwa kimo na udaho
wa muye. Akekaa he kiwawe adi ekweavi-
zavyo kwa wantu wa Isilaeli.

2

Kuvyaigwa kwa Yesu
Matayo 1:18-25

1 Kisingi kiya Kaisali Agusto, Seuta mkuu
wa Walumi kaagiiya wantu wose wa inusi
wa useuta wa Lumi wataaziwe.
2 Kutaaziwa uko nekuwa kwa bosi, aho
Kileniyo ekuwaho mkuu wa mzi wa Siliya.
3 Wantu wose wakaita kutaaziwa, kiya
mntu mwe mzi wakwe ekuvyaigwaho.
4 Yusufu naye akahauka kulawa mwe
mzi wa Nazaleti si ya Galilaya, kwaviya
nekawa wa uvyaigwa wa Daudi akaita
Betilehemu mwe mzi wa Yudea ekuvyaig-
waho Seuta Daudi.
5 Akaita kwe kutaaziwa hamwe na Malia
ekuwaye kamuomba, na Malia mwenye
nee anaifu.

6 Wekuwaho uko Betilehemu, msi wakwe
Malia wa kuvyaa neibua.
7 Nee avyaa mwanawe wa bosi, mwana
kigosi akamvika nguo za kiteke, akam-
goneza mwe dewa da kudiiya ng'ombe
kwaajii khawekupata phasi mwe nyumba
zakugona wageni.

Waisi na wandima wa uko uwanga wa Muungu

8 Mwe si ida neekuwa na waisi wekuwao
wacheeza, wakainda matintimo ya ngoto
na kiyo. 9 Mndima wa uko uwanga kwa
Muungu akalawiiya ahoaho na ukuu wa
Zumbe ukawang'azia phande zose, naho
wakaogoha muno.
10 Mndima wa uko uwanga kwa Muungu
akagombeka, “Msekuogoha, khiwaetea
mbui yedi yendayoiwatamize wantu wose.
11 Ivyeo mwe mzi wa Daudi kavyaigwa
mwohozi kwaajii yenu, yee nee Zumbe
Klistu.”
12 Inu ne yendayoiwe utangio kwenu,
mwendamumbwiiye mwana mteke
kazengetezwa magunya na kagonezwa
mwe dewa da kudiiya ng'ombe.
13 Ahoaho zumwezumwe kuu da
wandima wa uko uwanga kwa Muungu,
wakamtogoa Muungu na kugombeka,
14 “Tunyo kwa Muungu uko uwanga kwa
Muungu,
Na uivanisa mwe inusi kwa wantu
awakundao.”
15 Wandima wa uko uwanga kwa
Muungu wakahauka na kuuya uwanga
kwa Muungu, wada waisi wakagombekana
mbui, “Titeni mwe mzi wa Betilehemu
tikakauwe ido dekulawiado, Zumbe
ekutigombekado.”
16 Naho wakaita kinyio, wakambwiiya
Malia na Yusufu hamwe na yuda mwana
mteke kagonezwa mwe dewa da kudiiya
ng'ombe.
17 Waisi awo wekumuonaho uyo mwana
wakagombeka wavyazi wakwe mbui zose
wekwembiwazo na wandima wa uwanga
wa Muungu kuusu uyo mwana.
18 Wose wekusikiaho ayo nee wahondo-
maa uwanga ya mbui izo wekugombek-
wazo na waisi.
19 Malia akaika mbui izo mwe moyo
wakwe na kumamaakhanya muno.
20 Wada waisi wakauya, wakam-
tunya na kumtogoa Muungu kwa yose
wekutegeezayo na kuona, kwaviya yose
neyawa inga wekuwavyo wembigwa na
mndima wa uko uwanga kwa Muungu.

Mwana ekhigwa zina

21 Yekubuwaho msi wa nane, kisingi
cha kumgwisa mwana chekubuwaho,
wakamwekha zina da Yesu, zina ambado
kekhigwa na mndima wa uko uwanga kwa
Muungu kisingi Malia khazati kwenuwa
ifu.

Yesu egalwa he Nyumba ya Muungu

22 Misi yekubuwaho kwa Yusufu na
Malia kusuntwa inga wekukundigwavyo
na miagiiyo ya Musa ekwekhigwazo ni
Zumbe, wavyazi awo wakamdoa mwana,
wakaita naye Yelusalemu na kumwiika
hemeso ya Zumbe.
23 Inga viya yekuandikwavyo mwe mi-
agiiyo ya Zumbe, “Kiya mvyaigwa wa bosi
wa kigosi endaawe wa Zumbe.”
24 Naho viyaviya wakaita wakalavya
ntambiko, inga yekugombekwavyo mwe
miagiiyo ya Zumbe, “Suwa waidi hambu
makinda maidi ya njiwa.”
25 Kisingi kiya uko Yelusalemu nehawa
na mntu yumwe zina dakwe Simoni naye
nee ni mntu yedi hemeso ya Muungu.
Yee nee akakauwiiya kwa hovu uohozi wa
Isilaeli na Muye wa Muungu nee uhamwe
naye.
26 Muye wa Muungu nee kamwekha
kiaga khana auye na nyuma adi enda-
hoamwone Zumbe Klistu ekusagulwaye ni
Muungu.
27 Na wavyazi wakwe Yesu wekumwee-
taho he Nyumba ya Muungu mwana
yao wamgosweeya inga yekukundigwavyo
na miagiiyo ya Musa. Aho, Muye wa
Muungu ukamwoongweeya Simoni aken-
gia he Nyumba ya Muungu.
28 Simoni akamhokea mwana mwe
mikono yakwe, uku akamtogoa Muungu
akamba.
29 “Isasa Zumbe, kuiganiza kiaga chako,
Umwekee mndima yako aite kwa uivanisa.
30 Kwaajii kwa meso yangu khimuona
muohozi,
31 Ambae kumsagua kuwa muohozi wa
wantu wa si zose.
32 Uyu endaawe ung'azi kwa kuwagubuiya
wantu wesaokuwa Wayahudi
wammanye Muungu,
Na kwaajii ya ukuu kwa wantu wako wa
Isilaeli.”
33 Wavyazi wakwe da Yesu nee wahon-
domaa kwa mbui ekugombekazo Simoni
kwaajii ya mwana.
34 Simoni akawajaiya na kumwamba
Malia mami yakwe da Yesu, “Mwana uyu
endaawe vokeo da kugwa kwa wantu
wangi na watuhu kuoholwa wa si ya Isi-
laeli, naye endaawe utangio kulawa kwa
Muungu na wantu wangi wenda waiemee.”
35 Na ivyo umamakhanyo wa wantu
wangi yendayaoneke pwii. Nawe mwenye
usungu wekuwao inga paange kai wenda
uwoke moyo wako.
36 Nee kuwa na Muoni mvyee aketwanga
Ana, biti Fanueli, wa mbai wa Asheli

mvyee uyo nee ni mdaa muno. Nee kekaa na mgosi yakwe kwa myaka mfungate kuvokea ekutegulwaho.

37 Naho mvyee uyo ekufiiwaho ni mgosi akasigaa ikedu adi kisingi icho ekuwaho mdaa wa myaka makumi mane na nne. Kisingi icho chose nee akekaa he Nyumba ya Muungu, ehiniza kuda na kuvika kiyo na musi.

38 Naho akabua saa idaida, akavoka kumtogoa Muungu naye akagombeka mbui za mwana uyo kwa wantu wose wekuwao wamgoja kuona ni viivihii Muungu endavyo awaohoe wantu wa mzi wa Yelusalemu.

Kuuya Nazaleti

39 Yusufu na Malia wekubindao kugosoa yose yekukundigwayo na miagiiyo ya Zumbe, wakauya Nazaleti, mwe mzi wa Galilaya.

40 Yuda mwana neakuwa, akaendeeya kuwa na udaho, na akamema umanyi, na wedi wa Muungu ukawa hamwe naye.

Yesu he Nyumba ya Muungu

41 Wavyazi wakwe Yesu nee wawa na mazweeya ya kuita Yelusalemu kiya mwaka kisingi cha sikukhuu ya Pasaka.

42 Yesu ekuwaho na myaka kumi dimwe na mbii, wose wakaita kwe sikukhuu iyo inga yekuwavyo mazweeya.

43 Aho sikukhuu yekusiaho, wakavoka ntambo ya kuuya kwao, yuda mwana Yesu akasigaa Yelusalemu kwesiho wavyazi wakwe kumanya.

44 Wakamanya kuwa yuumo mwe zumwezumwe da wantambo, wakaita kutwa ngima, nee wavoka kumwondeza mwe wanduguze na wambuya wao.

45 Kwaviya khawekumwona, wakauya Yelusalemu kumwondeza

46 Msi wa ntatu, wakambwiiya he Nyumba ya Muungu, kekaa gatigati ya wahinyi, awategeeza na kuwauza mbui.

47 Wose wekutegeezaho mbui zakwe wakaondomaa kwaajii ya akii yakwe na ntambaisi zakwe nizaumanyi.

48 Wavyazi wakwe wekumuonaho wakahondomaa. Mami yakwe akamuuza, "Mwanangu, kwa mbwai kutigosweeya ivyo? Miye na Tati yako nee tikakoondeza kwa usungu."

49 Yesu akawatambaisa, "Kwambwai mwaniondeza? Khamwekumanya nakundigwa nekae mwe nyumba ya Tate yangu?"

50 Akini wavyazi wakwe khawekumanya mana ya mbui ekuwagombekayo.

51 Aho Yesu nee auya hamwe na wavyazi wakwe Nazaleti, akawa awategeeza. Mami yakwe akaika mbui iyo mwe moyo wakwe.

52 Naye Yesu akaendeeya kuwa na umanyi na kimo, na akaendeea kukundiswa ni Muungu na wantu.

3

Yohana mbatiiza abiikia wantu

Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Yohana 1:19-28

1 Mwaka wa kumi dimwe na shano wa uongweezi wa seuta mkuu Kaisali Tibelio, Pontio Pilato ne kawa mkuu wa si ya Yudea, na Helode ne kawa seuta wa Galilaya na nduguye Filipo nekawa seuta wa hantu ha Ituleya hamwe na Tilakoniti, na Lusania nekawa seuta wa Abilene,

2 Anasi na Kayafa newawa Waviki Wakuu wa Muungu. Kisingi icho nei mbui ya Muungu yekumwezeaho Yohana mwana wa Zakalia kwe kiwawe.

3 Naho Yohana akaita hantu he mizi yekuhakanayo na zigizigi da mazi Yolodani akabiikia, "Hitukani mkaeke mavigaviga yenu na kubatiizwa, na Muungu endaawaekee mavigaviga yenu."

4 Nee ivyo yekuandikwavyo mwe kitabu
cha Isaya Muoni wa Muungu,
"Mgutio wa mntu wetanga mwenyika
'Mgosoeyani Zumbe sia yakwe
Nyooshani myemboko yakwe.'
5 Kiya koongo dendadimemeezwe,
Kiya kiima na muima vindavisambazwe,
Hekuhotokaho hendahanyooshwe na
Sia zesazo kutama zindazigosolwe
6 Wantu wose wendawauwone uohozi aetao Muungu."

7 Aho Yohana neawamba diya zumwezumwe da wantu wose wekubuao wabatiizwe, "Nywinywi uvyazi wa mdudu! Nndai mwekuwahaza mguuke sugusa yezayo?

8 Oneshani mbui zenu kuwa mhituka na kubada mavigaviga yenu. Msekuvoka isasa kwegombekea, 'Iblahimu ni tati yetu.' Nawambeni kwei, Muungu adaha kuyagosoa maiwe aya yawe wana wa Ibulahimu.

9 Na hoya diikwa kae mwe mazindo ya miti, ivyo kiya mti wesaokuvyaa matunda matana wendausengwe na kwasigwa mwe moto."

10 Zumwezumwe da wantu dikamuuza, "Titende mbwai?"

11 Yohana akawatambaisa, "Mwenye magwanda maidi amwekhe yuda mwesaekuwa na gwanda, mwenye khande atende ivyoivyo."

12 Watoza kodi nao wakeza wabatiizwe wakamuuza, "Mhinyi na swiswi titende mbwai?"

13 Yee akawamba, "Msekutoza kodi inga mwekuagiiwayo."

14 Nawo maasikali wakamuuza, “Swie nasi titende mbwai?”

Akawatambaisa, “Msekudoa vintu vya mntu yoyose kwa kumhoka kwesaho kumwahiiya masa kwa uhokho, naho toshekani kwa maiho yenu.”

15 Wantu wose wekuwao wakauwiya chendachokilawiie, newavoka kweuza mwe mioyo yao kuhusu Yohana, kuwa yee ati nee Klistu ekusagulwaye ni Muungu.

16 Aho Yohana akawamba wose, “Miye nawabatiiza kwa mazi, akini eza mwenye udaho kusima, miye uyo khifaa katu kuchopoa sigi za sabana zakwe, uyo enda awabatiize kwa Muye wa Muungu na kwa moto.

17 Ana kiheo cha kuhetea khande mwe mikono yakwe, endaakusanye khande yakwe na kuiika mwe taa, na mahehe ayoke moto wesaokukomeka.”

18 Kulawana na mahinyo matuhu mangi, Yohana akawahembeeza na kuwabiikia wantu Mbui Yedi.

19 Yohana akamwakia seuta Helode kwaviya nekamdoa Helodia mvyee wa nduguye na kumtenda mkaziwe na kwajii ya mavigaviga yose ekuwayo agosoa.

20 Naho Helode akaendeeya na ufyaimi wakwe kwa kumgea Yohana mwe kifungo.

Yesu abatiizwa
Matayo 3:13-17; Maliko 1:9-11

21 Wantu wose wekubindiizwaho kubatiizwa, na Yesu akabatiizwa, ekuwaho akavika, uwanga kwa Muungu kukavuguka,

22 na Muye wa Muungu ukamwezea nekawa na mwii inga sua. Mgutio ukategeezeka kulawa uwanga kwa Muungu, “Wee nee mwanangu nikukundisae, nitamiiwae naye.”

Uvyaigwa wa Yesu
Matayo 1:1-17

23 Yesu ekuvokahо ndima yakwe nekawa na myaka makumi matatu, na wantu wammamakhanya yee ni mwana wa Yusufu, Yusufu mwana wa Heli.

24 Eli mwekuwa mwana wa Masati, na Masati mwekuwa mwana wa Lawi, na Lawi mwekuwa mwana wa Meleki, na Meleki mwekuwa mwana wa Yanai, na Yanai mwekuwa mwana wa Yusufu,

25 na Yusufu mwe kuwa mwana Matasia, na Matasia mwekuwa mwana wa Amosi, na Amosi mwekuwa mwana wa Nahumu, na Nahumu mwekuwa mwana wa Hesili, na Hesili mwekuwa mwana wa Nagai,

26 na Hagai mwekuwa mwana wa Maati, na Maati mwekuwa mwana wa Matasia, na Matasia mwekuwa mwana wa Semei, na Semei mwekuwa mwana wa Yoseki, na Yoseki mwekuwa mwana wa Yoda,

27 na Yuda mwekuwa mwana wa Yohanani, na Yohanani mwekuwa mwana wa Lesa, na Lesa mwekuwa mwana wa Zelubabeli, na Zelubabeli mwekuwa mwana wa Shealitieli, na Shealitieli mwekuwa mwana wa Neli,

28 na Neli mwekuwa mwana wa Meliki, na Meliki mwekuwa mwana wa Adi, na Adi mwekuwa mwana wa Kosamu, na Kosamu mwekuwa mwana wa Elimadamu, Elimadamu mwekuwa mwana wa Eli,

29 na Eli mwekuwa mwana wa Yoshua, na Yoshua mwekuwa mwana wa Eliezeli, na Eliezeli mwekuwa mwana wa Yotimu, na Yotimu mwekuwa mwana wa Masati, na Masati mwekuwa mwana wa Lawi,

30 na Lawi mwekuwa mwana wa Simoni, na Simoni mwekuwa mwana wa Yuda, na Yuda mwekuwa mwana wa Yusufu, na Yusufu mwekuwa mwana wa Yonamu, na Yonamu mwekuwa mwana wa Eliakimu,

31 na Eliakimu mwekuwa mwana wa Melea, na Melea mwekuwa mwana wa Mena, na Mena mwekuwa mwana wa Matasa, na Matasa mwekuwa mwana wa Nasani, na Nasani mwekuwa mwana wa Daudi,

32 na Daudi mwekuwa mwana wa Yese, na Yese mwekuwa mwana wa Obedi, na Obedi mwekuwa mwana wa Boazi, na Boazi mwekuwa mwana wa Salimoni, na Salimoni mwekuwa mwana wa Nashoni,

33 na Nashoni mwekuwa mwana wa Aminadabu, na Aminadabu mwekuwa mwana wa Adimini, na Adimini mwekuwa mwana wa Alini, na Alini mwekuwa mwana wa Hesiloni, na Hesiloni mwekuwa mwana wa Pelesi, na Pelesi mwekuwa mwana wa Yuda,

34 na Yuda mwekuwa mwana wa Yakobo, na Yakobo mwekuwa mwana wa Isaka, na Isaka mwekuwa mwana wa Ibulahimu, na Iblahimu mwekuwa mwana wa Tela, na Tela mwekuwa mwana wa Naholi,

35 na Naholi mwekuwa mwana wa Selugi, na Selugi mwekuwa mwana wa Leu, na Leu mwekuwa mwana wa Pelegi, na Pelegi mwekuwa mwana wa Ebeli, na Ebeli mwekuwa mwana wa Sala,

36 na Sala mwekuwa mwana wa Kainamu, na Kainamu mwekuwa mwana wa Alifakisadi, na Alifakisadi mwekuwa mwana wa Shemu, na Shemu mwekuwa mwana wa Nuhu, na Nuhu mwekuwa mwana wa Lameki,

37 na Lameki mwekuwa mwana wa Mesusela, na Mesusela mwekuwa mwana wa Henoki, na Henoki mwekuwa mwana wa Yaledi, na Yaledi mwekuwa mwana wa Mahalaleli, na Mahalaleli mwekuwa mwana wa Kainani,

38 na Kainani mwekuwa mwana wa Enoshi, na Enoshi mwekuwa mwana wa

Seti, na Seti mwekuwa mwana wa Adamu, na Adamu mwekuwa wa Muungu.

4

Kugeezwa kwa Yesu
Matayo 4:1-11; Maliko 1:12-13

1 Yesu ekulawaho mwe zigizigi da mazi da Yolodani uku kamema Muye wa Muungu, akaongoewa na Muye wa Muungu adi he kiwawe.
2 Uko nee ageezwa na ibiisi kwa kisingi cha misi makumi mane. Kisingi chose khekuda chochose na bada ya misi iyo akaumwa nsaa.
3 Ibiisi akamwamba, "Ati wee ni Mwana wa Muungu gombekea iwe idi dihituke diwe bumunda."
4 Yesu akamtambaisa, "Iyandikwa, 'Mntu khanaekae kwa kuda bumunda du.' "
5 Naho ibiisi akamdoa akamwegaa hantu hauwanga akamwoonyesha Useuta wose wa inusi.
6 Ibiisi akamwamba, "Nenda nikwekhe udaho uwanga ya Useuta wose na vintu vyose, kwaviya vyose nchekhigwa, nadaha kumwekha yoyose nimkundae.
7 Ukanikintia mavindi na cheni chako kikadonta asi, ivi vyose vyendaviwe mai yako."
8 Yesu akamtambaisa, "Iyandikwa, 'Wendaumvike na kumkintia mavindi Zumbe Muungu yako na kumgosoeya yee ikedu.' "
9 Ibiisi akamdoa adi Yelusalemu he mnaa wa Nyumba khuu ya Muungu, akamwamba, "Ati wee ni Mwana wa Muungu, etambike asi."
10 Kwaviya Iyandikwa, endaawaagiiye Wandima wa uko uwanga kwa Muungu wakuinde,
11 vituhu, "Wendawakudoe mwe mikono yao, usekweza kwekungwaa muundi mwe iwe."
12 Akini Yesu akamtambaisa, "Iyandikwa, 'Usekumgeeza Zumbe Muungu yako.' "
13 Ibiisi ekubindaho kumgeeza kwa kiya sia, akambada kwa kisingi.

Yesu avoka ndima yakwe uko Galilaya
Matayo 4:12-17; Maliko 1:14-15

14 Aho Yesu akauya Galilaya, kamema udaho wa Muye wa Muungu, na mbui zakwe zikaambazika kiya hantu hehi ya mzi uda.
15 Naye nee akawahinya wantu mwe Nyumba za kukintania Wayahudi, na kiya yumwe akamtogoa.

Yesu aemewa uko Nazaleti
Matayo 13:53-58; Maliko 6:1-6

16 Viyaviya, Yesu akaita Nazaleti hantu ekueewaho, na Msi wa Kuhumwiza akengiya mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi inga yekuwavyo mazweeya yakwe. Akagooka asome Maandiko ya Muungu kwa mgutio.
17 Akahokea kitabu cha Muoni Isaya, akakigubua na akabwiiya hantu hekuandikwaho,
18 "Muye wa Zumbe uhamwe nami,
Kwaviya kanisagua niwabikiiye, wakiwa Mbui Yedi.
Kaniagiiya niwabiikiye wada wekufungwao, mbui ya kuvugwiiwa kwao,
Na wada mantuntu wadahe kukauwa vituhu
Na kaniagiiya niwaohoe wasuumizwao,
19 Na kubiikiya kisingi kibua,
Zumbe eza kuwaohoa wantu wakwe."
20 Naho akakigubika kiya kitabu, akamwekha mndima, naho akekaa. Wantu wose wekuwao mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi nee wamfwiiya meso.
21 Naho akavoka kuwamba, "Maandiko ya Muungu aya mwekutegeezayo yaigania ivyeo."
22 Wose wakatamiwa naye, wakahondomaa kwa mbui ntana ekugombekazo. Wakauzana, "Huyu khio mwana wa Yusufu?"
23 Naye akawamba, haika mwendamnigombeke mtamwiiyo unu, "Mganga ehonye mwenye. Vituhu mwendamgombeke, 'Yose tekuyategeezayo kuyagosoa kuda Kapelinaumu, yagosoe hanuhanu mwe mzi wako.' "
24 Akaendeea kutamwiiya, "Nawamba kwei, khahana Muoni mzumiiwa mwe mzi wakwe."
25 Akini tegeezani! Kwei, kuwa na wavyee wangi wekufiiwao ni wagosi mwe si ya Isilaeli kisingi cha Eliya. Uwanga kwekufungwaho, kisingi icho fua iyeka kunya kwa kisingi cha myaka mitatu na miongo mtandatu, nekuwa na saa khai mwe si yose.
26 Ivyo Eliya khekuagiiwa kwa mntu yoyose wa Isilaeli, iya kwa mvyee yumwe ekufiiwaye ni mgosi wa Salepta mwe si ya Sidoni.
27 Naho, mwe si ya Isilaeli kisingi cha Muoni Elisha nekuwa na wenye utamu wa nyoka wangi, akini khahana yoyose ekusuntwaye iya Naamani mwenyezi wa si ya Shamu.
28 Wose wekuwao mwe ida Nyumba ya kukintania Wayahudi wekusikiaho ayo nee wakimwa muno.
29 Wakagooka wakamlavya chongoi ya mzi wao wekuzengwao uwanga ya muima, wakamwegaa hadi mwe kisiikizi cha muima wamwase asi.
30 Akini Yesu akemboka ahoaho gatigati ya zumwezumwe da wantu akaita.

Mntu mwenye zaiko
Maliko 1:21-28

31 Naho Yesu akaseeya Kapelinaumu,
mwe mzi wa Galilaya, nee akahinya wantu
Msi wa Kuhumwiza.
32 Wakahondomaa muno kwa mahinyo
yakwe, kwaviya nee akahinya kwa udaho.
33 Na mwe ida nyumba ya kukinta-
nia Wayahudi nekuwa na mntu ekuwaye
mwekukwewa na zaiko fyaimi, akatoa
vuzo kuu.
34 “Una mbwai na swie, wee Yesu wa
Nazaleti? Kweza kutidagamiza? Naku-
manya undai. Weye ni Mng'azi wa
Muungu.”
35 Yesu akadiwakiya ido zaiko fyaimi
akadigombeka, “Nyamaa na umlawe mntu
uyu!” Yuda zaiko akamgwisa yuda mntu
asi hemeso yao wose, akamlawa kwesao
kumuumiza hantu.
36 Wantu wose wakahondomaa, nee
waambizana, “Inu ni mbui yevivihi,
kwaviya kwa udaho na nguvu agombeka
mazaiko walawe, nao walawa!”
37 Mbui zakwe Yesu zikavoka kuam-
bazika kiya hantu mwe si ida.

Yesu awahonya wantu wangi
Matayo 8:14-17; Maliko 1:29-34

38 Yesu nealawa mwe ida Nyumba ya
kukintania Wayahudi akaita kaya kwa Si-
moni. Mvyee yumwe, mkwewe da Si-
moni nekawa na bombom khai, wakam-
wombeza amhonye
39 Yesu akeza akagooka hehi
naye akawakia diya bombom, nado
dikamwekea. Yuda mvyee akenuka
ahoaho, kuwembikia khande.
40 Zuwa dekuswaho, wose wekuwao
na watamu wao mbaimbai nee wegalwa
kwakwe, naye akawadonta kwa mikono
yakwe, akawahonya.
41 Mazaiko nee yawalawa wantu
wangi wakatoa vuzo wakagombeka,
“Wee ni Mwana wa Muungu!” Akini
Yesu akawawakia, naho khekukunda
wagombeke, kwa viya wammanya yee nee
Klistu.

Yesu abiikia uko Uyahudi
Maliko 1:35-39

42 Kioi dakwe keo, Yesu akahauka
akaita hantu heikedu. Wantu wawa
wakamwondeza. Awo wantu wekubuaho
hantu ekuwaho, wakageeza kumuemeza
asekuhauka kwao.
43 Akini yee akawamba, “Nakundigwa
kubiikia Mbui Yedi za Useuta wa Muungu
mwe mizi mituhu, kwaviya khiagiiwa
kwaajii iyo.”
44 Nekawa abiikia mwe Nyumba za kuk-
intania Wayahudi mwe mzi wa Yudea.

5

Yesu awetanga wahinyi wa bosi
Matayo 4:18-22; Maliko 1:16-20

1 Msi umwe, Yesu ekuwaho kagooka
khandakhanda ya tondoo da mazi ya Gene-
saleti, na wantu wangi newamzunguuka
uku wakefintafinta, wategeeza mbui ya
Muungu.
2 Akoona ngaawa mbii khandakhanda
ya tondoo da mazi. Walowa wa samaki
newalawa, wasunta nyavu zao.
3 Yesu akengia mwe ngaawa mwenga
yekuwayo ya Simoni, nee amuombeza
Simoni aisogeze mwe tondoo da
mazi kulawa mpwani, Yesu akahinya
zumwezumwe da wantu uku kekaa mwe
ngaawa.
4 Ekubindaho kuhinya, akamwamba
Simoni, “Yegae ngaawa adi mwekiindi,
mkazitambike nyavu mdahe kulowa
samaki.”
5 Simoni akamtambaisa, “Zumbe titenda
ivyo kio kigima khatokuambua kintu, akini
kwaviya kugombeka, nenda nizitambike
nyavu.”
6 Ekubindaho kugosoa ivyo, wakalowa
samaki wangi, ivyo nyavu zao zikavoka
kudumuka.
7 Wakawetanga wezwao wekuwao
mwe ngaawa ntuhu weze kuwaambiza.
Wakeza, wakamemeeza ngaawa zose mbii
samaki, zikawa hehi na kuzama.
8 Simoni Petulo ekuonaho ayo, akakinta
mavindi hemeso ya Yesu akamba, “Hauke
he meso yangu ee Zumbe, kwaviya mie ni
mwenye mavigaviga!”
9 Simoni hamwe na weziwe wose waka-
hondomaa kwa ugenyezi wa samaki wangi
viya.
10 Viyaviya Yakobo na Yohana, wana wa
Zebedayo wekuwao walowa wa samaki
weziwe Simoni, Yesu akamwamba Simoni,
“Usekuogoha kuvokea isasa wendauwe
mlowa wa wantu.”
11 Naho, bada ya kuzieta zia ngaawa
mpwani, wakabada vyose wakamtongea.

Yesu amhonya mntu mwenye utamu nyoka
Matayo 8:1-4; Maliko 1:40-45

12 Aho Yesu ekuwaho mwe mzi umwe-
wao, mntu yumwe mwenye utamu wa
nyoka mwii mgima Yesu akamwona. Naho,
mntu uyo akagonea ifu akamwombeza
Yesu, “Zumbe, ukakunda wadaha kun-
ing'aza!”
13 Yesu akenua mkono, akamdonta na
kugombeka, “Nakunda, ng'azika!” Ahoaho
akahona utamu wa nyoka.
14 Yesu akamwagiiya akamwamba,
“Usekumwamba mntu yoyose mbui izi,
iya hita mwenga kwa mwenga kwa Mviki,

ukalavye lavyo kwa Mviki inga Musa
ekuagiiavyo na kuwa uvuhuzi kwa wantu
wose kuwa kusuntwa."
15 Akini mbui za Yesu zikaendeeya kuam-
bazika kiya hantu. Mazumwezumwe
mangi ya wantu wakakintana kumtegeeza
na kuhonywa matamu yao.
16 Akini yee akaita hantu hesahokuwa na
wantu uko akavika.

Yesu amhonya mntu mwekuhoowa
Matayo 9:1-8; Maliko 2:1-12

17 Msi umwe, Yesu nekawa akahinya.
Mafalisayo na Wahinya wa Miagiiyo ku-
lawa mwe kiya mzi wa Galilaya na Yudea
na Yelusalemu, newekaa aho. Udaho wa
Zumbe ne uwa hamwe naye kwaajii ya
kuhonya watamu.
18 Ahoaho wantu wakeza, wamwenua
mntu yumwe mwekuhoowa mwii, kagona
mwe usazi wakageeza kumwengiza ndani,
wamwiike hemeso ya Yesu.
19 Kwaajii ya zumwezumwe da wantu
dekumemado, khawokudaha kubua
hehi na Yesu. Ivyo wakabovoa hantu
ha chusi yekuwayo uwanga ya hantu
ekuwaho Yesu, nee waseeza javi da
yuda mwekuhoowa. 20 Yesu ekuon-
aho wekuwavyo na uzumizi mkuu,
akamwamba mntu uyo, "Mmbuya
kuekewa mavigaviga yako."
21 Wahinya wa Miagiiyo na Mafalisayo
wakavoka kweuza wenye, "Nindai uyu
atamwiaye mbui zakufuu? Khahana mntu
adahae kuekea mavigaviga iya Muungu
ikedu!"
22 Yesu akawamanya mamakhanyo zao,
akawauza, "Mwamamakhanya mbwai
mwe mioyo yenu?
23 Ni dihi dekuhuhado muno Ku-
gombeka, 'Kuekewa mavigaviga,' hambu
kugombeka, 'Gooka, uite?'
24 Naho nakunda mmanye kwaviya
Mwana wa Mntu ana udaho wa kuekea
wantu mavigaviga mwe inusi." Aho
akamwamba uyo mwekuhoowa, "Gooka,
doa javi dako, uite kaya."
25 Ahoaho uyo mntu mwekuhoowa ak-
agooka hemeso ya wose, akadoa usazi
wakwe akaita kaya kwake uku amtogoa
Muungu.
26 Wose wakatozwa na umako na
kwengiwa ni maatu, nee wamtogoa
Muungu wakagombeka, "Ivyeo tiona
ntangio."

Yesu amwetanga Lawi
Matayo 9:9-13; Maliko 2:13-17

27 Yekwembokaho ayo, Yesu akalawa
chongoi akamwona mtoza kodi yumwe
etangwaye Lawi, kekaa hantu hakwe haku-
doea kodi. Yesu akamwamba, "Nitongea"
28 Naye akavibada vyose akamtongea.
29 Naho Lawi akamgosoeya Yesu ntafuno
mwe nyumba yakwe, na zumwezumwe
kuu dawatoza kodi na wantu wangi wawa
wekaa hamwe nae.
30 Akini Mafalisayo na Wahinyi wa mi-
agiiyo wakawa wawang'ung'uzikia wahina
wakwe na kuwamba, "Kwa mbwai mwada
na kudomea na watozao kodi na wenao
mavigaviga?"
31 Yesu akawatambaisa, "Wenye mii mi-
tana khawakunda mganga, wamkundao ni
wada wekuwao watamu.
32 Nchekweza kuwetanga wantu wedi,
iya wenye mavigaviga, wadahe kuhituka."

Mbui ya kwehiniza kuda
Matayo 9:14-17; Maliko 2:18-22

33 Wantu watuhu wakamwamba,
"Wandima wa Yohana mbatiiza wehiniza
kuda kiya maa na kuvika, na wandima
wa Mafalisayo wagosoa ivyoivyo. Akini
wahina wako wada na kudomea."
34 Yesu akawatambaisa, "Wada wagonek-
wao mwe ndoza khawakundigwa kwe-
hiniza kuda kwaviya Zumbe wa ndoza yu
hamwe nao?"
35 Akini kisingi chendakibue ambaho
Zumbe wa ndoza* enda ausigwe gatigati
yao, kisingi icho nee wendaho wehinize
kuda.
36 Yesu akawamba msimo unu, "Khahana
mntu asengae kilaka mwe gwanda dihya
na kuika mwe gwanda dekusakaado, inga
akatenda ivyo endaawe kasenga ido dihya,
na kida kilaka cha gwanda dihya khakina
chendane na ido gwanda dekusakaado.
37 Naho wantu khawageya divai mphya
mwe mikwiji ya babu yekusakaayo, inga
akatenda ivyo iyo divai mphya yendaitatue
iyo mikwiji ya babu na divai yendayetike
na mikwiji iyo yendaibanike.
38 Divai mphya yagewa mwe mikwiji ya
babu mihya.
39 Khahana mntu atamiwaye kudomea
divai mphya bada ya kudomea divai ya
kae kwa kugombeka 'Ida ya kae ni ntana
muno.' "

6

Yesu nee Zumbe wa Msi wa Kuhumuiza
Matayo 12:1-8; Maliko 2:23-28

1 Msi umwe wa kuhumwiza, Yesu
nekawa akemboka mwe minda ya
uhemba, na wahina wakwe waka-
voka kusenga masuke ya uhemba na
kuyahugusua mwe mikono yao na kuda.

* **5:35 5:35** Zumbe wa ndoza yaonyesha ni Yesu

2 Wamwe wa Mafalisayo wakawauza
wahina, “Kwa mbwai mwagosoa
yesayokukundigwa Msi wa Kuhumwiza?”
3 Yesu akawatambaisa, “Khamkusoma
viya ekugosoavyo Daudi hamwe na wen-
ziwe wekuwaho na saa?
4 Daudi nee engiya mwe Nyumba
ya Muungu, akadoa yada mabumunda
yekuikwayo hemeso ya Muungu akada na
kuwekha wenziwe. Na khayokukundigwa
mntu yoyose kuda mabumunda ayo, iya
Waviki wowodu.”
5 Yesu akawamba, “Miye mwana wa
Mntu nee Zumbe wa Msi wa Kuhumwiza.”

Yesu ahonya mntu mwekuhoowa mkono

Matayo 12:9-14; Maliko 3:1-6

6 Msi mtuhu wa Kuhumwiza, Yesu neen-
gia mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi,
nee awahinya. Mwe nyumba iyo, nekuwa
na mntu ambae mkono wakwe wa kuume
neuwa uhooa.
7 Wahinya wa miagiiyo ya Muungu na
Mafalisayo nee wakoondeza kumkoeya
masa Yesu, ivyo wakamkauwa kwa hehi ati
endaahonye Msi wa Kuhumwiza.
8 Akini Yesu akamanya mamakhanyi zao,
akamwamba yuda mwe mkono wekuhoao,
“Enuka, gooka gatigati yao.” Yuda mntu
akagooka gatigati yao.
9 Naho Yesu akawamba wada Wahinyi
wa miagiiyo na Mafalisayo akagombeka,
“Nawauza nywie, kulawana na miagi-
iyo yetu ni dihi tana kugosoa msi wa
kuhumwiza, kugosoa mbui ntana hambu
kugosoa mbui ya ufyaimi? Kuohoa ugima
hambu kuyadagamiza?”
10 Akawafuiya meso phande zose,
akamwamba yuda mntu, “Enua mkono
wako.” Akawenua mkono wakwe ukawa
mgima vituhu.
11 Wada wakuu wakakimwa muno,
wakeambizana wowo kwa wowo, ni viivihi
wendacho wamgoswee Yesu.

Yesu asagua Wagiiwa kumi dimwe na waidi

Matayo 10:1-4; Maliko 3:13-19

12 Msi umwe Yesu akaita kwe muima
kuvika, akacheeza uko kiyo kigima
akamvikia Muungu.
13 Kwekuchaho akawetanga wahina
wakwe, nae akasagua kumi dimwe na
waidi nee awetanga wagiiwa,
14 Simoni, yuda Yesu ekumwekhaye zina
da Petulo na Andulea nduguye na Yakobo
na Yohana na Fiipo na Batolomayo,
15 Matayo na Tomaso na Yakobo wana wa
Alifayo na Simoni ekwetangwaye Zelote
mntu mwekuwa mvunizi wa si yakwe,
16 Yuda mwana Yakobo na Yuda Isikalioti
yuda mwe kumhituka Yesu.

Yesu ahinya na kuwahonya wantu

Matayo 4:23-25

17 Yesu ekuseeaho kwe muima hamwe
na waagiiwa wakwe, Yesu akagooka hantu
ekuwaho tambalale. Aho nekuwa na
zumwezumwe kuu da wahina wakwe
na zumwezumwe da wantu wekulawao
phande zose za si ya Yudea na mzi wa
Yelusalemu na mpwani ya mizi ya Tilo na
Sidoni,
18 Wose wakabua kumtegeeza Yesu na
kuhonywa matamu yao. Nee awahonya
wose wekuwao na mazaiko.
19 Wantu wose newakunda kumdonta,
kwajii ya udaho wekulawao kwakwe na
kuwahonya wose.

Kinyemi na usungu

Matayo 5:1-12

20 Yesu akawahitukia wahina wakwe,
akamba,
“Mjaiwa nywie wakiwa, kwaviya
Useuta wa Muungu ni wenu!
21 Mjaiwa nywie mwenao saa isasa,
Kwa viya msi weza mwendamweguswe,
Mjaiwa nywie mwiiyao isasa,
Kwaviya misi yezayo mwendamseke kwa
kinyemi.
22 “Mjaiwa nywie wantu wenda-
howawakimwe, na kuwabahuwa, wen-
dawawadumue, na kuwabanangia zina
kwaajii ya Mwana wa Mntu.
23 Aho kae wadaa wenu wagosoa ivy-
oivyo kwa waoni wa Muungu ivyo yen-
dahoyalawiie kuwani na nyemi na kuvina
kwaviya funge yenu ni khuu huko uwanga
kwa Muungu.
24 Akini mmbwii yenu nywie mwenao
vintu vingi.
Kwaviya mbinda kwekhigwa kae nyemi
yenu.
25 Mmbwii yenu nywie mwegutao isasa,
Kwaviya misi yeza mwendamuwe nasaa.
Mmbwii yenu nywie msekao kwa kinyemi
isasa,
Kwaviya misi yeza mwendamuomboleze
na kuiya.
26 “Mmbwii yenu nywie hada wantu
wose wanitogoao, kwaviya wadaa wao
wawagosweeya waoni wa uwokho ivy-
oivyo.

Kuwakunda wamasa

Matayo 5:38-48; 7:12

27 “Akini nawagombekea nywie
mnitegeezao, wakundiseni wamasa wenu,
wagosweeni vyedi wada wamikimao.
28 Wajaiyeni wada wawabadiao lazi, na
wavikieni wada wamigosweeyao ufyaimi.
29 Mntu akakutoa funda dimwe mhituiye
dakaidi. Mntu akakuhoka gwanda dako
mbadie na shati dako viyaviya.

30 Mntu akakuombeza kintu mwekhe, na mntu akakuhoka vintu vyako vyose usekukunda akuvuzie.

31 Mkundavyo wantu wawagoswee nywie, wagosweeni ivyoivyo.

32 “Na mkawa mwawakundisa wada wawakundao nywie, ivi, mwenda mpate funge dani? Kwaviya hata wenye mavigaviga wawakunda wada wawakundao wowo.

33 Naho, inga mkawagosweeya mbui ntana, wada du wawagosweeyao matana, mwenda mpate funge dani kwaviya wenao mavigaviga wagosoa ivyoivyo.

34 Naho inga mkawekha wada du mkauwiyao wendawamiihe, ivi mwenda mpate funge dani? Hata wenao mavigaviga wawekha wenye mavigaviga wezwao ili wawavuzie kihimo kiyakiya.

35 Iya nywie wakundiseni wamasa wenu na kuwagosoea mbui ntana, wekheni msekukauwiya kuvuziwa. Naho funge yenu yendaiwe khuu, nanywi mwenda muwe wana wa Muungu mwe uko uwanga kwa Muungu. Kwaviya yee ni mng'azi kwa wada wesao ntogoo na wafyaimu.

36 Kuwani na mbazi inga Tate yenu ekuwavyo na mbazi.

Kuwekha sugusa watuhu
Matayo 7:1-5

37 “Msekuwekha sugusa watuhu, na nywie mwenda mwekhigwe sugusa, msekuwalaumu watuhu, na nywie khamna mlaumiwe, waekeni watuhu, nanyi mwenda muekewe.

38 Wekheni watuhu vintu, nanyi mwendamwekhigwe. Eehe, mwendamhokee he mikono yenu kihimo chekumemacho, na kuomoewa na kwetika etika. Kwaviya kihimo kiyakiya muhimiacho kwa watuhu nee endachoahimie Muungu kwenu.”

39 Yesu akawamba msimo unu akawauza, “Ivi tuntu adaha kumuongweeya tuntu mweziwe?. Eehe wose waidi wenda wengie mwe tubwi”

40 Mhina khamwemboka mhinyi wakwe, akini kiya mhina akabinda kuhinywa awa inga mhinyi wakwe.

41 “Kwa mbwai waona kibasi mwe ziso danduguyo na ahoaho khuona basi mwe sizo dako?

42 Wadaha viivihi kumwamba nduguyo, ‘Ndugu, goja nikuuse kibasi mwe ziso dako,’ na uku khuona basi mwe ziso dako mwenye? Mbakha weye! Voka kulavya basi deumo mwe ziso dako, na aho nendiho wendaho uwone vitana na kudaha kuusa basi dekuwado mwe ziso da nduguyo.”

Mti na matunda yakwe
Matayo 7:16-20; 12:33-35

43 “Mti mtana khauvyaa matunda yesayo kutama, naho mti wesao kutama khauvyaa matunda yatamayo,

44 kiya mti wamanyika kwa matunda yakwe. Kwaviya wantu khawatunda tini mwe misongoma wala zabibu mwe miwa.”

45 Mntu mtana alavya matana kulawa mwe moyo wakwe na mntu mfyaimi hulavya yesayo kutama mwe moyo wakwe, kwaviya mntu ugombeka kulawana na yada yekumemayo mwe moyo wakwe.

Wazengi waidi
Matayo 7:24-27

46 “Kwambwai mwanetanga, ‘Zumbe, Zumbe’, na uku khamgosoa yada nigombekayo?

47 Nendaniwaonyeshe ni viivihi eivyo mntu yuda ezae kwangu na kutegeeza mbui zangu na kuzigosoa.

48 Uyo aigana na mntu azengaye nyumba, mwekufuka asi na kuika msingi wakwe uwanga ya iwe na yakalawiiya mafuiko ya zigizigi da mazi, mfeeji wa mazi ukaitoa ida nyumba, iya khaidaha kusingisika, kwaajii nee iwa izengwa vyedi.

49 Akini yoyose ategeezaye mbui zangu na akesekugosoa chochose, uyo aigana na mntu ekuzengaye nyumba uwanga ya msanga kwesiho kuika msingi. Mafuiko ya zigizigi da mazi neyalawiiya, mfeeji wa mazi ukaitoa nyumba ida, ikagwa na kubanika na kubondekabondeka.”

7

Yesu amhonya mndima wa mkuu wa Lumi
Matayo 8:5-13

1 Yesu ekubindaho kugombeka mbui yedi kwa wantu, akengia mzi wa Kapelinaumu.

2 Uko nekuwa na mkuu yumwe wa asikai wa Kilumi neekawa na mndima wakwe, neakamkundisa muno. Uyu mndima nekawa mtamu hehi na kuuya na nyuma.

3 Mkuu wa asikai wa Lumi ekusikiaho mbui za Yesu, neawaagiiya wadaa wa Kiyahudi, wakamwombeze eze amhonye mndima uyo wa mkuu wa Lumi.

4 Wekubuwaho kwa Yesu, ne wamhembeeza muno, wakamba, “Mntu huyu afaa kuambizwa,

5 kwaajii yee aikundisa si yetu, na nee mwekutizengea ida Nyumba ya kukintania Wayahudi.”

6 Naho, Yesu akaita hamwe nao. Ekuwaho hehi na kubua kwe nyumba ya yuda mkuu wa maasikai, yuda mkuu wa masikai wa Lumi akawaagiiya wambuya wakwe wamwambe Yesu, “Zumbe, usekwepisha muno, kwaviya

miye khifaa weye wengie mwe nyumba
yangu.
7 Naho miye nchekweona inga nafaa
kweza kwako. Akini gombeka mbui du, na
mndima yangu enda ahone.
8 Kwamana hata miye uwanga yangu
kuna wagookezi, na nenao asikai asi
yangu. Nikamwamba yumwe 'Hita,' naye
aita, nikamwamba mtuhu 'Soo,' naye eza.
Nikamwamba mndima yangu,, 'Gosoa idi'
nae agosoa."
9 Yesu ekusikiaho mbui iyo akahondo-
maa, naho akahitukia diya zumwezumwe
da wantu wekuwao wamuondeza akamba,
"Nchekuona mwenye uzumizi inga unu
mwe wantu wose wa Isilaeli."
10 Naho wada wantu wekuwao waagiiwa
kwa Yesu wekuuyaho kaya nee wambwiiya
yuda mndima kahona.

*Yesu amyuyusa mwana wa mvyee ekufi-
iwaye ni mgosi*

11 Kisingi kwemboka, Yesu akaita mwe
mzi umwe wetangwao Naini. Na wahina
wakwe na zumwezumwe kuu da wantu
wakaita hamwe naye.
12 Naho, ekuwaho yu hehi na uvi mkuu
wa mzi, wakalawiiya wantu wenua ki-
imba cha mwana kigosi yumwe, mwana
wa ikedu wa mvyee mwekufiiwa ni mgosi.
Wantu wangi wa mzi uda neswawa hamwe
na uyo mvyee.
13 Zumbe Yesu ekumwonaho mvyee uyo
akamfiiya mbazi, akamwamba, "Usekui-
iya."
14 Naho akatimia hehi akadidonta
diya tusi, na wada wekuwao wadenua
wakagooka. Yesu akamba, "Mbwanga,
nakwamba enuka."
15 Yuda Mbwanga ekuyae na nyuma ak-
enuka na kwekaa, akavoka kutamwiiya.
Na Yesu akamwegaa yuda mwana kwa
mami yakwe.
16 Wantu wose wakaogoha muno na
kumtogoa Muungu na kugombeka, "Muoni
wa Muungu mkuu kalawiiya gatigati yetu.
Muungu keza kuwaohowa wantu wakwe."
17 Mbui izo ekuzigosoazo Yesu zikaam-
bazika kose mwe si ya Yudea na mizi yose
ya hehi.

Wahina kulawa kwa Yohana Mbatiiza
Matayo 11:2-19

18 Wahina wa Yohana Mbatiiza
wakamwamba Yohana mbui izo zose
ekugosoazo Yesu. Nee Yohana awetanga
wahina wakwe waidi,
19 nee awagiiya kwa Zumbe Yesu
wamuuze, "Wee nee yuda tekuwaye
tikamkauwia, hambu tigoje mtuhu?"
20 Wada wahina wekumbwiiyaho
Yesu wakamwamba, "Yohana mbatiiza
katiagiiya kwako tikuuze, 'Wee nee yuda
mwekuwa tikamkauwia, hambu tigoje
mtuhu?' "
21 Kisingi ichoicho, Yesu nee ahonya
wantu wangi wekuwao wasuumizwa ni
matamu na wekukwewao na mazaiko na
matuntu wangi wakadaha kuona.
22 Ivyo Yesu akawatambaisa, "Hi-
tani mkamwambe Yohana yada yose
mwekuyaonayo na kuyategeeza, matuntu
waona, wekuviao miundi wenda,
wenye utamu wa nyoka wang'azika,
viziba wasikiya, wekuuyao na nyuma
wayuyuswa, na wakiwa wabiikiwa Mbui
Yedi."
23 Kajaiwa mntu yuda ambae khana ma-
tumatu nami.
24 Wahina wa Yohana Mbatiiza
wekuhaukaho, Yesu akavoka kugombeka
na diya zumwezumwe da wantu mbui
za Yohana Mbatiiza, "Mwekuitaho kwe
kiwawe mwona mbwai? Nee ni inde
dikasingiswa nkhusi?
25 Hambu mwita kukauwa mbwai?
Nee mwita kumkauwa mntu mwe kuvaa
gwanda ntana? Manyeni kuwa wavaao
magwanda ya hea nyingi na kwekaa
wekazi wa ntunyo na makwasukwasu
wekaa mwe mazumba ya maseuta.
26 Naho nambiani, mwita koona mbwai?
Nee mwita kumwona Muoni wa Muungu?
Eehe, nkwei akini yee mwekumuonaye
kembokesa Muoni.
27 Mwe Maandiko matana Muungu
atamwiiya uwanga ya Yohana
akamwamba, 'Yesu kuwa namuagiiya
mndima yangu Yohana akuongwee na
kukuikia vitana sia yako.' "
28 Yesu akabiindizia kwa kugombeka,
"Nawamba, mwe wantu wekwekaisao
mwe inusi khahana ekuwaye mkuu
kusima Yohana Mbatiiza. Na ivyo, yuda
ekuwaye mdodo mwe Useuta wa Muungu
ni mkuu kusima yee."
29 Wantu wose wekusikiaho ayo na wa-
toza kodi nee watogoa wedi wa Muungu,
aho nee wada wekuwao wauhokea ubati-
izo wa Yohana.
30 Akini Mafalisayo na wahinyi wa mi-
agiiyo newaemea nteganyi ya Muungu
yekukundigwayo wakaemea kubatiizwa ni
Yohana.
31 Yesu akaendeea kugombeka, "Naho,
nendaniwaiganize wantu wa kivyazi iki na
kintu chani? Ni wantu wa namna yani?
32 Ni inga wabwanga wekwekao
gwiiyo na kwambizana, kizumwezumwe
kimwe na kituhu, 'Tiwatoea fiimbi wala
khamwekuvina, titoa wiya wa bwaimbwo
wala kamwekuiya'
33 Kwaviya Yohana mbatiiza keza, ake-
hiniza kuda na khekudomea divai, nanywi
mkamba, 'Kakwewa ni mazaiko!'

[34] Mwana wa Mntu keza, ada na kudomea, nanywi mwamba, 'Mkauweni uyu ni mmeo na mkozi, ni mmbuya wa watoza kodi na wenye mavigaviga!'
[35] Na ivyo, umanyi wa Muungu yamanyika kuwa ni ntana kwa wantu wose waizumiiyao."

Yesu mwe nyumba ya Simoni Mfalisayo

[36] Mfalisayo yumwe nee kamgoneka Yesu kuda khande mwe nyumba yakwe. Na Yesu akengia mwe nyumba ya uyo Mfalisayo, na akekaa kuda khande.
[37] Naho mwe mzi uda nekuwa na mvyee yumwe mwekuwa na mavigaviga. Ekusikiaho Yesu yuuko mwe nyumba ya uyo Mfalisayo, akadoa nchupa yekugosolwayo na iwe detegwado alabasta yekumemezwayo mavuta matana ya hea nyingi.
[38] Akeza, akagooka hehi ya miundi ya Yesu, akaiya na mesozi yakwe yakamwetikiya Yesu mwe miundi. Uyo mvyee akaihangusa miundi ya Yesu kwa fii zakwe. Naho akaiyumbatia na kuihaka yada mavuta matana.
[39] Mfalisayo yuda ekumgonekae Yesu ekuonaho ayo, akamamaakhanya mwe moyo wakwe, "Inga mntu uyu nee ni muoni wa Muungu wa kwei nee kamanya mvyee uyu niwa viivihi, ni mwenye mavigaviga."
[40] Yesu akamwamba uyo Mfalisayo, "Simoni, nna mbui ya kukugombeka."
Naye Simoni akamwamba, "Eehe! Mhinyi, nigombeka."
[41] "Wantu waidi newawa wamkopa mntu hea. Yumwe nee kamwekha vintii vya madini ya feza mia shano, na mtuhu vintii vya madini vya feza elufu shano.
[42] Wekuvotwaho kuiha madeni yao. Uyo mntu wakaekewas wose waidi. Isasa ni yuhi gati ya aho waidi enda amkundise muno zumbe?"
[43] Simoni akamtambaisa, "Ni kwei yuda ekuekeewaye deni kuu endaamkundise yuda zumbe."
Yesu akamwamba, "Ni kwei."
[44] Naho akamhitukia yuda mvyee na kumwamba Simoni, "Wamwona mvyee uyu? Aho miye nekwengiaho hanu he nyumba yako khwekunekha mazi ya kusunta miundi yangu, akini mvyee uyu kanisunta miundi yangu kwa mesozi yakwe na kunihangusa kwa fii zakwe.
[45] Wee khwekuniugusa kwa kuniumbatia, akini mvyee uyu kuvokea nekwengiaho hanu kawa akaumbatia miundi yangu.
[46] Wee khwekunionyesha untana wako kwa kunihaka mavuta ya mzaituni mwe mtwi, akini uyu mvyee katenda ivyo kwa kunihaka mavuta matana mwe miundi yangu.
[47] Kwa iyo nakwamba kaekewa mavigaviga yakwe kwaviya kaonesha ukundiso mkuu. Mwenye kuekewa vidodo mavigaviga, kakundisa vidodo."
[48] Aho, Yesu akamwamba yuda mvyee, "Kuekewa mavigaviga yako."
[49] Naho wada wekuwaaho wekaa hamwe wakauzana, "Ni ndai uyu adahaye kuekea mavigaviga?"
[50] Naye Yesu akamwamba yuda mvyee, "Uzumizi wako ukuohowa, hita kwa uivanisa."

8

Wavyee wekutongeanao na Yesu

[1] Yekwembokaho ayo, Yesu nee kemboka mwe mizi na mizi akabiikia Mbui Yedi za Useuta wa Muungu. Wada wahina kumi dimwe na waidi wakatongeana naye.
[2] Hamwe na wavyee watuhu Yesu ekuwalavyao mazaiko na kuwahonya matamu, wakatongeana naye. Awo nee wakina Malia mwekwetangwae Magidalene, mwe kuavigwa mazaiko mfungate,
[3] Yoana na mkaza Kuza, mndima mkuu wa Helode na Susana na wavyee watuhu. Awo wavyee nee wakamgosweeya ndima kwa vintu vyao vyose Yesu hamwe na wahina wakwe.

Msimo wa mntu mhanda mbeyu
Matayo 13:1-9; Maliko 4:1-9

[4] Kisingi kimwe zumwezumwe kuu da wantu nediwa dakintana, na wantu nee wamwezea Yesu kulawa kwe kiya mzi. Na Yesu akawamba msimo unu.
[5] "Mhasi kenda kuhanda mbeyu zakwe. Ekuwaho aketia mbeyu ntuhu zikagwa mwe sia, na wemboka sia wakazijata na wadege wa uwanga wakazida.
[6] Ntuhu zikagwa mwe uongo wekuwao na maiwe, na zekuhotao zikanyaa kwaajii ya kwesekuwa na uwisiuwisi.
[7] Mbeyu ntuhu zikagwa kwe miti ya misongoma, na ida miti ya miwa yekuhotaho hamwe nazo nakuzifintafinta iyo mitengea ikanyaa.
[8] Ntuhu nezigwa mwe sanga wenye khande, zikahota na kuvyaa vitana."
Ekubindaho kugombeka ayo, Yesu akalavya mgutio, akamba, "Mwenye magutwi na ategeeze!"

Niya ya kuhinya kwa misimo
Matayo 13:10-17; Maliko 4:10-12

[9] Wahina wakwe Yesu wakamuuza mana ya msimo uwo.
[10] Naye akawatambaisa, "Nywinywi mwekhigwa umanyi wa kumanya ukwei wa Useuta wa Muungu ambao aho kae khawekumanyika akini isasa uikwa pwii, akini awo watuhu wendawembigwe kwa

misimo, wakakauwa wasekudaha kuona, na wakategeeza wasekumanya."

Yesu asosoa msimo wa mhasi
Matayo 13:18-23; Maliko 4:13-20

11 Mana ya msimo unu ni inu, Mbeyu ni mbui ya Muungu.

12 Ziya zekugwazo mwe sia zaonyesha wantu wada wategeezao ida mbui, ikaukaaho ibiisi akeza na kudihusa mwe mioyo yao wasekweza kumzumiia na kuoholwa.

13 Ziya zekugwazo mwe maiwe zaonyesha wada wantu wategeezaho ida mbui wakaihokea kwa kinyemi. Akini inga ziya mbeyu, wantu awo khawana mazindo na mbui iyo khayekaa mwe mioyo yao kwaviya wazumiiya kwa kisingi du, na kisingi wageezwaho kubadana na mbui iyo.

14 Ziya mbeyu zekugwazo mwe miti ya miwa ni wantu wada wategeezao ida mbui, akini kisingi si kisingi, wahaukao wafintwafintwa na maatu, na vintu vyao vyose, na wekazi wa kiya msi nao khawakua mwe mbui ya Muungu.

15 Na ziya zekugwazo mwe sanga ntana nee wada wategeezao ida mbui wakaizumiiya kwa moyo mtana na wa kutegeeza. Awo kuzizimiza na kuendeea kugosoa mbui zimkundisazo Muungu.

Taa yekugubikwayo kwa nyungu
Maliko 4:21-25

16 Wantu khawawasha taa na kuigubika kwa nyungu hambu kuiika mzungui. Akini waika uwanga ya kiango ili wantu wengiaho gati wadahe kuona ung'azi.

17 "Ivyoivyo chochose chekufiswacho chenda kigubulwe, na sii yoyose yesayokumanyika na yendaimanyike pwii.

18 "Kwa iyo, muwe meso mtegeezavyo. Kwaajii yoyose mwenacho endaekigwe na ngeeko, akini yuda mwesena, hata kiya afikiicho anacho, chendakidoigwe."

Ndugu wa kwei wa Yesu
Matayo 12:46-50; Maliko 3:31-35

19 Aho mami yakwe da Yesu na wanduguze wakamwezea, akini khawokudaha kumwezea hehi kwaajii ya zumwezumwe da wantu.

20 Mntu yumwe akamwamba Yesu, "Mami yako na wanduguzo wagooka chongoi, wakunda wakuone."

21 Akini Yesu akawamba wantu wose, "Mmaa yangu na wandugu zangu ni wada wategeezao mbui ya Muungu na kuditoza."

Yesu atwiiza khusi
Matayo 8:23-27; Maliko 4:35-41

22 Msi umwe, Yesu nekakwea ngaawa hamwe na wahina wakwe, akawamba, "Tidumuwe ntondoo da mazi tiite adi phande ya kaidi." Naho, wakavoka ntambo.

23 Ekuwaho wakatamba kwa ngaawa iyo, Yesu akagona. Ahoaho khusi khai ikavoka kuvuma, mazi yakavoka kwengia mwe ngaawa, newawa hehi na kudagamia.

24 Wada wahina wakamtimia Yesu, wakamwenua wakamwamba, "Zumbe, Zumbe! Tadagamia!"

Yesu akenuka akaiwakia ida khusi na mkubwaniso wa mazi, navyo vikatwiiya, nee kwatuiiya.

25 Naho akawamba, "Uzumizi wenu u hahi?"

Akini wowo wakatozwa ni umako na kuogoha uku wakagombekana, "Uyu ni ndai, ata agiiya khusi na mkubwaniso wa mazi, navyo vyamtegeeza?"

Yesu amhonya mntu mwekukwewa ni mazaiko
Matayo 8:28-34; Maliko 5:1-20

26 Waendeeya na ntambo, wakabua mpwani ya si ya Wagelasi zekuhakanazo na ntondoo da mazi da Galilaya.

27 Ekuwaho aseeya mpwani, mntu yumwe ekuwaye kakwewa na mazaiko akamwezea kulawa he mzi uda. Kwa misi mingi mntu uyo kheekuwa akavaa magwanda, wala khekuwa akekaa mwe nyumba iya mwe mambiya.

28 Ekumuonaho Yesu, aketambika ahosi hemeso yakwe na kugombeka kwa mgutio mkuu, "Wee Yesu Mwana wa Muungu ekuwaye uko uwanga, una mbui yani na miye? Nakuhembeeza usekunisumiiza!"

29 Nee kamba ivyo kwaviya Yesu nekamwamba uyo zaiko amlawe mntu uyo. Zaiko ido ne dikamkwea mntu uyo maa kwa maa, na etiho wantu wamuika ndani na kumzengeteza kwa minyololo na mphingu, akini kiya maa akazidumua mphingu izo, akegalwa na zaiko ido adi he kiwawe.

30 Naho, Yesu akamuuza, "Zina dako ni ndai?" Yee akamtambaisa.

"Zina dangu ni 'Hindoo' " kwaajii mazaiko mangi nee yammema.

31 Ayo mazaiko wakamhembeeza Yesu asekuwegaa tubwi dilehado desado kuwa na kisiikizi.

32 Hantu aho nekuwa na tintimo kuu da nguuwe wakaiswa mwe mpolomoko wa muima. Naho ayo mazaiko wakamhembeeza awabade wawengie wada nguuwe. Naye Yesu akawabada wawengie.

33 Kwa iyo mazaiko ayo yakamlawa yuda mntu, yakengia kwa wada nguuwe na wakaseeya kwa kinyionyio mwe uda mpolomoko mkai, wakengia mwe ntondoo da mazi, wakafa.

34 Wada waisi wekuonaho yose yekuawiiayo wakaguuka, wakaita kuwekha wantu mbui mwe mzi na mwe minda.

35 Wantu wakeza kukauwa yekulawiiayo. Wakamtimia Yesu, wakamwona yuda mntu mwe kulavigwa mazaiko kekaa hehi na Yesu kavaa magwanda, na akii zakwe zimuuiya, wakaogoha.

36 Wada wantu wekuonaho ida mbui wakawagombekea wada wantu wekwezaho hada viya yuda mntu mwekuwae na mazaiko ekuoholwavyo.

37 Wantu wa si ya Gelasi wakaogoha muno. Ivyo wakamuombeza Yesu ahauke. Ivyo Yesu akakwea vituhu ngaawa ahauke.

38 Yuda mntu mwe kuavigwa yada mazaiko akamhembeeza aite hamwe naye.

Yesu akamwemeza, na akamwamba,

39 “Uya kaya ukawambe yose Muungu ekukugosweyavyo.”

Aho, yuda mntu akaita akabiikia kiya hantu mwe mzi uda mbui zose Yesu ekumgosweyavyo.

Yesu amhonya mvyee na kumyuyusa mndee

Matayo 9:18-26; Maliko 5:21-43

40 Yesu ekuuyaho phande ya kaidi ya ntondoo da mazi, zumwezumwe da wantu dikamhokea, kwaviya wose nee wakamgoja.

41 Aho akeza mntu yumwe zina dake Yailo, muongoezi wa Nyumba ya kukintania Wayahudi, nee etambika he meso ya Yesu, akamhembeeza aite kaya kwakwe.

42 Kwaajii ni mwana waikedu wa kivyee, mwenye myaka kumi dimwe na mbii, nekawa yu hehi na kuuya na nyuma.

Yesu ekuwaho akaita wantu ne wamfintafinta kiya phande.

43 Kuwa na mvyee yumwe gatigati ya diya zumwezumwe da wantu, nekawa akalawa phome kwaviya nekawa na utamu wa mtuo kwa kisingi cha myaka kumi dimwe na mbii. Naho nekabinda vintu vyakwe vyose kwa waganga, khahana ekudahae kumhonya.

44 Uyo mvyee ne amtongea Yesu nyuma, akadonta msao wa gwanda dakwe. Ahoaho, akahonywa utamu wakwe wakulawa phome.

45 Yesu akauza, “Nndai mwekunidonta?”

Wose wakaemea wakamba khahana mntu ekukudontae. Naye Petulo akamba, “Zumbe, zumwezumwe da wantu wakuikia bunga na kukufintafinta!”

46 Akini Yesu akamba, “Kuna mntu kanidonta, mana khimanya kihinya mntu kwa udaho wangu.”

47 Yuda mvyee ekuonaho khadaha kwefisa, akeaviiza huku akakama kwa kuogoha aketambika hemeso ya Yesu. Aho akawamba wantu wose chekumwekacho kumdonta Yesu na kwaviya ekuhonywavyo vuu puu.

48 Yesu akamwamba, yuda mwana kivyee, “Hita kwa uivanisa, kuzumiiya kwako kukuhonya.”

49 Ekuwaho aendeeya kugombeka, Yailo yuda muongoezi wa nyumba ya kukuntania Wayahudi akaetewa mbui kulawa kaya, “Mwana yako wakivyee kauya kaye na nyuma, usekumpisha Mhinyi.”

50 Yesu ekusikiaho ayo akamwamba Yailo, “Usekuogoha zumiiya du, naye endaahone.”

51 Ekubuwaho nyumbani kwa Yailo khawekumbada mntu kwengia ndani hamwe naye, iya Petulo, na Yohana, na Yakobo na wavyazi wa mndee uyo.

52 Wantu wose nee wakiiya na kuomboeza kwaajii ya uyo mndee ekuyae na nyuma. Aho Yesu akawamba, “Msekuiiya, kwaajii mwana khekuuya na nyuma, kagona du!”

53 Nawo wakamseka Yesu kwaajii nee wamanya kauya kae na nyuma.

54 Akini Yesu akamtoza mkono akamba, “Mwana enuka!”

55 Muye wakwe ukamuuwiya, vuu puu akenuka, Yesu akawamba wamwekhe khande.

56 Wavyazi wakwe nee wahondomaa, aho Yesu akawaemeza wasekumwamba mntu yeyose aya yekugosokayo.

9

Yesu awagiiya wada wahina kumi dimwe na mbii

Matayo 10:5-15; Maliko 6:7-13

1 Yesu nee awetanga wada wahina kumi dimwe na mbii, akawekha udaho wa kuguusa mazaiko yose, na udaho wa kuhonya matamu.

2 Naho akawagiiya waite kubiikia wantu mbui za Useuta wa Muungu na kuhonya wantu matamu.

3 Akawamba, “Mwendahomtambe msekudoa chochose, msekudoa ngoda wala jumu, wala khande, wala hea hata gwanda tuhu.”

4 Nyumba yoyose mwendayo mwengie na kuhokewa, ekaani umo hadi mwendaho mhauke mwe mzi uwo.

5 Wantu wendaho wawaemee kuwahokea, lawani mwe mzi uwo, nanywi mlawaho kung'untani sanga mwe miundi yenu, ili kuwa uvuhuzi kwao.

6 Naho wahina awo wakavoka kutamba, wakemboka mwe mizi wabiikia wantu Mbui Yedi na kuhonya watamu kiya hantu.

Seuta Helode engiwa na maatu

Matayo 14:1-2; Maliko 6:14-29

[7] Naye, seuta Helode mgookezi wa si ya Galilaya ekutegeezaho mbui ya yose yekulawiiayo, neawa ni maatu kwaajii wantu watuhu ne wakagombeka kuwa Yohana Mbatiiza kayuyuka.
[8] Watuhu ne watamwiiya Eliya mwekuwa muoni wa Muungu kalawiiya, na watuhu wakatamwiiya kwamba yumwe wa waoni wa kae kayuyuka.
[9] Helode akamba, "Uyo Yohana nekhimsenga mtwi, isasa nndai uyu nitegeezaye mbui zakwe?" Ne awa na hovu ya kumkauwa.

Yesu awekha khande wantu elufu shano
Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Yohana 6:1-14

[10] Wada wagiiwa wekuuyaho, wakamgombeka Yesu yose wekuyagosoayo. Yesu akawadoa, wahina wakwe wakaita hikedu mwe mzi wa Betisaida.
[11] Akini wada wantu wekumanyaho ekuitaho, wakamtongea. Yesu akawahokea ne atamwiiya nao kuusu mbui ya Useuta wa Muungu na akawahonya wada wekukundao kuhonywa.
[12] Zua dekuswaho, wada wahina kumi dimwe na mbii wakamwiitia na kumwamba, "Wabade wantu waite mwe mizi na mwe minda ya hehi wakaondeze khande na hantu hakugona, kwaviya aha teiho ni mwe nyika."
[13] Yesu akawamba, "Wekheni nywinywi khande."

Wakamtambaisa, "Khatina chochose iya mabumunda mashano na samaki waidi. Wakunda swie tikawagwiiye khande wantu wose hawa?"
[14] Wekuwaho hada nee ni wagosidu elufu shano.

Naho, Yesu akawamba wahina wakwe, "Wagombekeni wantu wekae kwe mazumwezumwe ya wantu makumi mashano."
[15] Wahina wakagosoa inga wekugombekwavyo, wambeni wantu wose wekae.
[16] Naho Yesu akayadoa yada mabumunda mashano na wada samaki waidi, akakauwa uwanga kwa Muungu na kumtogoa Muungu, akavijaiya, akabendua, akawekha wahina wakwe wawekhe wantu.
[17] Wantu wose wakada na kweguta. Wahina wakadodoa phuguntio za khande, wakamemeeza ngahu kumi dimwe na mbii.

Petulo agombeka kwei Yesu kuwa ni Klistu
Matayo 16:13-19; Maliko 8:27-29

[18] Msi umwe, Yesu ekuwaho avika ikedu, na wahina wakwe ne wawa hehi naye. Naho akawauza, "Wantu wamba miye ni ndai?"
[19] Nao wahina wakamtambaisa, "Watuhu wamba kuwa wewe ni Yohana mbatiiza, watuhu wamba ni Eliya muoni wa Muungu, na watuhu wamba ni yumwe wa waoni wa kae ambae kayuyuka."
[20] Aho akawauza, "Na nywinywi, mwamba miye ni ndai?"

Petulo akamtambaisa, "Wee nee Klistu ekusagulwaye ni Muungu."

Yesu agombeka usuumizi wakwe na ufe wakwe
Matayo 16:20-28; Maliko 8:3; 9:1

[21] Yesu akawawakia wasekumwamba mntu yoyose mbui iyo.
[22] Yesu nee aendeea kugombeka kuwa nlazima Mwana wa Mntu* endaasuumizwe na kuemewa na wadaa na waviki wakuu na wahinyi wa miko na kukomwa, akini mwe msi wa ntatu endaayuyuke.
[23] Naho akawamba wantu wose, "Mntu yoyose akundaye kunibasa nlazima eemee mwenye, adoe mhamba wakwe kia msi na anibase.
[24] Kwaviya, mntu akundaye kuohowa ugima wakwe mwenye, enda awaze, akini awazae ugima wakwe kwaajii yangu, enda auohoe.
[25] Mntu endaekhingwe myengizo yani ati akekhigwa vintu vyose vya mwe inusi, akini akawaza ugima wakwe mwenye hambu kwedagamiza mwenye?
[26] Mntu akanionea soni miye na mahinyo yangu, Mwana wa Mntu endaamwonee soni mntu uyo kisingi endachoeze mwe Ukuu wakwe na wa Tate na wandima wa uko uwanga kwa Muungu wang'azi.
[27] Nawamba kwei, kuna wamwe wenu aha khawana wauye na nyuma adi aho wendao wauwone Useuta wa Muungu."

Yesu ahituka cheni
Matayo 17:1-8; Maliko 9:2-8

[28] Yekubuwaho msi wa nane bada ya kutamwiiya ayo. Yesu ne awadoa Petulo, na Yohana na Yakobo, akaita nao mwe muima kuvika.
[29] Ekuwaho avika, cheni chakwe kikahituka, na magwanda yakwe ne yakang'ang'azika pee.
[30] Ahoaho wantu waidi wakaawiiya wakatamwiiya nae, nao ne wawa Musa na Eliya,
[31] ambao walawiiya wakawa wenye ukuu, wakatamwiiya nae kuusu kulawa kwakwe endavyo aiganye uko Yelusalemu.

* **9:22 9:22** Mwana wa mntu inamuwakilisha Yesu

32 Petulo na wenziwe ne wagona fofofo,
wekwenukaho, wakoona Ukuu wakwe, na
wada waidi wekugokao hamwe nae.
33 Naho wantu awo waidi wekuwaho
wakahauka, Petulo akamwamba Yesu,
“Zumbe ni vyedi swiswi tiaha. Naho
tizenge makumbi matatu, dimwe dako, na
dimwe da Musa na dimwe da Eliya.” Kwa
kwei khekumanya agombeka mbwai.
34 Petulo ekuwaho agombeka ayo, vuu
puu zunde dikaawiia na kuwagubika na
zunde ido dekuwezeaho wada wahina
wakaogoha muno.
35 Mgutio ukategeezeka kulawa mwe
ido zunde, “Uyu nee Mwanangu nekum-
saguaye, mtegeezeni.”
36 Wekwembokaho uwo mgutio
kutegeezeka, Yesu nekaoneka yu ikedu.
Wahina wakanyamaa myee khawokuiyan-
dua mbui iyo, na kisingi kiya kha-
wokumgombekea mntu yoyose mbui izo
wekuonazo.

Yesu amhonya mbwanga mwenye zaiko
Matayo 17:14-18; Maliko 9:14-27

37 Kioi dakwe Yesu hamwe na wahina
wakwe watatu wekuwaho waseeya kuda
kwe muima, zumwezumwe kuu da wantu
dikakintana na Yesu.
38 Aho, mntu yumwe mwe diya
zumwezumwe akatoa mgutio, akamba,
“Mhinyi! Nakuhembeeza umhonye
mwanangu wa ikedu.
39 Maa kwa maa zaiko damkweya, na
kumtenda atoe vuzo, naho damgwisa na
kumgea ugwa mtwi na kulawa fuo mwe
kanwa. Uyo zaiko amsumiiza muno na
khadimbada kwa kinyio.
40 Khiwaombeza wahina wako wadigu-
use akini khawokudaha.”
41 Yesu akamba, “Enyi uvyazi wesaho
na uzumizi, na chenye mavigaviga nn-
danekae nanyi na kuwazizimiza adi ini?”
Aho akamwamba uyo mntu, “Mwete uyo
mwanao hanu.”
42 Kisingi uyo mwana ekuwaho amwezea
Yesu, yuda zaiko neamgwisa asi na kumgea
ugwa mtwi. Akini Yesu akamwakia yuda
zaiko, na akamhonya yuda mwana na
kumwegaa mwana kwa tati yakwe.
43 Wantu wose wakahondomaa kwa
udaho mkuu wa Muungu.

Yesu atamwiiya vituhu ufe wakwe
Matayo 17:22-23; Maliko 9:30-32

Wada wantu wekuaho watozwa ni
umako kwa mbui zose ekugosoazo, Yesu
akawamba wahina wakwe.
44 “Tegezani vitana aya niyagombekayo
isasa, Mwana wa Mntu endaahitukwe na
kugewa mwe mikono ya wantu.”
45 Akini wowo khawekumanya mana ya
chekutamwiwacho. Mbui iyo iwa ifiswa
kwao wasekumanya, nao wakaogoha ku-
muuza kuusu chekugombekwacho iko.

Mkuu nndai?
Matayo 18:1-5; Maliko 9:33-37

46 Naho wahina wa Yesu wakavoka ku-
uzana kugombeka ni ndai mkuu gatigati
yao.
47 Yesu akamanya mamakhanyi
zekuwazo mwe mioyo yao, nee amdoa
mwana akamuika hehi naye.
48 Akawamba, “Yoyose amhokeaye
mwana uyu mdodo kwa zina dangu kwaa-
jii anihokeya miye. Na yoyose anihokeaye
miye, amhokea yuda mwekuniagiiya.
Kwaajii yuda ekuwaye mdodo gatigati
yenu, yee ni mkuu kusima wose.”

Mwesekuhigana nanywi yu hamwe nanyi
Maliko 9:38-40

49 Yohana akagombeka, “Zumbe tim-
woona mntu yumwe alavya mazaiko kwa
wantu kwa zina dako ne tamwemeza
kwaviya yeye khayuho hamwe naswi.”
50 Akini Yesu akamwamba, “Msekumwe-
meza, kwaviya yoyose mwesekuhigana
nanywi yu hamwe nanywi.”

Wantu wa mzi umwe wa Samalia wae-mea kumhokea Yesu

51 Kisingi chekubuaho hehi Yesu
kudoigwa kuita uwanga kwa Muungu,
akoona avoke ntambo ya kuita Yelusalemu.
52 Naho akawagiiya wagiiwa wamuon-
goee, nao wakaita wakengia mwe mzi
umwe wa wantu Wasamalia wamgoswee
kia kintu.
53 Akini wenyezi wa mzi uda ne wae-
mea kumhokea kwaviya nekawa akaita
Yelusalemu.
54 Wahina wakwe, Yohana na Yakobo
wekuonaho ayo wakamba, “Zumbe
wakunda tiuwagiiye moto kulawa uwanga
kwa Muungu uwadagamize?”
55 Akini Yesu neawahitukia, na kuwakia.
56 Wakalawa, wakaita mwe mzi mtuhu.

Wakundao kumbasa Yesu
Matayo 8:19-22

57 Wekuwaho watamba mwe sia,
mntu yumwe akamwamba Yesu, “Nen-
danikubase hohose uitako.”
58 Yesu akamba, “Mbweha wana phanga
na wadege wa uwanga kwa Muungu wana
masasa, akini Mwana wa Mntu khana
hantu ha kugona.”
59 Naho akamwamba mntu mtuhu, “Ni-
tongea.”
Mntu uyo akamba, “Zumbe, nieka nivoke
kuita kwe uzisi wa tate.”
60 Yesu akamwamba, “Wabade wantu
wekuwao wauya na nyuma mwe mioyo

yao wazike wekuyao na nyuma wezwao, iya wee hita ukabiikie Useuta wa Muungu."
61 Na mntu mtuhu akamwamba, "Zumbe
nendanikubase, akini eka nkaage wada wekuwao mwe kaya yangu."
62 Yesu akamwamba, "Mntu yoyose
atozaye gembe na yutayali kuima na uku akauwa nyuma, khafaa kwa Useuta wa Muungu."

10

Yesu awagiiya wandima makumi mfungate na mbii

1 Yekwembokaho ayo Zumbe akasagua
watuhu makumi mfungate na mbii, akawagiiya wandima waidiwaidi wamuongwee mwe kiya mzi ambao yee mwenye ne akakunda kuita.
2 Akawamba, "Ubosi ni mwingi
akini wabondaji ni wacheche, kwa iyo mwoombezeni Zumbe wa ubosi agiiye wantu wakabonde."
3 Isasa hitani, manyeni kuwa nawagiiya
nywinywi inga ngoto waitao gatigati ya makui ya mzitui.
4 Msekudoa kifuko cha hea, jumu wala
sabana, msekumuugusa mntu yoyose mwe sia.
5 Mkengia mwe kaya yoyose mvoke
kuwaugusa ivi, "Uivanisa uwe mwe nyumba inu."
6 Akawaaho mntu akundaye uivanisa,
ugusi wenu wa uivanisa wenda usigae, ama khivyo uugusi uwo wa utuivu undauwauwie.
7 Ekaani mwe nyumba iyo mkada na
kudomea wendavyo wawekhe, kwaviya mndima afaigwa kwekhigwa kima chake. Msekusama nyumba inu na nyumba ida.
8 Ati mkabua mzi wowose na wantu
wakawahokea, daani wendavyo waviete hemeso yenu.
9 Honyani watamu wekuwao uko, wag-
ombekeni wantu, "Useuta wa Muungu u hehi."
10 Akini mkengia mwe mzi wowose,
wakesekumihokea, lawani, nanyi mwembokaho mwe sia zao gombekani,
11 Hata sanga za mzi wenu yeku-
tozananayo, na miundi yetu tayakung'uta iwe tangio ya mavigaviga yenu. Akini manyani kuwa, "Useuta wa Muungu uhehi."
12 Kwei nawamba, msi wa kuamuiwa
mzi uwo wendawekhigwe sugusa khuu kusima yada mavigaviga ya wantu wa mzi wa Sodoma.

Wantu wa mizi yesayo kuzumiiya
Matayo 11:20-24

13 Mmbui yenu wantu wa Kolazini!
Mmbwii yenu wantu wa Betisaida, inga vihii vyekugosokazo kwako ati ne vigosoka kuda Tilo na Sidoni, nee wawa wavaa kae magunia na kwesisa mazeu na ili koonyesha kuhituka na kubada mavigaviga yao.
14 Hata ivyo, msi wakuamuiwa nywinywi
mwenda mwekhigwe sugusa khuu kusima ida ya wantu wa Tilo na Sidoni.
15 Nywie wantu wa Kapelinaumu,
"Mweona mwenda mwekhigwe ntogoo adi uwanga kwa Muungu? Eehe, mwendamseezwe adi asi kwe si ya wantu wekuuyao na nyuma."
16 Yesu akawamba wahina wakwe,
"Endaeawategeeze nywinywi, anitegeeza miye, na endayeawaemee kuwahokea nywinywi, aemeya kunihokea miye. Na yoyose aemeaye kunihokea, aemea kumhokea yuda ekuniagiiaye ambae ni Muungu."

Kuuya kwa wada wahina kumi mfungate na mbii

17 Naho wada makumi mfungate
na mbii newauya wamema kinyemi, wakagombeka, "Zumbe hata mazaiko yatutegeeza tekuyawakiaho kwa zina dako."
18 Yee akawatambaisa, "Khimwona ibiisi
ekuwavyo akagwa inga umweko wa umbauwa kulawa uwanga kwa Muungu.
19 Kauwa khiwekha udaho wa ku-
jata nyoka na visuse, na udaho wose wakumvota yuda mmasa, wala khahana kintu chochose chendachokimizuu.
20 Naho msekuwa na kinyemi kwaajii
mazaiko wamitegeeza, iya kuwani nanyemi kwaajii mazina yenu yaandikwa uwanga kwa Muungu muwe wantu wa Muungu."

Yesu awa na nyemi
Matayo 11:25-27; 13:16-17

21 Saa idaida, Yesu nekawa na nyemi
kwa udaho wa Muye wa Muungu, akamba, "Nakutogoa ee Tate, Zumbe wa uwanga kwa Muungu na inusi, kwaajii mbui izi wekuwafisazo wenye akii na umanyi, ukawamanyisa wadodo. Eehe Tate, ne vyekukutamiavyo."
22 Ne agombeka, "Tati yangu kanekha
vintu vyose. Khahana ammanyaye Mwana iya Tate, wala ammanyaye Tate iya Mwana, na yoyose yuda ambae Mwana endaakunde kumgubuiya."
23 Naho akawabasa wahina wakwe
akawamba he ikedu, "Wajaiwa wada wakauwao mbui izi mkauazo nywinywi!
24 Kwei nawamba, waoni na maseuta
watamiwa kukauwa yada muyakauwayo nywinywi akini khawekuyaona na kuyategeeza yada mtegeezayo akini khawadaha."

Msamalia yedi

25 Aho mhinyi wa miagiiyo yumwe
akagooka, akamuza Yesu, akakunda
kumgeeza, “Mhinyi, nigosoe mbwai nidahe
kwekaa misi yose kwesaho kisiikizi?”
26 Yesu akamtambaisa, “Yamba mbwai
mwe miagiiyo? Mwamamakhanya vi-
ivihi?”
27 Yuda mntu akamtambaisa Yesu,
“Mkundise Zumbe Muungu yako kwa moyo
wako wose, kwa muye wako wose, kwa
udaho wako wose na kwa akii zako zose.
Na mkunde mntu wa hehi nawe inga
wekundavyo wee mwenye.”
28 Yesu akamwamba, “Kutambaisa vyedi!
Gosoa ayo, nawe wendauwe na ugima wa
misi yose kwesaho kisiikizi.”
29 Akini yuda Mhinyi wa miagiiyo
neakakunda kweonyesha kuwa ni mtana
akamuuza Yesu, “Na mntu wa hehi yangu
ni ndai?”
30 Yesu akamtambaisa, “Mntu yumwe
kawa akaseeya kulawa Yelusalemu kuita
Yeliko. Ekuwaho mwe sia, neafuntiwa ni
mabagaa, na kumhoka vintu vyake vyose
na kumtoa na kumbada kagona hada hehi
na kuuya na nyuma.”
31 Ahoaho mviki yumwe nekawa akem-
boka mwe sia idaida, ekumuonaho akem-
boka khandani.
32 Nee eza Mlawi yumwe, ekubuwaho
hada hantu akamwona, naye akemboka
khandani.
33 Akini Msamalia yumwe nekawa
akatamba, neabuwa hada kwa yuda mntu
ekufintwae ekuwaho, naye ekumuonaho
akamfiiya mbazi.
34 Akambasa, akamfunga vionda vyakwe
kwa vibwende na kumsisa mavuta ya mza-
ituni na divai, akamkweza uwanga ya
phunda wakwe, akamwegaa mwe nyumba
ya kuhumuizia wageni akamhumiza.
35 Kioi yakwe akalavya ntii mbii vya
madini ya feza akamwekha yuda mwenye
nyumba akamwamba, “Mhumize mntu
uyu na chochose wendachoutumie, nen-
danikuihe nendahoniuye.”
36 Naho Yesu akauza, “Gatigati ya awo
watatu, ni yuhi mwekweonyesha kuwa
mntu wa hehi yakwe yuda ekufuntiwaye
na mabagaa?”
37 Yuda mhinyi wa miko akamtambaisa,
“Ni yuda ekumfiiaye mbazi.”
Yesu akamwamba, “Hita ukagosoe ivy-
oivyo.”

Yesu awavuia Malita na Malia

38 Yesu na wahina wakwe wekuwaho
watamba kuita Yelusalemu, wakengia
mwe mzi umwe na mvyee zina dakwe
Malita, akamhokea kaya kwakwe.
39 Malita ne kawa na dadiye etang-
waye Malia uyu ne kekaa hehi na Zumbe
akategeeza mahinyo yakwe.
40 Akini Malita nekawa akagosoa ndima
za zikoi na mbui nyingi, nee akamwiitia
Yesu akamwamba, “Zumbe ivi khupatiiza
kwambwai dada yangu kanibada nagosoa
ndima za zikoi ikedu? Umgombeke ani-
ambiize.”
41 Akini Zumbe akamtambaisa, “Malita,
Malita kwambwai wepisha kwa ndima
nyingi.”
42 Akini kuna mbui mwenga ntana
kusima yose, mbui iyo ni kunitegeeza.
Malia nee ekusaguado na khahana mntu
yoyose adahae kumhoka.

11

Yesu ahinya kuvika
Matayo 6:9-13; 7:7-11

1 Msi umwe, Yesu kawa hantu akavika.
Ekubindaho kumvika Muungu, yumwe
wa wahina wakwe akamwamba, “Zumbe,
takunda utihinye kuvika inga Yohana
mbatiiza ekuwahinyavyo wahina wakwe.”
2 Yesu akawamba, “Mkavika Muungu,
gombekani ivi,
‘Tate yetu weuko uwanga kwa Muungu
Zina dako ditogolwe,
Useuta wako weze.
3 Utekhe khande yetu kiya msi.
4 Utiekee mavigaviga yetu,
Kwaajii swie tiwaekeavyo wose weku-
tikoseao,
Wala wesekutingiza mwe mageezo.’ ”
5 Naho Yesu akawamba wahina
wakwe, “Nndai gatigati yenu mwenye
mmbuya wakwe akamwezea na kio
kikuu akamwamba, ‘Mmbuya nekha
mabumunda matatu.
6 Kwaajii mmbuya wangu kanezea
alawa ntambo, namiye khina khande ya
kumwekha.’
7 Naho yuda mwe kuwa gati akamtam-
baisa, ‘Usekunipisha uvi uvugalwa kae,
miye na wanangu tigona kae, khidaha
kwenuka na kukwekha ukundacho.’
8 Kwei nawagombeka inga uyo mntu
khana enuke na kumwekha ayo mabu-
munda kwaajii ni mmbuya wakwe, akini
kwaajii ya uyo mntu kwesekuona soni
kuendeea kwakwe kumwetanga enda
enuke na kumwekha kia ekukikundacho.
9 “Ivyo nawagombakeni, ombezani
nanywi mwondamwekhigwe, ondezani na
nywie mndampate, kontani uvi nanywi
mwenda mvuguiwe.
10 Kwaviya kia aombezaye ekhigwa, na
kia aondezaye endaekhigwe na kia akon-
taye uvi avugwiiwa.

11 Hambu kuna yoyose gatigati mwenu, mwana yakwe akamwombeza samaki, enda amwekhe nyoka na khiyo samaki?

12 Hambu mwana akamwomba tagi, endaamwekhe kisuse?

13 Naho nywinywi wenye mavigaviga mwadaha kuwekha wana wenu vintu vyedi, kwei tati yenu wa uwanga kwa Muungu endaagosoe muno, endaawekhe Muye wa Muungu wada wamuombezao!"

Yesu na Belizebuli
Matayo 12:22-30; Maliko 3:20-27

14 Naho Yesu ekuwaho amlavya zaiko mwe kuwa kwa mntu ekuwaye khadaha kutamwiiya. Yuda zaiko ekumlawaho yuda mntu mwekuwa khadaha kutamwiiya, nee avoka kutamwiiya na zumwezumwe da wantu dikahondomaa.

15 Akini wamwe wa wantu awo wakagombeka, "Aguusa mazaiko kwakwekhigwa udaho wa Belizebuli, yuda muongoezi wa Mazaiko."

16 Wantu watuhu wakamgeeza, wakaonda awaonyeshe utangio kulawa uwanga kwa Muungu.

17 Akini yee, akamanya mamakhanyi zao, akawamba, "Useuta wowose wekuiganyikao vizumwezumwe vihiganavyo khaudaha kwekaisa, naho wandugu wowose wenao khumbizi wadagamia."

18 Inga Ibiisi akahigana yee mwenye, useuta wakwe wendagooke viivihi? Isasa mwadaha viivihi kugombeka ati nalavya mazaiko kwa udaho wa Belizebuli?

19 Naho, inga miye nkawaguusa mazaiko kwa udaho Belizebuli, hata wahina wenu pia wawaguusa kwa udaho wakwe, kwaajii iyo wahina wenu nee wendaowawamuiye nywinywi.

20 Akini ikawa naguusa mazaiko kwa udaho wa Muungu, manyeni kuwa useuta wa Muungu ubuakae kwenu.

21 "Mntu mwenye muku aindaho nyumba yakwe kwa guha na uta, vintu vyakwe vyose vyendaviwe mwe uivanisa.

22 Akini akeza mwenye muku muno, akamfuntia na kumvota, mntu uyo endaadoe vitoanavyo vyakwe ekutegemeavyo na kudoa vintu vyakwe vyose."

23 "Yoyose mwesekwevana nami ahigana nami, na mntu yoyose mwesekuika hamwe nami, endaamwaganise."

Kuuya kwa zaiko
Matayo 12:43-45

24 "Zaiko dimlawaho mntu daangadika hantu kwesiho na mazi na kuondeza hantu ha kuhumwiiza. Akesekuhapata egombekeya nindaniuuwiye ida nyumba yangu nekulawayo."

25 Auyaho aibwiiya ida nyumba ihagiwa na vintu viikwa vitana.

26 Naho aita na kuwadoa mazaiko watuhu mfungate wafyaimi muno kusima yee, wose waita wakamwengia mntu uyo. Ivyo ugima wa mntu uyo undautendese kuwa wa ufyaimi muno kusima aho bosi.

Kinyemi cha kwei

27 Yesu ekuwaho akatamwiiya ayo, mvyee yumwe gatigati ya diya zumwezumwe da wantu, akagombeka kwa mgutio mkuu, "Kajaiwa mvyee ekukuvyaae na kukuonkesa."

28 Yesu akamtambaisa, "Akini wajaiwa muno wada wategeezao mbui ya Muungu na kuizumiiya."

Wantu wakunda utangio
Matayo 12:38-42

29 Zumwezumwe da wantu wekutendesaho kugenyea, Yesu akaendeea kuhinya akagombeka, "Iki ni kivyazi chenye mavigaviga. Chaondeza utangio, akini khakinachekigwe utangio wowose iya utangio wa Yona.

30 Inga viya Yona ekuwavyo utangio kwa wantu wa Ninawi, nee vyendavyo viwe kwa Mwana wa Mntu kwa kivyazi iki.

31 Seuta wa kivyee wa Sheba endaalawiiye kisingi kivyazi iki chendavyo kiamuiwe na Muungu, nae endaatamwiiye kivyazi iki kina mavigaviga. Kwaviya yee nee katamba kulawa hae mwe inusi, akeza kutegeeza umanyi wa Seemani na niaha nekuwae mkuu kusima Seemeni."

Ung'azi wa mwii
Matayo 5:15; 6:22; 23

32 "Wantu wa Ninawi wendawalawiiye kisingi cha kuamuiwa, nao wenda waonyeshe kivyazi iki kina mavigaviga. Kwaviya wantu wa Ninawi newahituka kwa kubada mavigaviga yao kwaajii ya ubiikizi wa Yona, niaha nekuwae mkuu kusima Yona."

Ung'azi wa Mwii
Matayo 5:15; 6:22-23

33 "Khahana mntu awashae taa na kuigubika kwa nyungu, iya aiika uwanga ya kiango wantu wengiao mda gati wadahe kuona ung'azi.

34 Taa ya mwii wako ni sizo. Inga meso yako yendayakauwe vitana he ung'azi mwii wako wose wenda uwe vitana, na inga meso yako khayana yakauwe vitana aho mwii wako wenda uwe na kiza.

35 Naho ukauwe, ung'azi weumo mwe mwii wako usekweza kuwa kiza.

36 Naho inga mwii wako wose ukawa na ung'azi, na kwesekuwa na hantu hohose he kiza, mwii uwo wenda ung'ae vyedi muno

inga viya taa ikumwiikavyo kwa ung'azi wakwe."

Yesu awagombeka Mafalisayo na wahinyi wa miko.
Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40

37 Yesu ekuwaho atamwiiya, mntu yumwe Mfalisayo neamgoneka akade khande kaya kwakwe. Yesu nee aita, akekaa kuda khande.
38 Uyo Mfalisayo ne ahondomaa kuona Yesu ada khande kwesao kusunta mikono inga yekuwavyo wagosoa kia msi.
39 Zumbe akamwamba, "Nywinywi Mafalisayo mwasunta via vya kudiiya khande kwa chongoi, akini ndani mmema uhokaji na mavigaviga.
40 Nywie wahezi! Khammanya kuwa Muungu yee nee mwekugosoa chongoi nee uyo mwe kugosoa na ndani?
41 Wekheni wakiwa vintu mwekuwavyo navyo, na kiya kintu mgosoacho kindakiwe vyedi kwenu.
42 "Akini mmbwii yenu Mafalisayo, kwaviya mwamwekha Mungu hantu ha kumi dimwe mnanaa na bwache na kiya mbai za mboga za mani, akini mwajaa haki na ukundiso wa Muungu. Naho iwakunda kulavya malavyo ayo, wala msekujaa kugosoa matuhu.
43 "Mmbwii yenu nywinywi Mafalisayo, kwaajii nywie mwakunda kwekaa mwe vigoda he meso ya wantu mwe Nyumba za kukintania Wayahudi na kuuguswa kwa ishima mwe maguiyo.
44 Mmbwii yenu Mafalisayo kwaajii nywinywi inga mambiya yekwagayo, wantu wayajata kwesiho kumanya."
45 Yumwe wa wahinyi wa miagiiyo akamwamba, "Mhinyi, mbui zako zatidumuwa na swie."
46 Yesu akamtambaisa, "Na nywinywi wahinyi wa miagiiyo, mmbwii yenu, kwaviya mwawatwika wantu fuushi zesazokwenukika, uku nywinywi khamnyoosha hata chaa kuwaambiza.
47 Mmbwii yenu, kwaviya mwazenga mambiya ya waoni wa Muungu wada ambao wadaa wenu nee wawakoma.
48 Nanywi wenye wavuhuzi na kwevana na mbui ya wadaa wenu, kwaviya wao nee wawakoma waoni wa Muungu, na nywinywi mwazenga mambia yao.
49 Kwa iyo Muungu nee kagombeka kwa umanyi wakwe, 'Nendaniwegaiye waoni wa Muungu na wagiiwa, akini wamwe wao wendawawakome, na kuwasuumiza watuhu.'
50 Kivyazi iki chendachekhigwe sugusa kwaajii ya phome ya waoni yekuyetikayo tangia kuvokea inusi yekugosokaho,
51 tangia phome ya Abeli adi phome ya Zakalia mwe kukomwa gatigati ya ingo na hantu ha Muungu. Eehe, kwei kivyazi chendachekigwe sugusa kwa mbui zakwe.
52 "Mmbwii yenu nywinywi wahinyi wa miagiiyo, kwaajii muufisa uda ufunguo wa uvi wa kummanya Muungu nywie wenye khamokwengia na muwakindia wekuwaho wengia wasekwengia."
53 Yesu ekuwaho alawa hada, wada Mafalisayo na wahinyi wa miko ne wavoka kuhigana nae vikai muno na kumsongeeza kwa kumuuza mbui nyingi,
54 wakambengea wategeeze mbui ilawayo kwe miomo yakwe.

12

Yesu aemeza ubakha
Matayo 10:26-27

1 Kisingi icho zumwezumwe khuu muno da wantu wekuwao wakintana hata wakawa wajatana, Yesu akavoka kutamwiiya na wahina wakwe akawamba, "Ekauweni na ugwadu wa Mafalisayo yani ubakha wao.
2 Chochose chekugubikwacho chendakigubulwe, na chochose chekufiswacho chendakimanyike."
3 Kwa iyo kia mwekugombedo mwe kiza, wantu wendawasikie mwe mweenje, na kia mwekupokosado mwe magutwi yenu mkawa mwe vyumba vya khandani, yenda ibiikiwe uwanga ya chusi.

Mfaa kuogohwa
Matayo 10:28-31

4 Nawagombekeni nywinywi wambuya wangu, mwese kuwaogoha wada waukomao mwii, na khawadaha kugosoa kintu kituhu.
5 Naho nendaniwambie nndai wa kuogohwa. Muogoheni yuda ambae akabinda kuukoma mwii ana udaho wa kuuwasa mwe moto da tubwi diwakado moto wesao kukomeka. Eehe, nawamba muogoeni uyo.
6 Mwamanya kuwa machole washano watagwa kwa senti mbii? Akini hemeso ya Muungu khajaika ata yumwe.
7 Naho ata fii za mitwi yenu zitaaziwa zose. Msekuogoha, kwaviya nywinywi mwafaa muno kusima machole wangi.

Kumzumiiya hambu kumhituka Klistu
Matayo 10:32-33; 12:32; 10:19-20

8 Nami nawamba yoyose anizumiaye hemeso ya wantu Mwana wa Mntu naye endaamzumiiye he meso ya wandima wa uko uwanga kwa Muungu.
9 Na mntu yoyose aniemeaye he meso ya wantu, naye Mwana wa mntu endaamuemee hemeso ya wandima wa uko uwanga kwa Muungu.

10 "Mntu yoyose agombekaye mbui ya kumuemea Mwana wa Mntu Muungu endaamuekee, akini endayeaudumuwe Muye wa Muungu khana uyo Muungu khanaamuekee mavigaviga."
11 "Hada wendaho wawaguiye na kumyengiza nywinywi hemeso ya Nyumba ya kukintania Wayahudi na hemeso ya wenye udaho na wagookezi, msekuwa na maatumaatu uwanga ya mwondavyo kwevunia hambu mwondavyo mtamwiiye.
12 Kwaviya Muye wa Muungu endaawahinye kiya mkundigwacho kugombeka."

Msimo wa mntu mwenye vintu vingi mhezi

13 Naho mntu yumwe mwe diya zumwezumwe da wantu akamwamba, "Mhinyi, mgombeke ndugu yangu tipangane upazi ekutibadiao tate."
14 Yesu akamtambaisa, "Mmbuya, nndai ekuniikaye miye kuwa muamuia na mpangi gatigati yenu?"
15 Naho Yesu akawamba wose, "Ekauweni na kia mbai ya khwiina ya vintu vingi kwa mana ugima wa mntu khaukauwia wingi wa vintu ekuwavyo navyo."
16 Naho akawamba msimo unu, "Nekuwa na mntu yumwe mwenye vitu vingi ambae mnda wakwe uvyaa ubosi mwingi.
17 Mntu uyo mwenye vintu vingi akamamakhanya mwe moyo wakwe, 'Nami khina hantu ha kuika ubosi wangu, nndanitende viihii?
18 Ekegombekea, nndanigosoe ivi, nndaniditue idi taa dangu nakuzenga tuhu kuu muno, namiye nndaniike umo khande zangu hamwe na vintu vyangu vyose.
19 Aho nee nendaho nidahe na kuwamba muye wangu, isasa una vintu vingi wendavyo uvitumie kwa myaka mingi. Humwiiza, na daa khande, na domeea na uwe na nyemi.'
20 Akini Muungu akamwamba, 'Wee mhezi! Ivyeo na kiyo muye wako wendaudoigwe. Na vintu viya vyose wekuviikavyo vindaviwe vya ndai?' "
21 Yesu akabinda kwa kugombeka, "Nee vyeivyo kwa mntu yoyose ememezeae vintu kwaajii yakwe, akini khio mntu mwenye vintu vingi hemeso ya Muungu."

Mzumiiye Muungu
Matayo 6:25-34

22 Naho Yesu akawamba wahina wakwe, "Msekuwa na maatumatu uwanga ya khande mwiikundayo ili mwe na ugima, wala uwanga ya magwanda myakundayo kwaajii ya mii yenu.
23 Kwaajii ugima ni yedi kusima khande, na mwii ni wedi kusima magwanda.
24 Wamamakhanyeni kunguu wowo khawahanda wala kawabonda na khawana taa, wala hohose hakuika khande zao akini Muungu awekha khande. Akini nywinywi ni wedi kusima wadege.
25 Nndai yumwe wenu ambae kwa kwepisha adaha kweongezea ugima wakwe hata kwa saa dimwe?
26 Naho inga khamdaha kugosoa mbui ndodo inga iyo, kwa mbwai kuwa na maatumatu uwanga ya yada matuhu?
27 Kauwani mauwa yasukhavyo khayagosoa ndima wala khayasuka. Akini nawamba, hata seuta Seemani he vintu vyakwe vyose khekuwahi kuvaa magwanda matana inga uwa dimwe aho.
28 Inga Muungu ayavika ivi mani ya mwe minda ambayo ivyeo yaaho kioi yasigwa mwe moto, ivi nywinywi khana awavike vyedi muno enyi wenye uzumizi mdodo?"
29 "Wala msekwepisha mwe mioyo yenu mwenda mde mbwai hambu mwenda mdomee mbwai msekuwa na maatumatu kuusu mbui iyo.
30 Wantu wesaokuwa Wayahudi wa inusi waangadikia vintu ivyo. Akini Tati yenu wa uwanga kwa Muungu amanya kuwa mwakunda vintu ivyo.
31 Isasa uwangadikieni Useuta wa Muungu, na vintu ivyo vyose navyo mwenda mwekhigwe."

Utajii wa uwanga kwa Muungu
Matayo 6:19-21

32 Msekuogoha, nywinywi zumwezumwe dodo, kwaviya Tati yenu katamiwa kuwekha Useuta.
33 Tageni vintu vyenu mkawekhe wakiwa izo hea. Mwegosoee vifuko vya hea vyesayokusakaa, na uko nee kuika kiikizo uwanga kwa Muungu ambaho taa dakwe khadihungua, uko wabavi khawabua na wala mswa khawabananga.
34 Hada enaho kiikizo chako, nee endaho uwe aho moyo wako.

Wandima wedi

35 "Ekaani tayali kwa kunigosoeya na taa zenu ziwe zaka.
36 Inga wandima wamgojao zumbe yao auye kulawa kwe ntafuno ya ndoza. Na ezaho na kukonta uvi wadahe kumvuguiya maa mwenga.
37 Wajaiwa wada wandima ambao zumbe yao endaawabwiiye wameso endahoeze. Kwei, nawamba endaeike tayali na kuwetanga mwe ude na kuwegosoeya ndima.
38 Wajaiwa kwa wandima awo mkuu yao endahoeze na kuwabwiiya wacheeza hata akeza kio kikuu, hambu hehi na kucha.

39 Manyeni kuwa inga mwenye nyumba ati nee kamanya saa ambayo mbavi endaeze, nee kawa meso ili amkindie mbavi, na khekuwa aibadie nyumba yakwe itulwe.

40 Nywie nanywi mwakundigwa mwekae tayali saa zose, kwaviya Mwana wa Mntu enda eze saa ambayo khamuimanya."

Mndima yedi na mwesekuwa yedi
Matayo 24:45-51

41 Petulo akamwamba, "Zumbe, msimo uwo watambia swiswi, hambu wawamba wantu wose?"

42 Zumbe akamtambaisa, "Nindai, mndima mzumiiwa na mwenye umanyi, ambae Zumbe wakwe endaamwiike uwanga ya wandima wakwe awekhe khande kisingi kifaacho.

43 Kajaiwa mndima uyo, hada zumbe wakwe endaho auye nakumbwiiya atenda ivyo.

44 Nawamba kwei kuwa endaamwekhe ugookezi wa vintu vyakwe vyose.

45 Akini inga mndima uyo akegombeka mwenye mwe moyo wakwe zumbe yangu kawa kacheewa muno kuuya, naho akavoka kuwatoa wandima wa wakivyee hambu wakigosi wada wenziwe, viyaviya endaade na kudomeea na kukolwa,

46 zumbe wakwe yuda mndima endaauye msi esao kukauwia na mda esao kuumanya. Endaamwekhe sugusa mndima uyo ya ufyaimi na kumwiika hamwe na wantu wesaokuzumiiya."

47 "Yuda mndima amanyaye vitana akundacho zumbe wakwe, akini khayuho tayali wala kugosoa yakundigwayo mkuu wakwe endaatoigwe muno.

48 Akini mndima yuda mwesekumanya mkuu yakwe akunda mbwai akagosoa ya ufyaimi, uyo endaatoigwe kidodo. Yoyose yuda mwekhekigwa kugosoa ndima khuu, endaakundigwe kulavya vingi muno."

Umasa kwaajii ya uzumizi
Matayo 10:34-36

49 "Ncheza kueta moto mwe inusi, natamiwa inga uwe tayali ugimbwa!"

50 Akini nenao ubatiizo ambao nlazima nibatiizwe, suuba yangu ni khuu hadi ubatiizo uwiganie.

51 Mwamamakhanya ncheza kueta uivanisa mwe inusi? Nawamba khivyo, ncheza kueta mabadano.

52 Kuvokea isasa, kundakuwe na wantu wa kaya mwenga washano, watatu kwa waidi na waidi kwa watatu.

53 Tate khanaevane na wanawe wa kigosi, na wana wa kigosi khawanawevane na tati yao, na mmaa khanaevane na wanawe wa kivyee, wana wa kivyee khawanawevane na mami yao, naye mame vyaa khanaevane na mkaza mwana, nae mkaza mwana khanaevane na mami yakwe vyaa.

Kumanya msimu
Matayo 16:2-3

54 Yesu akagombeka vituhu mwe dia zumwezumwe da wantu, "Muonaho mazunde yakalawiiya phande ya engiiyo da zuwa, aho mwagombeka, fua indainye na kwei yanya."

55 Muonaho pheho ya khusi yavuma, mwagombeka, "Kunda kuwe na zuguto, na vyawa ivyo.

56 Enywi wabakha! Mwamanya koona msimu kwa kukauwa inusi na uwanga kwa Muungu vyeivyo. Kwa mbwai, khamdaha kusosoa mana ya mbui zigosokazo isasa?

Evana na wamasa wako
Matayo 5:25-26

57 "Na kwambwai khamdaha kweamuiya wenye mbui yedi za kugosoa?

58 Kwaviya inga mmasa wako akakwegaa he mkonga, yedi wevane nae mkesiai ili asekweza kukwegaa hemeso ya mntu muamuwa, na uyo muamuwa akakwekhiiza kwa asikai, nawo wakakugea mwe kifungo.

59 Nakwamba Kwei khunaulawe umo, hadi wendaho ubindiize kuihaa senti ya kisiikizi."

13

Ekani mavigaviga kwaviya mwonda muuye na nyuma

1 Kisingi icho wantu watuhu ne weza, wakamwamba Yesu kuusu mbui ya wantu wa Galilaya ambao Pilato akawakoma na phome ya wantu awo ikahanganyikana na phome ya ntambiko izo wekuavyo walavya.

2 Yesu akawamba, "Mwamamakhanya Wagalilaya awo wekugosoewa ivyo neewawa wagosoa mavigaviga muno kusima Wagalilaya watuhu?

3 Nawamba kwei khivyo ivyo, akini nanywi mwesaho kuhituka na kubada mavigaviga mwendamdagamie inga wowo.

4 Mwamamakhanya wada kumi dimwe na nane wekugwiwao na mnaa kuda Siloamu wakauya na nyuma, ivi mwamamakhanya wao neewawa na makwasukwasu kusima watuhu wose wekaao Yelusalemu?

5 Nawamba khivyo ivyo akini nanywi mkese kuhituka na kubada mavigaviga na kumuuiya Muungu, mwenda mdagamie inga wowo."

Msimo wa mti wesaokuvyaa matunda

6 Aho Yesu akawamba msimo unu, “Mntu
yumwe nekawa na mti wetangwao mtini
mwe mnda wakwe wa mizabibu, mntu
uyo akaita kutunda matunda yakwe, akini
nee aubwiiya khauzati kuvyaa hata tunda
dimwe.
7 Naho akamwamba mndima wakwe,
‘Kwa myaka mitatu nee nikeza nitunde
matunda ya mtini unu, iya chekumbwiia
chochose. Usenge! Kwaviya wabananga
sanga bue.’
8 Akini yee akamtambaisa, ‘Zumbe,
tiubade vituhu mwaka unu, nenda nin-
daniutifuie uhongo na kuugea mboleya.
9 Inga wendauvyae matunda mwaka
wezao nivitana, hambu ukesekuvyaa
tadaha kuusenga.’ ”

Yesu amuhonya mmaa yumwe Msi wa Kuhumwiiza.

10 Msi umwe wa Kuhumwiza Yesu ne
kawa akahinya mwe Nyumba ya kukinta-
nia Wayahudi.
11 Na aho ne awa na mvyee yumwe
ekuwaye mtamu kwa myaka kumi dimwe
na minane, nekawa na zaiko dilimtenda
mwii wakwe ne wenama muno hata aseku-
daha kugooka vitana.
12 Yesu ekumuonaho, akamwetanga
akamwamba, “Mmaa, kuhonywa utamu
wako!”
13 Nee amuikia mkono na aho akagooka
vituhu, akawa amtogoa Muungu.
14 Akini muongoezi wa nyumba ya kuk-
intania Wayahudi akakimwa kwaajii Yesu
kamhonya uyo mmaa msi wa kuhumwiza.
Ivyo mkuu uyo akawamba wada wantu
wekuwao hada, “Mna misi mtandatu za
kugosoa ndima. Buwani misi iyo mkaho-
nywe matamu yenu, akini msekweza Msi
wa Kuhumuiiza!”
15 Aho Zumbe akamtambaisa, “Enywi
wabakha! Nndai gatigati yenu kham-
fungua ng'ombe wakwe hambu phunda
wakwe kulawa mwe dewa amwegaye kwe
kunywa mazi, hata inga msi uwo ni wa
kuhumuiza.
16 Isasa yuaho mwana wa uvyaigwa wa
Ibulahimu ambaye ibiisi kamgosoa avie
kwa kisingi cha myaka kumi dimwe na
minane, khayokuwa vitana kuvuguiwa ku-
lawa kifungo iko msi wa kuhumuiza?”
17 Yesu ekubindaho kutamwiiya ayo,
wada wahiganae naye wakengiwa nsoni,
akini wantu wose wakamema nyemi kwaa-
jii ya mbui yose yekugosokanayo.

Msimo wa mbeyu ndodo yetagwayo Haladali

Matayo 13:31-32; Maliko 4:30-32

18 Naho Yesu akauza, “Useuta wa
Muungu waigana na mbwai? Nendani-
uwiganize na mbwai?
19 Waigana na mbeyu ya haladali
ambayo ni ndodo muno, ambayo mntu
akaidoa na kuihanda mwe mnda wakwe.
Naho ikahota na kukua na kuwa mti na
wadege wa uwanga wakazenga masasa
yao mwe matambi yakwe.”

Msimo wa Hamila

Matayo 13:33

20 Yesu akawauza vituhu, “Nndaniuwiga-
nize Useuta wa Muungu na mbwai?
21 Waigana na hamila ambayo mvyee
ne kaidoa na kuihanganya mwe madebe
matatu ya unga ne wose ukawa uumuka.”

Uvi msisii

Matayo 7:13-14,21-23

22 Yesu akemboka mwe mzi na mizi
midodo akahinya ekuwaho mwe ntambo
yakwe yakuita Yelusalemu.
23 Mntu yumwe akamuuza, “Ivi Zumbe,
wendaowaoholwe ni wantu wachechedu?”
24 Yesu akawamba, “Jiimeni kwengia kwa
kwembokea uvi msisii, kwaviya nawag-
ombekani, wangi wendawageeze kwengia,
akini khawana wadahe.
25 Kisingi cheza ambao mwenye kaya
enda enuke na kuvugaa uvi nywinywi
mwenda mgooke chongoi na kukonta uvi
na kugombeka, ‘Zumbe, tivuguiye uvi!’
Akini yee enda awatambaise, ‘Khiwa-
manya mwaawako!’
26 Nanywi mwenda mvoke kumwamba,
‘Swiswi nee wada tekudao na kudomeea
hamwe nawe na wee kutihinya mwe mizi
yetu!’
27 Akini yee atawatambaisa, ‘Khiwa-
manya nywinywi mwaawako. Haukeni
hemeso yangu nywinywi nyose mkugosoao
mavigaviga!’
28 Aho nee wendaho muiye muno
na kuuma meno, kisingi mwendaho
muwaone Ibulahimu na Isaka na Yakobo
na Waoni wose wa Muungu waaho mwe
Useuta wa Muungu, akini nywinywi wenye
mwasigwa chongoi.
29 Wantu wendaweze kulawa phande
zose za inusi, awio da zua na engiiyo da zua
na kasikazini na kusini, na kwekaa kwe
ntafuno mwe Useuta wa Muungu.
30 *Kauwa wada wa kisiikizi wenda
wawe wa bosi, nawo wa bosi wenda wawe
wa kisiikizi.”

Yesu awaiiya wantu wa mzi Yelusalemu

Matayo 23:37-39

31 Kisingi ichoicho wamwe wa Mafal-
isayo wakamwiitia Yesu na kumwamba,

* **13:30 13:30** Wabosi hanu walilengwa Wayahudi akini wangi wao wamuemea Yesu na watuhu aha ne khio Wayahudi ambao wangemzumiiya Yesu

“Hauke hanu uite hantu hatuhu kwaviya
Helode aondeza kukukoma.”
32 Yesu akawatambaisa, “Hitani
mkamwambe yuda mbweha, ‘Nndani-
waguuse mazaiko na kuhonya watamu
ivyeeo na kioi, nami msi wa tatu
nndanibindiize ndima yangu.’
33 Hata ivyo ivyeeo na kioi na kisinda
kioi, nlazima niendeee na ntambo yangu
kwaajii khiyo vitana muoni wa Muungu
akomwe chongoi ya mzi wa Yelusalemu.”
34 “Ewe wantu wa Yelusalemu, wantu
wa Yelusalemu, wee uwakomaye waoni
wa Muungu na kuwatoa maiwe wada
wekuagiiwao na Muungu kwako! ‘Maa
nyingahi khitamiwa kuwaika wanao
hamwe inga mdege aikavyo vifaanga
vyakwe ili awainde asi ya mawawa yakwe
akini wee khwekukunda!
35 Kauwa Nyumba yenu ya Muungu ya
badwa, nawagombeka khamna mnione
vituhu hadi kisingi kia mwendaho
mgombeke, kajaiwa yee mwekuagiiwa na
kwekhigwa udaho kwa zina da Zumbe.’ ”

14

Yesu amhonya mntu yumwe

1 Msi umwe wa kuhumwiiza, Yesu
nee kaita kuda khande nyumbai kwa
muongoezi yumwe wa Mafalisayo na
wantu wekuwao aho wakawa wamsun-
guumanya.
2 Hemeso ya Yesu nee hawa na mntu
yumwe mwekuwa na utamu wa kumema
mwii.
3 Yesu akawauza wahinyi wa miagi-
iyo na Mafalisayo, “Ivi miagiiyo ya Musa
yawakunda kuhonya wantu msi wa Kuhu-
muiza hambu khivyo?”
4 Akini wowo wakanyamaa. Yesu akam-
toza uyo mtamu, akamhonya, akambada
aite.
5 Naho Yesu akawamba, “Nndai gatigati
yetu ambae mwanawe hambu ng'ombe
wakwe akengia mwe tubwi, khana
amuavye kwaviya ni Msi wa Kuhumwi-
iza?”
6 Na wantu awo khawokudaha kumtam-
baisa mbui iyo.

Kuemea ukuu na kuhokeya wageni

7 Yesu akakauwa wada wantu weku-
gonekwao wekuavyo wesaguiya viti vya
hemeso hantu ha ishima, akawamba
msimo unu,
8 “Inga mntu akakugoneka mwe ndoza,
usekwekaa viti vya hemeso hantu ha
ishima, isikweza kukawa kagonekwa mntu
mtuhu wa ishima kusima wee,
9 akeza yuda mwekuwagoneka
nywinywi waidi na kukugombeka,
‘Mhakanye uyu.’ Ndiho wendaho uvoke
kwa soni kuita kwekaa nyuma.
10 Naho ukagonekwa kwe ntafuno, ekaa
hantu ha nyuma, na mwenyezi yako en-
daho eze akwambe, ‘Mmbuya, soo hanu
hemeso, hantu hatana muno.’ Aho wen-
dauwe wa kutunywa hemeso ya wantu
wose wekwekaao hamwe nawe.
11 Kwaviya mntu yoyose etendae mkuu
enda atendwe mdogo na atendae mdogo
enda atendwe mkuu.”
12 Yesu akamwamba yuda ekum-
gonekaye, “Inga ukawaikia wantu ntafuno
ya musi hambu guoni, usekuwagoneka
wambuya wako hambu nduguzo hambu
wantu wa hehi yako wekuwao wenye vintu
vingi. Wasekweza nao wakakugoneka,
nawe ukawa kuihwa kia wekuwagosoea-
cho.
13 Naho ugosoaho ntafuno, wagoneke
wakiwa na wantu wekuviao na wekuvi-
awo miundi na matuntu,
14 nawe wenda ujaiwe kwaajii awo
khawadaha kukuiha, Muungu enda akuihe
funge kisingi cha uyuyuko cha wantu
wedi.”

Msimo wa khande
Matayo 22:1-10

15 Yumwe wa wada wekuwao wekaa
hamwe na Yesu akamba, “Kajaiwa mntu
yuda endae ade khande mwe Useuta wa
Muungu!”
16 Yesu akamtambaisa, “Mntu yumwe
kagosoa ntafuno khuu, akawagoneka
wantu wangi
17 Kisingi cha khande chekubuwaho
akamwagiiya mndima wakwe, akawambe
wada wekugonekwao, ‘Sooni kwaviya kia
kintu kitayali!’
18 Akini wose kia yumwe akavoka
kuomba lazi, wa bosi akamba ‘khigua kae
mnda nlazima niite nikaukauwe khina
neze.’
19 Mntu mtuhu akamwamba, ‘Khigua
ng'ombe mbai shano wa kuima, isasa ni
siai nenda kuwageeza ivyo nakuombeza
uniuusu.’
20 Na mtuhu akamwamba, ‘Isasa
khitegua kwa iyo khidaha kweza.’
21 Mndima uyo ekuuyaho akamwamba
mkuu yakwe mbui iyo. Mkuu nee
akimwa, akamwamba mndima wakwe,
‘Hita kinyionyio mwe baabaa na sia za
mizi, ukawaete hanu gati wakiwa, na
wekuviao miundi, na matuntu na weku-
viao.’
22 Badae mndima uyo akamba, ‘Zumbe,
mbui zigosoka inga wekuniagiiavyo, akini
ikeaho phasi.’

23 Yuda zumbe akamwamba mndima uyo, 'Hita mwe baabaa na sia za mizi uwahembeeze wantu wengie mwe nyumba yangu imeme.
24 Kwaviya nawamba, khahana hata yumwe wa wada wekugonekwao mwenda aonje khande yangu.' "

Mbui zikundigwazo kuwa mhina wa Yesu

Matayo 10:7-38

25 Aho mazumwezumwe mangi nee yawa yaita hamwe na Yesu, naho akawahitukia wantu akawamba,
26 "Mntu yoyose akeza kwangu, khana adae kuwa mhina wangu akese kunikunda mie muno kusima tati yakwe na mami yakwe na mkaziwe na wanawe, na nduguze na dadize na ata ugima wakwe yee mwenye.
27 Mntu yoyose mwesekuudoa mhamba wakwe na kunibasa khadaha kuwa mhina wangu.
28 Goja nisosoe vitana, nndai gatigati yenu akakunda kuzenga mnaa khana avoke kwekaa ahime galama zakwe amanye anakima cha kugenyea na cha kubindiizia?
29 Inga akesekugosoa ivyo, endaadahe kugosoa msingi na kuvotwa kubinda mnaa uwo, aho wantu wendawamseke.
30 Wakagombeka, 'Mntu uyu nee kavoka kuzenga, akini khana udaho kubindiizia.'
31 Hambu ni seuta yuhi mkunda kuita kutoana na seuta mtuhu, khana avoke kwekaa na kumamaakhanya inga enda adahe kutoana na mwenye asikai elufu ishiini na yee ana asikai elufu kumi dimwe?
32 Inga akoona khana adahe kutoana nae, endaawaagiiye wandima wakwe kuwaomba wawe na mwevano wa uivanisa, kisingi seuta uyo mtuhu yuke hae.
33 Ivyoivyo, khahana hata yumwe gatigati yenu endaye awe mhina wangu inga akese kueka kia kintu ekuwacho nacho."

Munyu wekubanikao

Matayo 5:13; Maliko 9:50

34 "Munyu ni kintu kitana, akini ukabanika, khaidaika kugosoa chochose kuwa munyu vituhu?
35 Khaifaa kintu wala kwa msanga wala kwa mboleya. Wantu wayasa hae, mwenye magutwi ya kutegeeza na ategeeze!"

15

Msimo wa ngoto ekwagaye

Matayo 18:12-14

1 Msi umwe, watoza kodi na wenye mavigaviga wangi nee waita kumtegeeza Yesu.
2 Mafalisayo na wahinyi wa miko wakavoka kupokosana, "Mkauweni mntu huyu awahokea wenao mavigaviga, naho ada nao!"
3 Ndiho Yesu akawatambaisa kwa msimo unu.
4 "Inga, yumwe yenu akawa na ngoto makumi kumi, akamanya kuwa yumwe yao kaga, enda agosoe mbwai? Enda awabade wada makumi kenda na kenda uisi na kuita kumuondeza yuda ekwagaye hadi amuwone."
5 Naye akabinda kumuwona, enda amwenue kwa nyemi mwe mawega yakwe.
6 Endaoabue kaya, enda awetange wambuya na wantu wa hehi yakwe na kuwamba, "Muwe na nyemi hamwe na mie kwaajii khimuwona yuda ngoto yangu ekwagaye."
7 Nawambeni ivyoivyo, kundakuwe na nyemi muno uko uwanga kwa Muungu kwaajii ya mwenye mavigaviga yumwe kuhituka, kusima kwa wada wedi makumi kenda na kenda ambao khawakunda kubada mavigaviga.

Senti yakwagayo

8 Yesu akawamba msimo mtuhu akamba, "Tambe mvyee yumwe ana senti kumi dimwe, akaza mwenga, enda atende mbwai? Enda awashe taa, enda aihagie ida nyumba phahoephahoe hadi aiyone.
9 Akaipata, enda awetange wambuya na wantu wa hehi yakwe na kuwamba, 'Kuwani na nyemi hamwe nami, kwaajii khiipata ida senti yangu yekuwayo yaga.'
10 Nawambeni, Nee wendavyo wawe na nyemi wandima wa uko uwanga kwa Muungu kwaajii ya mwenye mavigaviga yumwe haitukae na kumuuiya Muungu."

Msimo wa mwana ekwagaye

11 Yesu akaendeea kugombeka, "Kuwa na mntu yumwe mwekuwa na wana waidi wa kigosi.
12 Yuda mdodo akamwamba tati yakwe, 'Tate nekha hantu hangu ha upazi.' Naye akamwekha hantu hakwe.
13 Bada ya misi micheche, yuda mdodo akataga vintu vyake, akatamba na hea ekupatazo akaita si ya hae na hea zose akazibananga kwa wekazi wa mavigaviga.
14 Ekubindaho kutumia kia kintu kukalawiiya saa khai mwe si ida, naye akavoka kuangadika.
15 Akaombeza ndima kwa mntu yumwe wa si ida, nae akamwegaa mwe mnda wakwe awaise nguuwe.
16 Mbwanga yuda nee ana nsaa muno, akatamiwa kuda makoa wekudayo wada nguuwe, iya khahana mntu ekumwekhaye khande.

17 Badae akamamakhanya mwe moyo
wakwe, ‘Kaya kuna wandima wangi wa
tate yangu wadao khande na kubada
phugutio, na miye nafa na saa?’
18 Nenda niuye kwa tate yangu na
kumwamba, ‘Tate, khimgosoea mavigaviga
Muungu ekuwaye uwanga na khikukoa
masa na weye.
19 Khifaa hata kwetangwa mwanao,
nigosoe inga yumwe wa wandima wako.’
20 Ndiho akavoka kutamba kuuya kwa
tati yakwe.”

“Ekuwaho yuke hae, tati yakwe
ekumuonaho, na kwa moyo wa mbazi
akamguukia, na kumuumbatia kwa
ukundiso.
21 Mwanawe akamwamba, ‘Tate,
khimgosoea mavigaviga Muungu ekuwae
uwanga, na khikukoa masa na wee, khifaa
kwetangwa mwanao.’
22 Akini tati yakwe akawetanga wandima
wakwe akawamba, ‘Etani gwanda tana
mkamvike kinyio! Mvikeni phete mwe
chaa chakwe na sabana mwe miundi
yakwe.
23 Mdumueni singo ng'ombe mwe
kunona, tide na kuwa na nyemi!
24 Kwaajii uyu mwanangu inga nee
kauya na nyuma na isasa yu mgima,
nee kaga, akini isasa khaoneka’ wakavoka
kuwa na nyemi.”

25 “Kisingi icho kakiye neyuke tanga.
Ekuwaho auya na kubua hehi na nyum-
bani, akategeeza migutio ya wantu wakitoa
vigeegee na ngoma.
26 Akamwetanga mndima yumwe, na ku-
muuza, ‘Kuna mbwai hanu?’
27 Uyo mndima akamtambaisa, ‘Nduguyo
kauya kaya na tati yako kamdumuiya
ng'ombe mwe kunona kwaviya kampata
yuke mgima.’
28 Uyo mwana mkuu akakimwa muno
akaemea kwengia gati, ndiho tati yakwe
akaawa chongoi na kumhembeeza engiye
gati.
29 Akini yee akamtambaisa tati yakwe,
‘Kauwa myaka yose inu nee nikakugosoea
ndima na hata msi umwe shekubada
kukutegeeza mwiko, akini khuzati
kunekha hata mbuzi nitamiwe na
wambuya wangu.
30 Akini mwanao uyu mwekutumia vintu
vyako hamwe na wakianga, ekwezaho du
kumdumuiya singo ng'ombe mwe kunona.’
31 Tati yakwe akamtambaisa,
‘Mwanangu, wee uhamwe nami misi yose,
na kia nenacho ni chako.
32 Ifaigwa kugosoa nyemi khuu muno
kwaajii uyu nduguyo nee inga kauya na
nyuma, na kumbe yuke mgima, nee kaga,
akini isasa timuona.’ ”

16

Mgookezi mnyanyi

1 Yesu akawamba wahina wakwe, “Nee
kuwa na mwenye vintu vingi yumwe
nee kawa na mgookezi yakwe mwekuwa
mgookezi wa vintu vyake, uyo mwenye
vintu vingi akagombekwa mgookezi
wakwe anatumia kwa ufyaimi vintu
vyakwe,
2 yuda mwenye vintu vingi akamwe-
tanga na kumuuza, ‘Ni mbui zani izi
nekuzisikiazo kuusu weye? Avya taazia
za vintu vyangu kwaviya khauna udahe
kuendeea kuwa mgookezi.’
3 Yuda mgookezi akemamakhanya,
‘Zumbe yangu kaniguusa ndima yangu.
Nndanitende mbwai? Ati ni kuima khina
nguvu za kuima. Naho naona soni
kuombezaombeza.
4 Isasa, namanya nendado nigosoe, ili
nendaho niguuswe ndima ya ugookezi,
wantu wadahe kunihokea mwe nyumba
zao.’
5 Naho yuda mgookezi akawetanga wada
wose wekuwaho wakadaiwa na zumbe
yakwe, akamuuza wa bosi, ‘Una daiwa
kima chani na mkuu yangu?’
6 Yee akamtambaisa, ‘Mapipa makumi
kumi ya mavuta ya mzaituni,’ yuda
mgookezi akamwamba, ‘Doa maandiko
yako ya deni, ekaa asi, gonda makumi
mashano.’
7 Naho akamuuza mdaiwa mtuhu, ‘Wee
wadaiwa kima chani?’ Yee akamtambaisa,
‘Magunia mia mwenga ya ngano.’ Yuda
mgookezi akamwamba, doa kaatasi yako
ya deni gonda semanini.”
8 “Naho yuda zumbe akamtogoa yuda
mgookezi mfyaimi, kwaviya nee katumia
unyanyi kwaajii wantu ambao khawazu-
miiya Muungu wa inusi wana akii muno na
mbui zao kusima wantu wa Muungu.”
9 Naye Yesu akaendeea kutamwiiya,
“Nami nawamba, waambizeni wambuya
wenu kwa mai za mavigaviga ili zendaho
zisie muhokewe mwe chekao cha misi yose
kwesaho kisiikizi.
10 Mntu yoyose azumiwae mwe mbui
ndodo enda azumiiwe mwe mbui khuu na
yoyose mwesekuzumiika mwe mbui ndodo
khadaha kuzumiiwa kwe mbui khuu.
11 Inga mkese kuzumiika kwa mai za
inusi, nndai endae wazumiie mwe mai za
kwei?
12 Nanywi inga khamokuwa wazumiika
wa mai ya mntu mtuhu, nndai endae
awekhe yekuwayo yenu wenye?
13 “Khahana mndima adahaye kuwag-
osoeya ndima mazumbe waidi, kwaviya
endaamkime yumwe na kumkundisa
mtuhu, hambu endaatozane na yumwe na

kumbea mtuhu. Khamdaha kumgosoeya Muungu hamwe na mai."

Mitamwiiyo mituhu ya Yesu
Matayo 11:12,13; 5:31,32; Maliko 10:11,12

14 Mafalisayo wekusikiaho ayo, kwaviya neewawa wakunda hea muno nee wambeya Yesu.

15 Yesu akawamba, "Nywie mwegosoa wedi hemeso ya wantu. Akini Muungu aimanya mioyo yenu kwaviya kia kionekacho ni chedi hemeso ya wantu, Muungu ayakima.

16 "Miagiiyo ya Musa na magondo ya waoni wa Muungu nee yakawaongoeya hadi kisingi cha Yohana mbatiiza. Kuvokea kisingi icho, Mbui Yedi ya Useuta wa Muungu yabiikiwa na wantu wose washuutizwa wengie he Useuta wa Muungu.

17 Akini ni vihufu muno uwanga kwa Muungu na inusi kwaga, kusima hata helufi mwenga ya miagiiyo ya Musa kuusigwa.

18 "Mntu yoyose amwekhaye mkaziwe talaka na kutegua mtuhu, agosoa ukianga na yoyose amteguaye mvyee mwekwekhigwaye talaka, agosoa ukianga."

Mwenye vintu vingi na Lazalo

19 Yesu akaendeea kugombeka, "Nee kuwa na mntu yumwe mwenye vintu vingi, ambae neakavaa magwanda ya hea nyigi muno ya langi ya zambalau na gwanda dekung'aado na kugosoa sikukhuu ya ntafuno kia msi.

20 Aho he uvi wa mwenye vintu vingi nee kuwa na mkiwa yumwe, mwekuwa akaetwa aho zina dakwe Lazalo, ambae nee kamema vionda mwe mwii mgima.

21 Lazalo nee akakauwiya kuda phuguntio zekugwazo kulawa he meza ya uyo mwenye vintu vingi, na makui nee yakeza kumsona vionda vyakwe.

22 "Naho, uyo mkiwa akauya na nyuma, nao wandima wa uko uwanga kwa Muungu wakamdoa, wakamwiika hehi na Ibulahimu. Na yuda mwenye vintu vingi naye akauya na nyuma, akagewa mwe mbia.

23 Uyo mwenye vintu vingi akawa na usumiizi mkai uko mwe si ya wantu wekuuyao na nyuma, akenua meso yakwe, akamwona Ibulahimu kwa hae na Lazalo hehi yakwe.

24 Naho aketanga kwa mgutio, 'Tate Ibulahimu nifiiye mbazi, umuagiiye Lazalo aginte ncha ya chaa chakwe mwe mazi, kutamiza ulimi wangu, kwaviya nasimiizwa muno mwe moto unu.'

25 Akini Ibulahimu akamtambaisa, 'Kumbuka mwanangu nee kuvoka kupata matana wekuwaho ukekaisa, nae Lazalo nee ahokea ufyaimi. Akini isasa yee ana nyemi, nawe wekhigwa usuumizo.

26 Ukaekeya ayo, gatigati mwetu na nywinywi kuikwa tubwi khuu, ili wakundaho kweza kwenu kulawa uku wasekudaha, na wakundaho kulawa kwenu kweza kwetu wasekudaha.'

27 Uyo ekuwaye mwenye vintu vingi naho akamba, 'Tate, nakuombeza umuagiiye mntu aite kwe nyumba ya tati yangu,

28 kwaviya ninao wandugu washano awahaze, wasekweza uku kwe kusumiizwa.'

29 Akini Ibulahimu akamwamba, 'Wandugu zako wana Magondo ya Musa na waoni wa Muungu waeke wawategeeze wowo.'

30 Akini mwenye vintu vingi akamba, 'Khivyo Tate Ibulahimu, inga mntu enda ayuyuke kulawa he si ya wekuuyao na nyuma na kuwaitia, wenda wabade mavigaviga na kumhitukia Muungu.'

31 Naye Ibulahimu akamba, 'Inga khawanawawategeeze Musa na waoni wa Muungu khanawapatiize hata inga mntu ayuyuke kulawa kwe si ya wekuuyao na nyuma.' "

17

Yesu ahaza mbui ya mavigaviga
Matayo 18:6-7; 21:22; Maliko 9:42

1 Yesu akawamba wahina wakwe, "Mbui ziekazo wantu watende mavigaviga ziaho misi zose. Akini mmbwii yakwe mntu aetae mbui izo.

2 Nee ni ebae mntu uyo ati nee kazongomezwa iwe kuu da kubundugia mwe singo na kutambikwa kwe mazimshindo, kusima kumgosoea yumwe wa wantu wanitongeao atende mavigaviga.

3 Ekauweni!"

"Inga nduguyo akagosoa mavigaviga, muwakie, inga akamhitukia Muungu, mwekee.

4 Inga endaho akugosooe mavigaviga maa mfungate kwa msi umwe na maa mfungate akeza kwako akamba, 'Nahituka.' Muwekee."

Yesu ahinya mbui ya kuzumiiya

5 Wagiiwa wakamwamba Zumbe, "Utiomee kuzumiiya muno."

6 Naye Zumbe akawatambaisa, "Inga kuzumiiya kwenu nee kuwa kudodo inga mbeyu ndodo ya haladali, nee mdaha kuugombeka mti unu wa mkuyu, ng'oka uketwiize mwe mazimshindo nao nee uzumiiya."

Vihendo vya wandima

7 “Tambe yumwe yenu ana mndima aima tanga hambu aisa ngoto. Ivi auyaho kulawa tanga, enda amwambe uyo mndima, Soo ude khande kinyio?

8 Khivyo! Enda amwambe, ‘Niikia khande, uvae magwanda yako yakundigwayo unigosoee ndima na weze ugooke hanu hadi nendaho nibinde kuda na kudomea, ndiho nawe ude na kudomeea.’

9 Ivi mntu uyo endaamwekhe ntogoo uyo mndima kwaajii kayagosoa yada ekwembigwayo ayagosoe?

10 Ivyoivyo na nywinywi mbindiizaho kugosoa yose mwekwembigwavyo kugosoa, tamwiiyani ivi, ‘Swiswi ni wandima tesao kuwa na maiho, tigenyeza yadadu tekukundigwayo kuyagosoa.’ ”

Yesu awahonya wantu kumi dimwe wenye utamu wa nyoka

11 Yesu nee atamba kuita mwe mzi wa Yelusalemu hadi kwe mhaka wa gatigati ya Samalia na Galilaya.

12 Ekuwaho engia mwe mzi umwe wantu kumi dimwe wenye utamu wa nyoka nee wakintana naye, wakagooka kwa hae.

13 Nee wakakema na kugombeka, “Yesu mhinyi, tifiiye mbazi!.”

14 Ekuwaonaho akawamba, “Hitani mkeonyeshe kwa waviki.”

Naho wekuwaho waita, wakang'azika.

15 Yumwe wao ekuonaho kahonywa, nee auya kwa Yesu uku amtogoa Muungu kwa mgutio mkuu.

16 Nee etambika asi hemeso ya miundi ya Yesu uku amtogoa Muungu. Na mntu uyo nee ni Msamalia.

17 Aho Yesu akauza, “Khiyo wantu kumi dimwe wekung'azwao? Wada kenda wa hahi?

18 Ivi khekuoneka mntu mtuhu ekuuyae kumwekha ntunyo Muungu iya uyu mgeni ikedu?”

19 Yesu akamwamba uyo mntu, “Gooka uite, kuzumiiya kwako kukuhonya.”

Kweza kwa Useuta wa Muungu
Matayo 24:23-28; Matayo 24:37-41

20 Kisingi kimwe, Mafalisayo wakamuuza Yesu, “Useuta wa Muungu wenda weze ini?” Naye akawatambaisa, “Useuta wa Muungu khaweza inga kintu cha kusungumanya kwa meso.

21 Khahana mntu adahae kugombeka, ‘Uuku’, hambu ‘Uhada,’ kwaajii Useuta wa Muungu uuko gatigati yenu.”

22 Yesu nee awamba wahina wakwe, “Misi yeza ambayo mwendamkunde kuona msi umwe gati msi wa Mwana wa Mntu, akini khamna muiyone.

23 Na wantu wenda wawambe, ‘Kauwani, yu hada!’ Hambu ‘Kauweni yu aho!’ Akini nywinywi msekulawa na kuwabasa.

24 Mmanye kuwa Mwana wa Mntu endaoauye, endaeze inga umbauwa umuikavyo vuupu na kumuiika phande zose za uwanga.

25 Akini kabla ya ayo, enda asumiizwe muno na kuemewa na wantu wa misi izi.

26 Inga yekuwavyo kisingi cha Nuhu, nee vyeivyo vyendavyo viwe mwe msi wa kuuya kwa Mwana wa Mntu.

27 Misi za Nuhu wantu nee waendeea kuda na kudomea, kutegua na kutegulwa hadi kisingi kia cha Nuhu ekweingiaho mwe Safina, mafuiko makuu yakeza yakaimemeeza mazi inusi na kudagamiza wose.

28 Indaiwe inga yekulawiavyo kisingi cha Lutu wantu nee waendeea kuda na kudomea, kugua na kutaga, kuhanda mbeyu na kuzenga.

29 Akini msi uda Lutu ekuhaukaho Sodoma, moto mkai nee useeya kulawa uwanga inga fua na kuwadagamiza wantu wose.

30 Nee ivyo vyendavyoviwe msi uda Mwana wa Mntu endaho agubulwe.”

31 “Misi iyo, mntu yoyose endae awe uwanga ya chusi asekuseea kuita nyumbani kudoa vintu vyakwe. Ivyo, nae mwendae awe tanga asekuuya kaya kudoa chochose.

32 Mkumbukani yada yekumpatayo mkaza Lutu.

33 Mntu yoyose endae akunde kuuohowa ugima wakwe, endaawaze na mntu yoyose awazaye ugima wakwe enda auohowe.

34 Nawamba, kio cha msi uwo wantu waidi wendawawe wagona hamwe mwe usazi, yumwe endaadoigwe na yuda mtuhu endaabadwe.

35 Wavyee waidi wenda wawe wabunduga, yumwe enda adoigwe na mtuhu enda abadwe.

36 Wantu waidi wenda wawe mwe mnda waima, yumwe enda adoigwe na mtuhu enda abadwe.”

37 Wahina wakwe wakamuuza, “Zumbe, ayo wekugombekayo yendayalawiiye hahi?”

Naye Yesu akawatambaisa kwa msimo akagombeka, “Henaho mwii wekuuyo na nyuma, aho ndiho mbizi wendaowakintane.”

18

Mvyee mwekufiiwa na mgosi na muamuwa

1 Yesu akawamba wahina wakwe msimo ili awahinye kuwa wakundigwa kuvika kia maa na wasekufa maya.

2 Nee amba, “Mwe mzi umwe kuwa na muamuwa ambae nee khamvika Muungu wala kupatiiza mntu yoyose.

3 Mwe mzi wouwo nee kuwa na mvyee yumwe mwekufiiwa nimgosi ekuwaye kambasa uyo muamuwa maa nyingi, akoonda amfiiye mbazi ekhigwe vintu vyakwe kulawa kwa mmasa wakwe.

4 Kwa kisingi kilehacho uyo muamuwa nee khakukunda kumfiiya mbazi uyo mwekufiiwa na mgosi, akini kisiikizi akamba, ‘Etiho mie khimuogoha Muungu wala khipatiiza mntu,

5 akini kwaviya uyu mvyee mwekufiiwa ni mgosi anipisha, nendanigosoe dodose adi ekhigwe vintu vyakwe, ama khivyo endaaendee kubua hanu, na kisiikizi endaanisokeze muno!’ ”

6 Naho Zumbe nee aendeea kutamwiiya, “Tegeezani ekugombekavyo uyo muamuwa mfyaimi.

7 Ivi Muungu khana awagosoee vitana wantu wakwe ekuwasaguwao wada ambao wamwiiya kio na musi? Ivi enda acheewe kuwaambiza?

8 Nawamba endaawaambize kinyio. Akini ivi Mwana wa Mntu endaho auye mwe inusi endaawaone wantu wamzumiao?”

Msimo wa Mfalisayo na Mtoza ushuu

9 Yesu akawamba msimo unu kwa wada weonao ni wedi na kuwabeya watuhu.

10 “Wantu waidi nee waita he Nyumba ya Muungu kuvika, yumwe ne kawa Mfalisayo na mtuhu mtoza kodi.

11 Uyo Mfalisayo nee agooka, akavika mwe moyo wakwe, ‘Ee Muungu, nakutogoa kwaviya mie khiyo inga wantu watuhu, Wameo, watiizi na wakianga. Nakutogoa mie khio inga mntu uyu mtoza kodi.

12 Mie nehiniza kuda maa mbii kwa kia juma, nalavya malavyo hantu ha kumi dimwe ya myengizo yangu yose.’

13 Akini yuda mtoza kodi, akawa kagooka kwa hae uku aogoha hata kwenua meso yakwe uwanga kwa Muungu, yee akenamia kwa huzuni na kutoza kifua chakwe nee amba, ‘Ee Muungu, unifiiye mbazi mie mwenye mavigaviga.’

14 Nawamba, uyo mtoza ushuu akauya nyumbai akawa kafiiwa mbazi. Akini yuda mtuhu, khivyo. Yuda etendae kuwa mkuu enda atendwe mdogo, na kia etendae mdodo enda atendwe kuwa mkuu.”

Yesu awajaiya wana wadodo
Matayo 19:13-15; Maliko 10:13-16

15 Msi umwe wantu wakamwetea Yesu wana wadodo awaikie mikono yakwe ili awajaie. Wahina wakwe wekuwaonaho, wakamuwakia.

16 Akini Yesu akawetanga hakwe akamba, “Wabadeni awa wana weze kwangu, wala msekuwaemeza, kwaviya Useuta wa Muungu ni kwaajii ya wantu inga awa.

17 Nawamba kwei, mntu yoyose esaekuuhokea Useuta wa Muungu inga mwana mdodo, khana engie mwe Useuta uwo.”

Mwenye vintu vingi yumwe
Matayo 19:16-30; Maliko 10:17-31

18 Mkuu yumwe Myahudi nee amuuza Yesu, “Mhinyi yedi, nigosoe mbwai nidahe kuupata ugima wa misi yose kwesaho kisiikizi?”

19 Yesu akamtambaisa, “Mbona wanetanga yedi? Khahana ekuwaye yedi iya Muungu ikedu.

20 Wazimanya mwiko za Musa, ‘Usekuwa mkianga, usekukoma, usekubawa, usekumkoea mntu masa kwa uhokho, watunye tati yako na mami yako.’ ”

21 Yee akamba, “Ayo yose khiyatoza kuvokea udodo wangu.”

22 Yesu ekutegeezaho ayo, akamwamba, “Wakundigwa kugosoa mbui mwenga. Taga kia kintu wenacho, uwapangie wakiwa iyo hea, nawe wendauwe na kiikizo uko uwanga kwa Muungu na khiyo vintu inga vya inusi ukabinda soo unibase.”

23 Akini uyo mntu ekutegeezaho ayo, ne akaona usungu muno kwaajii nee kawa mntu mwenye vintu vingi muno.

24 Yesu ekumuonaho anausungu, ivyo akamba “Mntu mwenye vintu vingi khadaha kwengia kihufu kwe Useuta wa Muungu!

25 Nivihufu muno kwa ngamia kwemboka mwe poota da singano kusima, mwenye vintu vingi kwengia mwe Useuta wa Muungu.”

26 Wada wantu wekutegeezaho ayo, wakamuuza Yesu, “Nndai naho adahae kuoholwa?”

27 Yesu akawatambaisa, “Yesayokudahika kwa wantu, kwa Muungu yadahikana.”

28 Naye Petulo akamuuza, “Kauwa, tibada vyose tekuwavyo navyo tikakubasa!”

29 Yesu akamwamba, “Kwei nawagombeka khahana hata yumwe ekubadae nyumba yakwe na mkaziwe hambu wanduguze hambu wavyazi wakwe hambu wana wakwe kwaajii ya Useuta wa Muungu,

30 endaahokee vingi muno mwe inusi inu na ugima wa misi yose kwesaho kisiikizi mwe Useuta wa Muungu.”

Yesu amba maa ya ntatu kuuya na nyuma kwakwe
Matayo 20:17-19; Maliko 10:32-34

31 Yesu ne awadoa khandai wada wahina
wakwe kumi dimwe na waidi, akawamba,
“Nitegeezani! Taita Yelusalemu na uko
kia kintu chekundikwacho na Waoni wa
Muungu kuusu Mwana wa Mntu kin-
dakigosolwe.
32 Naye wendawamwegae na kuguiwa
na wantu wesaokuwa Wayahudi, nao
wendawambee, wenda wamdumuwe na
kusuiwa ovu.
33 Wenda wamtoe makoto na kumkoma.
Akini msi wa ntatu endaayuyuke.”
34 Iya wahina wakwe khawekumanya
mana yakwe mbui izi, kwaviya nee ifiswa
kwao, nao khawokummanya Yesu nee ak-
agombeka mbwai.

Yesu amhonya tuntu
Matayo 20:29-30; Maliko 10:46-52

35 Kisingi Yesu ekuwabuwaho hehi na
mzi wa Yeliko, neekuwa na mntu yumwe
tuntu kekaa khandai ya sia aombeza.
36 Yuda mntu tuntu ekusikiaho mgutio
wa zumwezumwe da wantu dikemboka
akauza, “Kunani?”
37 Wakamwamba, “Yesu kulawa Nazaleti
emboka.”
38 Nee alavya mgutio akamba, “Yesu,
Mwana wa Daudi, nifiiye mbazi!”
39 Wada wantu wekuwao waongoa
hemeso wakamuwakia anyamae. Akini
yee akaendeea kulavya mgutio muno,
“Mwana wa Daudi, nifiiye mbazi!”
40 Yesu akagooka, akawagiiya wada
wantu wamwegae hemeso yakwe. Yuda
tuntu ekubuwaho hehi, Yesu akamuuza,
41 “Wakunda nikugoswee mbwai?”
Naye akatambaisa, “Zumbe, nakunda
kukauwa.”
42 Yesu akamwamba, “Kauwa! Kuzumi-
iya kwako kukuhonya.”
43 Ahoaho uyo mntu tuntu akadaha
kukauwa, akambasa Yesu akamtogoa
Muungu. Wantu wose wekuonaho ayo,
wakamtogoa Muungu.

19

Yesu na Zakayo

1 Yesu akengia mwe mzi wa Yeliko, nae
nekawa akemboka gatigati ya sia ya mzi
uwo.
2 Mwe mzi uwo neekuwa na mntu
yumwe zina dakwe Zakayo. Mntu huyo
neekawa mwenye vintu vingi na nekawa
mkuu wa watoza kodi.
3 Yee nee akakunda kumkauwa Yesu
kuwa ni mntu wa namna yani. Akini kwaa-
jii ya zumwezumwe kuu da wantu kheku-
daha kumkauwa kwaviya nee ni mjihi.
4 Ivyo akaongoa hemeso ya
zumwezumwe da wantu, akafida uwanga
ya mkuyu adahe kumwona Yesu, kwaajii
enda embokee sia ida.
5 Naho Yesu ekubuwaho hantu hada,
akakauwa uwanga akamwamba, “Zakayo,
seeya kinyio kwaajii ivyeeo nlazima
nisinde kaya hako.”
6 Zakayo ne aseeya kinyio, akamhokea
Yesu mwe nyumba yakwe kwa kinyemi
kikuu.
7 Wantu wose wekuonaho ayo, waka-
voka kung'ung'uzika wakamba, “Kaita
kuwa mgeni kwa mntu mwenye mavigav-
iga.”
8 Akini Zakayo akagooka, akamwamba
Yesu, “Tegeezani, Zumbe! Miye nendani-
wekhe wakiwa ntii ya vintu vyangu, na
inga khimhoka mntu yoyose kintu, nen-
danimvuzie maa kane.”
9 Yesu akamwamba, “Ivyeo uohozi
ubua mwe nyumba inu, kwaviya uyu ni
uvyaigwa wa Ibulahimu.”
10 Kwamana Mwana wa Mntu keza kuon-
deza na kuohowa wantu wekwagao.

Msimo wa wandima kumi dimwe
Matayo 25:14-30

11 Wantu wekuwaho wakategeeza
Yesu, nee Yesu akawamba msimo uwo.
Aho nekawa hehi na kubuwa mzi
wa Yelusalemu, na wantu wada nee
wamamakhanya kuwa Useuta wa Muungu
weza saa iyo iyo.
12 Ivyo akawamba, “Nee kuwa na mntu
yumwe mtunywa muno akafunga ntambo
ya kuita si ya hae asimikwe kutendwa
Seuta, akabinda auye mwe si yakwe.
13 Ivyo ekuwaho khazati kuhauka,
akawetanga wandima wakwe kumi
dimwe, akawekha fungu da hea kwakiya
yumwe na kuwamba, ‘Mzigoswee biashaa
izi hea hadi nendaho niuye.’
14 Akini wantu wa si yakwe mwenye,
nee wakamkima ivyo wakawagiiya wantu
nyuma yakwe wakambe, ‘Khatimkunda
uyu awe Seuta wetu.’ ”
15 “Hata ivyo ekuuyaho mwe si yakwe
kawakae Seuta, ahoaho akawetanga wada
wandima wakwe wekuwao kawabadai
hea, amanye myengizo niya kima chani
kwakiya yumwe ekupatacho.
16 Mndima ya bosi akaawiiya akamba,
‘Zumbe fungu dako dieta maa kumi
dimwe.’
17 Nae akamwamba, ‘Ni vyedi, wee ni
mndima yedi kwaviya umzumiiwa mwe
mbui ndodo, na wendauwe mgookezi mwe
mizi kumi dimwe.’
18 Mndima wa kaidi akeza akamba,
‘Zumbe fungu dako wekunekhado dieta
mafungu mashano.’
19 Nae akamwamba, ‘Nawe wendauwe
mgookezi mwe mizi mishano.’

20 Mndima wa ntatu nae akeza
nakumwamba, ‘Zumbe doa fungu dako,
kwaviya ne khidiika he mkwiji desekwaga.’
21 Kwajii nee khiogoha kwaviya wee ni
mntu mkai. Wadoa wesacho kuika kintu
na wabonda hantu wesaho kuhanda kintu.
22 Nae akamwamba, ‘Wee mndima
mfyaimi! Nenda nikuamuiye kulawana
na mbui zako wekugombekazo, nee
ukamanya kuwa mie ni mntu mkai, nadoa
vintu vyesavyokuwa vyangu na kubonda
kwesiho kuhanda.
23 Ni vyedi, akini kwa mbwai khwekuika
hea zangu kwa wada walavyao nyongeza,
nami ne khiidoa hamwe na mwengizo aho
nendaho niuye kwangu?’
24 Aho akawamba wada wekuwao hada,
‘Mhokeni ido fungu da hea, mkamwekhe
yuda mwekuwa na mafungu kumi dimwe.’
25 Naho wakamwamba, ‘Akini Zumbe,
tayali ana mafungu kumi dimwe.’
26 Nae akawatambaisa, ‘Kia ekuwaye
na kintu endaekhigwe na kumemeezewa.
Akini yuda mwesena, hata kia ekuwacho
nacho chenda kidoigwe,
27 akini wada wamasa wangu wesao
kukunda mie niwe Seuta wao, waeteni
hanu mkawakome hemeso yangu.’ ”

Yesu engia Yelusalemu kwa nyemi khuu.
Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Yohana 12:12-19

28 Yesu ekubindaho kugombeka ayo,
akawaongweeya kuita Yelusalemu.
29 Ekuwaho hehi kubua mzi wa Betifage
na mzi wa Besaniya hehi na muima
wa Mizaituni, akawagiiya wahina wakwe
waidi,
30 akawamba, “Hitani mwe mzi uda
weiho hemeso yenu, mwendaho mwengia
mwe mzi, mwenda mubwiie mwana
phunda kazengetezwa sigi khazati
kumwenua mntu. Mchopoeni mmwete
hanu. 31 Mntu akawauza kwambwai
mwamchopoa mmwambe, ‘Zumbe
amkunda.’ ”
32 Naho wakaita, wakabwiia kia kintu
inga Yesu ekuwambavyo.
33 Wekuwaho wamchopoa yuda mwana
phunda, mwenye wakawauza, “Kwa mb-
wai mwamchopoa mwana phunda uyu?”
34 Wahina wakwe wakawatambaisa,
“Zumbe amkunda.”
35 Nee wamwegaiya Yesu yuda mwana
phunda, wakatandika magwanda yao
uwanga yakwe, Yesu akakwea uwanga ya
mwana phunda.
36 Yesu akaendeea na ntambo, na wantu
wakatandaza magwanda yao mwe sia.
37 Ekuwaho hehi na mzi wa Yelusalemu,
mwe mpolomoko wa muima wa Mizaituni,
zumwezumwe kuu da wantu na wahina
wakwe wakavoka kutoa kheegee na kuwa
nyemi na kumtogoa Muungu kwa mgutio
mkuu, kwaajii ya mbui khuu wekuonayo,
38 uku wagombeka, “Ajaiwe Seuta ezae
kwa udaho wa zina da Zumbe. Uiv-
anisa uwanga kwa Muungu, na Ukuu kwa
Muungu!”
39 Aho wamwe wa Mafalisayo
wekuwaaho mwe diya zumwezumwe
da wantu wakamwamba Yesu, “Mhinyi,
wawakie wahina wako wanyamae!”
40 Yesu akawatambaisa, “Nawamba inga
awa wakanyamaa, maiwe yenda yatoe
vuzo.”

Yesu awaiiya wantu wa mzi wa Yelusalemu

41 Yesu ekuwaho hehi na mzi wa
Yelusalemu, na ekuonaho uwo mzi Yesu
akauiiya,
42 akagombeka kuusu wantu wa mzi
uwo, “Nee nikakunda hata ivyeo ii mmanye
mbui zietazo uivanisa. Akini isasa yafiswa
na khamdaha kuiona uwo utuivu.
43 Kwaviya misi yeza ambaho wamasa
wako wendawazenge ukanto mntintimavu
kuika buha mzi wose, na aho wendawaku-
toe kulawa phande zose.
44 Wenda wakuhondehonde wee hamwe
na wana wako ndani ya viambaza vyako,
nao khawana wakuekee hata iwe dimwe
uwanga ya tuhu, kwaajii kwekumanya
kisingi Muungu ekwezaho kukuohoa.”

Yesu awaguusa wata biashaa
Matayo 21:12-17; Maliko 11:15-19; Yohana 2:13-22

45 Naho, Yesu akengia he buha da
Nyumba ya Muungu, akavoka kuwalavya
chongoi wata biashaa,
46 Muungu agombeka, “Iyandikwa,
‘Nyumba yangu indaiwe nyumba ya
kuvika.’ Akini nywinywi muigosoa hantu
ha kufisa wahokaji.”
47 Kia msi Yesu neekawa he Nyumba
ya Muungu. Waviki wakuu na wahinyi
wa miko na waongoezi wa wantu ne
wakakunda kumkoma,
48 akini ne khawakuwa na dakugosoa,
kwaviya wantu wose wawa wamtegeeza
kwa vitana muno.

20

Udaho wa Yesu walawiiya kuhi
Matayo 21:23-27; Maliko 11:27-33

1 Msi umwe, Yesu ekuwaho awahinya
wantu he Nyumba ya Muungu na kuwabi-
ikia Mbui yedi, Waviki Wakuu na Wahinyi
wa miko hamwe na wadaa wakabua,
2 Wakamba, “Tigombekee! Wagosoa
mbui izi kwa udaho wa ndai? Ni ndai
mwekukwekha udaho unu?”

3 Yesu akawauza, “Na mie nendaniwauze mbui. Nambiani,

4 udaho wa Yohana wa kubatiiza uwanga kwa Muungu hambu kwa wantu?”

5 Akini wowo wakauzana ivi, “Inga tikamba, ‘Ulawa uwanga kwa Muungu,’ yee enda atiuze, ‘Mbona khamwekumzumiiya?’

6 Akini tikamba, ‘Yaawa kwa wantu,’ wantu wose wendawatitoe kwa maiwe kwaajii wazumiiya kuwa Yohana ne kawa muoni wa Muungu.”

7 Nao wakamtambaisa, “Khatimanya udaho uwo wekuawako.”

8 Yesu akawamba, “Hata mie khina niwambe nagosoa mbui izi kwa udaho wa ndai.”

Msimo wa mnda wa Mizabibu na waimi
Matayo 21:33-46; Maliko 12:1-12

9 Yesu akaendeea kugombeka na wantu msimo unu, “Mntu yumwe nee kaima mnda wa mizabibu, akadikodisha kwa waimi, naho akatamba kwa kisingi kileacho.

10 Kisingi cha kubonda, mntu uyo nee akamuagiiya mndima wakwe kwa wada waimi, akadoe fungu dakwe da ubosi wa mnda wa mizabibu. Akini wada waimi wakamtoa mndima uyo, wakamguusa kwesaho kumwekha kintu.

11 Yuda mwenye mnda akamuagiiya vituhu mndima mtuhu, akini wowo wakamtoa uyo viyaviya na kumgosoea ufyaimi, wakamguusa kwesaho kumwekha kintu.

12 Akamuagiiya mndima wa ntatu vituhu, uyo naye wakamsuumiza, wakamguusa kwesaho kintu.

13 Yuda zumbe mwenye mnda wa mizabibu akamamakhanya, ‘Nendanigosoe mbwai? Nendanimuagiiye mwanangu nimkundisae, inga wendawamtunye.’

14 Wada waimi wekumuonahodu, wakamba, ‘Uyu ne mpazi. Ivyo timkome upazi wakwe utende wetu.’

15 Ndiho wakamlavya chongoi mwe uda mnda wa mizabibu, wakamkoma.”

Yesu akawauza, “Yuda zumbe mwenye mnda endaawatende mbwai awo waimi?

16 Endaeze kuwakoma waimi awo, na kuwekha waimi watuhu uwo mnda wa mizabibu.” Wantu wekusikiaho mbui ziya.

Wakamba, “Khivyo! Yasekulawiiya katu!”

17 Akini Yesu akawafuiya meso akawamba, “Maandiko aya Muungu yana mana yani?

‘Iwe wekuemeado wazengi,
Isasa diwa iwe kuu da msingi’

18 Mntu yoyose akagwa uwanga ya iwe ido, endaabondeke bondeke, dikamguiya mntu yoyose, dendadimbonde nyang'anyang'a.”

Wantu wamuuza Yesu kuiha ushuu
Matayo 22:15-22; Maliko 12:13-17

19 Wahinyi wa miko na waviki wakuu wekumanyaho kuwa msimo uwo neuwa wawausu, ivyo wakakunda kumgwiiya hadahada, akini wakawaogoha wantu.

20 Kwaivyo wakuu awo wakawa wanambengea Yesu wamgwiie. Aho wakawekha wantu mlungula, na kuwagiiya waite kumuuza mbui, wantu awo waketenda kuwa ni wedi, kumbe nee wakaondeza sia ya kumgwiiya Yesu kwa mbui zakwe ili waite kumuahiiya masa kwa wagookezi wa Kilumi.

21 Aho wantu wekuagiiwao wakamwamba, “Mhinyi, tamanya kuwa wee wagombeka na kuhinya mbui za kwei, tamanya kuwa wee khuna ubahuzi, wahinya kwei wantu wakundigwavyo kwekaa inga akundavyo Muungu.

22 Naho, tambie kulawana na miagiiyo yetu ivi yakundigwa kuiha kodi kwa Kaisali, hambu khivyo?”

23 Akini Yesu ne abukhua unyanyi wao, akawamba,

24 Nioneshani iyo senti.

Cheni na zina idi ni da ndai? Nawo wakamtambaisa, “Ni ya Mkuu wa Lumi.”

25 Yesu akawamba, “Yekuwayo ya Kaisali mwekheni kaisali, na yekuwayo ya Muungu mwekheni Muungu.”

26 Naho wantu wada khawekudaha kumgwiiya kwa yada ekuwayo kagombeka hemeso ya wantu. Nao wakahondomaa muno na mitambaiso yakwe, wakanyamaa myee.

Mbui kuusu uyuyuko
Matayo 22:23-33; Maliko 12:18-27

27 Naho wamwe wa Masadukayo, ambao wagombeka kuwa wekuuyao na nyuma khawayuyuka, wakamwezea Yesu na kumuuza,

28 “Mhinyi, Musa katiandikia kuwa inga ndugu ya mntu yumwe akauya na nyuma na kumbada mvyee yakwe kwesaho wana, yakundigwa kakie ampae uyo mvyee, na amvyaie nduguye wana.

29 Nekuwa na ndugu mfungate, yuda wa bosi ne kategua na kisingi kwemboka akauya na nyuma kwesaho kubada mwana.

30 Yuda ndugu wakaidi akampaa yuda mvyee mwekufiiwa ni mgosi, kisingi kwemboka akauya na nyuma kwesiho kubada mwana,

31 na ndugu wa ntatu akampaa yuda mvyee kisingi kwemboka akauya na nyuma. Na mbui zikawa ziyaziya kwa wose mfungate ne wauya na nyuma kwesaho kubada wana.

32 Kisiikizi yuda mvyee akauya na
nyuma.
33 Ivi msi wantu kuyuyuswa, mmaa uyo
endaawe mvyee wa ndai? Kwaviya wose
mfungate nee wamtegua."
34 Yesu akawamba, "Wantu wekaisao
mwe inusi isasa wategua na kutegulwa,
35 akini wada wantu ambao Mungu
anaona kuwa wafaa kwepata hantu
mwe inusi kuyuyuswa, khawategua wala
kutegulwa.
36 Awa khawadaha kuuya na nyuma vi-
tuhu, kwaajii wendawawe inga wandima
wa uwanga kwa Muungu. Wao ni wana
Muungu kwaviya wayuyuswa.
37 Akini mbui inu ya kuyuyuka kulawa
kwa wekufao, hata Musa kagombeka
kuwa wantu wekuuyao na nyuma
wenda wayuyuswe, kagombeka ayo
mwe Maandiko ya Muungu. Hada
yekugombekayo uwanga ya mbui za
kisaka chekuwacho chaka moto, nee
kagombeka kuwa yee nee Zumbe 'Muungu
wa Ibulahimu na Muungu wa Isaka na
Muungu wa Yakobo.'
38 Yee Muungu khio Muungu wa weku-
uyao na nyuma iya kwa wekuwao na
ugima, kwaajii wose ambao ni wagima."
39 Wamwe wa wada Wahinyi wa miko
wakamba, "Mhinyi, kutamwiiya vyedi
muno."
40 Wakamba ivyo kwaajii khawekuan-
dua kumuuza vituhu mbui ntuhu.

Mbui kuusu Klistu
Matayo 22:41-46; Maliko 12:35-37

41 Yesu akawauza, "Yadahika viivihi
wantu wambe kuwa Klistu ni mwana wa
Daudi?
42 Daudi mwenye nee kaandika mwe
kitabu cha Zabui,
'Zumbe Muungu nekamwamba Zumbe
wangu, ekaa phande yangu ya ku-
ume,
43 Adi nikugosoe uwavote wamasa wako na
kuwagookea wawe asi yako.'
44 Ikawa Daudi amwetanga Klistu, 'Zumbe,'
naho yendaiwe viivihi awe mwanawe?"

Yesu anawanyafuisa wahinyi wa Miko
Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40

45 Wantu wose wekuwaho wakamtegeeza,
Yesu akawamba wahina wakwe,
46 "Ekaeni hae na wahinyi wa miko am-
bao wakunda kwenda wevaiya khazu zile-
hazo, wakunda kuuguswa na wantu kwa
kutunywa kwe magwiiyo. Kwekaa hantu
ha kutunywa mwe Nyumba ya kukintania
Wayahudi na kudoa hantu hakutunywa
mwe ntafuno,
47 wao uda nyumba za wekufiiwao ni
wagosi, ili waoneke kuwa ni wedi kwa
kuvika mda uleaho. Awo wenda wekhigwe
sugusa khai muno!"

21

Mviko wa mmaa mwe kufiiwa na mgosi
Matayo 12:41-44

1 Naho Yesu akakauwa phande zose,
akawaona wenye vintu vingi wekuwavyo
wagea malavyo yao kwe ntezu za kiikizo
he Nyumba ya Muungu.
2 Akamwona pia mvyee yumwe mweku-
fiiwa ni mgosi akagea umo sensi mbii
ndodo.
3 Naho, akamba, "Nawamba ukwei,
mvyee uyu mwekufiiwa ni mgosi na
mkiwa kagea mwe ntezu kima kikuu
kusima wekulavyao wose.
4 Kwa viya, watuhu wose walavya
malavyo kidodo mwe vintu vyao vingi,
akini uyu mvyee mwekufiiwa ni mgosi
etiho ni mkiwa kalavya vyose ekuwavyo
navyo, ekutegemeavyo kwa kwekaa
kwakwe."

Yesu afiiza kubanangwa kwa Nyumba ya Muungu
Matayo 24:1-2; Maliko 13:1-2

5 Wamwe wa wahina wakwe nee
wamwonyesha Nyumba ya Muungu
yekuhambavyo vitana kwa maiwe na kwa
vintu vyekulavigwavyo kuwa malavyo
kwa Muungu. Akini Yesu akawamba,
6 "Aya yose muonayo misi yenda yeze
ambaho khahana hata iwe dimwe din-
dado disigae uwanga ya ntuhu, kiya kintu
chenda kibomolwe."

Suuba na masumiizo
Matayo 24:3-14; Maliko 13:3-13

7 Naho, wahina awo wakamuuza,
"Mhinyi, mbui izi zendazilawiiye ini? Ni
utangio wani wendao uwonyeshe ati mbui
izo zihehi kulawiiya?"
8 Yesu akawatambaisa, "Ekaani hae,
msekweza mkatiiwa. Kwaviya wangi
wendawalawiiye he zina dangu, kiya
yumwe enda etenda kuwa yee ni miye
nee Klistu, vituhu wenda watamwiiye
kisiikizi cha inusi kihehi. Akini nywinywi
msekuwabasa.
9 Naho mwendaho msikie mbui za
khondo na misuumizo msekuogoha,
kwaviya nlazima ayo yavoke kulawiiya,
akini kisiikizi cha inusi khauzati."
10 Nee aendeea kugombeka, "Si mwenga
yendaitowane na si ntuhu, na useuta
umwe wendautoane na useuta mtuhu.
11 Kia hantu hendahawe na mizingizo
mikuu ya mweinusi, saa khai na matamu
mafyaini muno. Wantu wenda waone
vintu vya kutisa inga utangio kulawa
uwanga.

[12] Akini kisingi khayazati kulawiiya ayo, wenda wawagwie, wenda wawasumiize na kuwegaa mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi na kuwagea kwe kifungo, mwendamwegalwe hemeso ya maseuta na wagookezi kwaajii ya zina dangu,
[13] inu indaiwe phasi yenu kuvuhuzia.
[14] Akini msekuwa na matumatu mwe mioyo yenu kuwa mwendamtamwiiye mbwai uko
[15] Kwaviya nendaniwekhe mbui za kutamwiiya na umanyi ambaho khahana mmasa wenu yumwe endaeadahe kuhigana nayo wala kuyaemea.
[16] Wavyazi wenu na ndugu na wambuya wenu wendawawahituke nywinywi, na wamwe wenu wenda wakomwe.
[17] Wantu wose wendawawakime kwaajii ya zina dangu.
[18] Akini, hata fii mwenga ya mtwi wenu khaunawage.
[19] Kwa kuzizimiza kwenu, mwendamuohoe ugima wenu.

Yesu afiiza kubanangwa kwa mzi wa Yelusalemu

Matayo 24:15-21; Maliko 13:14-19

[20] "Mwendaho muone mzi wa Yelusalemu uikwa bunga na maasikai, manyeni kuwa kisingi kibua ambaho mzi uwo undaubanangwe.
[21] Aho, wekuwako mwe mzi wa Yudea waguukie miimani, wada weaho mwe mzi nlazima walawe, na wada weaho mwe minda wasekuuya mwe mzi.
[22] Kwaviya misi iyo ni misi za sugusa, ili yose yekugondwayo yaiganie.
[23] Mmbwii yao wekwenua ndaa na waokhesao misi iyo! Kwaviya kundakuwe na masuumizo makuu mwe inusi, na sugusa ya Muungu indaisee kwa wantu awa.
[24] Watuhu wenda wawakomwe kwa paange, na watuhu wenda wegalwe wandima mwe si ntuhu. Nao mzi wa Yelusalemu wendaujatwe na wantu wesaokuwa Wayahudi wenda waugookea mzi uwo kwa nguvu, na kuwasuumiza wantu wakwe.

Kweza kwakwe Mwana wa Mntu

Matayo 24:29-31; Maliko 13:24-27

[25] "Kundakuwe na utangio mwe zua na mweenge na ntoondo. Na aha mwe inusi na si wantu wenda wawe na suuba na maatu kulawana na mkubwaniso mkuu muno wa mazimshindo.
[26] Wantu wendawazumiiye kwaajii ya kuogoha, wakimamakhanya ni kihi chendachokilawiie mwe inusi, kwaviya udaho wa vintu vya uwanga kwa Muungu vyendavisingisike.
[27] Naho wendawamwone Mwana wa Mntu akeza mwe zunde, mwenye udaho na Ukuu mwingi.
[28] Kisingi mbui izo yendaho yavoke kulawiiya, gookeni na kwenua mitwi yenu uwanga, kwaviya uohozi wenu uhehi."

Msimo wa mti wetangwao mtini

Matayo 24:32-35; Maliko 13:28-31

[29] Naho akawamba msimo unu, "Kauwani mtini na miti mituhu yose."
[30] Mwendaho muone kuwa ivoka kuhota mani, mwamanya kuwa miongo ya kubonda ihehi.
[31] Ivyoivyo, mwendaho muone mbui izo zagosoka, mwenda mmanye kuwa Useuta wa Muungu uhehi.
[32] Kwei nawamba wantu wa kivyazi iki cha isasa khakina chemboke adi ya ayo yose kugosoka.
[33] Uwanga kwa Muungu na inusi zenda zemboke akini mbui zangu khazina zemboke.

Nlazima kuwa Meso

[34] "Muwe meso, mioyo yenu isekweza ikatozwa na mbui za makwasukwasu, ukozi na ndima za ugima. Ama khivyo, msi uda undauwezee vuupu.
[35] Kwaviya undaumyezee inga mtego wantu wose wekaao mwe inusi yose.
[36] Muwe meso kisingi chose, na vikani misi yose ili Mungu awaambize kuvuka yose yendayoyalawiiye mdahe kuwa na udaho wa kwemboka kwesio suuba mwe mbui izi zose yendayoyalawiiye, na kugooka hemeso ya Mwana wa Mntu."
[37] Kia msi wa musi Yesu ne kawa akahinya wantu he Nyumba ya Muungu, akini kio ne kawa akaita he muima wa Mizaituni na kwekaa uko.
[38] Wantu wose ne waita he Nyumba ya Muungu keo da mtungaihu wadahe kumtegeeza Yesu.

22

Nteganyi ya kumkoma Yesu

Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Yohana 11:45-53

[1] Sikukhuu ya mabumunda yesayo kugewa hamila, yetangwayo sikukhuu ya Pasaka, nee iwa ihehi.
[2] Waviki wakuu na wahinyi wa miko nee wawa waondeza sia ya kumkoma Yesu, akini nee wakawaogoha wantu.

Yuda Isikalioti azumiiya kumhituka Yesu

Matayo 26:14-16; Maliko 14:10-11

[3] Naho, ibiisi nee amwengiiya Yuda etangwaye Isikalioti, yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi.

4 Yuda Isikalioti akaita, akagombeka na waviki wakuu na wagoja wa Nyumba ya Muungu akatamwiiya nao namna wendavyo wamgwiye Yesu.

5 Nao nee wawa na kinyemi na kwevana naye kumuiha hea.

6 Yuda Isikalioti akazumiiya, nee ahaondeza hantu hatana hakumwekhiiza Yesu kwesaho wantu kumanya.

Yesu eandaa kuda khande ya Pasaka

Matayo 26:17-25; Maliko 14:12-21; Yohana 13:21-30

7 Naho, msi wa mabumunda yesayo kugewa hamila ikabua. Iyo nee msi ambaho Mwanangoto wa Pasaka alavigwa ntambiko.

8 Ivyo Yesu akawagiiya Petulo na Yohana, akawamba, “Hitani mkatiikie khande tidahe kuda Pasaka.”

9 Naho wakamuuza, “Wakunda tikuikie hahi?”

10 Akawamba, “Tegeezani! Mwendaho muwe mwaita mwe uwo mzi, mwenda mkintane na mgosi kenua biga da mazi. Mtongeeni hadi mwe nyumba endayo engie.

11 Mmwambe mwenye nyumba, ‘Mhinyi akuuza, ki hahi kiya chumba ambaho nendanide Pasaka hamwe na wahina wangu?’

12 Naye enda awaonyeshe chumba kikuu kwe goofa ambacho kiikwa tayali, ikani umo”.

13 Naho wakaita, wakabwiiya kia kintu nsawa inga Yesu ekuwavyo kawamba, waika ntafuno ya Pasaka.

Ntafuno ya Zumbe

Matayo 26:26-30; Maliko 14:22-26; 1 Wakolinto 11:23-25

14 Mda wekubuwaho, Yesu akekaa ade khande hamwe na wagiiwa wakwe.

15 Akawamba, “Nee khitamiwa muno kuda Pasaka inu hamwe nanywi kabla ya kusumiizwa kwangu.

16 Isasa nawamba, khina niide vituhu ntafuno ya Pasaka adi hada yendahoiganie mwe useuta wa Muungu.”

17 Naho akakidoa kikombe cha divai, akatogoa, akavika, “Hokeani, mpangane.

18 Kwa viya nawamba, khina nidomee vituhu divai ya mzabibu hadi Useuta wa Muungu wendaho weze”.

19 Akadoa bumunda, akatogoa Muungu, akaubendua, akawekha akamba, “Unu nee mwii wangu ulavigwao kwaajii yenu. Gosoani ivi kwa khumbuso yangu.”

20 Akagosoa ivyoivyo na kikombe cha divai ekubindaho kuda akagombeka, “Kikombe iki cha divai nee Diyagane dihya dionyeshwado kuwa ni kwei ni phome yangu yetikayo kwaajii yenu.

21 “Akini, kauwani! Yuda Isikalioti endaye anihituke yu hamwe nami hanu he khande.

22 Kwei Mwana wa Mntu aita kukomwa inga yekupangwavyo, akini mmbwii yakwe mntu yuda amhitukae.”

23 Aho wakavoka kuuzana wenye kwa wenye ni ndai gati yao endaye agosoe mbui iyo.

Kuhigana kuusu ukuu

24 Kukalawiiya mahigano gati ya awo wagiiwa kuusu ni ndai gati yao amakhanywae kuwa mkuu kusima watuhu.

25 Yesu akawamba, “Maseuta wa si ntuhu wawagookea wantu wesaokuwa Wayahudi kwa nguvu, akini kisingi ichoicho wetanga wambuya wa wantu.

26 Akini isekuwa ivyo gati yenu, naye yuda mkuu gati yenu nlazima awe mdodo wa wose, na ekuwaye muongoezi nlazima awe inga mndima awagosoaye watuhu.

27 Kwa viya, ni ndai mkuu gati ya yuda ekaaye he meza kuda khande, ama yuda aetae khande? Inga miye neivyo hanu ni mndima gatigati yenu.

28 “Nywinywi nee mwekusigaao nami kisingi chose cha kugeezwa kwangu,

29 na inga viya Tate yangu ekunekhavyo Useuta, ivyoivyo nami nawekha nywinywi Useuta.

30 Kusudi mdahe kuda na kudomea hamwe nami mwe Useuta wangu na kwekaa he vigoda vya Useuta na kuwaamuia mbai kumi dimwe na waidi ya wantu wa Isilaeli.

Yesu afiiza kuwa Petulo endavyo amuemee

Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Yohana 13:36-38

31 “Simoni, Simoni! Tegeeza, ibiisi kamwomba Muungu uhusa adahe kuwabahuwa inga mntu mheta ngano.

32 Akini mimi nakuombeza wee Simoni ili uzumizi wako usekuhungua. Nawe wendaho uniuwiye, wagee moyo wanduguzo.”

33 Naye Petulo akamtambaisa, “Zumbe, miye ntayali kuita hamwe nawe mwe kifungo, na hata kuuya na nyuma hamwe nawe.”

34 Yesu akamtambaisa, “Nakwamba wee Petulo, kabla zogoo khadizati kukema ivyeeo wenda uniemee maa ntatu.”

Kisingi cha hatai

35 Naho Yesu akawauza wahina wakwe, “Kisingi nekuwaagiaho kwesaho kifuko cha hea wala jumu wala sabana, ne mhungukiwa na chochose?” Wakatambaisa, “Khivyo.”

36 Naye Yesu akawamba, “Akini isasa, yuda mwe kuwa na kifuko cha hea audoe, na mwe kuwa na jumu naye adidoe. Na yoyose mwesekuwa na paange, atage gwanda dakwe ague dimwe.
37 Kwaviya iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu, ‘Kataaziwa hamwe na mabagaa,’ mbui izi ziandikwa kwaajii yangu nawamba nlazima mbui izi zigosoke.”
38 Naho wakamba, “Zumbe, kauwa, hanu kuna mapaange maidi.” Naye akamba, “Eka!”

Yesu avika kwe muimu wa mizaituni
Matayo 26:36-46; Maliko 14:32-42

39 Yesu akalawa, na inga yekuwavyo mazweeya yakwe, akaita he muima wa Mizaituni, wahina wakwe wakambasa.
40 Ekubuwaho uko akawamba, “Vikani, msekweza kwengia mwe mageezo.”
41 Naho akawabada, akaita uhae wa mntu kudaha kutambika iwe, akakinta mavindi, akavika kwa Muungu
42 “Tate, inga ikadahika uuse kwangu kikombe iki cha usumiizi, hata ivyo ukundavyo wee na viwe, akini khio nikundavyo mie.”
43 Aho mndima wa uko uwanga kwa Muungu akamlawiiya kumwekha udaho.
44 Akawa mwe usungu mkuu, akavika, na kizuguto kikamlawa inga madodwe ya mphome, na kujuuzika kubua asi.
45 Ekubindaho kuvika, akawauiya wahina wakwe, akawabwiiya wagona, ne awamba kwa usungu,
46 Akawamba “Kwa mbwai mwagona? Enukani mvike, msekweza kwengia mwe mageezo.”

Kugwiwa kwa Yesu
Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Yohana 18:3-11

47 Ekuwaho atamwiiya, zumwezumwe da wantu dikeza diongoewa na Yuda, yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi. Yuda akaita kumuugusa Yesu kwa kumuumbatia kwa ukundiso?
48 Akini Yesu akamwamba, “Yuda! Wamhituka Mwana wa Mntu kwa kumuumbatia?”
49 Wada wahina wakwe wekuonaho ayo wakamba, “Zumbe, tiwasengesenge na mapaange yetu?”
50 Na yumwe wada wahina akamsenga paange mndima wa mviki mkuu, gutwi dakwe da kuume.
51 Aho, Yesu akamba, “Eka!” Akadidonta diya gutwi da yuda mntu uyo, akamhonya.
52 Naho Yesu akamwamba waviki wakuu, na wakuu wa wagoja wa Nyumba ya Muungu na wagookezi watuhu wa Isilaeli hamwe na wadaa wekwezao kumgwiiya, “Mweza na mapaange na malungu kunigwiiya inga miye ni mbavi.
53 Nekuwaho hamwe nanywi kia misi he Nyumba ya Muungu khamwekugeeza kunigwiiya. Akini, unu nee kisingi chenu, ndicho kisingi cha ugookezi wa kiza.”

Petulo amuemea Yesu
Matayo 26:57-58,69-75; Maliko 14:53-54,66-72; Yohana 18:12-18; Yohana 18:25-27

54 Naho wakamgwiiya Yesu, wakamdoa na kuita naye he nyumba ya mviki mkuu. Petulo ne kawa ambasa nyuma kwa hae.
55 Wantu wada wekubuwaho kwe nyumba ya mviki mkuu wakagimba moto gatigati buha, petulo akasogea akekaa hamwe nao.
56 Mndima yumwe wa kivyee ekumuonaho Petulo kekaa hehi na moto, akamfuiya meso, akamba. “Mntu uyu nee kawa hamwe na Yesu.”
57 Akini Petulo akaemea akamba, “Wee! Khimmanya.”
58 Wekwembokaho mda mcheche, mntu mtuhu akamwona Petulo, akamba, “Wee ni yumwe yao.” Akini Petulo akamtambaisa, “Wee mntu, mie khie.”
59 Yekwembokaho saa dimwe, mntu mtuhu akagombeka vituhu, “Kwei uyu ne kawa hamwe naye Yesu, kwaviya kalawa Galilaya.”
60 Akini Petulo akamba, “Zumbe wee, khimanya hata ugombekacho.”
Na ahoaho, ekuwaho agombeka, zogoo dikakema.
61 Zumbe akahituka na kumkauwa Petulo naye Petulo ne akumbuka yada ekwegombekwayo ni Zumbe, “Ivyee zogoo khadizati kukema, wenda uniemee maa ntatu.”
62 Aho Petulo akalawa chongoi, akavoka kuiya muno.

Yesu abewa na kutoigwa
Matayo 26:67-68; Maliko 14:65

63 Wada wantu wekuwaho wamuinda Yesu, wakavoka kumbea na kumtoa,
64 wakamfunga buye hemeso, wakawa wamuuza, “Lavya uwoni! Tigombeke nndai ekukutoaye.”
65 Wakagombeka mbui nyingi za kumdumuwa.

Yesu hemeso ya mkonga
Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Yohana 18:19-24

66 Kwekuchaho, chekao cha wadaa wa wagookezi wa wantu wa Isilaeli kikagosoka, waviki wakuu na wahinyi wa miagiiyo newabua. Yesu akaetigwa hemeso ya mkonga.
67 Naho wakamwamba, “Tigombeke! Wee nee Klistu?”

Akini Yesu akawamba, “Hata inga nikawagombeka, khamna mnizumiie,
68 na hata inga nikiwauzani mbui, khamna mnitambaise.
69 Akini kuvokea isasa, Mwana wa Mntu endaekae phande ya kuume ya Muungu mwenye udaho.”
70 Aho wose wakamuuza, “Wenda ugombeke wee ni Mwana wa Muungu?”
Naye akamba, “Nywinywi mwagombeka kwaviya mie ndie.”
71 Naho wakamba, “Ivi, takunda uvuhuzi mtuhu? Swiswi wose wenye timtegeeza ekugombekacho.”

23

Yesu egalwa kwa Pilato

Matayo 27:1-2; 11:14; Maliko 15:1-5; Yohana 18:28-38

1 Naho wantu wose wakagooka, wakamwegaa Yesu hemeso ya Pilato.
2 Wakavoka kumuhaiya masa wakagombeka, “Timbwiiya akitiiya wantu na kuwaemeza wasekuiha kodi kwa mkuu wa kilumi na kwetanga ati yee ni Klistu, Seuta.”
3 Pilato akamuuza Yesu, “Wee nee Seuta wa Wayahudi?”
Yesu akamtambaisa, “Wee wagombeka.”
4 Pilato akawamba waviki wakuu na zumwezumwe da wantu, “Nchekuona masa yoyose kwa mntu huyu.”
5 Akini wowo wakahembeeza na kugombeka, “Awachonchea wantu kwa mahinyo yakwe mwe si yose ya Uyahudi, kavoka Galilaya na isasa yu hanu.”

Yesu egalwa kwa Helode

6 Pilato ekutegeezayo ayo, akauza, “Ivi mntu huyu ni mwenyezi wa Galilaya?”
7 Ekumanyaho kuwa Yesu alawa he hantu ha ugookezi wa Helode, akamwegaa kwa Helode, kisingi icho neekawa Yelusalemu.
8 Helode kawa na kinyemi muno ekumuonaho Yesu. Kwaviya kabinda kae kutegeeza mbui zakwe, na ivyo nekawa akauwiya kwa kisingi kilehacho kumuona kwa meso yakwe mwenye. Naho akakunda kuona ntangio zekugosolwazo ni Yesu,
9 Ivyo Helode akamuuza Yesu mbui nyingi, akini Yesu khekumtambaisa.
10 Waviki wakuu na wahinyi wa miko wakalawiiya hemeso, wakamlavyia masa kwa ukai muno.
11 Naho Helode hamwe na asikai wakwe, wakambea Yesu na kumgosweeya mahoka, newamvika gwanda da kiseuta, wakamvuza kwa Pilato.
12 Kisingi icho Helode na Pilato, nee ni wambuya akini aho kae nee ni wamasa.

Yesu aamuiwa kukomwa

Matayo 27:15-26; Maliko 15:6-15; Yohana 18:39; 19:16

13 Naho, Pilato akawetanga hamwe waviki wakuu, wakuu na wantu,
14 akawamba, “Mmweeta mntu huyu kwangu mkagombeka kuwa ne kawa awasongeeza wantu waemee ugookezi. Isasa tegeezani! Bada ya kumuuza mbui iyo hemeso yenu, nchekupata dodose da ufyaimi kuusu masa mwekuyaetayo hangu.
15 Wala khio miye ikedu, iya hata Helode khekuona mbui ya ufyaimi yoyose, ivyo akamvuza vituhu kwetu. Mntu huyu khekugose mbui yoyose ya ufyaimi ambayo dendado dimtende akomwe.
16 Ivyo, nendaniwambe atoigwe makoto, mkabinda nimuwekee.”
17 Kia sikukhuu ya Pasaka Pilato nee akundigwa kuwavuguiya wantu mfungwa yumwe.
18 Akini zumwezumwe dose dikatoa vuzo wakamba, “Mkome uyo, utivuguiye Balaba!”
19 Balaba nee kagewa mwe kifungo kwaajii ya kugosoa khumbizi mwe mzi na kwaajii ya kukoma.
20 Pilato nee kakunda kumuekea Yesu, Ivyo akamba vituhu, na zumwezumwe da wantu.
21 Akini wowo wakatoa vuzo, “Mgong'ondee he mhamba! Mgong'ondee he mhamba!”
22 Pilato akawamba maa ya ntatu, “Kagosoa masa yani yakumtenda akomwe? Khiona ufyaimi wowose kwakwe akundigwao akomwe, kwa iyo nenda nimbade mumtoe makoto, mkabinda mwamuekea.”
23 Akini wowo wakatendesa kutoa vuzo kwa mgutio mkuu, kuwa Yesu nlazima agong'ondewe he mhamba. Kisiikizi, wakavota.
24 Naho, Pilato akaamua kiya wantu wekukundacho.
25 Akamvuguiya yuda mntu wekumkundaye kulawa mwe kifungo, ambaye nee kagewa mwe kifungo kwaajii ya kuemea ugookezi wa seekai ya kilumi, na akamwekhiiza Yesu kwao, wamgoswee viya wekukundavyo.

Yesu agong'ondewa he mhamba

Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Yohana 19:17-27

26 Wekuwaho wamwegaa, nee wakintana na mntu yumwe etagwaye Simoni wa Kulene, ekuwaye alawa chongoi ya mzi. Naho wakamgwiiya, wakamtwika uda mhamba audoe nyuma ya Yesu.
27 Zumwezumwe kuu da wantu wakamtongea, gati yao awa neekuwa na

wavyee wekuwao wakamwiiya na kutoa mbwaimbo.
28 Yesu akawahitukia, akamba, “Nywie wavyee wa Yelusalemu! Msekuniiya mie, akini iyani kwaajii yenu wenye na kwaajii ya wana wenu.”
29 Kwaviya, kwei misi zendazeze ambaho wenda wagombeke, “Wajaiwa wavyee wesaho kuwa na wana na wesao kuvyaa na kuokhesa wana!”
30 Kisingi icho, ndiho wantu wenda wavoke kugombeka miima mikuu, “Tiguieni! Na viima vidodo, ‘Tigubikeni!’ ”
31 Kwaviya wantu waugosweeya mti muisi namna inu, indaiwe viivihi kwa mti wekunyaao?
32 Masikai wakawadoa wantu watuhu waidi mabagaa, wakomwe hamwe naye.
33 Wekubuwaho hantu hetwangwao, “Fufu da Mtwi,” naho wakamgong'ondea Yesu he mhamba. Wada mabagaa waidi wakagong'endewa kia yumwe he mhamba wakwe, yumwe phande ya kuume na mtuhu phande ya kumoso.
34 Yesu akamba, “Tate, waekee kwa viya khawamanya wagosoado.”
Naho wakapangana magwanda yakwe kwa kuyatoeya kula.
35 Wantu ne wawa wagooka hada wakakauwa. Nawo waongoezi wa Kiyahudi wakambeya na kumsizigia wakagombeka, “Kawaohowa watuhu, isasa na eohoe mwenye, inga yee ne Klistu, mwekusagulwa ni Muungu!”
36 Asikai nao nee wambea, wakamtimia wakamwekha divai yekusasayo
37 naho wakamba, “Inga kwei wee nee Seuta wa Wayahudi eohoe mwenye.”
38 Nee waika kibao chekundikwacho, “Uyu nee Seuta wa Wayahudi.”
39 Yumwe wa wada mabagaa wekugong'ondwae he mhamba, akamdumuwa akamba, “Ati wee nee Klistu? Eohoe mwenye, utuohoe na swiswi.”
40 Akini yuda bagaa mtuhu akamwakia mweziwe akagombeka, “Wee khumuogoha Muungu? Wee kwekhigwa sugusa iyoiyo?
41 Wee na miye niamuiwa kwa haki, kwaviya haya ni maiho ya yada tekugosoayo. Akini mntu uyu khekugosoa dodose da ufyaimu.”
42 Naho akagombeka, “Ee Yesu! Unikumbuke kisingi wendaho wengie mwe Useuta wako.”
43 Yesu akamtambaisa, “Nakwamba kwa kwei, ivyeoo wendauwe hamwe hantu ha Muungu.”

Yesu auya na nyuma he mhamba

Matayo 27:45-56; Maliko 15:33-41; Yohana 19:28-30

44 Nee yapata saa mtandatu wa musi, zua dikabada kumwiika, kiza kikagubika si wose yose hadi saa kenda,
45 na pazia dekuwado dikepanga sehemu mbii he Nyumba ya Muungu dikatatuka kuvoka uwanga hadi asi.
46 Yesu akaiya kwa mgutio mkuu, “Tate, he mikono yako naika muye wangu.” Ekubindaho kutamwiiya ayo, akauya na nyuma.
47 Aho, yuda mkuu wa maasikai ekuonaho yekulawiiayo akamtogoa Muungu akamba, “Kwei uyu ne kawa mntu yedi.”
48 Wantu wada wose wekuitaho kwaajii ya mbui iyo, wekuonaho ayo yekulawiiayo wakauya mwe nyumba zao waketoa vifua kwa usungu.
49 Wantu wose wekummnyao vitana hamwe na wada wavyee wekutongeana naye kulawa Galilaya, ne wakagooka kwa hae kukauwa mbui iyo.

Yesu agewa mwe mbia

Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Yohana 19:38-42

50 Naho kuwa na mntu yumwe zina dakwe Yusufu, mwenyezi wa mzi umwe wa Wayahudi wetagwao Alimataya. Nee kawa mntu yedi atunywae.
51 Nee kawa akakauwiiya kweza kwa Useuta wa Muungu. Etiho nekawa mwenyezi wa Alimataya, yumwe wa wagookezi wakuu wa mkonga wa Wayahudi, nee khayekumtamia ida mbui yao ya kumkoma Yesu.
52 Naho yee Yusufu akaita kwa Pilato akaombeza ekhigwe mwii wa Yesu.
53 Nee auseeza mwii uwo kulawa he mhamba akauzengeteza sanda ntana, akauwika mwe mbiya dekuwado disongolwa mwe iwe, ambado khadizati kugewa mntu yoyose.
54 Msi uwo nee maandaio ya Msi wa Kuhumuiza nee iwa yavoka.
55 Wada wavyee wekutongeana na Yesu kulawa Galilaya wakambasa Yusufu wakoona diya mbiya na mwii wakwe Yesu wekuikwavyo.
56 Nee wauya kaya, wakayagosoa manukato na mavuta matana ya malashi kwaajii ya kuusisa mwii wa Yesu.
Msi wa Kuhumuiza wakahumuiza inga miko ya Musa yekugombekavyo.

24

Kuyuyuka kwa Yesu

Matayo 28:1-10; Maliko 16:1-8; Yohana 20:1-10

1 Msi wa bosi wa juma, keo da mtungaihu, wada wavyee nee waita kwe mbiya wakayadoa yada manukato wekuyagosoayo.

2 Wakabwiiya diya iwe dekuwado
dikubika mbiya diusigwa hae na mbia.
3 Wekweingiaho mda ndani, khawokuona
mwii wa Zumbe Yesu.

4 Wekuwaho wahondomaa kuusu ida
mbui iyo, ahoaho wantu waidi wekuvaao
magwanda yang'aayo pee, wakagooka hehi
nao.

5 Awo wavyee wakengiwa ni matu-
matu, wakenama asi. Naho wada wantu
wakawamba, “Kwa mbwai mwamuondeza
ekuwaye mgima gatigati ya wekuyao na
nyuma?

6 Khayuho hanu, kayuyuka. Kum-
bukani ekuwagombekavyo ekuwaho kuda
Galilaya,

7 ‘Nlazima Mwana wa Mntu alavigwe
kwa wantu wenao mavigaviga, nao wenda
wamgong'onde he mhamba na msi wa
ntatu enda ayuyuke.’ ”

8 Aho awo wavyee nee wakumbuka mbui
izo wekugombekwazo ni Yesu,

9 wakauya kulawa mwe mbiya,
wakawamba wada wagiiwa kumi dimwe
na mwenga na wandima watuhu mbui izo
zose.

10 Wavyee wekutamwiao mbui izo kwa
waagiiwa ne ni Malia Magidalene, Yoana
na Malia mami yakwe da Yakobo, hamwe
na wavyee watuhu wekutongeana nao.

11 Akini wada waagiiwa wa Yesu
wekutegeezaho mbui izo khawokuzumi-
iya.

12 Petulo akalawa, akaita kinyio hadi
mwe mbiya. Ekusungiaho mda ndani,
akoona ida sanda du. Akauya kaya uku
akawa kahondomaa kuusu ayo yekulawi-
iayo.

Ntambo kuita Emau
Maliko 16:12-13

13 Msi wouwo, wantu waidi gati ya
wahina wakwe Yesu newawa wakaita
mwe mzi umwe wetangwao Emau, uhae
wakwe nee ntambo ya masaa maidi ku-
lawa Yelusalemu.

14 Nee wakagombeka kuusu ayo yose
yekulawiiayo.

15 Wekuwaho siai wakatamwiiya, Yesu
mwenye akalawiiya hehi yao, na akaita
hamwe nawo.

16 Wamuona kwa meso yao, akini kha-
wokummanya.

17 Yesu Akawauza, “Mwagombeka mb-
wai uku mkenda?” Wakagooka uku
wakawa na usungu.

18 Yumwe etangwaye Kileopa, akam-
tambaisa, “Ivi wee nee mgeni ikedu aha
Yelusalemu wesae kumanya mbui zose
zekulawiiazo misi micheche yekwem-
bokayo?”

19 Naye akawatambaisa, “Mmbui zani?”
Wowo wakamtambaisa.

“Mbui zekumpatazo Yesu wa Nazaleti.
Yee ne kawa muoni wa Muungu mwenye
udaho wa kuhonya wantu na kuhinya
hemeso ya Muungu na hemeso ya wantu
wose.

20 Waviki wakuu na wagookezi wetu
newamlavya aamuiwe ufe, na wakam-
gong'ondea he mhamba.

21 Akini swie ne tikauwiya kuwa yee
neendae awaohowe wantu wa Isilaeli.
Isasa ivyeo ni msi wa ntatu kuvokea mbui
izo zekugosokaho.

22 Naho wavyee watuhu wa kwetu nee
wativitua. Wowo nee waita mwe mbiya
keo da mtungaihu,

23 nao khawokumbwiiya mwii wakwe.
Wakauya wakamba kuwa walawiiwa na
wandima wa uko uwanga kwa Muungu
wekuwaambiao kuwa Yesu ni mgima.

24 Watuhu wetu nee waita mwe mbiya
wakaona yada yekugombekwayo na wada
wavyee, iya yee khawokumuona.”

25 Yesu akawamba, “Nywie mahezi kiasi
icho na mioyo yenu itoga ivyo kuzumi-
iya yose yekutamwiiwayo na waoni wa
Muungu!

26 Ivi khaikudaika Klistu kusumiizwa
inga viya, na engie mwe Ukuu wakwe?”

27 Naho yesu akawamba mbui zose
zekuandikwazo kwaajii yakwe mwenye
mwe Maandiko ya Muungu kuvokea kitabu
cha Musa hadi mwe Magondo ya waoni
wose wa Muungu.

28 Wekuwaho hehi na uda mzi wekuwao
wakauitia, Yesu akagosoa inga aendeea na
ntambo.

29 Akini wowo wakamhembeza wak-
agombeka, “Ekaa hamwe naswi, kwaviya
zua diswa, na kio kihehi.” Naho akengia
mwe mzi, akekaa hamwe nawo.

30 Ekwekaaho kuda khande hamwe nao,
akadoa bumunda, akamtogoa Muungu, ak-
abendua akawekha.

31 Ahoaho meso yao yakagumbulwa
wakammanya kuwa yee ni Yesu, akini yee
akaga gatigati yao.

32 Naho, wakagombeka, “Mioyo yetu
khayokuwa yaka moto kisingi ekuwaho
akatamwiiya naswi siai na kugombeka
Maandiko ya Muungu.”

33 Wakahauka kisingi kiyakiya, wakauya
Yelusalemu, nee wawabwiiya wada wagi-
iwa kumi dimwe na mwenga na wada
watuhu wekuwaho hamwe nao wakintana

34 wakawamba wahina wada waidi wak-
agombeka, “Kwei Zumbe kayuyuka kam-
lawiiya Simoni.”

35 Naho, awo wahina waidi wakawa-
manyisa yada yekuwapatayo wekuwaho

siai na wekummanyavyo ekubenduaho bu-
munda.

Yesu awaawiiya wahina wakwe
Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Yohana 20:19-23; Ntendwa 1:6-8

36 Wekuwaho wakawamba ayo, Yesu mwenye akagooka gati yao, akawamba, "Uivanisa uwe naywi."

37 Wakahondomaa na kutozwa ni matumatu wakamanya waona mzimu.

38 Akini yee akawamba, "Kwambwai mwaogoha mwe mioyo yenu. Kwambwai khamnizumiiya?

39 Kauweni mikono yangu na miundi yangu, ni mii mwenye. Nitozani mwe mwii wangu wose, kwaviya mzimu khauna mwii na mavuha inga mnikauavyo."

40 Ekubindaho kugombeka ayo, akawaonesha mikono na miundi yakwe.

41 Wakavotwa kwezumiiya kwaajii ya nyemi muno uku wahondomaa mpaka ikawatenda kumamakhanya inga khio kwei, uku wahondomaa, akawauza, "Mna khande yoyose hanu?"

42 Wakamwekha ntii ya samaki yekubanikwayo.

43 Nee akakidoa, akada, hemeso yao.

44 Ekubindaho akawamba, "Inu nee mana ya mbui nekugombekayo nekuwaho hamwe nanywi, kuwa mbui zose zekuandikwazo kuusu mie mwe miagiiyo ya Musa na mwe Maandiko ya Muungu ya waoni na mwe kitabu cha zabui yaiganizwe."

45 Naho akavugua akii zao wadahe kumanya Maandiko ya Muungu.

46 Akawamba, "Nee ivyo yekugondwavyo kuwa Klistu enda asumiizwe na msi wa ntatu enda ayuyuke kulawa mwe wekufao,

47 naho kwa udaho wa Yesu, wantu wa si zose kuvokea Yelusalemu wenda wabiikiwe kuwa wahituke na kuekewa mavigaviga.

48 Nywie wose nee wavuhuzi wa mbui izi.

49 Mie nenda nimwagiie kwenu Muye wa Muungu ambaye Tate nee kaika kiaga kuwekha, akini nlazima mgoje mwe mzi hadi udaho kulawa uwanga kwa Muungu wendaho umyezee."

Yesu aita uwanga kwa Muungu
Maliko 16:19-20; Ntendwa 1:9-11

50 Naho akawaongoeya wahina wakwe kuita chongoi ya mzi hadi Besaniya, uko akenua mikono yakwe uwanga, na kuwajaiya.

51 Ekuwaho awajaiya, akawabada, akadoigwa uwanga kwa Muungu.

52 Wowo wakakinta mavindi na kumvikia, naho wakauya Yelusalemu wakawa na kinyemi kikuu.

53 Wakekaa kisingi chose he Nyumba ya Muungu na wakamtogoa Muungu.

Mbui Yedi inga yekuandikwavyo ni Yohana

Uwoongoezi

Mbui Yedi inga yekuandikwavyo ni Yohana ni mwenga ya vitabu vine he agane dihya ambado datamwiiza wekazi wa Yesu Klistu. Kiya kimwe gatigati ya vitabu ivyo vyetangwa Injili mana yakwe, Mbui Yedi, viandikwa ni Matayo, na Maliko, Luka, na Yohana bada ya ufe wa Yesu. Mbui Yedi yekuandikwayo ni Yohana yadahika kiandikwa ni mwagiiwa Yohana, mwe myaka makumi kenda bada ya ufe wa Klistu. Etiho kitabu khakigombeka inga Yohana nee mwekuandika, akini viya chekuandikwavyo chaigana na bauwa ya bosi ya Yohana, bauwa ya kaidi ya Yohana, na bauwa ya ntatu ya Yohana, yamwe ya maandiko yagombeka kuwa Yohana nee akekaa mzi wa Efeso he kisingi icho, kwa ivyo yadahika kitabu kiandikwa uko Efeso.

Yohana kaika pwii kuwa nia ya kitabu ni kuwaambiza wantu kuzumiia kuwa Yesu nee Klistu na Mwana wa Muungu mwenye ugima 20:31. Kwa kuzumiia ivi tinao ugima kwembokea zina dakwe. Kitabu iki nee kiandikwa ili kisomwe na Wayahudi wose na wesao kuwa Wayahudi. Mbui Yedi ya Yohana kwasia ntuhu iandikwa khaigana na vitabu vituhu vitatu vya Mbui Yedi, Yohana katamwiizia muno vihii vyekugosolwavyo ni Yesu, akini khekuandika misimo mingi ekugosoayo Yesu. Mbui khuu ntuhu za Yesu inga viya ubatiizo wa Yesu na kugeezwa kwa Yesu he kiwawe navyo khavyekuandikwa mwe Mbui Yedi inu.

Yeumondani

Yohana avoka kuandika Mbui Yedi, mwe chando cha 1:1-18.

Naho aandika vihii ekugosoavyo Yesu, mwe chando cha 1:19, 12:50.

Akatongea kutamwiiza yekulawiiayo mangi yahusuyo wekazi wa Yesu adi ufe wakwe na kuyuyuka kwakwe, mwe chando cha 13:1, 20:31.

Yohana abindiizia kuandika kitabu cha Mbui Yedi inu mwe chando cha 21 atamwiiza he kisingi ambaho Yesu eaviiza kwa wantu bada ya kuyuyuka kwakwe naho atamwiiya nia yakwe ya kuandika kitabu iki.

Mbui ya ugima

1 Aho bosi inusi khaizati kuubwa, nee kuwa na Mbui, naye Mbui nee akawa kwa Muungu, naye Mbui ni Muungu.

2 Kuvokea aho bosi uyo Mbui nee kawa hamwe na Muungu.

3 Kwembokea yee vintu vyose viumbwa, khahana ata kintu kimwe chekugosokacho kwesiho yee.

4 Na Mbui nekawa vokeo da ugima na ugima unu ueta ung'azi kwa wantu.

5 Ung'azi uwo waangaza mwe kiza, naho kiza khachekudaha kuuvota.

6 Muungu akamwaagiiya mntu yumwe etangwaye Yohana.

7 Uyo keza kuwavuhuzia wantu kuusu uwo ung'azi kuwa kia mtu adahe kutegeeza mbui iyo na kuzumiia.

8 Yohana khekuwa uwo ung'azi, iya keza kuwavuhuzia wantu kuusu uwo ung'azi.

9 Unu nee ung'azi wa kwei, ung'azi wezao mwe inusi na kuwaangaza wantu wose.

10 Naho iyo Mbui ekuwaho mwe inusi, kwembokea yee inusi igosolwa, akini wantu wa inusi khawekummanya.

11 Yee keza he si yakwe mwenye, akini wantu wekuawo wa kwakwe khawekumhokea.

12 Akini wada wekumhokeao, na kumzumiia, akawekha udaho wa kuwa wana wa Muungu.

13 Awa nee wekuvyaigwao khio kwa phome nawala kwa mwii hambu akundavyo mntu iya kwaakundavyo Muungu.

14 Naye uyo Mbui kawa mntu akekaa hamwe na swie, swie tiona ukuu wakwe, ukuu ekuuhokeao inga mwana wa ikedu, ekulawaye kwa Tate kamema wedi na ukwei.

15 Yohana kawavuhuzia wantu mbui zakwe, akagombeka kwa mgutio, "Uyu nee yuda nekumtamwiiaye mbui zakwe nikigombeka, 'Yee ezae hemgongo wangu ni mkuu kusima mie, kwaviya kawa aho kisingi khizati kuvyaigwa.' "

16 Kulawana na wingi wa wedi wakwe swie wose, tihokea majaiwa uwanga ya majaiwa.

17 Muungu katekha miagiiyo kwembokea Musa, akini wedi na kwei vitezea kwembokea kwa Yesu Klistu.

18 Khahana mntu mwekumuona Muungu katu iya Mwana ikedu mwekuigana na Muungu, yee ekuwae hehi na Tate, nee mwe kutigubuiya mbui za Muungu.

Mbui ya Yohana Mbatiiza

Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18

19 Ivi nee ekuvuhuziavyo Yohana kisingi waongoezi wa Kiyahudi kuda Yelusalemu wekuwagiiyaho waviki, na Walawi, wamuuze Yohana Wee u ndai?

20 Yohana khekuemea kutambaisa mbui iyo, akini akatamwiiya pwii akamba, “Miye khio Klistu mwekusagulwaye ni Muungu.”

21 Wakamuuza, “Wee u ndai? Wee ni Eliya?”

Yee akawatambaisa, “Aaha miye khiye.”

Wakamuuza vituhu, “Wee ni yuda muoni?”

Yohana akawatambaisa, aaha miye khiye.

22 Nawo wakamwamba, asa wee u ndai? Takundigwa tivuze ntambaisi kwa wada wekutiagiiyao, isasa tambie wee u ndai?

23 Yohana akawatambaisa miye ni yuda ambae Muoni Isaya kagombeka mbui zakwe.

“Mgutio wa mntu wetanga mwenyika
‘Mgosoeyani Zumbe sia yakwe
Nyooshani myemboko yakwe.’ ”

24 Awo wantu nee waagiiwa ni Mafalisayo,

25 naho wakamuuza Yohana, “Ati wee khiwe Klistu, wala khiyo Eliya, wala khiyo yumwe wa muoni, kwa mbwai wabatiiza?”

26 Yohana akawatambaisa, “Miye nabatiiza kwa mazi, akini gatigati yenu hana yumwe mwesae kummanya.

27 Miye khiongoa iya endaye eze miye khifaa katu kumchopoa sigi za sabana yakwe.”

28 Vintu ivi vyose vigosoka uko Besaniya he phande za awiyo da zua he zigizigi da mazi ya Yolodani aho ekuwaho Yohana nee abatiizaho.

Mwanangoto wa Muungu

29 Kioi yakwe Yohana kamuona Yesu akimwezea akagombeka, “Kauwani, uyu nee mwanangoto wa Muungu, adoaye mavigaviga ya wantu wa mweinusi.

30 Uyu ni yuda nekumtamwiiaye nekugombekaho, ‘Kuna mntu mwezae he mgongo wangu, akini ni mkuu kusima miye kwaviya kawa aho kisingi miye khizati kuvyaigwa.’

31 Miye ncheekummanya eivyo, akini ncheza kubatiiza kwa mazi ili wantu wa Isilaeli wadahe kummanya.”

32 Naho Yohana akawekha uvuhuzi na kugombeka, “Kimwona Muye ukaseeya inga sua kulawa uwanga kwa Muungu na kwekaa uwanga yakwe.”

33 Miye ncheekummanya kuwa ni yee, akini Muungu ekuniagiiyae kubatiiza wantu kwa mazi nekanamba, “Mntu yuda wendaeumwone Muye wa Muungu akaseeya kulawa uwanga kwa Muungu na kwekaa uwanga yakwe uyo nee endaeabatize kwa Muye wangu miye Muungu.”

34 Yohana akaendeea kugombeka, “Miye khivuhuzia na nawamba kwei uyu ni Mwana wa Muungu.”

Wahina wa bosi wa Yesu

35 Kioi dakwe, Yohana kagooka hada vituhu hamwe na wahina wakwe waidi.

36 Ekumuonaho Yesu emboka akamba, “Kauwani! Uyu ni Mwanangoto wa Muungu.”

37 Wada wahina waidi wekutegezaho akigombeka ayo wakambasa Yesu.

38 Yesu ekuhitukaho, na kuwaona wada wahina wambasa, akawauza, “Mwaondeza mbwai?”

Wakamtambaisa, “Labbi” mana yakwe Mhinyi, wekaa kuhi.

39 Nee iwa inga saa kumi guoni Yesu akawamba “Sooni mkauwe.” Aho wahina wakambasa, wakoona hantu ekuwaho akekaa wakasinda naye msi uwo wose.

40 Yumwe yao nee kawa Andulea nduguye Simoni Petulo, nee kawa wao wa wada waidi wekumtegeezao Yohana akagombeka ivyo na wakamtongea Yesu.

41 Ahoaho Andulea akaita kumwamba nduguye Simoni, “Timuona Masiya mana yakwe Yesu Klistu.”

42 Naye akamwegaa Simoni kwa Yesu.

Yesu akamkauwa Simoni akamwamba, “Wee zina dako ni Simoni mwana wa Yohana. Isasa wendawetangwe Kefa” Kigiiki ni Petulo mana yakwe “Iwe.”

Yesu awetanga Fiipo na Nasanaeli

43 Msi wekutongeao Yesu akaamua kuita si ya Galilaya, akamwona Fiipo na akamwamba “Nitongee.”

44 Fiipo nee akawa akalawa Betisaida, mzi wekuwao wakekaa Andulea na Petulo.

45 Na Fiipo akambwiiya Nasanaeli akamwamba, Timuona mntu ambae Musa kaandika mbui zakwe mwe kitabu cha miagiiyo, na ambae waoni waandika mbui zakwe. Yee ni Yesu Mwana wa Yusufu kulawa mzi wa Nazaleti.

46 Nasanaeli akauza, “Yadahika viivihi vihi kintu chedi kilawe mzi wa Nazaleti?”

Fiipo akatambaisa, “Soo na ukauwe”.

47 Yesu ekumuonaho Nasanaeli amwezeya akamba, “Kauwani uyo ni Muisilaeli wa kwei khana dosali umo mwakwe.”

48 Nasanaeli akamuuza kudaha vivihi kunimanya?

Yesu akatambaisa khikuona wekuwaho asi ya mti wetagwaho mtini, kisingi Fiipo khazati kukwetanga.

49 Nasanaeli akamtambaisa, “Labbi wee nee Mwana wa Muungu, wee nee Seuta wa Isilaeli.”

50 Yesu akamwamba, “Kuzumiiya kwa
kuwa kikwamba khikuona asi ya mtini?
Wendauone mbui khuu kusima izi.”
51 Yesu akawamba, “Nawamba ukwei
mwendamuone uwanga kwa Muungu ku-
vuguka na wandima wa uwanga kwa
Muungu wakakwea na kuseeya heuwanga
ya Mwana wa Mntu.”

2

Wiya mwe mzi wa Kana
1 Msi wa ntatu hawa na wiya mwe mzi
wa Kana, uko Galilaya, mami yakwe da
Yesu naye kawa aho.
2 Yesu hamwe na wahina wakwe wag-
onekwa mwe wiya uwo.
3 Divai yekusiaho, mami yakwe da Yesu
akamwamba, “Khawana divai.”
4 Yesu akamtambaisa, “Mmaa useku-
namba nigosoe chochose, kisingi changu
khakizati kubua.”
5 Mami yakwe da Yesu akawamba
wandima, “Dodose endadoawambe
gosoani.”
6 Aho hawa na mabiga mtandatu yeku-
gosolwayo kwa maiwe, kia dimwe dida-
hado kwengia ndoo shano za mazi. Nee
yaikwa aho kutongeana na mazweeya ya
Wayahudi ya kwezingua.
7 Yesu akawamba wada wandima,
memeezani ayo mabiga mazi, nao
wakayamemeeza adi uwanga.
8 Naho akawamba, “Isasa tekani mazi
mwe ayo mabiga mmwegaiye Mkuu wa
wiya.” Wakadoa yada mazi na kumwe-
gaiya.
9 Mkuu wa wiya ekusonaho ayo mazi,
kumbe nee yahituka kae kutenda di-
vai. Yee khekumanya yekulawiiako, akini
wada wandima wekutekao mazi nee waka-
manya. Mkuu wa wiya akamwetanga
zumbe wa wiya,
10 na akamwamba, “Kia mntu avoka
kuika divai ntana wantu wakabinda ku-
tosheka nee awekha yesayokuwa ntana
muno, akini wee kuiika divai ntana adi
isasa!”
11 Unu ni utangio wa bosi wa Yesu eku-
gosoao uko Kana mzi wa Galilaya, na
kugubua Ukuu wakwe, na wahina wakwe
wakamzumiiya.
12 Yekwembokaho ayo Yesu na mami
yakwe, hamwe na wanduguze, na wahina
wakwe wakaseeya mwe mzi wa Kapelin-
aumu na wakekaa uko misi micheche.

Yesu aita he Nyumba ya Muungu
Matayo 21:12-13; Maliko 11:15-17; Luka 19:45-46
13 Sikukhuu ya Wayahudi yetangwayo
Pasaka yekuwaho hehi, Yesu akaita
Yelusalemu.
14 He ida Nyumba ya Muungu akawab-
wiiya wantu wataga ng'ombe, na ngoto,
na sua na watuhu wekuwao wekaa na
kuvunja hea. 15 Ivyo akagosoa mkoto wa
uzigi, na kuwaguusa wanyama chongoi he
ida Nyumba ya Muungu. Wanyama wose
ngoto, na ng'ombe na kuzigwisa meza za
wavunja hea na kuzigwisa hea zao.
16 Akawamba wada wekuawo wakataga
sua, “Usani vintu ivi aha, ekani kugosoa
Nyumba ya Tate yangu inga gwiiyo.”
17 Wahina wakwe wakayakumbuka yada
Maandiko yagombekayo “Ukundiso wangu
kwa nyumba yako, Ee Muungu yangu
yanoka inga moto.”
18 Waongoezi wa Kiyahudi wakamuuza,
“Utangio wani wendao uugosoe kutionye-
sha ati una udaho wani wakugosoa ivi?”
19 Yesu akawamba, “Bomoani inu
Nyumba ya Muungu, nami nendanizenge
kwa misi mitatu.”
20 Wada Wayahudi wakamuuza,
“Nyumba inu ya Muungu izengwa kwa
kisingi cha myaka magana mane na
mtandatu, nawe wamba wenda uzenge
kwa misi mitatu?”
21 Akini, Nyumba ya Muungu ekuayo
akatamwiiya Yesu ni mwii wakwe.
22 Kisingi Yesu ekuyuyukaho, wahina
wakwe nee wakumbuka ida Mbui eku-
tamwiiayo, wakayazumiiya Maandiko ya
Muungu, na mbui zose ekugombekazo
Yesu.

Yesu amanya mioyo ya wantu wose
23 Akini Yesu ekuaho mwe mzi wa
Yelusalemu kwe sikukhuu ya Pasaka
wantu wangi wakazumiiya wekuonaho
utangio ekugosoao.
24 Akini Yesu khekuwa na uzumizi nao,
kwaajii kamanya mbui zekuwazo mwe
mioyo yao.
25 Khekukunda kuvuhuzia mbui yoyose
uwanga ya wantu, kwa viya azimanya
mbui zose zeumo ndani ya mioyo yao.

3

Yesu na Nikodemo
1 Hawa na muongoezi yumwe
wa Kiyahudi zina dakwe Nikodemo,
mwekuwa yumwe wamkonga da Mafal-
isayo.
2 Kio kimwe Nikodemo akaita kwa
Yesu na kumwamba, “Labbi, tamanya ati
wee ni mhinyi mwekuagiiwa ni Muungu,
khahana mntu mdaha kugosoa ntangio
uvigosoavyo kwesahokuwa Muungu yu
hamwe nae.”
3 Yesu akamtambaisa, “Nakugombeka
kwei, khahana mwenda adahe kwengia
mwe useuta wa Muungu, akese kuvyaigwa
maa ya kaidi.”

4 Nikodemo akamuuza, “Mntu mgima adaha viivihi kuvyaigwa vituhu? Ivi adaha kwengia mwe ifu da mamiakwe na kuvyaigwa maa ya kaidi?”

5 Yesu akatambaisa, “Nawamba kwei, khahana mntu endae engie mwe Useuta wa Muungu kwesaho kuvyaigwa kwa mazi na kwa Muye wa Muungu.”

6 Mntu avyaigwa kimwii kwa tate na mmaa, akini ugosolwa kuwa Mwana wa Muungu na Muye wa Muungu.

7 Usekuhondomaa, kwaajii kikwamba kuwa yakundigwa uvyaigwe maa ya kaidi.

8 Khusi yavuma hohose ikundaho, wategeeza mgutio wakwe, akini khumanya yalawiiya kuhi, na kuhi uitako, nee vyeivyo kwa mntu mwekuvyaigwa kwa Muye wa Muungu.

9 Nikodemo akauza, “Mbui izi zadahika viivihi?”

10 Yesu akamtambaisa, “Wee ni mhinyi mkuu mwe si ya Isilaeli, yadahika viivihi khuzimanya Mbui izi?

11 Nakwamba ukwei tatamwiia mbui tizimanyazo na tavuhuzia tekukionacho, akini khahana ata yumwe wenu ambaye azumiiyae kuhokea mahinyo yetu.

12 Inga miye khamkunizumiiya niwagombekaho mbui zigosokazo mwe inusi, ivi mwenda mnizumiie nendaho nigombeke mbui za uwanga kwa Muungu?

13 Khahana mwekubua uko uwanga kwa Muungu, iya Mwana wa mntu nee mwekuseeyae kulawa uwanga kwa Muungu.”

14 Inga viya Musa ekumwenuavyo uwanga nyoka wa shaba he kiwawe, nae Mwana wa Mntu endaenulwe uwanga ivyoivyo.

15 Ili kiya mntu amzumiiaye endaawe na ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.

16 Kwaviya Muungu kaikundisa inusi ata akamlavya mwanawe wa ikedu, ili kia mntu endae amzumiiye asekwaga, iya awe na ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.

17 Kwaviya Muungu khekumwaagiiya Mwanawe mwe inusi ili awaamuiye wantu, iya wantu waoholwe kwembokea yee.

18 Wantu wose wamzumiiao Mwana khawana waamuiiwe, akini wose wesao kumzumiia Mwana, waamuiwa kae, kwaajii khawekumzumiiya Mwana wa ikedu wa Muungu.

19 Na uwamuiyo wenye ni unu, ung'azi weza mwe inusi, akini wantu wakakunda kiza kwesima ung'azi, kwaajii ya ntendwa zao ni za ufyaimi.

20 Wose wagosoao yesayokutama, waemea ung'azi, naho khawakunda kweza he ung'azi, kwaviya khawakunda ntendwa zao za fyaimi zioneke pwii.

21 Akini yoyose mwenye kutoza kwei eza he ung'azi, ili waonyeshe yada wagosoayo kwa kuwa yamtamiza Muungu.

Yesu na Yohana Mbatiiza

22 Bada ya aho Yesu na wahina wakwe wakaita mwe si ya Yudea, na kwekaa uko kwa misi micheche na kubatiiza wantu.

23 Yohana nae nee akabatiiza huko Ainoni, hehi na mzi wa Salimu kwaviya kuwa na mazi mangi, wantu wakamtimia na kuita kubatizwa.

24 Aya yalawiiya kisingi Yohana nee khazati kwengizwa mwe kifungo.

25 Msi umwe wamwe wa wahina wa Yohana wakavoka kuhigana na Myahudi yumwe kwaajii ya kwezingua inga igombekavyo miko kisingi mntu khazati kuvika.

26 Awo wahina wakambasa Yohana na kumwamba, “Labbi wambukhua mntu yuda wekuae naye phande ya awiyo da zua da Yolodani yuda wekutivuhuziae Mbui zakwe? Isasa naye abatiiza na kiya mntu amtongea.”

27 Yohana akawatambaisa, “Khahana mntu yoyose adahae kuhokea kintu chochose kwesiho kulawa uwanga uko kwa Muungu.

28 Nywie nyose ni wavuhuzi wangu kwakuwa kigombeka, ‘Miye khie Klistu, akini khiagiiwa nimuongwee.’

29 Mwai ya kivyee nimai ya mteguzi, akini mbuyaye damteguzi, ambae agooka na kumtegeeza uwa na nyemi muno, ategeezaho mgutio wa mteguzi akamba mbui inu, kwaajii inu nyemi yangu yekuiganiayo.

30 Yee akundigwa atende mkuu nami nitende mdodo.”

Mbui za yee alawaye uwanga kwa Muungu

31 Mwana wa Muungu kulawa uwanga kwa Muungu ni mkuu wa wose, alawaye mwe inusi ni wa inusi, na utamwiiya mbui za mwe inusi. Akini ezaye kulawa uwanga kwa Muungu yu uwanga wa wose.

32 Yee avuhuzia yada ekuonayo na ekutegeezayo kulawa uwanga uko kwa Muungu, khio wantu wangi wazumiiyao mbui zakwe.

33 Akini yoyose avuhuziae mbui zakwe amanya kuwa agombekayo Muungu ni kwei.

34 Yoyose mwekuagiiwa ni Muungu agombeka mbui za Muungu kwaviya Muungu amwekha Muye wakwe ili amuongoee kwa kia kintu.

35 Tate amkundisa Mwanawe na kamwekha vintu vyose ili avigookee.

36 Yoyose amzumiiaye Mwana ana ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, yoyose

mwesaye kumzumiia Mwana khana awe na ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, akini endaekhigwe suuba ni Muungu misi yose kwesiho kisiikizi.

4

Yesu na mvyee Msamalia

1 Mafalisayo nee wakategeeza kuwa Yesu abatiiza nakupata wahina wangi kusima Yohana.
2 Akini ukwei ni kuwa Yesu khekumbatiza yoyose iya wahina wakwe nee wekuwao wakabatiiza.
3 Yesu ekutegeezayo ayo, akalawa Uyahudi, akauya mwe si ya Galilaya.
4 Na mwe ntambo iyo, imkunda embokee mwe si ya Samalia.
5 Nee abuwa mwe mzi umwe wa Samalia wetangwao Sikali, hehi ya uda mnda ambaho Yakobo nee kamwekha mwanawe Yusufu.
6 Hantu hada hawa na kisima cha Yakobo, nae Yesu kwa msokeo wa ntambo, akekaa khandakhanda ya kisima, nee iwa musi saa mtandatu.
7 Keza mvyee yumwe kulawa mwe si ya Samalia keza kuteka mazi, Yesu akamwamba, “Nekha mazi nidomee.”
8 Kisingi icho wahina wakwe nee waita kwe mzi kugua khande.
9 Akini yuda mvyee akamwamba, weye u Myahudi na miye Msamalia wadaha viivihi kuniombeza mazi? Kwaviya Wayahudi na Wasamalia khawaugusana na khawagosoa chochose kia hamwe.
10 Yesu akamtambaisa, “Ati nee ukamanya kiya ambacho Muungu adaha kukwekha na nndai akwambae, nekha mazi nidomee, wee nee ukamuombeza, naye akakwekha mazi ugima.”
11 Yuda mvyee akamba, “Zumbe wee khuna ugata na kisima ni kileha, ayo mazi ambayo yawekha wantu ugima wenda uyapate hahi?”
12 Hambu, wee wetenda mkuu kusima tati yetu Yakobo? Yee mwekutekha swie kisima iki, na yee mwenye, wana wakwe, na mantintimo yakwe, nee wadomea mazi ya kisima iki.
13 Yesu akatambaisa, “Kiya mntu endae adomee mazi aya enda atozwe ni khiu vituhu.”
14 Akini mwendae adomee mazi nendayo nimwekhe miye, khana atozwe ni khiu vituhu, mazi nendayo nimwekhe yenda yawe ni soko da mazi ya ugima, na yendayoyamwekhe ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.
15 Yuda mvyee akamwamba, “Zumbe nekha mazi ayo nisekweza kutozwa ni khiu vituhu, naho nisekweza aha vituhu kuteka mazi.”
16 Yesu akamwamba yuda mvyee, hita ukamwetange muumeo, weze naye aha.
17 Mvyee yuda akamwamba, miye khina mgosi.
Yesu akamwamba, “Kugombeka kwei kuwa khuna mgosi.
18 Kwaviya nee kutegulwa na wagosi washano, na uyu wekae naye isasa khio muumeo, aho kugombeka kwei.”
19 Yuda mvyee akamwamba, “Zumbe naona kuwa wee u muoni.”
20 Akaendeea kugombeka, “Baba zetu nee wakamvikia Muungu uwanga ya muima unu, akini nywie Wayahudi mwagombeka hantu ha kumvikia Muungu ni uko Yelusalemu.”
21 Yesu akamwamba, “Nizumiiya wee mvyee, kisingi cheza khamna mumvikie Tate uwanga mwe muima unu, hambu kuda Yelusalemu.”
22 Nywie Wasamalia, mwamvikia yuda mwesae kummanya, akini swie Wayahudi tamvikia yuda timmanyae, kwaviya uohozi walawiiya kwa Wayahudi
23 Kisingi cheza, naho kibua, ambao wantu wakundao kumvikia Muungu mwe ukwei, wendawamvikie Tate inga Muye wakwe endavyo awaonyeshe, kumvika yee eivyo kwei. Tate Muungu awakunda ambao wamvika kwa sia iyo.
24 Muungu ni Muye, na wantu wamvikiao wakundigwa wamvikie kwa Muye na kwei.
25 Uyo mvyee akamwamba, “Namanya eza Masiya yani Klistu, umo akeza enda atigubwiiye kia kintu.”
26 Yesu akamwamba, “Miye nitamwiiaye nawe ndie.”
27 Aho wahina wakwe wakauya, wakamaka koona atamwiiya na mvyee, akini khahana yumwe yao ekumuuzae yuda mvyee, “Waondeza mbwai?” Wala khahana ekumuuzae Yesu, “Kwa mbwai watamwiiya na mvyee?”
28 Yuda mvyee akabada biga dakwe hada, akaita mwe mzi na kuwamba wantu.
29 “Sooni mumkauwe mntu mwekunamba mbui zangu zose nigosoazo. Ivi, adahika yee nee Klistu.”
30 Wantu wakalawa mwe si ya Samalia wakambasa Yesu.
31 Kisingi icho wahina wakwe wamuombeza Yesu, “Mhinyi, daa khande.”
32 Akini Yesu akawamba, “Miye nina khande mwesayo kuimanya nywie.”
33 Wahina wakwe wakauzana, “Ivi kuna mntu mwekumweetea khande?”
34 Yesu akamba, khande yangu ni kugosoa akundavyo yuda mwekuniagiiya na kubindiiza ndima ekunekhayo kuigosoa.

35 Nywie mwagombeka, “Isigaa miongo minne kisingi cha ubosi kibua.” Akini miye nawamba, kauwani minda, khande zidahaa na zihehi kubondwa.

36 Mbosi ekhigwa maiho yakwe, na akusanya khande kwaajii ya ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, ivyo mhasi na mbosi, wendawawe na nyemi hamwe.

37 Msimo unu ni kwei, “Yumwe ahanda mtuhu abonda.”

38 Miye khiwagiiya mkabonde ubosi mwe minda ambayo khamwekuiima, watuhu nee wakagosoa ndima uko, akini nywinywi mwapata myengizo kwembokea ndima yao.

39 Wasamalia wangi wa mzi uda wakamzumiiya Yesu kwaajii ya mbui ekugombekazo yuda mvyee kuwa, “Kanivuhuzia mbui zose nekuzigosoazo.”

40 Wasamalia wakambasa Yesu wakamuombeza ekae nawo, akekaa mwe mzi uwo misi miidi.

41 Wantu wangi wamzumiiya Yesu kwaajii ya mbui zakwe

42 Wakamwamba yuda mvyee, “Khatizumiiya du kwaajii ya mbui zako, akini swie wenye timtegeeza na timmanya kuwa uyu nee kwei Mwohozi wa inusi.”

Yesu amhonya mwana wa mgookezi yumwe

43 Yekwembokaho misi miidi, Yesu akahauka hada akaita mwe si ya Galilaya.

44 Kwaviya Yesu mwenye kavuhuzia pwii, “Muoni khana atunywe mwe mzi wakwe mwenye.”

45 Ekubuaho mwe si ya Galilaya, wantu wa Wagalilaya wangi wakamhokea, kwaajii nao nee waita kwe sikukhuu ya Pasaka Yelusalemu, nako nee wawa wayaona yose ambayo Yesu kayagosoa.

46 Yesu akabua vituhu mzi wa Kana uko Galilaya, hantu ekuhituaho mazi na kuwa divai. Nee kuwa na mgookezi yumwe ekuwae na mwana mtamu uko Kapelinaumu.

47 Muongoezi uyo ekusikiaho Yesu kalawa Uyahudi na kubua Galilaya akambasa akamwoombeza aite akamhonye mwanawe mwekuwa mtamu wa kukauwiiwa.

48 Yesu akamwamba, “Mkesekuona utangio na vihii khamna mzumiiye.”

49 Uyo Mwoongoezi akamwamba, “Zumbe chondechonde tite mwanangu asekweza kuuya na nyuma.”

50 Yesu akamwamba, “Hita mwanao ni mgima.”

Uyo muongoezi nee azumiiya mbui za Yesu, akaita zakwe.

51 Ekuaho yu siai, akakintana na wandima wakwe wakamwamba, “Yuda Mwana kindee kahona.”

52 Naye akawauza neeiwa saa nyingahi mwana ekuhoneaho, wakamwamba, “Zana saa mfungate wa musi, utamu ukamuweekea”.

53 Uyo tati yakwe akakumbuka iwa saa idaida Yesu ekumwambaho, “Mwanao ni mgima.” Aho akazumiiya hamwe na nyumba yakwe yose.

54 Unu nee utangio wa kaidi ekugosoao Yesu ekuaho akaawa Uyahudi kuita Galilaya.

5

Yesu amhonya mtu uko Betisaza

1 Yekwembokaho ayo, Yesu akaita Yelusalemu kwe sikukhuu ya Wayahudi.

2 Uko Yelusalemu, hehi na uvi wetangwao uvi wa ngoto, nehawa na tondoo da mazi detangwado kwa kiebulania Betisaza ambado nee dizunguukwa na mabaaza mashano.

3 Aho nehawa na watamu wangi wekaa, matuntu, na wesao kudaha kwenda, na wekuhooawo. Newawa wakagoja mazi yatibulwe.

4 Kwaviya mndima wa uwanga wa Muungu kuna kisingi aseeya na kuyavuuga mazi mwe tindiziwa ido, mtamu yoyose avokae kwengia mwe mazi aho mazi yakatibulwa, ahona utamu wakwe wowose ekuwao nao.

5 Aho, hana mgosi mwekuwa mtamu kwa kisingi cha myaka makumi matatu na minane.

6 Yesu ekumuonaho kagona aho na kumanya kuwa kawa mtamu kwa misi mingi, akamwamba, “Ivi, wakunda kuhona?”

7 Yuda mtamu akamtambaisa, “Zumbe khina mntu wa kunegaa mwe tondoo da mazi kisingi yakatibulwa, kia nikageeza kwengia mntu mtuhu aniongweeya.”

8 Yesu akamwamba “Gooka, na doa javi dako wende.”

9 Vuupuu uyo mntu akahona, akadoa javi dakwe.

Akavoka kwenda, mbui inu igosoka Msi wa Kuhumwiiza.

10 Wamwe wa waongoezi wa Wayahudi wakamwamba yuda mwe kuhonywa, “Ivyeeo ni Msi wa Kuhumwiiza kwa miko yetu khukundigwa wenue javi dako.”

11 Yee akawatambaisa, “Yuda mntu mwekunihonya nee mwekunamba udoe javi dako wende.”

12 Nawo wakamuuza, “Uyo mntu mwekukwamba udoe javi dako wende ni ndai?”

13 Iya yuda mntu khekummanya mntu mwekumhonya, Yesu nee kahauka kae hantu hada, kwaajii nee hana zumwezumwe kuu da wantu.

14 Naho bada ya ayo, Yesu akambwiiya yuda mntu mwekumhonya mwe Nyumba ya Muungu akamwamba, “Isasa kuhona, wesekugosoa mavigaviga vituhu, usekweza kubwiiwa ni mbui fyaimi muno.”

15 Yuda mntu akaita, akawamba wakuu wa Kiyahudi, Yesu nee mwekunihonya.

16 Kwaviya Yesu ida mbui kaigosoa Msi wa Kuhumwiiza, Wayahudi wakavoka kumkefyakefya Yesu.

17 Yesu akawamba, “Tate yangu agosoa ndima misi yose, na miye nagosoa ndima kwesiho kueka.”

18 Kwa mbui izi waongoezi wa Kiyahudi wakoondeza sia ya kumkoma Yesu, khio kwaviya kabananga miko ya Msi wa Kuhumwiiza du, akini kamba Muungu ni Tati yakwe ivyo ketenda aigana na Muungu.

Udaho wa Mwana wa Muungu

19 Yesu akawamba, “Kwei nawamba, Mwana khadaha kugosoa kintu ikedu, adaha kugosoa kia amuonacho Tate agosoacho, kwaviya agosoacho Tate, Mwana nae akigosoa viyaviya.”

20 Kwaviya Tate amkundisa Mwana, na kumuonyesha kia kintu agosoacho mwenye. Naho endaamuonyeshe mbui khuu kusima izi, nanywi mwendamhondomae.

21 Inga viya Tate ayuyusavyo wekuuyao na nyuma, na kuwekha ugima, ivyoivyo Mwana naye awekha ugima wada awakundisao.

22 Tate khamuamuiiya mntu yoyose, iya kamtenda mwana awaamwiiye wantu wose.

23 Ili wantu wamtegeeze Mwana inga wamtegeezavyo Tate, yoyose esaekumtegeeza Mwana khamtegeeza Tate wekumwaagiiaye Mwana.

24 “Nawamba kwei, wada wategeezao mbui zangu na kumzumiia yuda mwekuniagiiya wana ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, khana aamuiiwe katu, kwaviya wavota kae ufe na kwengia mwe ugima misi yose kwesiho kisiikizi.”

25 Nawamba kwei, kisingi cheza, naho kibuwa kae, na wada wekuwao hae na Muungu, wenda wategeeze mgutio wa Mwana wa Muungu, awo wenda wahokee ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.

26 Inga viya Tate awekhavyo wantu ugima, viyaviya kamtenda Mwana awekhe wantu ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.

27 Naho kamwekha Mwana udaho wa kuamuiiya, kwaviya ni Mwana wa Mntu.

28 Msekuhondomaa kwaajii ya mbui inu, kisingi cheza ambacho wose wekuuyao na nyuma wenda wategeeze mgutio ambao wose wekuwao mwe mambiya.

29 Nawo wendawalawe mwe mambiya wada wekugosoao matana, wenda wayuyuke na kwekaa, wada wekugosoao yesayokutama wenda wayuyuswe na kuamuiiwa.

Wavuhuzi wa Yesu

30 Yesu akaendeea kugombeka, “Khidaha kugosoa kintu kwa udaho wangu mwenye, miye neamuiiya inga nitegeezavyo kulawa kwa Tate na uwo wedi wangu ni wa kwei, kwaviya khigosoa nikundavyo mwenye, iya akundavyo yuda mwekuniagiiya.”

31 “Inga nawagombeka nywie mbui zangu mwenye, naho yada nigombekayo khamyavuhuzia kuwa ni ya kwei.

32 Akini hana mntu mtuhu avuhuziae mbui zangu kwenu, na namanya agombeka kwei.

33 Nywie nee muagiiya wantu kwa Yohana wamuuze mbui zangu, nae akawavuhuzia ni kwei.

34 Khio inga nakauwiiya wantu wanivuhuzie, akini nayagombeka aya ili mdahe kuoholwa.

35 Yohana nee kawa inga taa yekuwayo ikaka na kulavya ung'azi, nanywi muwa na nyemi na ung'azi uwo kwa kisingi kijihi.

36 Akini kuna mbui khuu muno iyonyeshayo miye ni ndai kusima yada ekugombekayo Yohana mbatiiza. Mbui yenye ni zia ndima ekunekhazo Tate nizigosoe, ayo yose yanivuhuzia miye ni ndai na yaonyesha Tate nee mwekuniagiiya.

37 Naye tate mwekuniagiiya kanivuhuzia miye ni ndai, akini khamzati kutegeeza mgutio wakwe, naho kumwona yee eivyo,

38 na mbui yakwe khayekwekaa mwe mioyo yenu, kwaviya khamwekumzumiiya yuda mwekumuagiiya.

39 Nywie mwayasunguumanya muno Maandiko ya Muungu kwaviya mwamamaakhanya mwe ayo mwendampate ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, na Maandiko ayo yanivuhuzia miye!

40 Ata ivyo khamkunda kweza kwangu ili mhokee ugima.

41 “Miye khiondeza kutunywa na wantu.

42 Akini nawamanya nywie ni wantu wa namna yani, na viyaviya khamna ukundiso wa Muungu mwe mioyo yenu.

43 Miye ncheza kwa udaho wa Tate, akini khamnihokea, akini akeza mntu mtuhu kwa udaho wakwe mwenye, mwenda mumhokee.

44 Mwakunda kuhokea ntunyo kulawa
kwenu nywie wenye, akini khamkunda
kuhokea ntunyo kulawa kwa Muungu
mwenye, kwaajii iyo mwadaha viivihi ku-
nizumiiya?
45 Akini wesekufanyanya kuwa miye ne-
nendae niwaahie masa kwa Tate, Musa
ambae mwamkauwiya neendae awaahie
masa.
46 Ati kwei nee mkamzumiiya Musa,
nee mkanizumiiya na miye, kwaviya Musa
kaandika mbui zangu.
47 Akini kwaviya khamyazumiiya yada
ekuyaandikayo Musa, mwadaha viivihi
kuzumiia kiya nigombekacho?"

6

Yesu awekha khande wantu elufu shano
Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17

1 Yekwembokaho ayo, Yesu akadumua
tindiziwa da mazi da Galilaya. Kwa zina
tuhu detangwa ziwa da Tibelia.
2 Zumwezumwe kuu da wantu dika-
tendesa kumbasa kwaajii waona ntangio
nyingi na vihii ekugosoazo kwa watamu.
3 Yesu akakwea kwe muima, akekaa
hamwe na wahina wakwe.
4 Na Sikukhuu ya Wayahudi yetangwayo
Pasaka iwa hehi.
5 Naho Yesu ekukauwaho, na kuona
zumwezumwe da wantu dikeza kwakwe,
akamwamba Fiipo, "Tendatigue hahi
mabumunda, wantu awa wadahe kuda?"
6 Nee kauza mbui iyo kumgeeza Fiipo
kwaviya kamanya endachoagosoe.
7 Fiipo akamtambaisa, "Ata inga tikawa
na hea dinali mia mbii nee khatokudaha
kugua mabumunda ya kuwekha wantu
awa."
8 Mhina yakwe yumwe mwetangwa And-
ulea uyo nee kawa nduguye Simoni Petulo
akamwamba Yesu,
9 "Yuhanu mbwanga yumwe ana mabu-
munda mashano ya shaili na samaki vi-
dodo viidi, akini vyendavitoshe mbwai
kwa wantu wangi inga awa?"
10 Yesu akamba, "Waikeni wantu," hantu
hada nehawa na ulondo mtana, wantu
wakekaa, na wagosi du nee wawa elufu
shano.
11 Naho Yesu akadoa yada mabumunda
akamtogoa Muungu, akawapangia wantu
wekuawo wekaa, akagosoa viyaviya na
wada samaki, kia mntu akahokea na akada
inga akundavyo kuda.
12 Wantu wekwegutaho Yesu akawamba
wahina wakwe, "Dodoani phuguntio
zekusigaazo kisekwaga chochose."
13 Wakadodoa phuguntio zia za mabu-
munda ya shaili vyekusigazwavyo na wada
wantu wekudao, wakamemeeza ngahu
kumi dimwe na mbii.
14 Wantu wekuonaho ntangio icho
ekugosoacho Yesu wakamba, "Kwei uyu
nee muoni tekumkauwiaye endaeze mwe
inusi."
15 Yesu akamanya kuwa wantu waon-
deza kumdoa wamtende Seuta, akahauka
vituhu akaita kwe muima yee ikedu.

Yesu enda uwanga ya mazi
Matayo 14:22-33; Maliko 6:45-52

16 Yekubuaho guoni wahina wakwe Yesu
wakaseeya mwe mazimshindo,
17 wakakwea ngaawa ili wemboke waite
Kapelinaumu. Kiza nee chengia kae, na
Yesu nee khazati kuseeya mwe muima ili
awe nawo.
18 Tindiziwa da mazi dikavoka kuvu-
ugika kwaajii khusi khai neiwa yavuma.
19 Wahina wakwe Yesu newawa waka-
toa makasia kuita inga uhae wa kilomita
shano hambu mtandatu, wakamwona Yesu
akenda uwanga ya mazi, akaitimia ngaawa
wakaogoha muno.
20 Akini Yesu akawamba, "Ni miye
msekuogoha."
21 Nee wakoondeza kumwegaa Yesu he
mpwani ahoaho ngaawa ibuwa mwe si
khavu wekuwayo waita.

Wantu wamuondeza Yesu

22 Kioi dakwe zumwezumwe da wantu
wada wekuwao wekaa phande ya kaidi ya
tindiziwa da mazi nee wakabukhua kuwa
hawa na ngaawa mwengadu hantu hada,
Yesu khekwengia mwe ida ngaawa hamwe
na wahina wakwe, iya wahina awo nee
waita kae ikedu.
23 Wantu watuhu kulawa Tibelia wak-
abuwa na ngaawa, hantu hada wantu
wekudaho mabumunda, Zumbe ekumto-
goaho Muungu.
24 Naho wantu wekumanyaho ati Yesu
na wahina wakwe khawekuwaaho hantu
hada, wakakwea mwe ngaawa izo na
wakaita Kapelinaumu kumuondeza Yesu.

Yesu nee bumunda da ugima

25 Wada wantu wekumbwiiaho Yesu
phande ya kaidi ya tondoo da mazi waka-
muuza, "Mhinyi, kubuwa ini aha?"
26 Yesu akawatambaisa, "Nawamba kwei
mwaniondeza khio kwa viya muona ntan-
gio nekugosoavyo, iya kwaajii nee mda
yada mabumunda mkeguta.
27 Msekugosoa ndima kwaajii ya
kwepata khande ibanikayo, iya gosoani
ndima kwaajii ya khande yesayo kubanika
vyekaa misi yose kwesiho kisiikizi. Khande
izo zendaziwekhe ugima wa misi yose kwe-
siho kisiikizi kulawa kwa Muungu. Mwana
wa Mntu nee endayeawekhe khande iyo,

kwaajii Tate Muungu khamwekha udaho
wa kugosoa ivyo."
28 Wowo wakauza, "Titende mbwai
tidahe kugosoa ndima za Muungu?"
29 Yesu akawatambaisa, akawamba,
"Ndima ambayo Muungu akunda mwi-
igosoe nikunizumiiya mie, ambae kiagiiwa
nae."
30 Aho wakamwamba, "Wendaugosoe
ntangio yani ili tiikauwe tidahe kukuzumi-
iya?
31 Mababa zetu wada khande yekwe-
tangwayo mana kuda kwe kiwawe, inga
yagombekavyo Maandiko ya Muungu,
'Kawaisa mabumunda kulawa uwanga.'
"
32 Yesu akagombeka, "Nawamba kwei,
Musa khekuwekha mabumunda kulawa
uwanga kwa Muungu, iya Tate yangu nee
awekhae nywie bumunda da kwei, kulawa
uwanga kwa Muungu.
33 Kwaviya bumunda da Muungu ni yuda
ekuseeaye kulawa uwanga kwa Muungu,
ili awekhae wantu wa inusi inu ugima wa
misi yose kwesiho kisiikizi."
34 Aho wakamwamba, "Zumbe, kuvoka
isasa tekhe bumunda ido misi yose."
35 Yesu akawamba, "Miye nee bumunda
da ugima." Na mntu yoyose ezae kwangu
na kunizumiiya khanaawe na saa wala
khiu katu.
36 Akini nawamba kuwa, mniona akini
khamnizumiiya.
37 Wose anekhao Tate, wendaweze
hangu na mie katu khina nimwase chongoi
yoyose mwendaeeze hangu,
38 Kwaviya khiseeya kulawa uwanga
kwa Muungu, khio kwaajii ya kugosoa
yada niyakundayo mie, iya kugenyeza
yada akundayo Muungu mwekuniagiiya.
39 Na yada akundayo Muungu mweku-
niagiiya nee aya, nesekumwaza ata
yumwe gatigati ya wada ekunekhao, iya
niwayuyuse wose msi wa kisikizi.
40 Kwaviya akundavyo Tate, nee iki kia
mntu amkauwaye Mwana na kumzumi-
iya, awe na ugima wa misi yose kwesiho
kisiikizi, naho nenda nimyuyuse msi wa
kisiikizi.
41 Aho Wayahudi wakavoka kung'ung'uzika
kwaviya kagombeka, "Miye ni bumunda
dekuseeyado kulawa uwanga."
42 Wakamba, "Uyu khi Yesu mwana wa
Yusufu? Tammanya tati yakwe na mami
yakwe naho, adaha vivihi kugombeka ati
kaseeya kulawa uwanga kwa Muungu?"
43 Yesu akawatambaisa, "Ekani ku-
nung'unika nywinywi kwa nywie.
44 Khahana mntu adahae kweza kwangu,
inga Tate mwekuniagiiya khekumuongoea
kwangu, na miye nendanimyuyuse mntu
uyo msi wa kisiikizi.
45 Muoni yumwe wa Muungu nee
kaandika mwe kitabu cha Muungu, 'Wantu
wose wenda wahinywe ni Muungu.' Kia
mntu amtegeezaye na kumzumiia Tate,
eza kwangu.
46 Inu khaina mana kuwa, yuuko mntu
yee ikedu mwekumuona Tate, iya ni yuda
ekulawae kwa Muungu, uyo nee mweku-
muona Tate.
47 Kwei nawamba, mnizumiiya ana
ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.
48 Miye ni bumunda da ugima.
49 Mababa zenu nee wada khande yek-
wetangwayo mana kuda kwe kiwawe,
akini wauya na nyuma.
50 Akini idi ni bumunda diseeyado ku-
lawa uwanga kwa Muungu, mntu yoyose
adae khadaha kuuya na nyuma.
51 Miye ni bumunda da ugima
wekuseeao kulawa uwanga kwa Muungu,
mntu yoyose mwendaye ade bumunda
idi endaekae misi yose kwesiho kisiikizi,
na bumunda nendado nimwekhe ni mwii
wangu naulavya kwa ugima wa inusi."
52 Aho Wayahudi wakavoka kuhigana
wowo wenye wakauzana, "Adaha viivihi
kutekha mwii wakwe tiude?"
53 Yesu akawamba, "Nawamba ukwei,
mkesekuuda mwii wa Mwana wa Mntu na
kudomea phome yakwe khamnamuwe na
ugima mwe mii yenu.
54 Adae mwii wangu na kudomea phome
yangu anawo ugima wa misi yose kwesiho
kisiikizi, na miye nenda nimyuyuse msi wa
kisiikizi.
55 Kwaviya mwii wangu ni khande ya
kwei na phome yangu ni kidomewacho cha
kwei.
56 Yoyose adae mwii wangu na kudomea
phome yangu ekaa umu mwangu na miye
nekaa kwakwe.
57 Tate wa ugima kaniagiiya nigosoe
ndima na miye nekaa kwaajii yakwe, ivyo
anidae miye naye endaekae kwaajii yangu.
58 Naho idi nee bumunda dekuseeyado
kulawa uwanga, khio inga bumunda weku-
dayo mababa zenu, ata ivyo wakauya na
nyuma, adae bumunda idi endaawe na
ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi."
59 Yesu kagombeka ayo ekuaho akahinya
he Nyumba ya kukintania Wayahudi uko
Kapelinaumu.

*Mbui zietazo ugima wa misi yose kwe-
siho kisiikizi*

60 Ivyo, wahina wakwe wekutegeezaho
mbui inu wakamba, "Mahinyo aya khayava
ni ndai adahae kuyahokea?"
61 Yesu akamanya kwesiho kugombekwa
ni mntu kuwa wahina wakwe nee
wang'ung'uzika kwa mbui iyo akawauza,
"Ivi mbui inu yawatenda muwe na maatu?

62 Yendaiwe viivihi mwendaho mmuone Mwana wa Mntu akakwea na kuita uwanga kwa Muungu kuda ekulawako?

63 Muye wa Muungu nee uetao ugima, mwii khauna udaho wakugosoa kintu. Mbui nekuwagombekazo zalawa kwa Muye wa Muungu na yaeta ugima.

64 Akini, wantu watuhu gatigati yenu khawazumiiya." Yesu kagombeka ivyo kwaviya kamanya kuvokea aho bosi, wada ambao khawana wamzumiye gatigati yao na yuda ambae enda amhituke.

65 Akatendesa kugombeka, "Kwaajii inu, nee nekuwambavyo kuwa khahana mntu adahae kweza hangu kwesiho kuongoewa na Tate yangu."

66 Kwaajii ya ayo, wahina wakwe wangi wekumtongeao Yesu, wakauya mgeeka, wasekutongeana nae vituhu.

67 Ivyo Yesu akawauza wada kumi dimwe na mbii, "Nanywi mwakunda kuhauka?"

68 Simoni Petulo akamtambaisa, "Zumbe tendatiite kwa ndai? Wee una mbui za ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.

69 Swie tazumiiya na kumanya kuwa wee nee Klistu mwekusagulwae kulawa kwa Muungu."

70 Yesu akawauza, "Ivi ncheekuwasagua nywie kumi dimwe na mbii? Na yumwe aongoewa na Ibiisi."

71 Yesu kagombeka ayo kwaajii ya Yuda, mwana wa Simoni Isikaliote kwaviya uyu nee endaeamhituke, etiho ni yumwe da wada kumi dimwe na mbii.

7

Yesu na wanduguze

1 Yekwembokaho ayo, Yesu nee avoka kuzunguka kia hantu mwe mizi ya Galilaya, khekukunda kuita si ya Yudea kwaajii waongweezi wa Kiyahudi nee wakaondeza kumkoma.

2 Kisingi cha sikukhuu mwenga ya Wayahudi yetangwayo sikukhuu ya vikumbi nee iwa hehi.

3 Naho nduguze da Yesu wakamwamba, "Hauke aho uite si ya Yudea ili wahina wako wakaone ndima uzigosoazo.

4 Mntu khagosoa mbui kwa sii inga akakunda kumanyika kwa wantu, kwaviya wagosoa mbui izi, naho eambaze mwe inusi wantu ili wakumanye."

5 Naho ata wanduguze wagombeka ivyo kwaviya khawekumzumiiya.

6 Yesu akawamba, "Kisingi changu cha kuita uko Yelusalemu khakizati kubuwa, akini nywie mwadaha kuita kisingi chochose.

7 Wantu wa mwe inusi inu khawamiemea nywie, akini miye waniemea kwaajii nawavuhuzia kuwa wagosoa mafyaimi.

8 Nywie hitani kwe sikukhuu iyo, miye khina niite kwe sikukhuu iyo, kwaviya mda wangu ukundigwao khauzati kubuwa."

9 Yesu ekubindiizaho kugombeka ivyo, akasigaa uko Galilaya.

Yesu kwe sikukhuu ya makumbi

10 Wanduguze nee waongowa kuita kwe sikukhuu Yelusalemu, Yesu naye akaita, akini kwa sii.

11 Naho Waongoeezi wa Kiyahudi kisingi waaho mwe sikukhuu na kuwauza wantu, "Yu hahi mtu uyu?"

12 Hawa na mipokoso mingi mwe zumwezumwe da wantu, wamwe wakamba, "Ni mntu yedi." Watuhu wakamba, "Khivyo kwaviya awaza wantu."

13 Na ivyo khahana mntu mwekugeeza kugombeka mbui zakwe hewazo kwa kuogoha waongoezi wa Kiyahudi.

14 Sikukhuu iyo yekubuaho gatigati, Yesu nee aita he Nyumba ya Muungu, akavoka kuhinya.

15 Naho Wayahudi wakahondomaa na kugombeka, "Mntu uyu kamanya viivihi mbui izi kwesiho kuhinywa?"

16 Yesu akawatambaisa, "Mahinyo nihinyayo khio yangu, iya yalawa kwa Muungu mwekuniagiiya.

17 Mntu mkunda kugosoa yada akundayo Muungu, endaamanye mahinyo yangu yalawa kwa Muungu, hambu negombekea ni yamie mwenye.

18 Yee egombekeaye mwenye aondeza Ukuu mwenye, akini aondezae ukuu kwa yuda mwekuniagiiya, uyo agombeka yekuwayo kwei na khagombeka uhokho.

19 Ivi Musa khekuwekha miagiiyo ambayo kekhigwa ni Muungu? Na ivyo khahana katu mntu yumwe mtoza miko kwa mbwai mwaonda kunikoma?"

20 Aho wantu wakamtambaisa, "Wee una zaiko, nindai muondeza kukukoma?"

21 Yesu akawatambaisa, "Kuna mbui mwenga nekugosoayo nanywi yawahondomaza.

22 Musa nee kawaagiiya nywie kugwisa wana wenu wakigosi. Kugombeka kwei mbui iyo ivoka kwa mababa zenu, akini nywie mwawagwisa wana wenu ata Msi wa Kuhumwiiza.

23 Ikawa mntu adaha kugwiswa ata Msi wa Kuhumwiiza ili kuitoza miagiiyo ya Musa, kwambwai mwanikima kwaviya khihonya mntu Msi wa Kuhumwiiza?

24 Mwesekumuamuiya mntu kwa mbui zionekazo kwa chongoi, iya mumuamuiiye mntu kwa wedi na ikundigwavyo."

Yesu nee Klistu Mwohozi?

25 Wamwe wa wantu wa Yelusalemu nee
wagombeka, "Ivi, uyu khio yuda mntu ambae waongweezi wakunda kumkoma?
26 Mbona yuaha atamwiiya hemeso ya
wantu, naho khahana mntu agombekae
mbui yoyose! Ivi yadahika waongoeezi
wamanya kwei inga uyu nee Klistu?
27 Endahoeze Klistu Mwohozi, khahana
mntu endayeamanye hantu ekulawiako,
akini swie tamanya alawiako."
28 Aho Yesu ekuwaho akahinya he
Nyumba ya Muungu, akagombeka kwa
mgutio mkuu, "Inga mwanimanya,
uko nilawiako mwakumanya na ivyo
ncheekweza kwa udaho wangu iya ni yuda
mwekuniagiiya miye ni wa kwei, nywie
khamummanya,
29 akini miye nammanya kwaviya kilawiya kwakwe na yee nee mwekuniagiiya."
30 Naho, wantu nee wakaondeza kumgwiya akini khahana mwekudaha kumgwiya kwaviya mda wakwe nee khauzati
kubua.
31 Wantu wangi mwe dia zumwezumwe
da wantu nee wamzumiiya na kugombeka,
"Ivi, Klistu akeza endaagosoe ntangio vikuu
kusima ekugosoazo uyu?"

Wagoji waagiiwa kumgwiya Yesu

32 Mafalisayo wawategeeza wantu
wakapokosa mbui izo za Yesu, aho wowo
hamwe na waviki wakuu wakawaagiiya
wagoji wamgwiye.
33 Yesu akamba, "Nikeaho na nywie kwa
kisingi kijihi, nikabinda nendaniuye kwa
yuda mwekuniagiiya.
34 Mwenda mniondeze akini khamna
mnione na hada nendahoniwe, nywie
kwamdaha kubua."
35 Waongoeezi wa Kiyahudi wakauzana
wowo kwa wowo, "Mntu uyu enda aite
kuhi ambaho khatina tidahe kumuona?
Endaaite kwa Wayahudi wekuambazikao
gatigati ya Wagiiki na kuwahinya Wagiiki?
36 Ivi akunda kugombeka mbwai
agombekaho, mwenda mniondeze akini
khamna mnione na hada nendaho niwe
nywie khamdaha kubua."

Vizigizigi vya mazi vietavyo ugima

37 Msi wa kisiikizi wa sikukhuu iyo nee ni
msi maalum, Yesu akagooka, akagombeka
kwa mgutio mkuu, "Mtozwa ni khiu na eze
kwangu adomee mazi,
38 inga yagombekavyo Maandiko ya
Muungu, 'Mnizumiiya miye, vizigizigi vya
mazi ya ugima vyenda vimwamwaike kulawa mwe moyo wakwe.' "
39 Kagombeka ayo kuusu Muye kwa
wada wamzumiiao yee wendawamhokee,
kisingi icho Muye khazati kweza, kwa ivyo
Yesu nee khazati atogolwe.

Kwepanga gati ya wantu mwe mbui ya Yesu

40 Wantu watuhu he dia zumwezumwe
wategeeza mbui izo, "Kwei mntu uyu
Muoni."
41 Watuhu wamba, "Uyu nee Klistu."
Akini watuhu wamba, "Yadahika viivihi
Klistu akalawiiya mwe si ya Galilaya!
42 Maandiko ya Muungu yamba kuwa,
Klistu endaalawiiye he muango wa Seuta
Daudi, na endaavyaigwe Betilehemu mzi
ekuwao akekaa Daudi."
43 Nee kwalawiiya kwepanga kwaajii
yakwe he dia zumwezumwe da wantu.
44 Wantu watuhu nee wakoondeza
kumgwiya Yesu, akini khahana mntu
mwekugeeza kumgwiya.

Waongoezi wa Wayahudi khawazumiiya Yesu

45 Naho wada wagoji wakauya
kwa waviki wakuu na Mafalisayo na wakauzwa, "Kwa mbwai
khamwekumweeta Yesu?"
46 Wagoji wakawatambaisa, "Khahana
mntu ekulawiyae na kugombeka mbui
khuu inga mntu uyu!"
47 Mafalisayo wakawauza, "Ivi nywie
nanywi mtiiwa?"
48 "Ivi, mwammanya mwoongoezi
yoyose, hambu yumwe wa Mafalisayo
mwekumzumiiya mntu uyu?
49 Akini zumwezumwe da wantu
wamzumiiao, khawamanya miagiiyo ya
Musa, kubadiwa lazi na Muungu."
50 Yumwe yao kawa Nikodemo uyo
nee mwekumbasa Yesu na kio, naho nee
mwekugombeka.
51 "Miagiiyo tekwekhigwayo na Muungu
kwembokea Musa yatiemeza kumuamuiiya mntu kabla ya kumtegeeza na kumanya kia ekugosoacho."
52 Nawo wakamtambaisa, "Wee nawe kulawa si ya Galilaya? Ni vyedi, kayasunguumanye Maandiko ya Muungu nawe wendauone kuwa Galilaya khakulawa katu
muoni."
53 Naho wose wakahauka, kiya mntu
akaita kwakwe.

8

Mvyee mwekutozwa ugoni

1 Akini Yesu akaita he muima wa Mizaituni.
2 Kioi dakwe keokeo, Yesu nee aita vituhu
kwe Nyumba ya Muungu, wantu wose
wakambasa, nae akekaa akahinya.
3 Naho Wahinya wa miagiiyo na
Mafalisayo wakamweeteya mvyee yumwe
mwekutozwa heugoni, wakamgoosa
gatigati yawo.

4 Nee wamuuza, "Mhinyi!" "Mvyee uyu timbwiiya he ugoni.

5 Mwe miagiiyo yetu Musa katiagiiya mvyee inga uyu atoigwe maiwe adi auye na nyuma, tambe nawe wambaze?"

6 Wowo wagombeka ivyo, ili wapate mbui yendayoiwatende wamuahiye masa. Akini Yesu akenama na kuaandika asi kwa chaa.

7 Wekutendesaho kumuuza, Yesu akenuka akawamba, "Yumwe yenu mwesekuwa na mavigaviga na avoke kumtambikia iwe."

8 Naho akenama vituhu, na kuandika ahosi kwa chaa chakwe.

9 Wekutegeezaho ayo, wakavoka kuhauka yumweyumwe, wakaongoa wadaa, Yesu akasigaa ikedu kidege na yuda mvyee kagooka hadahada.

10 Yesu ekwenukaho akamuuza yuda mvyee, "Wahahi wada wantu? Ivi khahana katu ata yumwe mwekukuamuiiya?"

11 Uyo mvyee akamtambaisa, "Zumbe khahana ata yumwe!"

Na Yesu akamwamba, "Miye nami khinanikuamuiiye, hita na usekugosoa mavigaviga vituhu."

Yesu ni ung'azi wa inusi

12 Yesu akatamwiiya nao vituhu, akawamba, "Mie nee ung'azi wa inusi, yoyose anibasae endaawe na ung'azi umuongoeae mwe ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, naho khanaende mwe kiza katu."

13 Mafalisayo wakamwamba kwei Yesu, "Mbui zako wegombekea mwenye, ivyo khahana mntu akuvuhuziae mbui zako."

14 Yesu akawatambaisa, "Ata inga nevuhuzia mwenye, yada nigombekayo ni ya kwei, kwaviya namanya nilawako na niitako, akini nywie khammanya nilawako wala niitako.

15 Nywinywi mwaamuiiya wantu kwakuwakauwa viya wagosoavyo, akini mie khiamuiiya mntu.

16 Etiho nikaamuiiya, uwamuiiyo wangu ni kwei, kwa ivyo miye khio ikedu, Tate mwekuniagiiya yu hamwe na miye.

17 Iyandikwa mwe miagiiyo yenu, kuwa uvuhuzi wa wantu waidi, mbui iyo ni kwei.

18 Miye nevuhuzia mwenye na Tate mwekuniagiiya nae anivuhuzia."

19 Aho wakamuuza Yesu, "Tati yako yu hahi."

Yesu akawatambaisa, "Nywie khamnimanya miye naho khamummanya Tate, ati nee mkanimanya nee mkammanya na Tate."

20 Yesu kagombeka mbui izo mwe chumba cha kiikizo, ekuwaho akahinya kwe Nyumba ya Muungu, naho khahana mntu mwekumgwiya, kwaviya mda wakwe khauzati kubua.

Yesu awagombeka wantu mbui ya ufe wakwe

21 Yesu akawamba vituhu, "Miye naita na nywie mwenda mniondeze, akini mwenda muuye na nyuma kwa mavigaviga yenu, niitako miye, nywie khamdaha kweza."

22 Waongoeezi wa Kiyahudi wakauzana, "Ivi endaekome mwenye? Kwambwai amba, niitako khamna mbue."

23 Yesu akawamba, "Nywie mlawa ahaaha asi, miye nalawa uwanga kwa Muungu, nywie ni wa mwe inusi inu, miye khio wa mwe inusi inu.

24 Nee mana nikawamba, 'mwenda muuye na nyuma he mavigaviga yenu mkesekuzumiiya kuwa miye nee mweaho ambae niaho mwenda muuye na nyuma kwa mavigaviga yenu.' "

25 Wowo wakamuuza Yesu, "Wee ni ndai?"

Yesu akawatambaisa, "Miye nee yuda nekuwagombekae aho bosi.

26 Ninayo mangi ya kugombeka na kuwamuiiya uwanga yenu, akini yuda mwekuniagiiya ni kwei nami nawamba wantu wainusi mbui ziyadu nekuzitegeezazo kulawa kwakwe."

27 Khawekuva ati Yesu kagombeka nawo kuusu Tati yakwe wa uwanga kwa Muungu.

28 Yesu akawamba, "Mwendaho mmwenue Mwana wa Mntu aho ndiho mwendaho mmanye, 'Mie nee uyo' na kuwa khigosoa chochose mie kwa udaho wangu akini nagombekadu yada Tate ekunihinyayo.

29 Yuda mwekuniagiiya yuhamwe namiye, yee khekunibada ikedu kwaviya nagosoa yada yamtamiayo misi yose."

30 Ekubindaho kugombeka ayo wantu wangi wakamzumiia.

Wahina wa kwei

31 Yesu akawamba wada Wayahudi wamzumiiao, "Ati mkayatozeeza mahinyo yangu, mwendamuwe wahina wangu kwei.

32 Naho Mwenda mmanye kwei, kwasia ya ukwei uwo Muungu eza kuwaekea kulawa mwe utumwa."

33 Wowo wakamuuza, "Swie tiuvyazi wa Ibulahimu na khatizati katu kuwa watumwa wa mntu yawa viivihi ukamba tenda tiekewe?"

34 Yesu akawatambaisa, "Nawamba kwei kia mntu mgosoa mavigaviga ni mtumwa wa mavigaviga.

35 Mtumwa khana chekao cha kwekaa mwe nyumba, akini Mwana anacho chekao kisingi chose.

36 Inga Mwana akawaekea kulawa mwe utumwa wa mavigaviga, mwenda muwe muekewa kweikwei.

37 Namanya nywie ni muango wa Ibulahimu, na ivyo mwaondeza kunikoma kwaviya muyaemea mahinyo yangu.

38 Miye nagombeka ekunionyeshayo Tate, akini nywie mwagosoa yada yekugombekwayo na Tati yenu."

39 Wowo wakamtambaisa, "Swie tiwana wa Ibulahimu."

Yesu akawamba, "Inga nywie ni wana wa Abulahamu, nee mkagosoa inga yada ekugosoayo Abulahamu.

40 Nawamba ukwei, nekuutegeezao kwa Muungu, na ivyo nywie mwaondeza kunikoma, Ibulahimu khekugosoa ivyo.

41 Nywie mwagosoa mbui ziyaziya ekugosoazo tati yenu."

Wowo wakamwamba, "Swie khio wanahalamu na tinae Tate yumwedu na nee Muungu yetu!"

42 Yesu akawamba, "Inga Muungu nee tati yenu nee mkanikundisa, kwaviya miye nalawa kwa Muungu isasa niaha, ncheekweza kwa udaho wangu mwenye, iya yee Muungu mwekuniagiiya.

43 Kwa mbwai khamva ayo nigombekayo? Kwaviya muemea kutegeeza mbui yangu.

44 Nywie ni wana wa tati yenu Ibiisi mwaondeza kugosoa mbui akundazo tati yenu. Yee kawa mkomaji kuvokea aho bosi, wala khekugooka mwe ukwei, kwaviya kwei khaimo umo mwakwe. Kia agombekaho uhokho, agombeka uhokho kwaajii nee eivyo, kwaviya yee ni mhokho na tate wa uwo uhokho.

45 Akini mie nagombeka ukwei, nee kiekacho nywie msekunizumiiya.

46 Yuhi gatigati yenu adahae kumanya ati mie nina mavigaviga? Ati nagombeka ukwei kwa mbwai khamnizumiiya?

47 Mntu wa Muungu ategeeza mbui za Muungu akini nywie khamtegeeza, ivyo nywie khio wantu wa Muungu."

Yesu na Ibulahimu

48 Wayahudi wakamtambaisa Yesu, "Uwo khatekugombeka ukwei ati wee umsamalia naho una zaiko?"

49 Yesu akawatambaisa, "Mie khina mazaiko, mie namtegeeza Tate, iya nywie khamnitegeeza mie.

50 Miye khiondeza wantu wanitunye akini yuaho akundae wantu wanitunye na yee nee mwaamua inga nagosoa ikundigwavyo.

51 Kwei nawamba, mwekutozeeza mbui zangu khana auye na nyuma kisingi chose."

52 Aho Wayahudi wakamba, "Isasa tamanya kwei kuwa wee una zaiko! Ibulahimu kauya na nyuma, Waoni nawo wauya na nyuma, wee wamba mtozeeza mbui zangu khana auye na nyuma kisingi chose.

53 Ivi wetenda umkuu kusima tati yetu Ibulahimu mwe kuuya na nyuma? Na waoni nawo wauya na nyuma, asa wee wetenda kuwa undai?"

54 Yesu akawatambaisa, "Inga nikefena mwenye, kwetogoa kwangu ni bue. Akini tate yangu uyo mgombekaye nee Muungu yenu, nee anitogoae.

55 Nywie khamzati kummanya akini mie nammanya, nikamba khimmanya nendaniwe mhokho inga nywinywi, mie nammanya na natoza mbui yakwe.

56 Baba yenu Ibulahimu kawa na nyemi muno kumanya kuwa miye nendaneze. Neekawa inga kaniona, nee kawa na nyemi muno."

57 Aho Wayahudi wakamwamba, "Wee khuzati kubuza myaka makumi mashano nawe kumwona kuhi Ibulahimu?"

58 Yesu akawamba, "Kwei nawamba kisingi Ibulahimu khazati kuvyaigwa, 'Mie nee Niuko.' "

59 Aho wakadoa maiwe ili wamtambikie, akini Yesu akefisa akalawa kwe Nyumba ya Muungu.

9

Yesu amhonya mntu mwekuvyaigwa tuntu

1 Yesu ekuaho akemboka, akamuona mntu yumwe mwekuvyaigwa tuntu.

2 Aho, wahina wakwe wakamuuza, "Mhinya! Ni yuhi mwekugosoa mavigaviga, mntu uyu hambu wavyazi wakwe ata avyaigwe tuntu?"

3 Yesu akawatambaisa, "Mbui inu khayokulawiiya kwaajii ya mavigaviga yakwe wala mavigaviga ya wavyazi wakwe, iya kavyaigwa tuntu ili udaho wa Muungu uoneke ukagosoa ndima umo mwakwe.

4 Kukawa kuke musi takundigwa titendese kugosoa ndima za yuda mwekuniagiiya, mana kio cheza mntu khadaha kugosoa ndima.

5 Kisingi nike mwe inusi, mie ni ung'azi wa inusi."

6 Ekubindaho kugombeka ayo, akaswa ovu ahosi, akagosoa ntope kwa dia ovu, akamsisa yuda tuntu he meso.

7 Akamwamba, "Hita ukesunte cheni he tondoo da mazi da siloamu" mana ya zina idi ni mwekuagiiwa, aho yuda tuntu akaita, akesunta akauya uku aona.

8 Naho wahehi yakwe, na wada wekuwao wakammanya aho bosi kawa mkiwa mwekuwa akaombeza, wakamba,

"Ivi, uyu khie yuda mkiwa mwekuwa
akekaa na kuombeza?"
9 Wamwe wao wakamba, "Ndie." Watuhu
wakamba, "Khio iya waigana nae."
Akini yuda ekuae khaona akamba "Ni
miye."
10 Nae wakamuuza "Isasa meso yako
yadaha vivihi kugubuka?"
11 Naye akawatambaisa, "Yuda mntu
etangwae Yesu, kagosoa ntope akanisisa
mwe meso na kunamba, hita ukesunte he
tondoo da siloamu, aho nee naita nike-
sunta nikadaha kuona."
12 Wakamuuza, "Yee yu hahi?"
Akawatambaisa, "Mie khimanya."

Mafarisayo wamuuza yuda ekuwae tuntu

13 Nee wamwegaa yuda mntu
mwekuwae tuntu kwa mafalisayo.
14 Msi uwo Yesu ekugosoaho ntope na
kumgubua meso mntu uyo iwa Msi wa
Kuhumwiiza.
15 Naho mafalisayo wakamuuza mntu
uyo, "Kudaha viivihi kuona? Akawamba
kanisisa ntope mwe meso, nami nikesunta,
na isasa naona."
16 Wamwe wa Mafalisayo wakamba,
"Mntu uyu khee kulawa kwa Muungu
mana khatoza miagiiyo ya Msi wa
Kuhumwiiza."
Akini watuhu wakamba, "Mntu mwenye
mavigaviga adaha kugosoa viivihi utangio
inga unu?" Ivyo Mafalisayo khawekwe-
vana wowo wenye.
17 Wakamuuza vituhu yuda mwekuwa
tuntu, "Kwa kuwa kakugubua meso
wambaze uwanga ya mntu uyo?"
Nae akawamba, "Yee ni Muoni wa
Muungu."
18 Waongoezi wa Kiyahudi khawekumzu-
miiya ati mntu uyo nee kawa tuntu aho
bosi, na isasa aona, adi wekuwetangaho
wavyazi wakwe.
19 Aho, wakawauza, awo wavyazi, "Uyu
ni yuda mwana yenu mwekugombekae
kavyaigwa tuntu? Kadaha viivihi kuona?"
20 Wavyazi wakwe wakatambaisa,
"Tamanya uyu ni mwana yetu na
kavyaigwa tuntu.
21 Akini kadaha viivihi kuona, kha-
timanya, nahodu khatimmanya yuda
mwekumgubwiiya meso, muuzeni yee
mwenye ni mntu mgima adaha ku-
gombeka yee mwenye."
22 Wavyazi wakwe wamba ivyo kwa
kuwaogoha waongoeezi wa Kiyahudi, kwa
kuwa waongoeezi awo wevana kae, kuwa
mntu yoyose agombeke Yesu nee Klistu,
endaaguuswe he Nyumba ya kukintania
Wayahudi.
23 Nee mana wavyazi wakwe wakamba,
"Yee ni mntu mgima muuzeni."
24 Naho wakamwetanga vituhu
yuda mwekuwa tuntu, wakamwamba,
"Gombeka ukwei mwekhe Muungu Ukuu
swie tamanya ati mntu uyu ni mwenye
mavigaviga."
25 Yee akatambaisa, "Ati ni mwenye mav-
igaviga miye khimanya, akini kintu kimwe
nakimanya, cheekuwa nikaona, na isasa
naona!"
26 Aho wakamuuza, "Kakugosweea mb-
wai? Ayo meso yako kayagubua viivihi?"
27 Uyo mntu akawatambaisa, "Khiwamba
kae na nywie khamwekunitegeeza, kwa
mbwai mwakunda kutegeeza vituhu? Ivi,
mwakunda na nywie mtende wahina
wakwe?"
28 Akini wowo waongoezi wa Wayahudi
wakamdumua, wakamba, "Wee nawe ni
mhina wakwe, akini swie ni wahina wa
Musa.
29 Swie tamanya kuwa Muungu
kagombeka na Musa, akini mntu uyu
khatimmanya kalawiiya kuhi."
30 Naye akatambaisa, "Inu ni mbui
ya kuhondomaza! Nywie khammanya
kalawiiya kuhi, akini kanigubua meso
yangu!
31 Tamanya kuwa Muungu khawa-
tegeeza wantu wenye mavigaviga, iya
amtegeeza yoyose, mwenye hofu ya
kumwogoha Muungu na kugosoa viya
akundayo.
32 Kuvokea aho bosi wa inusi, khatizati
kutegeeza kuwa mntu kamhonya yoyose
ekuwae tuntu.
33 Inga mntu uyu kheekulawa kwa
Muungu kheekuwa adahe kugosoa cho-
chose."
34 Wowo wakamtambaisa, "Wee ku-
vyaigwa na kweewa he mavigaviga
wadaha viivihi kutihinya swie?" Aho
wakamguusa he Nyumba ya kukintania
Wayahudi.

Waongoezi wa Wayahudi khawammanya Klistu

35 Yesu ekusikiaho kuwa wamguusa
mntu uyo he Nyumba ya kukintania
Wayahudi, akaita kumuondeza. Kisingi
ekumbwiiaho akamuuza, akamba "Ivi wee
wamzumiiya Mwana wa Mntu?"
36 Uyo mntu akamtambaisa, "Mkuu nam-
biya ni ndai, nidahe kumzumiiya."
37 Yesu akamwamba, "Kumwona kae na
nee agombekae nawe isasa."
38 Aho uyo mntu akamba, "Zumbe, Nazu-
miiya" akamkintia mavindi na kumvikia.
39 Yesu akamba, "Miye ncheza mwe inusi
kwaajii ya kuwekha sugusa wantu, ili
wantu wada wesaokuona wadahe kuona

na wamamaakhanyao waona, wesekudaha kuona."

40 Wamwe wa Mafalisayo wekuwao hamwe nae, nee wasikia mbui izo wakamuuza, "Tambe swie ni matuntu?"

41 Yesu akawatambaisa, "Ati nee nimatuntu, neekhamwekuwa na mavigaviga, akini isasa nywie mwamba, 'Swie taona,' na iyo yaonyesha ati mke na masa."

10

Msimo wa muisi yedi

1 Yesu akawamba, "Nawamba ukwei, yoyose yuda mwesaekwengia mwe dewa da ngoto kwa kwembokea he uvi, iya ahenya na kwengia sia ntuhu, uyo ni mbavi na mhokaji.

2 Akini mwengia kwa kwembokea he uvi wa dewa, uyo nee muisi wa ngoto.

3 Mgoji wa dewa amvugwiiya, na ngoto ava mgutio wakwe, na awetanga ngoto zakwe kia yumwe kwa zina dakwe, na kuwalavya chongoi.

4 Akabinda kuwalavya chongoi, aziongweeya na awo ngoto wamtongea, kwaviya waumanya mgutio wakwe.

5 Ngoto izo khazidaha kutongea muisi mgeni, iya wendawamguuke kwaviya khawamanya mgutio wakwe."

6 Yesu akawamba msimo uwo akini wowo khawekumanya ekukundavyo kuwamba.

Yesu muisi yedi

7 Yesu akagombeka vituhu, "Kwei nawamba, miye ni uvi wa ngoto.

8 Wada watuhu wose wekuniongweeao miye ni wabavi na wahokaji, akini ngoto khawekuwategeeza.

9 Miye ni inga uvi, mntu yoyose mwengia kwembokea kwangu endaaoholwe, endaengiye na kulawa chongoi na endaapate kia akundacho.

10 Mbavi eza kwa kuondeza kubawa na kukoma, na kubananga. Miye ncheza ili muwe na ugima, naho wawe nao mwingi.

11 "Miye ni muisi yedi. Muisi yedi ni yuda azumiiyae kuulavya ugima wakwe kwaajii ya ngoto zakwe.

12 Mntu agosoae ndima ya kibauwa cha kuisa ngoto ili ekhigwe hea naho ngoto khio mai yakwe, aonaho kui da mzituni dikeza, abada ngoto na kuguuka, naho kui da mzituni dawagwiya na kuwamwaganisa.

13 Yee khapatiiza kintu kuusu ngoto, kwaviya yee ni mkibauwa apatiiza kuihwa hea.

14 Miye ni muisi yedi wada wakwangu nawamanya, na wakwangu wanimanya.

15 Inga Tate animanyavyo, ivyoivyo na miye nammanya Tate, miye nazumiiya ata kuulavya ugima wangu ili ngoto wasekwaga.

16 Naho ninao ngoto watuhu, awo khawamo mwe dewa dangu, awo nakundigwa kuwaeta, naho wenda wategeeze mgutio wangu, kwenda kuwe na tintimo dimwe na muisi yumwe.

17 "Tate anikundisa kwaviya miye mwenye naulavya ugima wangu, ili nidahe kuwa na ugima vituhu.

18 Khahana mntu mnihoka ugima wangu, miye naulavya kwa kukunda kwangu mwenye. Ninao udaho wa kuulavya na udaho wa kuudoa vituhu, mwiko unu nee Tate ekunigombekavyo nigosoe."

19 Wekusikiaho mbui izo kukalawiiya kwepanga vituhu gatigati ya Wayahudi.

20 Wangi wao wakamba, "Ana zaiko uyu, naho ni mkiau! Kwa mbwai kumtegeeza?"

21 Wantu watuhu wakamba, "Izi khizo mbui za mntu mwenye zaiko, kwaani zaiko dadaha kugubua meso ya matuntu?"

Yesu aemewa na Wayahudi

22 Uko Yelusalemu nee kuwa na sikukhuu ya kuvugua Nyumba ya Muungu, kisingi icho kiwa cha pheho.

23 Yesu nae kawa akenda he Nyumba ya Muungu he ukumbi wa Selemani.

24 Wayahudi wakamuikia bunga wakamuuza, "Watibada mwemamaakhanyi adi ini? Ati wee ni Klistu isasa tambie ukwei."

25 Yesu akawatambaisa, "Khiwagombeka kae akini khamwekuzumiiya, ndima nizigosoazo ni kwa udaho wa zina da Tate yangu zanivuhuzia.

26 Akini nywie khamzumiiya, kwaivyo nywie khio ngoto zangu.

27 Ngoto zangu zategeeza mgutio wangu, miye nawamanya, nawo wanitongea.

28 Miye nawekha ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, naho khawana wage kisingi chose, wala khahana mntu mdaha kuwadoa kulawa hangu.

29 Tate yangu nee mwekunekha awo, ni mkuu kusima wose, naho khahana mntu mdaha kuwadoa he mikono ya Tate.

30 Miye na Tate ni kintu kimwe."

31 Wayahudi wakadoa maiwe wamtambikie ili wamkome.

32 Yesu akawamba, "Khiwaonyesha ndima nyingi zilawazo kwa Tate, ni kihi icho kimiekacho mnitoe maiwe?"

33 Wayahudi wakamtambaisa, "Khatikutoa maiwe kwaajii ya ndima ntana, iya ni kwa kumkufuu Muungu! Kwaviya wetenda u Muungu ikawa wee ni mntu du inga wantu watuhu."

34 Yesu akawatambaisa, "Iyandikwa mwe miagiiyo yenu kuwa, Muungu kagombeka, 'Nywie ni miuungu.'

35 Muungu kawetanga *miiuungu wada wekwekhigwao mbui zakwe, tamanya kuwa Maandiko ya Muungu yagombeka ukwei misi yose.

36 Ivi, mwadaha viivihi kumwamba yuda ambae Tate akamuika kwaajii ya ndima yakwe na kumwagiiya mwe inusi adumuwa? Ivi ni kwaviya khigombeka miye ni Mwana wa Muungu?

37 Inga khigosoa ndima za Tate yangu, msekunizumiiya.

38 Akini ati nazigosoa ndima za Tate yangu, ata inga khamnizumiiya, naho zizumiieni ndima izo, ili mdahe kummanya kuwa Tate yuumu mwangu na miye niumo mwakwe."

39 Wakageeza vituhu kumgwiya, akini akahauka gatigati yao.

40 Yesu akaita khandakhanda ya zigizigi da mazi ya Yolodani, hantu Yohana ekubatiizaho, akekaa uko.

41 Wantu wangi wakambasa wakamba, "Yohana kheekugosoa ntangio yoyose, akini mbui zose za Yesu zia ekugombekazo Yohana neziwa za kwei."

42 Wantu wangi wekuwaho hantu hada, wakamzumiia Yesu.

11

Ufe wa Lazalo

1 Mntu yumwe etangwae Lazalo, mwenyezi wa Besania, nekawa mtamu. Mntu uyo neakekaa mwe phaamo ya Besania ekuwayo akekaa Maliamu na umbude da Yesu.

2 Maliamu nee yuda mwekumsisa Zumbe mavuta ya mzingo mtana na kumhangusa kwa fii zakwe, Lazalo, kakie nee mwekua mtamu.

3 Ivyo awo waumbude Lazalo, Malia na Masa wakaagiiya mbui inu kwa Yesu "Zumbe, mbuyayo umkundisae ni mtamu."

4 Yesu ekusikiaho ivyo akamba, "Utamu unu khio wa ufe iya wendauwatende wantu wamtogoe Muungu na kwa sia iyo, Mwana wa Muungu viyaviya endaatogolwe."

5 Yesu kawakundisa muno Masa na Malia maumbude da na Lazalo.

6 Yesu ekwembigwaho Lazalo ni mtamu, Yesu akaendeea kwekaa hantu aho ekuaho kwa misi miidi.

7 Naho akawamba wahina wakwe, "Titeni vituhu mwe si ya Yudea."

8 Wahina wakwe wakamwamba, "Mhinyi! Kisingi kijihi chekwembokacho tangia Wayahudi wekukundaho kukukoma kwa maiwe, nawe waonda ukuite uko vituhu?"

9 Yesu akawamba, "Ivi saa za musi khio kumi dimwe na mbii? Naho mntu akenda musi khadaha kwekungwaa kwaviya aona ung'azi wa zua mwe inusi.

10 Akini mntu akenda na kio, ekungwaa kwaviya ung'azi khaumo umo mwakwe."

11 Yesu ekubindaho kugombeka mbui izo, akawamba, "Mmbuya wetu Lazalo kagona akini miye naita nikamwenue."

12 Wahina wakwe wakamwamba, "Zumbe, inga kagona usisiza, endaenuke."

13 Wowo wamamakhanya kuwa kagona usisiza, akini Yesu kamanya kae ati Lazalo kauya na nyuma.

14 Yesu akawamba pwii, "Lazalo kauya na nyuma,

15 akini natamiwa kwaviya nchekuwa uko ekuuyaho na nyuma Lazalo, ili mdahe kunizumiiya, aya titeni kwakwe."

16 Tomaso yuda mwetangwa phasa akawamba wahina weziwe "Titeni na swie tiuye na nyuma hamwe nae!"

Yesu nee ayuyusaye wantu na kuwekha ugima

17 Yesu ekubuaho uko, akabwiiya Lazalo kagewa kae mwe mbiya kwa misi mine.

18 Phaamo ya Besania neiwa hehi, na Yelusalemu uhae ubuwao kilomita ntatu.

19 Wayahudi wangi waita kwa Masa na Malia kuwahongeza kwa ufe wa kaka yao.

20 Naho Masa ekusikiaho Yesu eza, akenda kumhachiiza, akini Malia kasigaa kaya.

21 Masa akamwamba Yesu, "Zumbe ati nekuwa aha, kaka yangu kheekuwa auye na nyuma.

22 Akini namanya isasa chochose wendacho umuombeze Muungu, endaakwekhe."

23 Yesu akamwamba, "Kakio endaayuyuke na kuwa mgima vituhu."

24 Masa akatambaisa "Namanya endaayuyuke kisingi wantu wendaho wayuyuswe, msi wa kisiikizi."

25 Yesu akamwamba, "Miye nee niwayuyusae wantu na kuwekha ugima na mntu yoyose anizumiiyae ata inga kauya na nyuma, endaawe na ugima.

26 Na mntu yoyose ekaae na kunizumiiya kisingi chose khana auye na nyuma katu, ivi wayazumiiya ayo?"

27 Masa akamtambaisa, "Eehe Zumbe miye nazumiiya ati wee nee Klistu Mwana wa Muungu yuda ezae mwe inusi."

Yesu aiya mesozi

28 Ekugombekayo ayo, Masa akenda kumwetanga Malia umbude, akampokosa he ikedu, "Mhinyi yuaha akwetanga."

29 Maliamu ekusikiaho ayo, akenuka kinyio akambasa Yesu.

* **10:35 10:35** Miuungu hanu ina mana wantu wose wa Isilaeli

30 Yesu nee khazati kwengia mwe
phaamo akini kawa hadahada Masa
ekumhokeaho.
31 Aho, Wayahudi wekuwao hamwe na
Malia kwa kumhongeza wamwona enuka
na kulawa chongoi kinyio wakambasa,
wakimamaakhanya kuwa enda kuiya kwe
mbiya.
32 Naho Malia ekubuaho hantu Yesu
ekuaho nakumuona, akakinta mavindi
akamwamba "Zumbe inga nekuwa aha
kaka yangu kheekuwa akauya na nyuma."
33 Yesu ekumuonaho aiya, wada
wayahudi wekwezao hamwe naye wose
wakaiya, akengiwa ni mbazi na kug-
widukwa moyo.
34 Yesu akawauza "Mmwika hahi?"
Wakamtambaisa, "Zumbe soo ukauwe."
35 Yesu nee aiya.
36 Wayahudi wakamba, "Kauwani
ekumkundisavyo Lazalo!"
37 Wantu watuhu wakamba, "Ivi nee
yuda mwekumgubua meso yuda tuntu?
Isasa khekudaha kumtenda Lazalo aseku-
uya na nyuma?"

Yesu amyuyusa Lazalo

38 Naho Yesu akawa na usungu vituhu
mwe moyo wakwe, akaita he mbiya. Mbiya
denye nediwa phanga, nado digubikwa
kwa iwe kuu.
39 Yesu akawamba, "Usani ido iwe!"
Masa umbude da uyo mwekuuya na
nyuma akamtambaisa Zumbe, "Kwaviya
kekaa mwe mbiya misi mine isasa kavoka
kae kunukha!"
40 Yesu akawamba, "Ivi ncheekukwamba
inga ukanizumiiya wendauuone ukuu wa
Muungu?"
41 Wakadiusa dia iwe, Yesu akakauwa
uwanga kwa Muungu akamba, "Nakutogoa
Tate kwaviya wanitegeeza uviki wangu.
42 Namanya inga wanitegeeza kia msi,
akini nagombeka aya kwaajii ya wantu
awa weaha wadahe kuzumiia ati wee nee
mwekuniagiiya"
43 Ekubindaho kugombeka ayo, aketanga
kwa mgutio mkuu "Lazalo, lawa chongoi!"
44 Lazalo akalawa chongoi, uku
kazengetezwa sanda mwe mwii wakwe,
miundi na mikono ifungwa na cheni
chakwe kigubikwa leso, Yesu akamba,
"Mchopoeni mmweeke aite."

Nteganyi ya kumkoma Yesu

Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2

45 Ivyo wayahudi wangi wekwezaho kwa
Malia yekuonaho mbui ida ekugosoayo
Yesu wakamzumiia.
46 Akini watuhu wakaita kwa Mafalisayo
na kuwagombeka mbui ida ekugosoayo
Yesu.
47 Kwa ivyo, waviki wakuu na mafal-
isayo wakawetanga waongoezi wakuu wa
Wayahudi wa mkonga na kugombeka "Ti-
tende viivihi? Mntu uyu agosoa ntangio
nyingi.
48 Inga tikamwekea aendeee, wantu
wose wendawamzumiiye, na awo Wa-
lumi wendaweze waibanange Nyumba ya
Muungu na kuwakoma wantu wa si yetu!"
49 Yumwe yawo etangwae Kayafa, yuda
mwekuwa Mviki Mkuu kwa mwaka uda,
akawagombeka "Nywie khammanya kintu!
50 Khammanya ati ni vyedi kumkoma
mntu yumwe kwaajii ya wantu, kusima
wantu wose wa si ngima wadagamiye?"
51 Kheekugombeka akundavyo mwenye,
kwaviya kawa Mviki Mkuu kisingi icho,
nee kamanya Yesu endaauye na nyuma
kwaajii ya si yawo,
52 na khio kwaajii ya si iyo ya Wayahudi
iya ni kwaajii ya wantu wa Muungu
wekumwaganikao ili kuwaeta hamwe na
kuwatenda kuwa kintu kimwe.
53 Nee kuvokea msi uwo, waongoezi wa
Kiyahudi wakaondeza kintu chendacho ki-
watende wamkome Yesu.
54 Ivyo Yesu khekuita vituhu hemeso ya
Wayahudi iya akalawa aho, akaita hehi
na kiwawe, he mzi wetangwao Eflaimu,
akekaa uko hamwe na wahina wakwe.
55 Sikukhuu ya Wayahudi ya pasaka iwa
hehi na wantu wangi wakaita Yelusalemu
wadahe wezingue hemeso ya Muungu
kabla ya sikukhuu iyo.
56 Wantu nee wakamuondeza Yesu,
nawo wekukintanaho hantu he Nyumba
ya Muungu wakauzana, "Ivi mntu uyu
khanaeze he sikukhuu?"
57 Waviki wakuu na Mafalisayo nee
walavya miko kuwa mntu akamanya
hantu Yesu eiho, awatonye wadahe
kumgwiya.

12

Maliamu amwetiiya Yesu mavuta

Matayo 26:6-13; Maliko 14:3-9

1 Misi mtandatu nee khaizati sikukhuu
ya Pasaka, Yesu akaita Besania ekuwako
akekaa Lazalo, yuda ambae Yesu
ekumyuyusaye.
2 Uko wakamuiikia khande ya guoni,
Masa nee mwekuwa akawagosweea
ndima, na Lazalo kawa yumwe wa wada
wekuwao wekaa hamwe na Yesu.
3 Aho, Malia akadoa hindi ya mavuta ya
mzingo mtana yekugosolwayo na nalido na
ya yombe khuu, akamwetiiya Yesu mwe
miundi na kumhangusa kwa fii zakwe,
nyumba yose ikamema mzingo mtana wa
mavuta.

4 Yuda wa Isikaliote, yumwe wa wada wahina kumi dimwe na mbii nauyo nee mwenda amhituke Yesu akamba,

5 “Kwa mbwai ayo mavuta yenye mzingo mtana yasekutagwa kwaviya nee tikadaha kupata hea za kuiha mtu maiho yakwe ya mwaka mgima na hea iyo tikawekha wakiwa?”

6 Kagombeka ivyo, khio kwa kuwaonea mbazi wakiwa, iya kwaajii yee nekawa na mkwiji wa hea na nee mbavi. Maa kwa maa nee akadoa hea na kuzida ikedu.

7 Naho Yesu akagombeka, “Mwesekumpisha mvyee uyu! Kwaviya kanetiiya mavuta aya kwaajii ya msi wangu wa kugewa mwe mbiya.

8 Wakiwa mnawo misi yose, akini miye khamna muwe nami misi yose.”

Nteganyi ya kumkoma Lazalo

9 Wayahudi wangi wasikia Yesu kawa Besania, ivyo wakaita uko khio kwaajii ya Yesu iya kumuona Lazalo yuda ekuyuyuswae na Yesu.

10 Viyaviya waviki wakuu wakagosoa nteganyi ya kumkoma Lazalo,

11 kwaajii ya kuyuyuswa kwa Lazalo, Wayahudi wangi wakawahituka waongoezi wao, wakamzumiia Yesu.

Yesu engia Yelusalemu kwa nyemi khuu

Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40

12 Kioi dakwe zumwezumwe khuu da wantu wakeza kwe sikukhuu, wasikia Yesu kawa siai eza Yelusalemu.

13 Nee wadoa matambi ya mitende madodo dodo, wakalawa kwa kumhachiiza, wakatoa mgutio wakamba, “Ntunyo! Ajaiwe uyo mweza kwa udaho wa zina da Zumbe, ajaiwe Seuta wa Isilaeli!”

14 Yesu nekapata mwanaphunda akamkwea uwanga inga viya yekuandikwavyo mwe Maandiko ya Muungu,

15 “Mwesekuogoha ee wantu wa mzi wa Sayuni!
Kauwa Seuta wenu eza,
Kakwea mwana phunda.”

16 Kisingi icho wahina wakwe khawekuzimanya mbui izo, akini Yesu ekutogolwaho, nee wakumbuka Maandiko yekuandikwayo uwanga yakwe na wantu wamgosweeya ivyo.

17 Zumwezumwe da wantu wekuwao hamwe na Yesu kisingi ekumwetangaho Lazalo kulawa mwe mbiya, na kamyuyusa kulawa kwa wekufao nee wa mvuhuzia.

18 Kwa ivyo zumwezumwe ido da wantu, wakamhachiiza kwaviya wose wasikia ntangio iyo, kuwa Yesu kamyuyusa Lazalo.

19 Mafalisayo wakaambizana “Mwaona khatidaha kugosoa chochose vituhu! Kauwani inusi ngima wantu wose wamtongea yee!”

Wamwe wa Wagiiki wakunda kumwona Yesu

20 Nekuwa na Wagiiki wekuawo wabua Yelusalemu kuvika kisingi cha sikukhuu ya pasaka.

21 Awo wakamtimia Fiipo mwenyezi wa Betisaida wa mzi wa Galilaya, wakamba, “Mkuu taombeza kumwona Yesu.”

22 Fiipo akaita akamwamba Andulea, aho wose waidi wakaita kumwamba Yesu.

23 Yesu akawamba, “Saa ya kutogolwa muno miye Mwana wa Mntu ibua.

24 Nawamba ukwei, mbeyu ya ngano yasigaa mbeyu ikesekugwa, akini ikagwa ahosi na kufa, ati ikafa, aho yavyaa matunda mangi.

25 Mntu yoyose akundisae ugima wakwe endaawaze, akimae ugima wakwe mwe inusi, endaauike kwaajii ya ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.

26 Mntu akundae kunigosweeya ndima akundigwa anitongee, ili awe na miye kia hantu niitako, viyaviya mntu akanigosoeya ndima, Tate yangu endaamwekhe ntunyo.

Yesu agombeka mbui ya ufe wakwe

27 “Isasa moyo wangu wasuumia muno, nigombeke mbwai? Ivi nigombeke, ‘Tate, nakuombeza unihonye kisingi iki cha masuumizo?’ Khivyo khidaha kugombeka akini ni kwaajii ya ayo nee kiekacho nibwiiye mda unu.

28 Tate, uditogoe zina dako!”

Aho ukalawa mgutio kulawa uwanga kwa Muungu ukamba, “Khiditogoa zina dako na nendaniditogoe vituhu.”

29 Akini zumwezumwe da wantu wekuwao hantu hada wasikia mgutio uwo, nawo wakagombeka, uwo ni mgutio wa tuntumo, na wantu watuhu wakamba, “Mndima wa uwanga kwa Muungu katamwiiya na Yesu!”

30 Yesu akawamba, “Mgutio uwo utegeezeka khio kwaajii yangu, iya ni kwaajii nywie mumzumiiye Muungu.

31 Isasa ni kisingi cha inusi kuamuiiwa, mkuu wa mwe inusi endaasigwe chongoi.

32 Nendaho nenulwe uwanga kulawa mwe inusi, nendaniwetange kia yumwe eze kwangu.”

33 Kwa kugombeka ivyo, Yesu kamanya endaauye na nyuma viivihi.

34 Naho zumwezumwe ido dikamtambaisa, “Swie tisoma mwe Miagiiyo kuwa uyo Klistu endaekae kisingi chose kwesiho kisiikizi, wadaha viivihi kugombeka Mwana wa Mntu akundigwa enulwe? Uyo Mwana wa Mntu ni ndai?”

35 Yesu akawamba, “Un'gazi wendauwe na nywie kwa mda mjihi, endani mke na

uwo un'gazi ili kiza kisekuwavota, kwaviya endae na kiza khamanya aitako.

36 Kisingi mke na uwo ung'azi, uzumiiye ili mdahe kuwa wantu wa ung'azi."

Wantu khawazumiiya

Yesu ekugombekaho mbui izo akenda kwefisa hae nawo.

37 Etiho Yesu kagosoa ntangio vyose hemeso yawo, wowo khawekumzumiiya,

38 Inu neiwa ili kuiganiza ida mbui yekugombekwayo na Muoni wa Muungu Isaya,

"Zumbe ni ndai mwekuzumiia mbui zetu?
Naho Zumbe kumgubuiya ndai udaho wakwe?"

39 Ivyo khawekudaha kumzumiia Yesu, kwaviya Muungu kagombeka hantu hatuhu kwembokea muoni yakwe Isaya,

40 "Muungu kawatenda wasekuona,
Kawatenda wasekuva kwa mioyo yao,
Wasekukauwa kwa meso yawo,
Wasekumanya kwa akii zawo,
Naho wasekunihitukia,
Ili nidahe kuwahonya, agombeka Zumbe."

41 Isaya kagombeka mbui izi kwaajii ya ukuu uwo wa Yesu, akamba mbui zakwe.

42 Na ivyo waongoezi wangi wa kiyahudi wamzumiiya Yesu, akini khawekugombeka pwii kuwa wamzumiiya kwa kuogoha kuguuswa mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi.

43 Waongoezi awo wa Wayahudi nee wakakundisa muno kutunywa ni wantu kusima kutunywa na Muungu.

Yesu keza kuohowa wantu wa inusi

44 Naho Yesu akagombeka kwa mgutio mkuu, "Mntu mnizumiiya miye, khanizumiiya miye du, iya amzumiiya viyaviya yuda mwekunigiiya.

45 Mwekuniona miye kamuona yuda mwekuniagiiya.

46 Miye ni ung'azi, nami ncheza mwe inusi, ili wose wamzumiiao wasekusigaa mwe kiza.

47 Mntu yoyose ategeezae mbui zangu akini khazitozeeza, miye khinanimuamwiiye, mana ncheekweza kwaajii ya kuamuiiya inusi iya kuiohoa.

48 Akini wose wekuniemeao miye na kuemea mbui yangu, wendawaamuiwe mwe msi uda wa kisiikizi, kwa mbui ya kwei nekugombekayo.

49 Miye ncheekugombeka kwa mwiko wangu mwenye iya khigombeka yada ekunekhayo Tate.

50 Miye namanya miko yakwe yaeta ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi. Miye nagombeka du yada Tate ekuniagiiyao niyagombeke."

13

Yesu asunta wahina wakwe miundi

1 Neiwa msi nee khaizati kubua sikukhuu ya Pasaka. Yesu akamanya mda wakwe wa kuhauka mwe inusi kuita kwa Tate nee ubua kae. Nee kawakundisa misi yose wantu wakwe wekaao mwe inusi, naho nee kawakundisa muno kwesiho mihaka.

2 Nee Yesu na wahina wakwe wawa wekaa kuda khande ya guoni, Ibiisi kamgeya kae Yuda mwana wa Simoni Isikaliote moyo wa kumhituka Yesu.

3 Yesu akamanya kuwa Tate kaika vintu vyose asi ya udaho wakwe, na kuwa nee kalawa kwa Muungu na endaagotoke kwa Muungu.

4 Aho Yesu akagooka, akaika khandai gwanda dakwe da chongoi, akadoa ntii kitambaa na kwefunga mwe kigudi.

5 Naho, akagea mazi mwe wiga, akavoka kuwasunta wahina wakwe miundi na kuihangusa kwa kitambaa ekwefungacho mwe kigudi.

6 Aho, akamtimia Simoni Petulo, nae Petulo akamba, "Zumbe wee wendaunisunte miundi miye?"

7 Yesu akamtambaisa, "Khumanya nigosoacho isasa, akini wendaumanye kisingi chezaho."

8 Petulo akamwamba Yesu, "Wee khunaunisunte miundi katu."

Yesu akamtambaisa, "Nikesekukusunta khaunauwe yumwe wa wantu wangu kisingi chose."

9 Simoni Petulo akamtambaisa, "Zumbe nisunta, khio miundi du, ata na mikono yangu na viyaviya mtwi."

10 Yesu akamwamba, "Mwekwehaka kae mazi khakundigwa kwehaka vituhu, iya akundigwa kusunta miundi du kwaviya kang'aa mwii wose, nywie mng'aa akini khio nyose."

11 Yesu akamanya yuda endaeamhituke nee mana kagombeka, "Nywie msuntika, akini khio nyose."

12 Ekubindaho kuwasunta miundi na kwehasika vituhu gwanda dakwe, akekaa he meza hantu hakwe, akawauza, "Ivi mniva ivyo nekuwagosoeacho?"

13 "Nywie mwanetanga Mhinyi na Zumbe, nanywi mwagombeka vyedi, kwaajii ni miye.

14 Naho, ikawa miye Zumbe na mhinyi khimisunta miundi, nywie nanywi mwakundigwa mgosoeane ivyo.

15 Khiwekha msimo unu, ili nanywi mgosoe inga nekuwagosweeavyo.

16 Nawagombeka ukwei, mndima khio mkuu kusima mkuu yakwe, wala mwagiiwa khio mkuu kusima yuda mwekumuagiiya.

17 Naho, ikawa mwayamanya ayo, mwendamjaiwe.

18 “Aya nigombekayo ni kwa nywie nyose, miye nawamanya wada nekuwasaguwao. Akini yakundigwa yaiganie Maandiko ya Muungu yagombekavyo, ‘Yuda mwekuda khande hamwe na miye kanihituka.’

19 Miye nawamba mbui izi isasa umo khayazati kulawiiya, ili yalawiaho mdahe kuzumiia kuwa, ‘Miye Nee Uyo.’

20 Nawamba ukwei, amuhokeae yuda nimuagiiye anihokea miye, na anihokeae miye amhokea yuda mwekuniagiiya.”

Yesu agombeka mbui ya kuhitukwa kwakwe

Matayo 26:20-25; Maliko 14:17-21; Luka 22:21-23

21 Yesu ekugombekaho ayo, moyo ukamuuma, akagombeka pwii, “Nawamba kwei, yumwe yenu endaanihituke.”

22 Wahina wakwe wakakauwana, kwaviya khawekumanya amgombeka ndai.

23 Mhina yumwe yuda Yesu ekuae amkundisa muno, nee kekaa hehi na Yesu.

24 Simoni Petulo akamhungia mkono na kumwonyesha utangio, na kugombeka, “Muuze amgombeka ni ndai.”

25 Mhina uyo akesogeza hehi na Yesu akamuuza, “Zumbe ni ndai?”

26 Yesu akamtambaisa, “Yuda nendaenimwekhe kibendu cha bumunda, nekukigintacho mwe wiga, nee uyo.” Akadoa kibendu cha bumunda, akakiginta mwe wiga, akamwekha Yuda mwana wa Simoni wa Isikaliote.

27 Yuda wa Isikaliote ekubindaho kuhokea kia kibendu cha bumunda Ibilisi akamwengiya. Aho Yesu akamwamba, “Ukundacho kukigosoa kigosoe kinyio.”

28 Akini khakuna katu yumwe wa wada wekwekaao he meza mwekumanya kwa mbwai kagombeka ivyo.

29 Kwaviya Yuda kawa mwiika hea, watuhu wakamamakhanya, Yesu kamwamba ague vyekukundigwavyo mwe sikukhuu, hambu kamwamba alavye chochose kwa wakiwa.

30 Yuda wa Isikaliote ekuhokeaho kia kibendu cha bumunda, akalawa chongoi kinyio, neiwa kiza.

Mwiko mhya

31 Naho Yuda kisingi kalawa chongoi, Yesu akawamba wahina wakwe akagombeka, “Isasa ukuu wangu miye Mwana wa Mntu uhehi kuoneka pwii. Naho wendauoneke pwii ukuu wa Muungu kwembokea mwe ntendwa zangu.

32 Mwana endaawaonyeshe wantu, Muungu ekuwavyo mkuu, naho Muungu endaawaonyeshe wantu viya Mwana ekuwavyo mkuu.

33 Wanangu nikeaho na nywie kwa mda mjihi du. Mwendamniondeze akini isasa nawamba yada nekuwagombekayo waongoezi wa Kiyahudi, ‘Niitako nywie khamdaha kuita.’

34 Nawekha mwiko mhya, kundisaneni inga viya niwakundisavyo nywie, na nywie kundisaneni.

35 Mkakundisana, wantu wose wendawamanye nywie ni wahina wangu.”

Yesu atamwiiya kuwa Petulo endaamuemee

Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34

36 Simoni Petulo akamuuza, “Waita kuhi?”

Yesu akatambaisa, “Niitako khudaha kunitongea isasa, akini wendaunitongee kisingi chezacho.”

37 Petulo akamwamba, “Kwambwai isasa khidaha kukutongea? Ntayali kuuya na nyuma kwaajii yako.”

38 Yesu akamtambaisa, “Ivi kwei wadaha kuuya na nyuma kwaajii yangu? Nakwamba zogoo khadizati kukema, wendauniemee maa ntatu.”

14

Yesu nee sia ya kuita kwa Tate

1 Yesu akawamba, “Mwesekugwidukwa mwe mioyo yenu, mwamzumiiya Muungu, mnizumiie na miye viyaviya.

2 Kaya mwa Tate yangu mna vyekao vingi, ati nee khayekuwa ivyo nee khiwamba kae, isasa naita kuwaikia hakwekaa.

3 Na nikaita kuwaikia hantu ha kwekaa, nendaniuye niwadoe na nywie muwe hada neiho.

4 Sia ya kuita uko, nywie mwaimanya.”

5 Tomaso akamuuza, “Zumbe uitako khatikumanya, tadaha vivihi kuimanya iyo sia?”

6 Yesu akatambaisa, “Miye ni sia na kwei na ugima, khahana mntu adahae kuita kwa Tate kwesiho kwembokea kwa miye.

7 Ati nee mwanimanya miye nee mkammanya na Tate yangu, kuvokea isasa mwammanya naho mmuona kae.”

8 Filipo akamwamba, “Zumbe Tionyeshe Tate du, na swie nee tikundacho!”

9 Yesu akamtambaisa, “Nchekaa na nywie kisingi chose iki, nawe Filipo khauzati kunimanya? Mwekuniona miye

kamuona Tate, wadaha viivihi kugombeka, ‘Tionyeshe Tate?’ ”

10 Ivi, khaunizumiiya ati miye niumo mwa Tate, nae Tate yuumu mwangu? Mbui niwagombekeazo khizigombeka inga nikundavyo miye, iya Tate mweumo mwangu agosoa ndima yakwe.

11 Mwakundigwa mnizumiie nigombekayo miye niumo ndani ya Tate na Tate yuumu mwangu, inga khivyo, zumiiyani kwa ndima nizigosoazo.

12 Nawamba ukwei, anizumiiae endaagosoe mbui nizigosoazo miye, naho endaagosoe makuu muno kwaviya naita kwa Tate.

13 Chochose muombezacho kwa zina dangu ido nendanigosoe, ili Tate atogolwe ekuwavyo mkuu kwembokea Mwanawe.

14 Chochose mniombezacho kwa udaho wa zina dangu nendanimigoswee.

Yesu agombeka endaawaetee Muye wa Muungu

15 “Inga nee mkanikundisa mwenda mtoze miko yangu.

16 Nendanimuombeze Tate, nae endaawekhe mwaambiza mtuhu endaeekae na nywie kisingi chose.

17 Muye unu endaawagubuie wantu ukwei. Wantu wa inusi ambao wamuemea Muungu khawadaha kumhokea Muye uyo, kwaajii khawamuona naho khawammanya, akini nywie mwammanya Muye wa Muungu, kwaajii ekaa hamwe na nywie naho endaawe ndani yenu.”

18 “Khinanimibade nywie ikedu, nendaneze vituhu kwenu.

19 Hasigaa hadodo wantu wa mwe inusi khawana wanione vituhu, akini nywie mwendamnione kwaviya miye ni mgima, na nywie nanywi mwendamuwe wagima.”

20 Msi uda wendaho ubue, mwendammanye miye niumo mwa Tate, na nywie muumo mwangu na miye viyaviya niumo mwenu.

21 “Yuda ahokeao miko yangu na kuitongea, yee nee mnikundisa. Anikundisae miye endaakundwe ni Tate yangu, na miye nendanimkundise na nendanimtende animanye.”

22 Yuda, akini khio Yuda Isikaliote akamwamba, “Zumbe yendaidahike viivihi kutitenda swie tikumanye na khio wantu wa inusi wesaokukuzumiiya wee, wakumanye?”

23 Yesu akatambaisa, “Mntu yoyose anikundisae endaatoze mbui yangu na Tate yangu endaamkundise, miye na Tate tendateze kwakwe na kwekaa nae.

24 Mwesaekunikunda khatoza mbui zangu. Na mbui mwekutegeezayo khio yangu, iya ni yakwe Tate mwekuniagiiya.”

25 “Nawamba mbui izi, nike hamwe na nywie.

26 Akini uyo Mwaambizi, nee Muye wa Muungu ambae Tate endaamuagiiye kwenu kwa udaho wa zina dangu, endaawahinye kia kintu na kuwakumbusa yose nekugombekayo.”

27 “Nawabadia uivanisi, ni uivanisi ulawao kwangu, khio uivanisi inga uda ulawao kwa wantu wa inusi, ivyo mwesekwepisha mwe mioyo yenu, naho mwesekuogoha kintu chochose.

28 Mtegeeza kae, nikawamba, ‘Naita nikaukaaho nagotoka vituhu.’ ” Inga nee mkanikundisa, nee mkatamiwa kwaviya naita kwa Tate kwaviya yee ni mkuu kusima miye.

29 Nawamba aya isasa khayazati kulawiiya, aho yendaho yalawiiye, mdahe kuzumiia.

30 Khinanigombeke na nywie vituhu, mbui nyingi mana mkuu wa inusi atimia kwangu, iya khana udaho kwangu.

31 Akini wantu wa inusi wakundigwa kumanya inga namkundisa Tate, nee vyeekavyo nagosoa kia kintu inga Tate ekuniagiiyavyo.

“Gookani tihauke aha.”

15

Yesu nee Mzabibu wa kwei

1 Yesu akagombeka “Miye ni mzabibu wa kwei, na Tate yangu nee muimi.

2 Kia tambi desado kuvyaa matunda yee adiusa, na kia tambi divyaado adisengeasengea didahe kuvyaa vitana.

3 Nywie msuntwa kae na msuntwa kwaajii ya mzumiiya mbui zangu.

4 Ekaani ndani yangu, nami nekae ndani yenu inga viya tambi desavyo kudaha ikedu kuvyaa matunda dikesekusigaa he mzabibu, ivyoivyo khamdaha kugosoa yada akundayo Muungu kwesiho kusigaa umu mwangu.”

5 “Miye ni mzabibu, na nywie ni matambi, ekaaye umu mwangu, na miye nekaa umo mwake, uyo avyaa matunda mangi, kwaviya kwesiho miye khamdaha kugosoa chochose.

6 Mntu yoyose mwesaekwekaa ndani yangu, atambikwa chongoi inga tambi ditambikwavyo chongoi, adi dinyae. Wantu wadidodoa tambi inga ido na kuditambika mwe moto dihye.

7 Mkekaa umu mwangu na mbui zangu zikekaa mwenu, ombezani chochose mkundacho nanywi mwendamwekhigwe.

8 Wantu wendawammanye Tate yangu endaatogolwe ekuwavyo mkuu inga mkagosoa mbui nyingi akundazo Muungu na mwendamuwe wahina wangu.

9 Inga viya Tate ekunikundisavyo miye, ivyo ndiho miye nekuwakundavyo nywie, ekaeni kwa kuongoewa na ukundiso wangu.
10 Mkatoza miko yangu nendaniendee kuwakundisa, inga viya miye nekutozeezavyo miko ya Tate yangu ambae aendeea kunikundisa.
11 "Nawamba mbui izi, nakunda nywie muwe na nyemi na miye, inga viya miye niwavyo na nyemi na nywie.
12 Inu nee miko yangu, kundisaneni inga nekumikundisavyo miye.
13 Sia khuu muno ya kuonyesha wawakundisa wambuya zako, ni kuuya na nyuma ili wowo wekae.
14 Nywie ni wambuya wangu mkagosoa niwaagiiavyo.
15 Nywie khinaniwetange wandima wangu vituhu, kwaviya mndima khamanya agosoado Zumbe yakwe, akini miye nawetanga nywie wambuya, kwaajii nawamba yose nekutegeezayo kulawa kwa Tate yangu.
16 Nywie khamwekunisagua miye, iya miye khiwasagua na kuwaagiiya muite mkavyae matunda yekaayo, naye Tate adahe kuwekha chochose mkiombezacho kwa zina dangu.
17 Naho nawagiiya kia mntu na amkundise mwezie.

Wantu wa inusi khawawakundisa nywie

18 "Inga wantu wa mwe inusi wakawakima nywie, akini msekujaa idi, wowo wavoka kunikima miye.
19 Inga nemuwa wantu wa inusi, inusi nee ikamikunda nywie inga wantu wakwe, Akini kwaviya nywie khio wa mwe inusi, iya miye khiwasagua kulawa mwe inusi inu, kwaajii inu wantu wa inusi wawakima.
20 Kumbukani nekuwambiavyo, 'Mtumwa khio mkuu kusima mkuu yakwe.' Ikawa wanisuumiza miye wenda wamisuumize nywie naywi ati watoza mbui zangu, wendawatoze na da kwenu.
21 Akini ayo yose wenda wamigoswee nywie kwaajii ya kunizumiiya miye, kwaviya khawammanya mwekuniagiiya.
22 Inga nchekweza na kugombeka nawo nee khawekuwa na mavigaviga, akini isasa khawadaha kwevunia inga khawana mavigaviga.
23 Mnikima miye, viyaviya amkima Tate yangu.
24 Wesekuwa na mavigaviga inga nchekugosoa vihii gatigati yao, yada ambayo khahana mntu yoyose adahae kuyagosoa akini wowo waona yada nekuyagosoayo na wakanikima miye hamwe na Tate yangu.
25 Nee mana yada yekuandikwayo mwe miagiiyo yao ni kwei, 'Wanikima buebue.'
26 "Nendanimwagiiye Muye wa Muungu alawaye kwa Tate, endaeawaonyeshe ukwei. Muye uyo wa Muungu endaawambize na kuwagombeka miye neivyo.
27 Na nywie nanywi mwenda mnigombekee, kwaviya muwa na miye kuvokea aho bosi.

16

1 "Kiwamba ayo kwaviya msekueka kunizumiiya.
2 Wantu wendawamiguuse nywie he nyumba zawo za kukintania Wayahudi. Naho kisingi cheza kia endaeawakome nywie endaamamakhanye kuwa amgosoea ndima Muungu.
3 Wenda wamigoswee mbui izo kwaviya khawekummanya Tate naho khawekunimanya miye."
4 Akini khiwamba mbui izo ili mda wendahoubue kwa wowo kuwagosoea ayo, mwendamkumbuke kuwa khiwamba.

Ndima za Muye wa Muungu

Nchekuwamba mbui izo, kuvokea aho bosi, kwaviya khiwa hamwe na nywie.
5 Akini isasa naita kwa yuda mwekuniagiiya na khahana katu mntu yumwe aniuzae, waita hahi?
6 Kwaviya khiwamba mbui izo mmema usungu mwe mioyo yenu.
7 Akini nawamba ukwei, ni vyedi kwenu miye nihauke, kwaviya nikesekuita mwambizi khanaeze kwenu, akini nikaita uko nendanimwaagiiye kwenu.
8 Nae endahoeze endaawaonyeshe wantu wa mwe inusi mbui ya mavigaviga, na kwa mbui ziya zimtamiazo Muungu na kwa mbui ya uwamuiiyo wa Muungu.
9 Waga kwa mbui za mavigaviga kwaajii khawanizumiiya miye,
10 Mwe mbui ya kumtamiza Muungu, miye khigosoa yamtamizayo Muungu nee mana naita kwa Tate, nanywi khamna mnione vituhu.
11 Aonyesha pwii kuwa Muungu endaawaamuiye kwaajii kamuamuiya kae Shetani ambae ni muongoezi wa inusi.
12 "Nina mangi ya kuwamba iya kwa isasa khamdaha kuyamanya yose.
13 Akini endaho auye uyo Muye wa kwei endaawatende muimanye kwei yose ya Muungu, naho khana agombeke mbui zakwe mwenye, iya enda agombeke ekuyategeezayo na kugombeka yendayoyeze.
14 Yee endaawatende mnitunye, kwaajii endaawambe yada yose endayo apate kulawa kwangu.

15 Vyose enavyo Tate ni vyangu, nee vyekweekacho khigombeka kuwa Muye endaawambe yada yose yalawayo kwangu.

Usungu na nyemi

16 “Kisingi kidodo khamnamnione, na bada ya kisingi kidodo vituhu mwendamnione.”

17 Aho wamwe wa wahina wakwe wakauzana, “Ambaze? Atambiaho, kusigaa kisingi kidodo khamna mnione na ikemboka kisingi kidodo vituhu mwendamnione? Naho amba, ‘kwaviya naita kwa Tate.’

18 Aho wakaendeea kuuzana, ana mana yani, agombekaho, ‘Kusigaa kisingi kidodo?’ Khatimanya amba mbwai!”

19 Yesu kamanya ati nee wakoondeza kumuuza, aho akawamba, “Ivi mwauzana kwa yada nekugombekayo, ‘Kusigaa kisingi kidodo nywie khamna mnione.’ Na ikemboka kisingi kidodo vituhu mwendamnione?

20 Nawamba ukwei, nywinywi mwendamwiiye na kuwa na bwaimbo, akini wantu wa inusi wendawawe na nyemi, mwendamuone usungu, akini usungu wenu wendauhituke uwe nyemi.

21 Inga mvyee aita kuvyaa mwana, ana usungu kwaajii amanya kisingi chakwe cha maumevu makai kibuwa, akini akabinda kuvyaa mwana, khakumbuka vituhu maumevu ayo, kwaajii ya nyemi ya kuvyaigwa mwana mteke mwe inusi ibua.

22 Nanywi, isasa mna usungu, akini nendaniwezee vituhu, naho mwendammeme nyemi he miyoyo yenu na nyemi iyo khahana mntu mwendae aiyuse kwenu.

23 “Msi uwo khamna mniombeze chochose. Nawamba ukwei, chochose mwendacho mumuombeze Tate, kwa udaho wangu mwendamwekhigwe.

24 Adi isasa khamzati kuombeza chochose kwa udaho wangu. Akini isasa ombezani nanywi mwenda mwekhigwe, ili muwe na nyemi muno.

Yesu kaivota inusi

25 “Khiwamba mbui izo kwa misimo, akini kisingi cheza ambaho khina nigombeke na nywie vituhu kwa misimo iya nendaniwambe pwii mbui za Tate.

26 Msi uwo, mwendamuombeze kwa udaho wangu na khinaniwambe ati nendanimuombeze Tate kwaajii yenu,

27 yee mwenye Tate awakundisa nywie, kwaviya nywie mwanikundisa miye, na kunizumiiya kuwa nalawa kwa Tate.

28 Miye nalawa kwa Tate ncheza mwe inusi, isasa nahauka mwe inusi inu na kuuya kwa Tate.”

29 Aho wahina wakwe wakamwamba, “Isasa wagombeka pwii kwesiho kugea misimo.

30 Isasa tamanya kuwa wee wamanya kiya kintu, khahana haja ya kuuzigwa mbui na mntu yoyose, ivyo tazumiiya ati kulawa kwa Muungu.”

31 Yesu akawatambaisa, “Ivi isasa twazumiia?

32 Kisingi cheza, naho kibua kae, ambaho nywie nyose mwendahomumwaganike kiya mntu kwakwe, namiye nabadwa ikedu, aaha akini miye khiko ikedu, mana Tate yu hamwe na mie.

33 Nawamba mbui izi mdahe kuwa na uivanisi he kuwa hamwe na miye, mwe inusi mwenda mkubwaniswe, akini togwani ni moyo miye khivota inusi.”

17

Yesu awavikia wahina wakwe

1 Yesu ekubindaho kugombeka ayo, akenua meso uwanga kwa Muungu, akamba, “Tate ida saa ibuwa! Mtogoe Mwanao na Mwana nae adahe kukutogoa.

2 Kwaviya kumwekha udaho Mwanao mwa wantu wose, ili awekhe ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, wose wekumwekhao.

3 Na ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi nee unu, kukumanya wee ikedu Muungu wa kwei na kummanya Yesu Klistu wekumwaagiiaye.

4 Miye kikutogoa mwe inusi nakuwaonyesha wantu ukuu wako, kwembokea ndima wekuniagiiazo nizigosoe.

5 Isasa Tate unitogoe uwaonyeshe wantu nekuwavyo mkuu kwa uda Ukuu nekuwao nao, kabla ya kuumbigwa inusi.

6 “Khikutenda umanyike kwa wantu wekunekhao kulawa mwe inusi, nee wawa wantu wako, nawe ukanekha wawe wangu naho wagosoa yose wekuwaagiiayo,

7 isasa wamanya kuwa kia wekunekhacho kilawa kwako.

8 Kwaajii khiwamba yose wekunigombekayo, nawo wakahokea, wamanya kwei kilawa kwako na wazumiiya wee nee mwekuniagiiya.

9 “Nawaombezea awo, nawala khiwaombezea wantu wa inusi, iya nawaombezea wada wekunekhao kwaviya ni wako.

10 Wantu wose nekuwao nao ni wako naho wantu wose ambao ni wako ni wangu na miye kitogolwa na waoneka mwe wada wekunekhao.

11 Na isasa neza kwako, khimo vituhu mwe inusi, akini wowo wendawaendee kuwa mwe inusi, Tate Muungu! Kwa udaho wa zina dako wekunekhado uwaike

pheho wawe kintu kimwe inga swie teivyo hamwe.

12 Nekuaho nawo, miye kiwaika pheho kwa udaho wa zina dako wekunekhado Miye khiwainda naho khahana katu yumwe yawo mwekwaga iya ni yuda mwana mwekwaga, ili Maandiko ya Muungu yaiganie inga yekuandikwavyo.

13 Isasa neza kwako na kigombeka mbui izo mwe inusi, ili wawe na nyemi muno mioyo yao inga ambavyo miye nekuwavyo na nyemi.

14 Miye kiwekha mbui yako, naho wantu wa inusi wakawakima, akini wowo wekukuzumiiao khio wantu wa inusi inu, inga viya mie nesivyo wa mwe inusi inu.

15 Khiombeza uwalavye mwe inusi iya naombeza uwainde na yuda mbanasi.

16 Wowo khiwo wa mwe inusi, inga viya nesivyo wa mwe inusi.

17 Eee Tate nakuombeza uwazingue kuwa wantu wako wa kwei, kwa sia ya ukwei wako, kwaajii mbui yako nee ukwei.

18 Inga viya wekuniagiiavyo mwe inusi na miye kiwaagiiya wowo mwe inusi.

19 Miye mwenye nchezingua kukugosoea ndima kwaajii yawo ili wowo nawo wezingue kukugosoea ndima mwe ukwei.

20 “Khiwavikia wowo du, iya nawavikia wose wendao wakuzumiiye kwaawiana na mbui zao.

21 Naombeza ili wose wawe kintu kimwe, Tate naombeza wawe ndani yetu inga viya wee weivyo ndani yangu miye ndani yako, naombeza wawe kintu kimwe ili wantu wa inusi wakuzumiiye inga wee nee mwekuniagiiya.

22 Miye khiwekha ukuu udauda wekunekhao miye, wawe kintu kimwe inga viya swie teivyo hamwe.

23 Miye niwe ndani yawo nawe uwe ndani yangu, naombeza watendwe wawe kintu kimwe, kwaivyo wantu wa inusi wamanye wee nee mwekuniagiiya naho wawakundisa wowo inga unikundisavyo mie.

24 “Tate naondeza awo wekunekhao wawe hamwe na miye hada neiho, waone Ukuu wangu wekunekhao, kwaviya nee kunikunda, kabla inusi khaizati kuumbigwa.

25 Tate Yedi! Wantu wa mwe inusi khawakumanya, akini miye nakumanya, awa nawo wamanya wee kuniagiiya.

26 Khikutenda zina dimanyike kwao, na nendanitendese kugosoa ivyo, ili ukundiso wenao kwangu uwe umo mwao na miye umo mwao.”

18

Yesu agwiwa

Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53

1 Yesu ekubindaho kugombeka ayo, akaita phande ya kaidi ya ngodi ya mazi ya Kedloni, hamwe na wahina wakwe, hantu hada hawa na kamnda. Nae Yesu akengiya umo hamwe na wahina wakwe.

2 Yuda, mwekumhituka Yesu, kahamanya hantu hada, kwa viya kia maa Yesu nee wakakintana hamwe na wahina wakwe.

3 Yuda akadoa wakhondo wa Kilumi na wagoji kulawa kwa waviki wakuu na mafalisayo, akeza nawo he kamnda, uku watoza mienge, na chemli na vitoanavyo.

4 Yesu, kwaviya kavimanya vyose vyendavyo vimbwiiye, akalawa akawauza, “Mwamwondeza ndai?”

5 Nawo wakamtambaisa, “Yesu wa mzi wa Nazaleti.”

Yesu akawamba, “Nee Miye.”

Yuda mwe kumhituka kagooka aho hamwe nawo.

6 Yesu ekuwambaho, “Nee Miye,” wowo wakauya mgeeka, na wakagwa asi.

7 Yesu akawauza vituhu, “Mwamwondeza ndai?”

Wowo wakamtambaisa, “Yesu wa Nazaleti.”

8 Yesu akawamba, “Khiwamba kae kuwa nee miye, naho inga mwaniondeza miye, waekeni awa waite.”

9 Yesu kagombeka ayo, ili yalawiiye yada ekugombekayo aho bosi, “Wada wekunekhao nchekumwaza ata yumwe.”

10 Simoni Petulo kawa na paange, nee adisoomoa, akamsenga gutwi da kuume mndima wa Mviki Mkuu. Mndima uyo nee aketangwa Maliko.

11 Aho Yesu akamwamba Petulo, “Vuza paange dako mwe safuo dako, ivi nisekudomeya kikombe cha usuumizi ekunekhacho Tate?”

Yesu egalwa kwa Mviki Mkuu

12 Wada wakhondo wa Kilumi na mgookezi yawo na wagoji wa Wayahudi nee wamgwiiya Yesu wakamzengeteza sigi,

13 na wakamwegaa kwa Anasi, Anasi ni mkwewe da Kayafa yuda mwekuwa Mviki Mkuu wa kisingi icho.

14 Uyo Kayafa nee mwekuwamba Wayahudi kuwa, yendaiwe vitana mntu yumwe auye na nyuma, kwaajii ya wantu wose.

Petulo amhituka Yesu

Matayo 26:69-70; Maliko 14:66-68; Luka 22:55-57

15 Simoni Petulo hamwe na mhina mtuhu wakamtongea Yesu. Uyo mhina mtuhu nee akamanyika kwa Mviki Mkuu,

ivyo akengia na Yesu heukumbi wa Mviki Mkuu.
16 Akini Petulo, nee kagooka chongoi hehi na uvi. Naho uyo mhina mtuhu mwekumanyika kwa Mviki Mkuu akalawa chongoi, na akagombeka na mndima wa kivyee mgoji wauvi akamwengiza Petulo ndani.
17 Mtumwa uyo ya kivyee mgoji wauvi akamuuza Petulo, nawe wee ni yumwe wa wahina wa mntu uyu?
Petulo akamtambaisa, “Khio miye.”
18 Msi uwo nekuwa na pheho na wandima na wagoji nee wagimba moto, naye Petulo akagooka hamwe nawo wakaotea moto.

Mviki Mkuu amuuza Yesu

Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Luka 22:66-71

19 Naho Mviki Mkuu akamuuza Yesu mbui ya wahina wakwe na mahinyo yakwe.
20 Yesu akamtambaisa, “Miye khigombeka na inusi pwii, kia maa nahinya he Nyumba ya kukintania Wayahudi, na kwe Nyumba ya Muungu na hantu wakintanaho Wayahudi wose, naho ncheekugombeka dodose kwa sii.
21 Kwa mbwai waniuza miye? Wauze wada wekunitegeezao khiwambaze, wowo wamanya nekuwambiavyo.”
22 Ekubindaho kugombeka ayo, mgoji yumwe mwekua kagooka hada akamtoa Yesu kofi akamba, ivi wee nee umtambaisavyo Mviki Mkuu?
23 Yesu akamtambaisa, ati khigombeka yesayo kutama vuhuzia ivyo vyesavyo kutama, akini ati kigombeka vyedi wanitoeyani?
24 Nee Anasi amwegaa Yesu uku kazengetezwa sigi, kwa Mviki Mkuu Kayafa.

Petulo agombeka khammanya Yesu

Matayo 26:71-75; Maliko 14:69-72; Luka 22:58-62

25 Na Simoni Petulo kawa aho aotea moto, umo wakamuuza, “Ivi, wee ni yumwe wa wahina wakwe?”
Petulo akaemea na kwamba, “Khiyo miye.”
26 Yumwe da wandima wa Mviki Mkuu akamba, ni nduguye da yuda mntu mwe kusengwa gutwi ni Petulo, akamuuza, “Ivi miye nchekukuona he kamnda hamwe naye?”
27 Petulo akaemea vituhu, akagombeka khio miye, vuupu zogoo dikakema.

Yesu egalwa kwa Pilato

Matayo 27:1-2,11-14; Maliko 15:1-5; Luka 23:1-5

28 Keokeo da mtungaihu wakamdoa Yesu kulawa kwa Kayafa, na kumwegaa kwe nyumba khuu ya mkuu wa Walumi, nawo wadahe kuida sikukhuu ya Pasaka, khawe kwengia mwe nyumba ya mkuu wa Walumi, nee waogoha kwaviya wakengia kwendakuwatende wesekuzumiwa kwe kumvikia Muungu, ivyo newavotwa kugosoa sikukhuu ya Pasaka.
29 Ivyo Pilato akawabasa chongoi akawauza, “Ivi mntu uyu kagosoa masa yani adi mumwete kwangu?”
30 Wakamtambaisa, “Inga uyu kheekuwa mkoa masa khatekuwa timwete kwako.”
31 Pilato akawamba, “Hayani, mdoeni nywinywi wenye mkamuamwiiye kutongeana na miagiiyo yenu.”
Wayahudi wakamtambaisa, “Miagiiyo yetu yatiemeza kumkoma mntu yoyose.”
32 Wagombeka ivyo, ili vidahe kuigania mbui ekugombekayo Yesu kumanya enda afe vivihi.
33 Pilato akengia vituhu mwe nyumba ya mkuu wa Walumi akamwetanga Yesu na kumuuza, “Ivi wee nee Seuta wa Wayahudi?”
34 Yesu akamtambaisa, izo ni mbui zako mwenye, hambu wantu watuhu wakwamba mbui zangu?
35 Pilato akamtambaisa, “Ivi miye ni Myahudi? Wantu wa si yako na waviki nee wekukuetao kwangu. Kugosoa masa yani?”
36 Yesu akamtambaisa, “Useuta wangu khio wa mwe inusi, ati useuta wangu nee ni wa mwe inusi, wandima wangu nee wakanivunia nisekweza kugwiwa na Wayahudi, akini isasa useuta wangu khio wa aha.”
37 Aho Pilato akamwamba, “Ivi wee u Seuta?”
Yesu akamtambaisa, “Weye wamba miye ni Seuta, miye khivyaigwa kwaajii iyo, na kwaajii iyo ncheza mwe inusi kuwamba wantu ukwei na kia mntu azumiiyae ukwei, uyo anitegeeza.”
38 Pilato akamuuza Yesu, “Ukwei ni mbwai?”

Yesu aamuiiwa kuuya na nyuma

Matayo 27:15-31; Maliko 15:6-20; Luka 23:13-25

Pilato ekubindaho kugombeka ayo, akawabasa Wayahudi vituhu chongoi akawamba, “Miye khiona masa yoyose kwakwe.”
39 Akini mna mazweeya ya kuniombeza miye kuwavuguiya mfungwa yumwe kisingi cha sikukhuu ya pasaka, Ivi mwakunda niwavugwiiye Seuta wa Wayahudi?

40 Aho wakatoa vuzo, “Aah! Khio mntu uyu iya Balaba!” Na yuda Balaba nee kawa mhokaji.

19

1 Naho Pilato akaagiiya Yesu adoigwe, atoigwe makoto.

2 Na awo maasikali wakagosoa kintu inga khofia ya useuta yekugosolwayo na miwa, wakambadika mwe mtwi, wakamvikia gwanda da langi ya zambalau.

3 Wakeza hemeso yakwe na kugombeka “Togoa, Seuta wa Wayahudi!” Wakamtoa vibao.

4 Pilato akalawa vituhu chongoi, akawamba wada wekukintanao, “Kauwani, namwekhiiza Yesu henu na kuwamanyisha miye khiona masa yoyose ya mntu huyu.”

5 Umo Yesu akalavigwa chongoi kevaiya kiya kintu inga khofia ya useuta yekugosolwayo na miwa, na gwanda da langi ya zambalau, Pilato akawamba, “kauwani mntu mwenye nee uyo.”

6 Waviki wakuu na wagoji wekumuonaho wakakweza mgutio, “Agong'ondewe he mhamba! Agong'ondewe he mhamba.”

Pilato, akawamba, “Mdoeni nywinywi wenye mkamsuumiize, mana miye khiona masa yoyose kwakwe.”

7 Wayahudi wakatambaisa, “Swiye tina Miko, na kutongeana na miko iyo akundigwa auye na nyuma kwaviya ketanga Mwana Muungu.”

8 Pilato ekusikiaho mbui iyo akaogoha.

9 Akengiya mwe nyumba khuu ya kiseuta vituhu akamuuza Yesu, “kulawiiya kuhi?”

Akini Yesu khee kumwaandua mbui yoyose.

10 Pilato akamwamba, “Wee khukunda kutamwiiya na miye? Khumanya kuwa miye ninaudaho wakukuekea naho ninaudaho wa kukugong'ondea he mhamba.”

11 Yesu akatambaisa, “Wee una udaho uwanga yangu, kwaajii du kwekhigwa ni Muungu, ivyo yuda mwekunekhiiza kwako kagosoa kintu kifyaimi muno.”

12 Kuvokeya aho, Pilato akaondeza sia ya kumweekeya, akini wayahudi wakatoa vuzo, “Ukamwekeya mntu uyu, wee khiwe mmbuya wa zumbe mkuu wa Walumi, kiya mntu atendaye kuwa seuta ahigana na seuta wa Wakilumi.”

13 Naho Pilato ekutegeezaho mbui izo akamlavya Yesu chongoi akekaa he kigoda cha uamwiiyo hantu hetangwaho “Hantu hekupangwaho maiwe.” Kwa kieblania “Gabasa”

14 Yekubuwaho saa mtandatu wa musi, msi wa kweika tayali kwaajii ya Pasaka. Pilato akawamba Wayahudi, “Mkauweni Seuta yenu.”

15 Wowo wakakweza mgutio, “Mkome! Mkome! Agong'ondwe he mhamba.”

Pilato akawauza, “uwo nimgong'onde he mhamba seuta yenu?”

Waviki wakuu wakatambaisa, “Swie khatina seuta iya seuta mkuu wa kilumi!”

16 Aho pilato akamgeya Yesu mwe mikono yao agong'ondewe he mhamba.

Yesu agong'o ndewa he mhamba

Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43

Ivyo wakamdoa Yesu.

17 Yesu ekwenuwaho mhamba wakwe, akalawa kuita hantu he kwetangwaho, “Fufu da mtwi” kwa Kieblania ni Goligota.

18 Aho nee agong'ondewa he mhamba, hamwe nae wawagong'ondea he mhamba wantu watuhu waidi, kia yumwe he mhamba wakwe, yumwe phande ya kuume na mtuhu phande yakwe ya kumoso, na Yesu gatigati.

19 Pilato akaandika kibao akakiika uwanga ya mti wa mhamba nee kiandikwa ivi, “Yesu Mnazaleti Seuta wa Wayahudi”

20 Wayahudi wangi wasoma kibao icho, mana hada ekugong'ondewaho Yesu hawa hehi na mzi. Naho kibao icho kiwa kiandikwa kwa Kieblania na Kilatini na Kigiiki.

21 Waviki Wakuu wa Wayahudi wakaemea wakamwamba Pilato, “Usekuandika, ‘Seuta wa Wayahudi,’ iya andika, mntu huyu nee kamba, ‘Miye ni Seuta wa Wayahudi.’ ”

22 Pilato akawatambaisa, “Nekuandikayo khiyaandika.”

23 Maasikai wekubindaho kumgong'ondea Yesu he mhamba, wakadoa magwanda yakwe wakayapanga mafungu mane, fungu dimwe kwa kia asikai, wakadoa viyaviya na gwanda dakwe, gwanda ido diwa difumwa na kuwa kintu kimwe kulawa uwanga adi asi.

24 Awo masikai wakamamakhanya, “Tisekuitatua iya tiitwee kula yendaiwe ya ndai.” Mbui iyo igosoka ili Maandiko ya Muungu yaiganie, yagombekayo,

“Wapangana magwanda yangu

Na gwanda dangu wakaditwee kula.”

Ivyo nee wekugosoavyo wada maasikai.

25 Hehi ya mti wa mhamba wa Yesu nee wagooka mami yakwe da Yesu, na mami yakwe mdodo da Yesu na Maliamu mkaza Kileopa na Maliamu wa mzi wa Magidala.

26 Yesu ekumuonaho mami yakwe, na hehi naye kagooka yuda mhina ekumkundisae, akamwamba mami yakwe, “Mmaa uyo nee mwanao.”

27 Akabinda akamwamba yuda mhina, "Kauwa uyo nee mami yako." Na kuvokeya mda uda mhina akahauka nae kaya kwakwe.

Ufe wa Yesu

Matayo 27:45-56; Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49

28 Yesu akamanya kabindiiza ndima yakwe ya uohozi, naho akagombeka ili Maandiko ya Muungu yadahe kuigania, "Naona khiu."

29 Aho nee hana wiga wekumemao divai yekusasayo, akadoa dodoki akadiginta mwe divai yekusasayo, wakaigea uwanga ya lasi, wakamwiikiya mwe muomo.

30 Yesu ekusonaho iyo divai yekusasayo akamba, "Yaigania!"

Naho akenamiza mtwi wakwe, akauya na nyuma.

Yesu atungwa guha mwe ubavu

31 Iwa Ijumaa msi wa mwaandao, kwaivyo mii isekwekaa mwe mti wa mhamba, kwaajii Msi uwo wa Kuhumwiiza iwa msi mkuu kwa Wayahudi, wakamwoombeza Pilato miundi ya awo wekugong'ondewao he mhamba ibondwe na mii yawo iusigwe.

32 Ivyo maasikai wakaita, wakaibonda miundi ya yuda mntu wa bosi na yuda wakaidi wekugong'ondewa he mhamba hamwe na Yesu.

33 Akini wekumbwiiaho Yesu waona kauya kae na nyuma, ivyo khawekumbonda miundi yakwe.

34 Akini asikai yumwe akamtunga ubavu kwa guha na vuupuu ikalawa phome na mazi.

35 Yuda mwekuona mbui iyo, akawamba wantu ili nywie mdahe kuzumiia, na yada ekugombekayo ni kwei naho amanya kuwa agombeka ukwei.

36 Mbui iyo igosoka ili Maandiko ya Muungu yaiganie "Khahana katu vuha dakwe dimwe dendado dibondwe."

37 Naho Maandiko ya Muungu matuhu yamba, "Wendawamkauwe yuda wekumtungae."

Yesu agewa mwe mbia

Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56

38 Yekusiaho ayo, Yusufu mwenyezi wa mzi wa Alimataya, mwekuwaye mndima wa Yesu etiho kwa sii kwaajii ya kuwaogoha Wayahudi, akaita kwa Pilato na kumuombeza uhusa wa kuudoa mwii wa Yesu, Pilato akamzumiiya, ivyo Yusufu akaita akaudoa mwii wa Yesu.

39 Naho Nikodemo, ambae aho bosi kawa kambasa Yesu na kio, akaita hamwe na Yusufu wakadoa mhanganyo wa manemane na ubani yabua kilo makumi matatu.

40 Wantu waidi awo, wakaudoa uda mwii wa Yesu wakauzengeteza sanda hamwe na yada malashi inga yeivyo mazweeya ya Wayahudi he uzisi.

41 Hada hakugong'ondewa Yesu hawa na kamnda, na mwe kamnda ako hawa na mbia dihya dekusongwado he iwe kuu, ambado khadizati kugewa mntu yoyose.

42 Kwa ngijangija za Wayahudi za mwaandao wa Msi wa Kuhumwiiza, kwaviya mbia ido diwa hehi, wakaika mwii wa Yesu umo.

20

Mbia ibue

Matayo 28:1-8; Maliko 16:1-8; Luka 24:1-12

1 Keokeo da mtungaihu, msi wa bosi wa juma kukekuwa na kakiza, Maliamu wa kulawa Magidala akaita kwe mbia, akadiona dia iwe diusigwa he uvi wa mbia.

2 Aho akaguuka kuita kwa Simoni Petulo na yuda mhina mtuhu Yesu ekuaye kamkundisa muno akawamba, "Wamuusa Zumbe he mbia na aho khatimanya wamwiikia kuhi."

3 Ahoaho, Petulo hamwe na yuda mhina mtuhu wakahauka na kuita kwe mbia.

4 Wose waidi wakaguuka akini yuda mhina mtuhu kaguuka kinyio kusima Petulo, akaongoa kubua he mbia.

5 Ekwenamaho na kusungiia ndani ya mbia akoona sanda, akini kheekwengia ndani.

6 Simoni Petulo akeza akamtimia, akengia he mbia, umo akaona sanda,

7 na kia kitambaa ekuzengetewazo Yesu kwe mtwi. Kitambaa icho khachekuikwa hamwe na sanda, kikunjwa na kuikwa hantu ha ikedu.

8 Naho yuda mhina mtuhu mwekuongoa kubua he mbia, akengia viyaviya ndani akoona na akazumiiya.

9 Nee khawazati kuva Maandiko ya Muungu yekwambayo kuwa, nee yakundigwa ayuyuke kulawa he ufe.

10 Naho awo wahina wakauya kaya.

Yesu amuawiiya Maliamu kulawa Magidala

Matayo 28:9-10; Maliko 16:9-11

11 Maliamu kawa kagooka chongoi ya mbia aiya, uku akekwiiya nee enama na kusungiia he mbia,

12 akaona wandima wa uwanga wa Muungu waidi, wekuvaawo magwanda yekung'aayo muno, wekaa hada wekuwaho mwii wa Yesu ugonezwa yumwe he mtwi, wa kaidi he miundi.

[13] Awo wandima wa uwanga wa Muungu
wakamuuza, “Mmaa kwa mbwai waiya?”
Nae akawatambaisa, “Wamuusa Zumbe yangu na khimanya wekumwiikako!”
[14] Ekugombekaho ayo, akahituka mgeeka akamuona Yesu kagooka aho, akini kheekumtanga inga ni Yesu.
[15] Yesu akamuuza, “Mmaa waiya mbwai?
Wamwoondeza ndai?”
Maliamu akamamakhanya uyo nee mgookezi wa kamnda akamwamba, “Mkuu inga ni weye mwekumuusa, nambia wekumwiikako, nami ninda nimdoe.”
[16] Yesu akamwetanga, “Maliamu!” Nae
Maliamu akamhitukia Yesu na kumwamba kwa Kiebulania, “Laboni” mana yakwe, “Mhinyi.”
[17] Yesu akamwamba, “Usekunitoza
khizati kuita uwanga kwa Tate, akini uite kwa wandugu zangu ukawambe, naita uwanga kwa Tate yangu na Tate yenu, Muungu yangu na Muungu yenu.”
[18] Ivyo Maliamu wa mzi wa Magidala
akaita kuwamba wada wahina kuwa kamuona Zumbe na kuwa nee kamwamba ivyo.

Yesu awalawiiya wahina wakwe

Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49

[19] Nee iwa guoni wa msi uwo wa bosi
wa juma, wahina wa Yesu, wakakintana hamwe mwe nyumba, na nyuvi nee zivugalwa kwaajii ya kuwaogoha waongoezi wa Kiyahudi. Aho Yesu akeza akagooka gati yawo akawamba, “Uivanisi uwe kwenu.”
[20] Ekugombekaho ivyo, akawaonyesha
mikono yakwe na mbavu zakwe, aho wahina wakwe wakawa na nyemi muno kwaviya wamuona Zumbe.
[21] Yesu akawamba vituhu, “Uivanisi uwe
hamwe nanywi, inga viya Tate ekuniagiiavyo miye, na miye nawaagiiya nywinywi.”
[22] Ekugombekaho ayo, akawavuziya
muye na kuwamba, “Hokeani Muye wa Muungu.”
[23] Inga mwawaekea wantu mavigaviga
yao Muungu endaawaekee na inga mkese kuwaekea wantu mavigaviga yao, Muungu khana awaekee mavigaviga yao.

Yesu na Tomaso

[24] Tomaso, yumwe wa wada kumi dimwe
na waidi etangwae zina tuhu mpasa kheekuwa hamwe nae kisingi Yesu ekwezaho.
[25] Aho wada wahina watuhu
wakamwamba, “Timwoona Zumbe.”
Akini Tomaso akawamba, “Nikesekuona alama za misumai mwe mikono yakwe na kugeya chaa changu he khovu izo na kugeya mkono wangu he ubavu wakwe, khinanizumiiye.”
[26] Yekwembokaho misi nane, wahina
wakwe wawa hamwe umo ndani, na Tomaso kawa hamwe nawo, akeza Yesu akagooka gatigati yawo, uku nyuvi ziwa zivugalwa akamba, “Uivanisi uwe nanywi.”
[27] Naho akamwamba Tomaso, “Ete chaa
chako aha uikauwe mikono yangu, ete mkono wako wembose he ubavu wangu usekuwa na maatu iya zumiiya.”
[28] Tomaso akamtambaisa, “Weye ni
Zumbe yangu naho weye ni Muungu yangu!”
[29] Yesu akamwamba, “Ivi kuzumiia
kwaajii kuniona? Ebae wada wesaokuona akini wazumiiya.”

Mbui zikundigwazo na kitabu iki

[30] Yesu kagosoa hemeso ya
wahina wakwe ntangio ntuhu nyingi khazekuandikwa mwe kitabu iki.
[31] Akini izi ziandikwa mdahe kuzumiia
inga Yesu ni Klistu Mwana wa Muungu na kwa kuzumiiya mdahe kuwa na ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.

21

Yesu awalawiiya wahina mfungate

[1] Yekwembokaho ayo, Yesu akawalawi-
iya vituhu wahina wakwe, khandakhanda ya tondoo da mazi da Tibelia na idoido nado nee tondondoo da mazi da Galilaya na nee yekuwavyo,
[2] Simoni Petulo na Tomaso etangwae
phasa na Nasanaeli mwenyezi wa mzi wa Kana ya Galilaya, na wana waidi wa Zebedayo, na wahina watuhu waidi wawa hamwe wose.
[3] Simoni Petulo akawamba weziwe,
“Naita kwekuloa samaki.”
Nawo wakamwamba, “Tenda tiite hamwe nawe.” Naho wakalawa, wakengia mwe ngaawa, akini kio icho khawekwaambua chochose.
[4] Wekuvokaho kucha, Yesu nee agooka
khandakhanda ya tondoo da mazi, akini wahina khawekummanya ati ni yee nee Yesu.
[5] Aho Yesu akawauza, “Wambuya wangu,
khamzati kupata samaki wowose?”
Wowo wakamtambaisa, “Bue! Khatizati kwaambua kintu.”
[6] Yesu akawamba, “Tambikani nyavu
zenu phande ya kuume ya ngaawa nanywi mwenda mpate samaki.” Nee wazitambika nyavu akini isasa khawekudaha kubuuta vituhu kwa wingi wa samaki.
[7] Aho yuda mhina mwekuwa
akakundiswa ni Yesu akamwamba Petulo, “Uyu ni Zumbe!” Simoni Petulo ekusikiaho ni Zumbe, akevika gwanda da uwanga,

mana kheekuwa kadivaa akasooka mwe mazi.
8 Akini wada wahina watuhu watimiya phwani kwa ngaawa uku wabuuta wavu wekumemao samaki, khawekuwa hae na si khavu, iya neeiwa yapata mita mia mwenga kubua khandakhanda ya mazi.
9 Wekubuaho si khavu waona moto wa makaa ugimbwa, uwanga yakwe kuikwa samaki na bumunda.
10 Yesu akawamba, "Eteni aha izo samaki wacheche mwekuloazo."
11 Simoni Petulo akakwea ngaawa na kuubuuta uda wavu adi si khavu. Nee umema samaki wakuu mia mwenga hamsini na ntatu na etiho wawa wangi, akini wavu khawekudumuka.
12 Yesu akawamba, "Sooni mde." Khahana katu yumwe wa wahina mwekugeeza kumuuza wee undai? Kwaviya wammanya ni Zumbe.
13 Yesu akeza, akadoa bumunda akawekha, akagosoa ivyoivyo na wada samaki.
14 Inu nee iwa maa ya ntatu Yesu kuwaawiiya wahina wakwe bada ya kuyuyuka.

Yesu atamwiiya na Petulo

15 Wekubindaho kuda, Yesu akamuuza Simoni Petulo, "Simoni mwana wa Yohana, Ivi wanikundisa kusima awa?"

Naye akatambaisa, "Eehe, Zumbe wamanya ati mie nakukundisa."

Yesu akamwamba, "Wakauwe wanangoto wangu."
16 Naho akamwamba kakaidi, Simoni mwana wa Yohana, "Ivi wanikundisa?"

Petulo akamtambaisa, "Eehe Zumbe wamanya kuwa nakukundisa."

Yesu akamwamba, "Wakauwe ngoto zangu."
17 Akamuuza maa ya ntatu, "Simoni mwana wa Yohana! Ivi wanikundisa?"

Aho Petulo akasuumia mwe moyo wakwe, kwaajii ekumuuzavyo maa ntatu, "Wanikundisa?" Akamwamba, "Zumbe, wee wamanya yose ati miye nakukundisa."

Yesu akamwamba, "Wakauwe ngoto zangu.
18 Nakwamba ukwei, wekuaho mbwanga, kwezoweya kweika mwenye tayali na kuita kokose wekukundako. Akini wendaho uwe mdaa wenda wenue mikono yako na mntu mtuhu endaakufunge na kukwegaa wesakokukunda uite."
19 Kwa kugombeka ivyo, koonyesha Petulo ufe wakwe wendavyouete ukuu kwa Muungu. Naho akamwamba, "Nitongea."

Yesu na mhina mtuhu

20 Aho Petulo akahituka, akamuona mhina mtuhu yuda ekukundiswae muno na Yesu ambasa, uyu mhina ni yuda kisingi cha khande ya guoni kekaa hehi na Yesu na kumuuza "Zumbe ni yuhi endae akuhituke?"
21 Petulo ekumuonaho yuda mhina akamuuza Yesu, "Zumbe, na uyu vihi?"
22 Yesu akamtambaisa, "Ati nakunda asigae adi nendaho niuye, yakuusu mbwai? Weye yakundigwa unitongee."
23 Nee mbui iyo ikazagaa gatigati mwa wantu wekumzumiiya Yesu kuwa mhina uyo khana auye na nyuma, akini Yesu kheekumwamba inga mhina uyo khana auye na nyuma, akini kagombeka, "Inga nikakunda asigae adi msi nendaho neze, wakunda mbwai?"
24 Uyo ni yuda mhina mwekuvuhuzia mbui izi na kuziandika, naswi tamanya uvuhuzi wakwe ni kwei.

Kisiikizi

25 Naho kuna mbui nyingi ekugosoazo Yesu, ayo inga nee yaandikwa yose dimwe kutongea ntuhu, namamakhanya mwe inusi yenye khavyekuwa vikaiganiya kuviika vitabu ambavyo nee viandikwa.